

Innehåll

1	Sammanfattning.....	9
2	Promemorians lagförslag	12
2.1	Förslag till lag om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU	12
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott	29
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge	39
2.4	Förslag till lag om ändring i brottsbalken.....	40
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom	45
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga	47
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård.....	48
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.....	50

2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål	51
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informationssystem	53
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister	54
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister	57
2.13	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder	59
2.14	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete	60
2.15	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete	63
2.16	Förslag till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.	65
2.17	Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	67
2.18	Förslag till lag om ändring i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen	70
3	Internationellt utlämnings-samarbete och svensk lagstiftning om utlämning	71
3.1	Utlämnings-samarbetet inom EU	71
3.2	Svensk lagstiftning om utlämning	72

4	Rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna	73
4.1	Bakgrund och ärendets beredning.....	73
4.2	Rambeslutets innehåll	75
5	En ny lag.....	85
6	Förutsättningar för överlämnande	89
6.1	Skyldighet att överlämna.....	89
6.2	Straffrösklar och krav på dubbel straffbarhet	95
6.3	Hinder mot överlämnande.....	98
6.3.1	Den som begärs överlämnad är inte straffmyndig	98
6.3.2	Risk för förföljelse	99
6.3.3	Platsen för brottet och pågående lagföring i Sverige.....	101
6.3.4	Hinder på grund av tidigare dom eller beslut.....	104
6.4	Den eftersökte vill verkställa straffet i Sverige.....	109
6.5	Särskilda garantier för överlämnande	113
6.5.1	Utevarodom	113
6.5.2	Återförande av dömda personer.....	115
7	Förfarandet vid överlämnande från Sverige.....	117
7.1	Verkställande rättsliga myndigheter	117
7.1.1	Beslutande myndighet	117
7.1.2	Utredande myndighet.....	120
7.2	Översändande av en europeisk arresteringsorder	122
7.3	Innehållet i en europeisk arresteringsorder	125
7.4	Det inledande förfarandet.....	130

7.4.1	Utredningen	130
7.4.2	Anhållande, häktning och andra tvångsmedel mot den eftersökte	132
7.4.3	Beslag	136
7.4.4	Förhör i avvaktan på beslut om överlämnande.....	138
7.5	Beslutsförfarandet	141
7.5.1	Rättens prövning	141
7.5.2	Beslut om överlämnande.....	143
7.5.3	Beslut om verkställighet av överlämnande.....	145
7.5.4	Konkurrerade framställningar	148
7.6	Verkställighet av rättens beslut.....	150
8	Förfarandet vid överlämnande till Sverige	152
9	Överförande av verkställighet av straff	156
9.1	Överförande av verkställighet av straff till Sverige.....	156
9.2	Överförande av verkställighet av straff från Sverige	162
9.3	Reglering av frågor om överförande av verkställighet av straff.....	165
10	Övriga frågor	167
10.1	Tidigare villkor som hindrar överlämnande.....	167
10.2	Tillstånd till utvidgat överlämnande och vidare överlämnande m.m.	169
10.3	Transitering.....	171
11	Ändringar i vissa andra lagar	174
11.1	Ändringar i utlämningslagen.....	174
11.2	Ändringar i sekretesslagen	178

11.3	Ändringar i registerlagarna	180
11.4	Ändring i lagen om beräkning av strafftid.....	183
12	Underrättelser och förklaringar enligt rambeslutet.....	184
13	Ekonomiska konsekvenser	190
14	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	191
15	Författningskommentar	193
15.1	Förslaget till lag om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU	193
15.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott	234
15.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge	236
15.4	Förslaget till lag om ändring i brottsbalken.....	236
15.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom	239
15.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga	239
15.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård.....	239
15.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.....	240
15.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.....	240

15.10Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informationssystem	240
15.11Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister	241
15.12Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister	241
15.13Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder	242
15.14Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:434) om internationellt polisiärt samarbete	242
15.15Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete	242
15.16Förslaget till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.	243
15.17Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	243
15.18Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen	244
Bilaga 1 – Rådets rambeslut	245
Bilaga 2 – Bilaga till rambeslutet	283
Bilaga 3 – Uttalanden till rambeslutet	292

1 Sammanfattning

Riksdagen godkände den 29 maj 2002 det inom EU upprättade utkastet till rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (prop. 2001/01:118, 2001/02:JuU29, rskr. 2001/02:256). Rambeslutet antogs vid EU:s ministerråd för rättsliga och inrikes frågor den 13 juni 2002.

I denna promemoria lämnas förslag till de lagändringar som föranleds av rambeslutet.

I promemorian föreslås att det skall införas en ny lag om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU. Den nya lagen ersätter utlämningslagens bestämmelser om utlämning för brott till medlemsstater i EU. Vidare föreslås ändringar i annan lagstiftning som påverkas av rambeslutet.

Den nya lagen reglerar överlämnande från Sverige. Lagen, som i vissa delar motsvarar bestämmelserna i utlämningslagen, innehåller regler för åklagares handläggning av och domstolars beslut i ärenden om överlämnande. Beslut om överlämnande fattas av tingsrätt. Tingsrättens beslut kan överklagas till hovrätten. Tingsrättens beslut skall i princip fattas inom 30 dagar från gripandet av den eftersökta personen. Om personen samtycker till överlämnande skall beslutet fattas inom tio dagar från samtycket. Den som eftersöks för överlämnande har rätt att få en offentlig försvarare. Handläggningen skall som regel vara muntlig.

Den nya lagen innehåller bestämmelser om tvångsmedel som i vissa avseenden avviker från vad som gäller i brottmål. Bl.a. finns det i lagen en presumtion för att den som eftersöks för

överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder skall anhållas och häktas. I likhet med vad som gäller vid utlämning skall det vara möjligt att i samband med överlämnandet av den eftersökte även överlämna föremål som har tagits i beslag.

I lagen anges förutsättningarna för överlämnande. Dessa motsvarar i stora delar vad som gäller vid utlämning. För att överlämnande för lagföring skall få beviljas krävs att gärningen, enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning, kan medföra fängelse i ett år eller mer. Överlämnande för verkställighet av straff förutsätter att det har dömts ut en frihetsberövande påföljd om fyra månader eller mer. Som huvudregel behålls kravet på dubbel straffbarhet. Överlämnande kan emellertid ske i vissa fall även för gärningar som inte motsvarar brott enligt svensk lag. För att överlämnande skall få beviljas i ett sådant fall krävs att gärningen omfattas av artikel 2.2. i rambeslutet – den s.k. listan – och att gärningen kan medföra fängelse i tre år eller mer enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning.

I lagen finns motsvarigheter till flera av utlämningslagens vägransgrunder. Enligt rambeslutet är vissa av vägransgrunderna tvingande och andra fakultativa. I lagen anges att överlämnande i vissa fall är uteslutet, t.ex. om den eftersökte i Sverige eller en annan medlemsstat redan är dömd för gärningen, om nåd eller åtalsunderlåtelse för gärningen har beviljats i Sverige eller om gärningen har begåtts i Sverige och den dessutom inte utgör brott i Sverige eller om gärningen är preskriberad.

Rambeslutet ger en medlemsstat möjlighet att vägra överlämnande för verkställighet av straff om medlemsstaten åtar sig att verkställa det enligt sin egen lagstiftning. Det är vidare möjligt för en medlemsstat att som villkor för överlämnande kräva garantier om att få tillbaka den som har överlämnas för att han eller hon skall kunna verkställa straffet i sitt hemland. Den nya lagen innehåller bestämmelser som innebär att överlämnande i vissa sådana situationer skall vägras eller att villkor skall uppställas om återförande av den som begärs överlämnad. I lagen finns vidare bestämmelser om överförande av verkställighet av straff i dessa situationer samt i de fall överlämnande begärs till

Sverige och fråga uppkommer om att överföra ett verkställigheten av en frihetsberövande påföljd till en annan medlemsstat.

Den nya lagen kräver följdändringar i annan lagstiftning. Ändringar görs i bl.a. brottsbalken, utlämningslagen och sekretesslagen. Flertalet av dessa ändringar är av redaktionellt slag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2004.

2 Promemorians lagförslag

2.1 Förslag till lag om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av Europeiska unionens rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (2002/584/RIF).

I detta kapitel finns allmänna bestämmelser om en europeisk arresteringsorder.

I 2–6 kap. finns bestämmelser om överlämnande från Sverige av en eftersökt person.

I 7–8 kap. finns bestämmelser om överförande av verkställighet av straff till och från Sverige.

I 9 kap. finns bestämmelser om den verkan som ett beslut om överlämnande har på ett redan väckt åtal, om transitering genom Sverige och om att regeringen för viss tid kan förordna att lagens bestämmelser inte skall tillämpas i förhållande till en medlemsstat i Europeiska unionen.

I fråga om utfärdande av en europeisk arresteringsorder och om överlämnande till Sverige finns särskilda bestämmelser.

2 § Med en *europaisk arresteringsorder* (*arresteringsorder*) avses ett rättsligt avgörande, utfärdat av en rättslig myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen, med en begäran om att en rättslig myndighet i en annan sådan stat skall gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd.

3 § En arresteringsorder skall vara upprättad i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet samt innehålla uppgifter om

1. den eftersöktes identitet och nationalitet,
2. namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den utfärdande myndigheten,
3. förekomsten av en verkställbar dom, ett häktningsbeslut eller ett annat verkställbart beslut med samma innebörd,
4. den brottsliga gärningen, med angivande av tid och plats för gärningen, en beskrivning av omständigheterna kring gärningen samt den eftersöktes delaktighet i gärningen,
5. brottsrubricering, samt om gärningen är sådan som anges i bilagan till denna lag,
6. straffskalan för gärningen eller, om begäran avser verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd, det straff eller den påföljd som har dömts ut, och
7. eventuella övriga konsekvenser av gärningen.

2 kap. Förutsättningar för överlämnande från Sverige

1 § Den som eftersöks enligt en arresteringsorder och som påträffas i Sverige skall, om inte annat sägs i denna lag eller annars följer av föreskrift i någon annan lag, överlämnas till den utfärdande medlemsstaten.

2 § Överlämnande får beviljas endast för en gärning som motsvarar brott enligt svensk lag och

1. som enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd i ett år eller mer (*överlämnande för lagföring*), eller
2. för vilken ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd i minst fyra månader har dömts ut (*överlämnande för verkställighet av straff*).

Överlämnande får beviljas även för en gärning som inte motsvarar brott enligt svensk lag, om gärningen är sådan som anges i bilagan till denna lag och enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd i tre år eller mer.

3 § Överlämnande får inte beviljas

1. om en arresteringsorder, trots att den utfärdande myndigheten har getts möjlighet till komplettering, till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande skall beviljas,
2. om den utfärdande myndigheten inte lämnar sådana garantier som enligt 3 kap. 1-2 §§ krävs för att överlämnande skall kunna beviljas,
3. om den eftersökte skall utlämnas eller överlämnas enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen,
4. om den eftersökte enligt 5 kap. 3 § skall överlämnas till en annan utfärdande myndighet.

4 § Överlämnande får inte beviljas

1. om den eftersökte vid tiden för gärningen inte hade fyllt 15 år,
2. om det kan antas att överlämnandet begärs i syfte att lagföra eller bestraffa den eftersökte på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning.

5 § Överlämnande får inte beviljas

1. om gärningen omfattas av nåd eller ett annat beslut enligt 11 kap. 13 § regeringsformen,

2. om det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan lag har meddelats beslut att inte åtala för gärningen,
3. om den eftersöktes ansvar för gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en medlemsstat i Europeiska unionen och straffet eller påföljden, vid fällande dom, har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet,
4. om den eftersöktes ansvar för gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en annan stat än en medlemsstat i Europeiska unionen och om detta enligt 10 § fjärde eller femte stycket lagen (1957:668) om utlämning för brott hade utgjort ett hinder mot utlämning av den eftersökte,
5. om lagföring för gärningen skall ske i Sverige,
6. om påföljd för gärningen inte längre kan ådömas i Sverige på grund av preskription och den eftersökte är svensk medborgare,
7. om gärningen helt eller delvis har ägt rum i Sverige och denna inte motsvarar, eller när den begicks motsvarade, brott enligt svensk lag eller om påföljd för gärningen inte kan ådömas i Sverige på grund av preskription.

6 § När den som eftersöks för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd är svensk medborgare skall överlämnande vägras om den eftersökte begär att straffet eller påföljden skall verkställas i Sverige och beslut har meddelats enligt 7 kap. 1 § om att verkställighet skall ske här.

Första stycket gäller inte om den eftersökte vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande vistats i den utfärdande medlemsstaten, om det inte med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller annars finns särskilda skäl till att verkställighet sker i Sverige

3 kap. Särskilda garantier för överlämnande från Sverige

1 § Överlämnande för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd som har dömts ut utan att den eftersökte kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för rättegången eller utan att den eftersökte varit personligen närvarande vid rättegången, får beviljas endast om den utfärdande myndigheten lämnar garantier att den eftersökte kommer att ges möjlighet till en förnyad prövning i den utfärdande medlemsstaten och att bli dömd i sin närvaro.

2 § Överlämnande för lagföring av den som är svensk medborgare får, om han eller hon begär det, beviljas bara om den utfärdande myndigheten företer garantier för att den eftersökte återförs till Sverige för verkställighet här av ett ådömt fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd.

Första stycket gäller inte om den eftersökte vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande vistats i den utfärdande medlemsstaten, om det inte med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller annars finns särskilda skäl till att verkställighet sker i Sverige.

4 kap. Det inledande förfarandet vid överlämnande från Sverige

Hur ärendet inleds

1 § Om det är känt att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på en viss plats i Sverige, får arresteringsordern skickas direkt till behörig åklagare. En arresteringsorder får även översändas genom Schengens informationssystem (SIS) eller genom ett annat system för eftersökning av brottsmisstänkta personer.

Riksåklagaren bestämmer vilka åklagare som är behöriga att handlägga ärenden enligt denna lag.

2 § En arresteringsorder skall vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska eller vara åtföljd av en översättning till något av dessa språk, samt till form och innehåll vara sådan som anges i 1 kap. 3 §.

När en arresteringsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande skall beviljas, skall åklagaren ge den utfärdande myndigheten möjlighet att inom en viss tid komplettera arresteringsordern. Åklagaren skall ange att ärendet kan komma att prövas i befintligt skick om någon komplettering inte sker.

Utredningen

3 § Om en arresteringsorder har skickats direkt enligt 1 § eller om det på annat sätt framkommer att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på en viss plats i Sverige, skall åklagaren utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. När den som begärs överlämnad för lagföring är under 18 år skall dessutom utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål.

Utredningen skall bedrivas med skyndsamhet. Den tidsfrist som kan komma att gälla för tingsrätten enligt 5 kap. 2 § skall beaktas vid utredningen.

Tvångsmedel

4 § Den eftersökte skall anhållas av åklagaren. Något anhållande skall dock inte ske

1. om det kan antas att förutsättningar saknas för ett överlämnande eller
2. om det inte finns någon beaktansvärd risk att den eftersökte avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande.

Trots att det inte finns någon sådan risk som avses i första styckets andra punkt får anhållande ske om det finns en påtaglig risk att den eftersökte genom att undanröja bevis eller på något annat sätt försvårar utredningen av ett brott som har tagits upp i en arresteringsorder.

Den som inte har fyllt arton år får inte anhållas utan att det finns en påtaglig risk för att han eller hon annars avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande eller förfar på sätt som anges i andra stycket.

Om det för att undanröja grunden för ett anhållande är tillräckligt att den som eftersöks meddelas ett reseförbud eller att det föreskrivs en anmälningsskyldighet, får åklagaren besluta om en sådan åtgärd i stället för anhållande. I fall som avses i 24 kap. 4 § rättegångsbalken skall övervakning ersätta ett anhållande.

I brådskande fall får en polisman som påträffar någon som kan anhållas gripa denne även utan något anhållningsbeslut.

5 § När någon har gripits eller anhållits eller ålagts reseförbud eller anmälningsskyldighet tillämpas i fortsättningen samma regler som när motsvarande åtgärd företagits vid en svensk förundersökning. I fråga om förutsättningarna för sådant tvångsmedel gäller dock det som sägs i 4 §. För rättens beslut om häktning gäller samma förutsättningar som enligt 4 § gäller för anhållande. Det som sägs i rättegångsbalken om tid för väckande av åtal skall inte tillämpas.

6 § Innehåller en arresteringsorder en ansökan om beslag tillämpas i denna del bestämmelserna i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Om det under behandlingen av ett ärende påträffas sådana föremål som på grund av det uppgivna brottet skulle kunna tas i beslag och överlämnas enligt 4 kap. 19 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål, får de även utan en särskild ansökan tas i beslag. Har beslag skett tillämpas 4 kap. 16 § den lagen.

7 § Beslut av rätten gäller, om inte annat beslutas, till dess ärendet har avgjorts eller, när överlämnande beslutats, tills detta har verkställts. Beslut om tvångsmedel kan meddelas även efter det att överlämnande har beslutats. Ett beslut om anhållande eller häktning skall dock upphävas, om frihetsberövandet annars skulle bli oproportionerligt långt.

8 § Ett beslut av hovrätt i fråga om tvångsmedel får inte överklagas.

Offentlig försvarare

9 § Om den eftersökte begär det, eller är under 18 år, skall offentlig försvarare förordnas för honom eller henne. Den eftersökte skall underrättas om sin rätt att få en offentlig försvarare.

5 kap. Beslutsförfarandet vid överlämnande från Sverige

Rättens prövning

1 § Beslut i frågan om överlämnande meddelas av tingsrätten på begäran av åklagaren. Vid handläggningen tillämpas reglerna om brottmål, om inte annat sägs i denna lag.

Tingsrätten skall för prövningen av frågan om överlämnande hålla en förhandling. En sådan förhandling behöver inte hållas om den eftersökte har samtyckt till överlämnande eller av annat skäl begärt att ärendet avgörs på handlingarna. Till en förhandling skall åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad skall han eller hon inställas.

2 § Tingsrätten skall pröva ärendet med skyndsamhet och, om möjligt, senast 30 dagar efter det att den eftersökte påträffats meddela beslut i frågan om överlämnande. Samtycker den eftersökte till ett överlämnande, skall beslutet meddelas inom tio

dagar från det att samtycket har avgetts, om det inte föreligger synnerliga skäl mot att meddela beslut inom denna tid.

Konkurrerande framställningar

3 § Om två eller flera utfärdande myndigheter har utfärdat arresteringsorder beträffande samma person, skall ärendena prövas i ett sammanhang vid den tingsrätt som handlägger det först inkomna ärendet. Inkommer en ny arresteringsorder efter tingsrättens beslut får hovrätten, på yrkande av åklagaren, besluta att tingsrätten skall pröva ärendena i ett sammanhang.

Prövningen av vilken av flera arresteringsorder som skall beviljas skall ske med hänsyn till gärningarnas beskaffenhet och platsen för deras förövande. Vidare skall beaktas tidpunkterna för när framställningarna utfärdades och om de avser lagföring eller verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd.

4 § Om det pågår ett ärende om utlämning eller om överlämnande enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen skall prövningen av frågan om överlämnande anstå till dess att beslut har meddelats i det ärendet.

Innehållet i rättsens beslut

5 § Om garantier från en utländsk myndighet enligt 3 kap. 1 eller 2 § utgör ett villkor för ett beslut om överlämnande, skall rätten fastställa detta i sitt beslut.

Beslut om överlämnande av föremål som enligt 4 kap. 6 § har tagits i beslag får meddelas av rätten i samband med beslutet om överlämnande av den eftersökte. Föremål skall överlämnas utan hinder av att den eftersökte har avvikit eller avlidit.

6 § Har den som skall överlämnas medgett att han eller hon i den utfärdande medlemsstaten får lagföras eller straffas även för

gärning som har begåtts före överlämnandet, men som inte omfattas av framställningen från den utfärdande myndigheten, skall rätten i sitt beslut förklara att sådan lagföring eller bestraffning får ske.

7 § Om överlämnande beviljas skall rätten bestämma den tid inom vilken beslutet om överlämnande skall verkställas. Tiden får bestämmas till högst tio dagar från den dag då beslutet vunnit laga kraft eller, om det finns särskilda skäl, från den senare tidpunkt som har överenskommit med den utfärdande myndigheten.

Rätten får bestämma att verkställigheten av ett beslut om överlämnande skall ske senare än vad som följer av första stycket, om det behövs för att den som skall överlämnas kan lagföras i Sverige eller, om dom redan fallit, här avtjäna ett straff eller påföljd som bestämts för en annan gärning än den som arresteringsordern avser. I stället för att skjuta upp verkställigheten får rätten besluta att den som skall överlämnas tillfälligt överlämnas till den utfärdande medlemsstaten på villkor som fastställts i samförstånd med den utfärdande myndigheten.

Efter anmälan av åklagaren får tingsrätten i enlighet med en överenskommelse som har ingåtts med den utfärdande myndigheten meddela ett nytt beslut om den tid inom vilken beslutet om överlämnande skall verkställas.

Kostnader för offentlig försvarare

8 § Kostnaderna för en offentlig försvarare skall stanna på staten.

Överklagande

9 § Tingsrättens beslut får överklagas till hovrätten. Den som har samtyckt till överlämnande får dock inte överklaga beslutet om överlämnande. Hovrätten skall avgöra målet med skyndsamhet. Hovrättens beslut får inte överklagas.

6 kap. Verkställighet av beslut om överlämnande från Sverige och vissa efterföljande beslut

Verkställighet

1 § Ett beslut om överlämnande som har vunnit laga kraft skall verkställas. Verkställighet skall även ske, om den som skall överlämnas avger en förklaring att han eller hon avstår från överklagande och medger att beslutet om överlämnande får verkställas. I fråga om sådan nöjdförklaring tillämpas 3 – 8 §§ lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

Beslutet verkställs av polismyndigheten. Om den som skall överlämnas är på fri fot, får han eller hon tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fyrtyoåtta timmar.

2 § Är den som skall överlämnas frihetsberövad och sker inte verkställigheten inom den av rätten enligt 5 kap. 7 § bestämda tiden, skall han eller hon försättas på fri fot.

Vissa efterföljande beslut

3 § Har överlämnande beviljats enligt denna lag och gör en rättslig myndighet i den medlemsstat dit överlämnande har skett en framställan till åklagaren om tillstånd

1. att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som inte omfattades av den tidigare arresteringsorder, eller

2. att till en annan medlemsstat i Europeiska unionen överlämna den som har överlämnats från Sverige, prövas framställan med tillämpning av 2 – 5 kap. Vad som där sägs om tvångsmedel och frister skall dock inte tillämpas. Offentlig försvarare skall förordnas för den som har överlämnats. Rätten behöver inte hålla någon förhandling för ärendets prövning, men den som har överlämnats skall av rätten ges tillfälle att själv yttra sig över framställan.

Rätten skall meddela beslut enligt första stycket senast 30 dagar efter det att framställan har mottagits av åklagaren.

4 § En framställan om rätt att till en stat utanför Europeiska unionen utlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige till en medlemsstat i Europeiska unionen prövas av regeringen med tillämpning av 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

7 kap. Överförande av verkställighet av straff till Sverige

1 § Begär den eftersökte enligt 2 kap. 6 § att ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd som har dömts ut i en annan medlemsstat i Europeiska unionen skall verkställas i Sverige beslutar, på anmälan av åklagaren, den ansvariga myndigheten om överförande av verkställigheten hit.

2 § Har det beträffande någon som har överlämnats från Sverige uppställts villkor enligt 3 kap. 2 § om återförande, beslutar, så snart den dömde har återförts hit, den ansvariga myndigheten om överförande av verkställigheten hit.

Den som har återförts till Sverige skall, på begäran av den ansvariga myndigheten, tas i förvar av polismyndigheten i avvaktan på att ett beslut som sägs i första stycket meddelas.

3 § När verkställighet enligt 1 eller 2 § skall ske i Sverige tillämpas 24 § andra stycket, 25 och 38 §§ lagen (1972:260) om internationell samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom. Vid tillämpning av 25 § tredje stycket skall förvar enligt 2 § andra stycket i detta kapitel anses som tid under vilken den som återförs har varit häktad.

4 § Om det i ett fall som avses i 1 eller 2 § krävs för att verkställighet skall kunna ske i Sverige, får den ansvariga myndigheten

1. själv meddela de närmare föreskrifter som behövs, eller

2. överlämna åt åklagare att göra framställan hos rätten om att ny påföljd skall bestämmas enligt vad som i svensk lag är föreskrivet om påföljd för motsvarande gärning. Avser den utländska domen en gärning som inte motsvarar brott enligt svensk lag, skall ny påföljd bestämmas med beaktande av det straff eller den påföljd som har dömts ut i den andra staten.

5 § Regeringen meddelar bestämmelser om vilken myndighet i Sverige som enligt detta kapitel är ansvarig myndighet.

6 § Beslut enligt 1 och 2 §§ överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Ett sådant beslut och beslut av en förvaltningsdomstol gäller omedelbart om inte annat förordnas.

8 kap. Överförande av verkställighet av straff från Sverige

1 § Har överlämnande till Sverige från en annan medlemsstat i Europeiska unionen begärts för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd och vägras överlämnande på den grunden att den andra staten övertar verkställigheten av straffet eller påföljden, skall den ansvariga myndigheten besluta att verkställigheten skall överföras till den andra staten.

2 § Har någon överlämnats till Sverige från en annan medlemsstat i Europeiska unionen för lagföring med villkor om att han eller hon efter avslutad rättegång återförs till den andra staten för verkställighet där av ett i Sverige ådömt fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd, beslutar, om ett sådant straff eller påföljd ådöms, den ansvariga myndigheten om överförande av verkställigheten till den andra staten.

Skall någon efter avslutad rättegång återföras till en annan stat för verkställighet där av ett i Sverige ådömt fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd skall verkställigheten av straffet eller påföljden inte påbörjas här.

3 § Har beslut fattats enligt 2 § om att någon skall återföras till en annan medlemsstat för verkställighet där av ett i Sverige ådömt fängelsestraff straff eller en annan frihetsberövande påföljd, ankommer det på polismyndigheten att ombesörja att återförande sker. Polismyndigheten får ta den som skall återföras i förvar i den utsträckning det behövs för att återförandet skall kunna genomföras.

4 § Regeringen meddelar bestämmelser om vilken myndighet i Sverige som enligt detta kapitel är ansvarig myndighet.

5 § Beslut enligt 1 och 2 §§ överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Ett sådant beslut och beslut av en förvaltningsdomstol gäller omedelbart om inte annat förordnas.

9 kap. Övriga bestämmelser

1 § Beviljas överlämnande sedan åtal har väckts, skall beslutet om överlämnande anses utgöra rättegångshinder i brottmålet i fråga om de gärningar för vilka överlämnande har beviljats.

2 § Begärs tillstånd till transport genom Sverige av någon som överlämnas på grund av en arresteringsorder eller som utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen beslutar Rikspolisstyrelsen om sådant tillstånd.

Har tillstånd meddelats enligt första stycket får polismyndigheten ta den som överlämnas eller utlämnas i förvar.

3 § Regeringen får besluta att lagen under viss tid inte skall tillämpas i förhållande till en viss medlemsstat inom Europeiska unionen.

Övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Lagen tillämpas inte om det vid ikraftträdandet pågår ett ärende om utlämning av den eftersökte till en medlemsstat i Europeiska unionen enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott. Har någon utlämnats från Sverige till en medlemsstat i Europeiska unionen och begärs tillstånd till en åtgärd som anges i 6 kap. 3 § första stycket, skall den bestämmelsen tillämpas.

Under tiden fram till dess att Schengens informationssystem (SIS) kan överföra all den information som anges i 1 kap. 3 §, skall en registrering av den eftersökte i SIS anses vara likvärdig med en europisk arresteringsorder i avvaktan på att en fullständig arresteringsorder översänds. Därvid tillämpas 4 kap. 2 §.

Gärningar som avses i 2 kap. 2 § andra stycket i lagen.

1. Deltagande i kriminell organisation
2. Terrorism
3. Människohandel
4. Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi
5. Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen
6. Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen
7. Korruption
8. Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen
9. Penningtvätt
10. Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron
11. IT-brottslighet
12. Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter
13. Hjälp till olovlig inresa och olovlig vistelse
14. Mord, grov misshandel
15. Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader
16. Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan
17. Rasism och främlingsfientlighet
18. Organiserad stöld och väpnat rån
19. Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk
20. Svindleri
21. Beskyddarverksamhet och utpressning
22. Förfalskning och piratkopiering
23. Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar
24. Förfalskning av betalningsmedel
24. Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser
26. Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen

27. Handel med stulna fordon
28. Våldtäkt
29. Mordbrand
30. Brott som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens behörighet
31. Kapning av flygplan eller fartyg
32. Sabotage

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1957:668) om utlämning för brott

dels att 27 § skall upphöra att gälla,

dels att 1, 3, 3 b, 4, 6, 10, 12 a, 16, 20, 26, 28 och 32 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 28 § skall lyda ”Förenklat utlämningsförfarande enligt en internationell överenskommelse”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som i annan stat är misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning och uppehåller sig här i riket får efter beslut av regeringen utlämnas till den staten i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Lagen gäller dock inte den som är misstänkt, tilltalad eller dömd i en medlemsstat i Europeiska unionen, Island eller Norge.

I 28-39 §§ finns särskilda bestämmelser om ett förenklat förfarande i vissa fall vid utlämning *till en medlemsstat i Europeiska unionen.*

I 28-39 §§ finns särskilda bestämmelser om ett förenklat förfarande i vissa fall vid utlämning.

3 §²

En svensk medborgare får utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen för *Om det följer av en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den*

¹ Senaste lydelse 2001:612.

² Senaste lydelse 2001:612.

lagföring

andra staten får en svensk medborgare utlämnas till den staten för lagföring

1. om han eller hon vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den ansökande staten, eller

2. om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket det enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i mer än fyra år.

Har gärningen i sin helhet begåtts i Sverige, får utlämning beviljas endast om gärningen innefattar medverkan till ett brott som begåtts utom riket eller om utlämning beviljas även för en gärning som begåtts utom riket.

Vid bedömningen av om utlämning skall beviljas i fall som avses i denna paragraf skall särskilt beaktas möjligheterna till lagföring i Sverige.

3 b §³

En svensk medborgare får utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen för verkställighet av frihetsstraff Om det följer av en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den andra staten får en svensk medborgare utlämnas för verkställighet av frihetsstraff

1. om han eller hon vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den ansökande staten, eller

2. om han eller hon samtycker till utlämning.

4 §⁴

Utlämning får beviljas endast om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i ett år eller mer. *Utlämning till en*

Utlämning får beviljas endast om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i ett år eller mer. Har personen i

³ Senaste lydelse 2001:612.

⁴ Senaste lydelse 2001:612.

medlemsstat i Europeiska unionen får dock beviljas om den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott, för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i sex månader eller mer. Har personen i den ansökande staten dömts för gärningen, får han utlämnas endast om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Skall utlämning ske till en annan stat för gärning som avses i första stycket, får utlämning till den staten samtidigt beviljas även för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag.

Har personen i den ansökande staten dömts till gemensam påföljd för gärning som avses i första stycket första *eller andra* meningen och för annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag, får utlämning för gärningarna beviljas, om den gemensamma påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

den ansökande staten dömts för gärningen, får han utlämnas endast om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

Har personen i den sökande staten dömts till gemensam påföljd för gärning som avses i första stycket första meningen och för annan gärning som motsvara brott enligt svensk lag, får utlämningen för gärningarna beviljas, om den gemensamma påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

6 §⁵

Utlämning får inte beviljas för ett politiskt brott.

⁵ Senaste lydelse 2001:612.

Innefattar gärningen även ett brott som inte är politiskt, får utlämning beviljas för det brottet, om gärningen i det särskilda fallet övervägande har karaktären av ett icke politiskt brott.

Första stycket gäller inte vid utlämning *till en medlemsstat i Europeiska unionen eller* om ett avslag på denna grund skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas för ett politiskt brott.

10 §⁶

Har i fråga om den som begärs utlämnad här i riket meddelats dom beträffande det uppgivna brottet eller med stöd av 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning meddelats beslut att inte åtala för brottet, får utlämning för det brottet inte beviljas.

Utlämning får inte heller beviljas, om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag. Detta gäller inte *vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller* om ett avslag på denna grund skulle strida mot en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den ansökande staten.

Den som är svensk medborgare får inte utlämnas om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag.

Har fråga om ansvar för brottet prövats genom lagakraftvägande dom, meddelad i en annan stat än den som gjort framställning

⁶ Senaste lydelse 2001:612.

om utlämning, och är brottet förövat i den först nämnda staten eller har denna stat tillträtt den europeiska utlämningskonventionen den 13 december 1957 eller en överenskommelse som avses i 2 kap. 5 a § fjärde stycket brottsbalken eller har den staten slutit särskilt avtal med Sverige om utlämning för brott, får den som begärs utlämnad inte utlämnas för det brottet,

1. om han eller hon har frikänts från ansvar,
2. om han eller hon har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har ådömts,
3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller
4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den stat där domen meddelats.

Fjärde stycket gäller inte i fråga om brott, som har förövats i den stat som gjort framställning om utlämning eller mot denna stat eller menighet eller allmän inrättning i den staten, eller brott, som avses i 2 kap. 3 § 6 eller 7 brottsbalken, såvida inte lagföringen har skett på begäran av den stat som gjort framställning om utlämning eller efter det att den som begärs utlämnad har utlämnats från denna stat för lagföring.

12 a §⁷

Vid utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen eller när det annars följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige, får den som har utlämnats, utöver vad som följer av 12 § första stycket 1,

När det följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige, får den som har utlämnats, utöver vad som följer av 12 § första stycket

1. åtalas eller straffas för annat brott som han eller hon har begått före utlämningen, om han eller hon har lämnat sitt samtycke till det eller om det för brottet enligt lagen i den ansökande staten inte kan följa eller inte är utdömt frihetsstraff eller någon annan åtgärd som innefattar frihetsberövande, och

⁷ Senaste lydelse 2001:612.

2. vidareutlämnas till en annan *medlemsstat i Europeiska unionen* om han eller hon har lämnat sitt samtycke till det.

Första stycket gäller inte om den som har utlämnats är svensk medborgare.

16 §⁸

Riksåklagaren skall till grund för sitt yttrande verkställa erforderlig utredning enligt vad som gäller vid förundersökning i brottmål.

Riksåklagaren eller åklagare som verkställer utredningen får under utredningen begära kompletterande information av behörig myndighet *i en medlemsstat i Europeiska unionen. Sådan direkt kommunikation får även ske* om det har avtalats i en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige eller om den andra staten tillåter det.

Riksåklagaren eller åklagare som verkställer utredningen får under utredningen begära kompletterande information av behörig myndighet i en *annan stat* om det har avtalats i en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige eller om de andra staten tillåter det.

Om tvångsmedel gäller vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål. Beslut av rätten gäller tills vidare intill dess ärendet har avgjorts eller, om utlämning beviljas, intill dess denna har verkställts. Finner Högsta domstolen att det finns hinder mot utlämning enligt 1-10 §§, upphör dock beslutet genast att gälla. Föreligger sådant hinder mot utlämning som avses i 11 § första stycket, gäller beslutet inte under tid då personen med anledning av misstanke om brott som där avses är berövad friheten som anhållen eller häktad eller undergår fängelsestraff eller på annat sätt är omhändertagen på anstalt.

Beslut om tvångsmedel kan meddelas även efter det att utlämning har beviljats.

⁸ Senaste lydelse 2001.612.

Rättens beslut i fråga om tvångsmedel överklagas till Högsta domstolen utan inskränkning till viss tid.

Den som hålls häktad i utlämningsärendet kan begära att ny förhandling skall äga rum inom tre veckor från det att beslut senast har meddelats.

20 §⁹*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Sedan högsta domstolens beslut meddelats, anmäles ärendet för regeringen. Om högsta domstolen funnit hinder mot utlämning möta enligt 1-10 §§, må framställningen icke bifallas. Genom överenskommelse med främmande stat må dock bestämmas att, om hinder ansetts möta enligt 8 eller 9 §, frågan skall kunna hänskjutas till internationell skiljedom.

Om utlämning beviljas, skall utsättas tid, inom vilken den främmande staten skall hämta den som utlämnas. Tiden får inte utan synnerliga skäl överstiga en månad från det att nämnda stat har erhållit del av beslutet. Polismyndigheten i orten skall biträda vid verkställigheten av utlämningen och får i anslutning härtill, om den som skall utlämnas är på fri fot, vid

Sedan Högsta domstolens beslut meddelats, anmäles ärendet för regeringen. Om Högsta domstolen funnit hinder mot utlämning möta enligt 1-10 §§, må framställningen icke bifallas. Genom överenskommelse med främmande stat må dock bestämmas att, om hinder ansetts möta enligt 8 eller 9 §, frågan skall kunna hänskjutas till internationell skiljedom.

Om utlämning beviljas, skall utsättas tid, inom vilken den främmande staten skall hämta den som utlämnas. Tiden får inte utan synnerliga skäl överstiga en månad från det att nämnda stat har erhållit del av beslutet. Polismyndigheten i orten skall biträda vid verkställigheten av utlämningen och får i anslutning härtill, om den som skall utlämnas är på fri fot, vid

⁹ Senaste lydelse 1983:227.

behov omhänderta honom, behov omhänderta honom, dock längst under *tjugofyra* dock längst under *fyrtyoåtta* timmar. timmar.

26 §¹⁰

Chefen för Justitiedepartementet får medge, att den som av en stat utlämnas till en annan stat får föras genom riket, om denne inte är svensk medborgare och det inte heller annars finns synnerliga skäl mot det. Framställning om detta ges in till Justitiedepartementet.

Medgivande får lämnas till att en svensk medborgare förs genom riket, om hinder inte skulle ha förelegat för utlämning av honom eller henne till den mottagande staten enligt denna lag eller enligt 2 eller 4 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Har tillstånd meddelats enligt första eller andra stycket får polismyndigheten ta den som utlämnas i förvar.

Första-tredje stycket tillämpas inte när tillstånd begärs till transport genom Sverige av den som överlämnas på grund av en europeisk arresteringsorder eller som utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen.

28 §¹¹

När någon som är eftersökt för utlämning *till en medlemsstat i Europeiska unionen* samtycker till att bli utlämnad, får utlämningsfrågan prövas i ett När någon som är eftersökt för utlämning samtycker till att bli utlämnad, får utlämningsfrågan prövas i ett förenklat förfarande med de avvikelser

¹⁰ Senaste lydelse 2001:612.

¹¹ Senaste lydelse 2001:612.

förenklat förfarande med de avvikelser från denna lag som framgår av 29-39 §§.

från denna lag som framgår av 29-39 §§, *om det följer av en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den andra staten.*

32 §

Den som eftersöks för utlämning skall så snart det kan ske tillfrågas av åklagare om han samtycker till utlämning. I sådant fall skall han också tillfrågas om han medger rätt för den ansökande staten att, utan särskilt medgivande enligt 24 §, ställa honom till ansvar eller straffa honom för annat brott som begåtts före utlämningen än som omfattas av eftersökningen och att utlämna honom till någon annan *medlemsstat i Europeiska unionen*. Han skall upplysas om innebörden av att samtycke och medgivande lämnas.

Den som eftersöks för utlämning skall så snart det kan ske tillfrågas av åklagare om han samtycker till utlämning. I sådant fall skall han också tillfrågas om han medger rätt för den ansökande staten att, utan särskilt medgivande enligt 24 §, ställa honom till ansvar eller straffa honom för annat brott som begåtts före utlämningen än som omfattas av eftersökningen och att utlämna honom till någon annan *stat*. Han skall upplysas om innebörden av att samtycke och medgivande lämnas.

Samtycke och medgivande lämnas till åklagaren.

Första stycket andra meningen tillämpas inte när den som eftersöks är svensk medborgare.

Den ansökande staten skall omedelbart underrättas om ett samtycke eller ett medgivande. Är den eftersökte anhållen eller ålagd reseförbud eller anmälningsskyldighet och samtycker han inte, skall den ansökande staten underrättas om detta inom tio dagar från beslutet om tvångsmedel. Detta hindrar dock inte att det förenklade förfarandet tillämpas även om samtycke lämnas efter denna tid.

Om ett samtycke eller medgivande återkallas innan beslut om utlämning har verkställts, skall återkallelsen beaktas. Den ansökande staten skall omedelbart underrättas om återkallelsen.

Sådan underrättelse från rätten till chefen för Justitiedepartementet som avses i 23 § andra stycket skall lämnas endast om den eftersökte inte samtycker till att utlämnas eller om han inte inom tio dagar från den dag han anhölls eller ålades reseförbud eller anmälningsskyldighet lämnat sitt samtycke till utlämningen eller om han återkallar ett sådant samtycke.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

För framställningar som har kommit in före ikraftträdandet gäller lagen i sin äldre lydelse.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge

Härigenom föreskrivs att 19 § i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som utlämnas från någon av de i 1 § *omnämnda staterna till annan i samma paragraf omförmäld stat må utan särskilt tillstånd föras genom riket.*

Föreslagen lydelse

19 §

Den som utlämnas från någon av de *stater som anges* i 1 § *till en annan sådan stat får utan tillstånd transporteras genom Sverige.*

Den som i ett fall som avses i första stycket transporteras genom Sverige får tas i förvar av polismyndigheten.

2.4 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 a och 8 §§, 33 kap. 6 och 7 §§ samt 34 kap. 18 § brottsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 a §¹²

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i främmande stat där gärningen förövats eller i främmande stat som har tillträtt någon av de överenskommelser som anges i fjärde stycket, får den tilltalade inte här i riket lagföras för samma gärning,

1. om han har frikänts från ansvar,
2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har ådömts,
3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller
4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den främmande staten.

Första stycket gäller inte i fråga om brott som avses i 1 § eller 3 § 4, 6 eller 7 såvida inte lagföringen i den främmande staten har skett på begäran av svensk myndighet eller sedan personen utlämnats från Sverige för lagföring.

Första stycket gäller inte i fråga om brott som avses i 1 § eller 3 § 4, 6 eller 7 såvida inte lagföringen i den främmande staten har skett på begäran av svensk myndighet eller sedan personen utlämnats *eller överlämnats för brott* från Sverige för lagföring.

¹² Senaste lydelse 2001:780.

Om en fråga om ansvar för en gärning har prövats genom en dom meddelad i en främmande stat och om det inte finns hinder mot lagföring på grund av vad som förut sagts i denna paragraf, får åtal för gärningen väckas här i riket endast efter förordnande av regeringen eller den som regeringen bemyndigat.

De överenskommelser som avses i första stycket är

1. den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar,

2. den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål,

3. konventionen den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen, dock endast om gärningen omfattas av överenskommelsen,

4. protokollet den 27 september 1996 till konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen, dock endast om gärningen omfattas av överenskommelsen,

5. konventionen den 26 maj 1997 om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, dock endast om gärningen omfattas av överenskommelsen,

6. konventionen den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet den 14 juni 1985,

7. konventionen den 25 maj 1987 mellan Europeiska gemenskapernas medlemsstater om förbud mot dubbel lagföring, och

8. andra protokollet den 19 juni 1997 till konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen, dock endast om gärningen omfattas av överenskommelsen.

Har ett brott begåtts delvis här i riket och delvis också inom den medlemsstats territorium där domen meddelats, skall första stycket tillämpas om gärningen omfattas av de överenskommelser som anges i fjärde stycket 3–5 eller 8 eller om domen meddelats av stat som tillträtt en överenskommelse som anges i fjärde stycket 6 eller 7.

8 §

Om utlämning för brott är särskilt stadgat.

Villkor som uppställts vid utlämning *från främmande stat till Sverige skall lända till efter rättelse här i riket.*

Om utlämning *och om överlämnande* för brott är särskilt stadgat.

Villkor som uppställts vid utlämning *och vid överlämnande för brott från en annan stat till Sverige skall gälla här.*

33 kap.6 §¹³

Om någon döms till fängelse på viss tid eller till slutet ungdomsvård eller om rätten med tillämpning av 34 kap. 1 § 1 förordnar att sådan påföljd skall avse ytterligare brott, och den dömda med anledning av misstanke om brott som prövats genom dom i målet har varit berövad friheten på sätt som enligt 19 a § första stycket lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. får tillgodoräknas som tid under vilken påföljden verkställts i anstalt eller vid ett särskilt ungdomshem, får rätten förordna att påföljden skall anses helt verkställd genom frihetsberövandet. En förutsättning för ett sådant förordnande är att den tid som den utdömda påföljden

Om någon döms till fängelse på viss tid eller till slutet ungdomsvård eller om rätten med tillämpning av 34 kap. 1 § 1 förordnar att sådan påföljd skall avse ytterligare brott, och den dömda med anledning av misstanke om brott som prövats genom dom i målet har varit berövad friheten på sätt som enligt 19 a § första *eller tredje* stycket lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. får tillgodoräknas som tid under vilken påföljden verkställts i anstalt eller vid ett särskilt ungdomshem, får rätten förordna att påföljden skall anses helt verkställd genom frihetsberövandet. En förutsättning för ett sådant förordnande är att den tid som den utdömda påföljden

¹³ Senaste lydelse 2000:175.

överstiger frihetsberövandet överstiger frihetsberövandet
med är ringa. med är ringa.

Om rätten undanröjer en villkorlig dom eller en skyddstillsyn och i stället dömer till fängelse på viss tid eller till sluten ungdomsvård, gäller förstastycket även i fråga om sådana frihetsberövanden som anges i 19 a § andra stycket lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

Om någon döms till böter och med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, har varit berövad friheten på sätt som enligt första stycket får tillgodoräknas som verkställighet av påföljd, får rätten förordna att påföljden skall anses helt eller delvis verkställd genom frihetsberövandet.

7 §¹⁴

Bestämmelserna om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande som verkställighet av påföljd i 6 §, i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. och i 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av slutn ungdomsvård får tillämpas av rätten i fråga om frihetsberövande som ägt rum utom riket, i den utsträckning det med hänsyn till omständigheterna är skäligt.	Bestämmelserna om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande som verkställighet av påföljd i 6 §, i 19 a § <i>första och andra stycket</i> lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. och i 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av slutn ungdomsvård får tillämpas av rätten i fråga om frihetsberövande som ägt rum utom riket, i den utsträckning det med hänsyn till omständigheterna är skäligt.
---	---

34 kap

18 §¹⁵

Uppkommer fråga om utlämning till Sverige för verk-	Uppkommer fråga om utlämning <i>eller om överlämnande</i>
---	---

¹⁴ Senaste lydelse 2000:175.

¹⁵ Senaste lydelse 1981:211.

ställighet av dom, varigenom någon dömts till fängelse som gemensam påföljd för två eller flera brott, och kan utlämning enligt den främmande statens lagstiftning ej ske för alla brotten, skall domstol, efter anmälan av åklagare, undanröja den gemensamt ådömda påföljden och döma till påföljd för den brottslighet, för vilken utlämning kan äga rum.

för brott till Sverige för verkställighet av dom, varigenom någon dömts till fängelse som gemensam påföljd för två eller flera brott, och kan utlämning *eller överlämnande* enligt den främmande statens lagstiftning ej ske för alla brotten, skall domstol, efter anmälan av åklagare, undanröja den gemensamt ådömda påföljden och döma till påföljd för den brottslighet, för vilken utlämning *eller överlämnande* kan äga rum.

Vad som föreskrives i första stycket skall även gälla, då fråga uppkommer om att svensk brottmålsdom, som avser två eller flera brott, skall verkställas utomlands i enlighet med lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom eller lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet, och hinder mot verkställighet föreligger enligt den främmande statens lagstiftning såvitt avser något eller några av brotten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom

Härigenom föreskrivs att 34 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

På begäran av behörig myndighet i främmande stat, i vilken efter framställning enligt 26 § verkställighet skall ske av påföljd som ådömts någon vilken vid överförandet till den främmande staten var berövad friheten, kan regeringen medge att den dömde, utan hinder av tillämpliga bestämmelser i artikel 9 i brottmålsdomskonventionen eller motsvarande bestämmelser i annan överenskommelse som Sverige ingått med den främmande staten eller av utfästelse som avses i 33 §, får åtalas, dömas eller berövas friheten i den främmande staten för verkställighet av påföljd eller tvångsåtgärd eller underkastas annan inskränkning i sin personliga frihet med anledning av brott som begåtts

Föreslagen lydelse

34 §¹⁶

På begäran av behörig myndighet i främmande stat, i vilken efter framställning enligt 26 § verkställighet skall ske av påföljd som ådömts någon vilken vid överförandet till den främmande staten var berövad friheten, kan regeringen medge att den dömde, utan hinder av tillämpliga bestämmelser i artikel 9 i brottmålsdomskonventionen eller motsvarande bestämmelser i annan överenskommelse som Sverige ingått med den främmande staten eller av utfästelse som avses i 33 §, får åtalas, dömas eller berövas friheten i den främmande staten för verkställighet av påföljd eller tvångsåtgärd eller underkastas annan inskränkning i sin personliga frihet med anledning av brott som begåtts

¹⁶ Senaste lydelse 2000:460.

före hans överförande till den främmande staten och som ej omfattas av framställningen om verkställighet. Sådant medgivande får lämnas endast om utlämning för brottet kunnat *lagligen* äga rum eller om utlämning skulle ha varit *utesluten* endast på grund av straffets längd.

före hans överförande till den främmande staten och som ej omfattas av framställningen om verkställighet. Sådant medgivande får lämnas endast om utlämning *eller överlämnande* för brottet kunnat äga rum eller om utlämning *eller överlämnande* skulle ha varit *uteslutet* endast på grund av straffets längd.

Framgår det av handlingarna i ärendet att medgivande inte kan lagligen lämnas, skall begäran omedelbart avslås. I annat fall prövas frågan av Högsta domstolen, om inte den som avses med framställningen har samtyckt till denna. Finner Högsta domstolen att hinder möter, får medgivande av regeringen inte lämnas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Härigenom föreskrivs att 21 a § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 a §¹⁷

Beslut om vård med stöd av denna lag hindrar inte beslut om

1. avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen (1989:529),	
2. utvisning enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,	
3. utlämning enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott,	
4. utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island <i>eller</i> Norge, eller	4. utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island <i>och</i> Norge,
5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling.	5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, <i>eller</i>

6. överlämnande enligt lagen (2003:000) om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU.

Vård med stöd av denna lag upphör när ett beslut enligt första stycket har verkställts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹⁷ Senaste lydelse 1996:1381.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

Härigenom föreskrivs att 29 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §¹⁸

Har beträffande någon som vårdas enligt denna lag beslut meddelats om

1. avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen (1989:529),
2. utvisning enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,

3. utlämning enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott,
4. utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge, *eller*

5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,

4. utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,
5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, *eller*

6. överlämnande enligt lagen (2003:000) om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU,

får utan hinder av tvångsvården verkställighet av beslutet ske, om det begärs av den myndighet som skall verkställa beslutet och chefsöverläkaren finner att patientens tillstånd tillåter att beslutet verkställs. Tvångsvården upphör i sådant fall när beslutet har verkställts.

¹⁸ Senaste lydelse 2000:353.

I fråga om en patient som är utlänning upphör tvångsvården vid verkställighet av ett beslut om hemsändande som har meddelats med stöd av 12 kap. 3 § utlänningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

I fråga om upphörande av rättspsykiatrisk vård i samband med avvisning, utvisning *och* utlämning gäller bestämmelserna i 29 § första stycket lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård.

I fråga om upphörande av rättspsykiatrisk vård i samband med avvisning, utvisning, utlämning *och överlämnande för brott* gäller bestämmelserna i 29 § första stycket lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård.

I fråga om en patient som är utlämning upphör den rättspsykiatriska vården vid verkställighet av ett beslut om hemsändande som har meddelats med stöd av 12 kap. 3 § utlänningslagen (1989:529).

Om beslut har meddelats att verkställigheten av en påföljd som innebär överlämnande enligt 31 kap. 3 § brottsbalken till rättspsykiatrisk vård skall föras över med stöd av lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottsmålsdom till en annan stat, upphör den rättspsykiatriska vården vid verkställighet av beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹⁹

Rättslig hjälp enligt denna lag omfattar följande åtgärder:

1. förhör i samband med förundersökning i brottmål,
2. bevisupptagning vid domstol,
3. telefonförhör,
4. förhör genom videokonferens,
5. kvarstad, beslag samt husrannsakan och andra åtgärder som avses i 28 kap. rättegångsbalken,
6. hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning,
7. hemlig kameraövervakning,
8. överförande av frihetsberövade för förhör m.m., och
9. rättsmedicinsk undersökning av en avliden person.

Lagen hindrar inte att hjälp lämnas med annan åtgärd än sådan som anges i första stycket om det kan ske utan tvångsmedel eller annan tvångsåtgärd.

I fråga om utlämning och delgivning finns särskilda bestämmelser. Det finns också särskilda bestämmelser om rättslig hjälp i brottmål åt vissa internationella organ.

I fråga om utlämning, *överlämnande för brott* och *om delgivning* finns särskilda bestämmelser. Det finns också särskilda bestämmelser om rättslig hjälp i brottmål åt vissa internationella organ.

¹⁹ Senaste lydelse 2002:331. I promemorian gemensamma utredningsgrupper för brottsutredningar föreslås att den nuvarande lydelsen i 1 kap. 2 § 3 st lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål ändras så att det framgår att det även finns särskilda bestämmelser när det gäller gemensamma utredningsgrupper. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2003.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informationssystem

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2000:344) om Schengens informationssystem skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Registret skall innehålla framställningar om

1. omhändertagande av en person som efterlysts för utlämning,

2. att en person skall nekas tillträde till eller uppehållstillstånd i Schengenstaterna (spärri lista),

3. lämnande av uppgift om uppehållsort för en person som har anmälts försvunnen,

4. tillfälligt omhändertagande av en person med hänsyn till dennes eller någon annans säkerhet,

5. lämnande av uppgift om uppehållsort för en person som har förelagts att inställa sig för att höras vid domstolsförhandling i brottmål, eller som skall dömas till påföljd för brott eller som skall inställa sig för verkställighet av frihetsberövande,

6. dold övervakning eller särskilda kontrollåtgärder, och

7. omhändertagande eller annan åtgärd beträffande fordon eller föremål som har efterlysts för att tas i beslag eller för att användas som bevismaterial vid en rättegång i brottmål.

Föreslagen lydelse

3 §

Registret skall innehålla framställningar om

1. omhändertagande av en person som efterlysts för utlämning *eller överlämnande för brott av någon som eftersöks enligt en europeisk arresteringsorder,*

2. att en person skall nekas tillträde till eller uppehållstillstånd i Schengenstaterna (spärri lista),

3. lämnande av uppgift om uppehållsort för en person som har anmälts försvunnen,

4. tillfälligt omhändertagande av en person med hänsyn till dennes eller någon annans säkerhet,

5. lämnande av uppgift om uppehållsort för en person som har förelagts att inställa sig för att höras vid domstolsförhandling i brottmål, eller som skall dömas till påföljd för brott eller som skall inställa sig för verkställighet av frihetsberövande,

6. dold övervakning eller särskilda kontrollåtgärder, och

7. omhändertagande eller annan åtgärd beträffande fordon eller föremål som har efterlysts för att tas i beslag eller för att användas som bevismaterial vid en rättegång i brottmål.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister

Härigenom föreskrivs att 3 och 17 §§ lagen (1998:620) om belastningsregister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Registret skall innehålla uppgifter om den som

1. genom dom, beslut, straffföreläggande eller föreläggande av ordningsbot har ålagts påföljd för brott,

2. har ålagts förvandlingsstraff för böter,

3. med tillämpning av 30 kap. 6 § brottsbalken har förklarats fri från påföljd,

4. på grund av åklagares beslut enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken, 9 eller 17 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare eller 46 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall inte har åtalats för brott,

5. skall utlämnas enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott eller enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge *eller*

3 §

Registret skall innehålla uppgifter om den som

1. genom dom, beslut, straffföreläggande eller föreläggande av ordningsbot har ålagts påföljd för brott,

2. har ålagts förvandlingsstraff för böter,

3. med tillämpning av 30 kap. 6 § brottsbalken har förklarats fri från påföljd,

4. på grund av åklagares beslut enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken, 9 eller 17 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare eller 46 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall inte har åtalats för brott, *eller*

6. har meddelats besöksförbud enligt lagen (1988:688) om besöksförbud.

5. har meddelats besöksförbud enligt lagen (1988:688) om besöksförbud.

17 §

Utöver vad som följer av 16 § skall uppgifter om

1. fängelse- eller förvandlingsstraff för böter gallras tio år efter frigivningen,

2. fängelsestraff som skall anses helt verkställt genom tidigare frihetsberövande eller från vilket någon genom beslut om nåd helt har befriats gallras tio år efter domen eller beslutet,

3. fängelsestraff som har fallit bort enligt 35 kap. 8 eller 9 § brottsbalken eller förvandlingsstraff för böter som har fallit bort enligt 18 eller 21 § bötesverkställighetslagen (1979:189) gallras fem år efter det att straffet föll bort,

4. skyddstillsyn eller villkorlig dom gallras tio år efter domen eller beslutet,

5. slutna ungdomsvård gallras tio år efter det att påföljden helt verkställts,

6. överlämnande till vård inom socialtjänsten eller vård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall gallras tio år efter domen eller beslutet,

7. överlämnande till rättspsykiatrisk vård gallras tio år efter utskrivningen,

8. böter gallras fem år efter domen, beslutet eller godkännandet av strafföreläggandet eller föreläggandet av ordningsbot,

9. att någon enligt 30 kap. 6 § brottsbalken har förklarats fri från påföljd gallras tio år efter domen eller beslutet,

10. åklagares beslut att inte åtala för brott gallras tio år efter beslutet,

10. åklagares beslut att inte åtala för brott gallras tio år efter beslutet,

11. beslut om besöksförbud gallras tio år efter beslutet,

11. beslut om besöksförbud gallras tio år efter beslutet.

12. beslut om utlämning för brott gallras tio år efter beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister

Härigenom föreskrivs att 3 och 13 §§ lagen (1998:621) om misstankeregister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Registret skall innehålla uppgifter om den som har fyllt femton år och som enligt förundersökningsledarens bedömning är skäligen misstänkt för

1. brott mot brottsbalken,
2. annat brott för vilket svårare straff än böter är föreskrivet eller

3. sådant utomlands begånget brott som enligt svensk lag motsvarar brott enligt 1 eller 2, under förutsättning att frågan om lagföring för brottet skall avgöras i Sverige.

Registret skall även innehålla uppgifter om den mot vilken allmän åklagare har inlett utredning i mål om förvandling av böter och om den som har begärts utlämnad för brott.

Registret skall även innehålla uppgifter om den mot vilken allmän åklagare har inlett utredning i mål om förvandling av böter och om den som har begärts utlämnad *eller överlämnad* för brott.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att registreringen skall begränsas på visst sätt.

13 §

En uppgift i registret skall gallras

1. om en förundersökning har avslutats utan att åtal väckts med anledning av misstanken,

2. om åtal som har väckts med anledning av misstanken har lagts ned,

3. om domstol har meddelat dom eller beslut som vunnit laga kraft med anledning av misstanken eller den misstänkte har godkänt strafföreläggande som har utfärdats i anledning av misstanken eller

4. när en begäran om utlämning har avgjorts.

4. när en begäran om utlämning *eller överlämnande för brott* har avgjorts *och verkställts.*

Vad som sägs i första stycket skall i tillämpliga delar gälla även uppgifter om talan om förvandling av böter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.13 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bestämmelserna i 2 § tillämpas också då någon på grund av en svensk myndighets efterlysning för brott eller begäran om anhållande eller utlämning för brott har varit utsatt för ett motsvarande frihetsberövande utomlands.

Föreslagen lydelse

3 §

Bestämmelserna i 2 § tillämpas också då någon på grund av en svensk myndighets efterlysning för brott eller begäran om anhållande eller utlämning för brott **eller överlämnande för brott** har varit utsatt för ett motsvarande frihetsberövande utomlands.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.14 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete

Härigenom föreskrivs att 4, 5 och 8 §§ lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om det i en stat som avses med bestämmelsen i 1 § första stycket pågår en utredning om ett brott som kan föranleda utlämning, får utländska tjänstemän fortsätta en i sin stat påbörjad övervakning av en misstänkt gärningsman in på svenskt territorium, om en behörig svensk myndighet samtycker till det.

Övervakningen får ske utan föregående samtycke, om saken är så brådskande att samtycke inte kan inhämtas i förväg och den utländska utredningen avser misstanke om sådana brott som sägs i artikel 40.7 i Schengenkonventionen, nämligen mord, dråp, våldtäkt, mordbrand, penningförfalskning, grov stöld och grovt häleri, utpressning, människorov och tagande av gisslan, olaglig människohandel, olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen, brott mot lagbestämmelser angående vapen och sprängämnen, ödeläggelse genom användande av sprängämnen samt olaglig transport av giftigt och skadligt avfall. För att övervakningen skall få ske utan föregående samtycke krävs också att överskridandet av gränsen i samband med övervakningen anmäls till en behörig svensk myndighet så snart det kan ske, och att

Föreslagen lydelse

4 §

Om det i en stat som avses med bestämmelsen i 1 § första stycket pågår en utredning om ett brott som kan föranleda utlämning *eller överlämnande för brott*, får utländska tjänstemän fortsätta en i sin stat påbörjad övervakning av en misstänkt gärningsman in på svenskt territorium, om en behörig svensk myndighet samtycker till det.

den utländska myndigheten utan dröjsmål begär bistånd i utredningen.

Övervakningen skall genast upphöra om en behörig svensk myndighet begär det. Övervakning som sägs i andra stycket skall även upphöra om samtycke inte har lämnats inom fem timmar från gränsöverskridandet.

5 §

Om en person har upptäckts på bar gärning i färd med att begå ett brott som kan föranleda utlämning, eller om någon som är häktad eller som avtjänar frihetsstraff har rymt, får utländska tjänstemän fortsätta ett i sin stat påbörjat förföljande av personen över en landgräns in på svenskt territorium, om en behörig svensk myndighet samtycker till det.

Om en person har upptäckts på bar gärning i färd med att begå ett brott som kan föranleda utlämning *eller överlämnande för brott till en stat som avses i 1 § första stycket*, eller om någon som är häktad eller som avtjänar frihetsstraff har rymt, får utländska tjänstemän fortsätta ett i sin stat påbörjat förföljande av personen över en landgräns in på svenskt territorium, om en behörig svensk myndighet samtycker till det.

Förföljandet får ske utan föregående samtycke om det på grund av sakens brådskande natur inte har varit möjligt att underrätta en behörig svensk myndighet i förväg, eller om svenska tjänstemän inte har kunnat ta över förföljandet i tid. De förföljande tjänstemännen skall anhålla om bistånd av en behörig svensk myndighet senast vid tidpunkten för gränsöverskridandet.

Förföljandet skall genast upphöra om en behörig svensk myndighet begär det.

8 §²⁰

En person som har omhändertagits enligt 6 § får tas i förvar av en svensk polismyndighet under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter skall personen omedelbart friges, om det inte har kommit in en begäran om en åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,
2. 17 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,
3. 25 c eller 25 d § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,
4. 5 a eller 5 b § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., *eller*
5. 8 § lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, om framställningen kommer från en dansk myndighet.

4. 5 a eller 5 b § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,
5. 8 § lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, om framställningen kommer från en dansk myndighet, *eller*
6. 1 kap. 2 § lagen (2003:000) om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU.

En svensk polisman får, i avvaktan på en framställning om sådan åtgärd som avses i 4 kap. 19 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 7 § enligt de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

²⁰ Senaste lydelse 2000:574.

2.15 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 och 5 §§ lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §

Om en person har upptäckts på bar gärning i färd med att begå ett sådant brott som sägs i 1 § och som kan föranleda utlämning, får utländska tjänstemän fortsätta ett i sin stat påbörjat förföljande av personen in på svenskt territorium, om Tullverket eller en annan behörig svensk myndighet samtycker till det.

Om en person har upptäckts på bar gärning i färd med att begå ett sådant brott som sägs i 1 § och som kan föranleda utlämning *eller överlämnande för brott till en annan stat*, får utländska tjänstemän fortsätta ett i sin stat påbörjat förföljande av personen in på svenskt territorium, om Tullverket eller en annan behörig svensk myndighet samtycker till det.

Förföljandet får ske utan föregående samtycke om situationen är så brådskande att samtycke inte kunnat inhämtas i förväg, eller om svenska tjänstemän inte har kunnat ta över förföljandet i tid. De förföljande tjänstemännen skall anhålla om bistånd av behörig svensk myndighet senast vid tidpunkten för gränsöverskridandet.

Förföljandet skall genast upphöra om en behörig svensk myndighet begär det.

5 §

En person som har omhändertagits enligt 3 § får tas i förvar och placeras i häkte eller polisarrest under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter skall personen omedelbart friges, om det inte har kommit in en sådan begäran om åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott, *eller*

2. 17 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,

2. 17 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge, *eller*

3. 1 kap. 2 § lagen (2003:000) om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU.

En behörig svensk tjänsteman får, i avvaktan på en framställning om en åtgärd enligt 4 kap. 19 § lagen (2000:562) om inter-nationell rättslig hjälp i brottmål på begäran av främmande stat, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 4 § enligt de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.16 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

Härigenom föreskrivs att 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 a §²¹

Om någon har dömts till fängelse på viss tid eller om domstol, med tillämpning av 34 kap. 1 § 1 brottsbalken, har förordnat att sådan påföljd skall avse ytterligare brott, och den dömde med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, under en sammanhängande tid av minst 24 timmar har varit berövad friheten som anhållen, häktad eller intagen på en enhet för rättspsykiatrisk undersökning med stöd av 10 § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning, skall tiden för frihetsberövandet, till den del därunder inte samtidigt skett verkställighet av dom i annat mål, anses som tid under vilken den utdömda påföljden verkställts i anstalt.

Om rätten har undanröjt en villkorlig dom eller en skyddstillsyn och i stället dömt till fängelse på viss tid, skall första stycket tillämpas, i den mån tillgodoräknande inte skett enligt första stycket eller 33 kap. 6 § tredje stycket brottsbalken, även i fråga om

1. frihetsberövande som föregått den villkorliga domen eller domen på skyddstillsyn,
2. frihetsberövande som föregått dom genom vilken förordnats att den villkorliga domen eller skyddstillsynen skall avse även ytterligare brott samt
3. sådant omhändertagande som avses i 28 kap. 6 b § eller 11 § tredje stycket brottsbalken.

²¹ Senaste lydelse 2000:176.

Har någon som överlämnats till Sverige från en medlemsstat i Europeiska unionen här dömts till fängelse, tillämpas första stycket i fråga om frihetsberövanden som har ägt rum utom riket med anledning av en begäran om överlämnande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.17 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 7 § och 7 kap. 41 § sekretesslagen (1989:100) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

7 §²²

Sekretess gäller i verksamhet som avser rättslig hjälp på begäran av annan stat eller mellanfolklig domstol för uppgift som hänför sig till

1. utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål,

2. angelägenhet som angår tvångsmedel,

om det kan antas att den rättsliga hjälpen begärts under förutsättning att uppgiften inte röjs.

Motsvarande sekretess gäller hos polismyndighet och åklagarmyndighet samt hos Rikspolisstyrelsen, Tullverket och Kustbevakningen, för uppgift i en angelägenhet som avses i 3 § 1 och 6 lagen (2000:344) om Schengens informationssystem. Utan hinder av sekretessen enligt detta stycke får uppgift lämnas ut enligt vad som föreskrivs i polisdatalagen (1998:622) och lagen om Schengens informationssystem.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

Sekretess gäller i verksamhet som avser rättslig hjälp, *utlämning eller överlämnande för brott* på begäran av annan stat eller mellanfolklig domstol för uppgift som hänför sig till

1. utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål,

2. angelägenhet som angår tvångsmedel,

om det kan antas att åtgärden har begärts under förutsättning att uppgiften inte röjs.

²² Senaste lydelse 2002:342.

7 kap.41 §²³

Sekretess gäller hos polismyndighet och åklagarmyndighet, samt hos Rikspolisstyrelsen, Tullverket, Kustbevakningen och Migrationsverket, för uppgift om enskilda personliga förhållanden i en angelägenhet som avser en framställning enligt 3 § lagen (2000:344) om Schengens informationssystem

1. om omhändertagande av en person som har efterlysts för utlämning,

1. omhändertagande av en person som efterlysts för utlämning *eller överlämnande för brott av någon som eftersöks enligt en europeisk arresteringsorder,*

2. om att en person skall nekas tillträde till eller uppehållstillstånd i Schengenstaterna (spärlista),

3. om tillfälligt omhändertagande av en person med hänsyn till dennes eller någon annans säkerhet, samt

4. om dold övervakning eller särskilda kontrollåtgärder, om det inte står klart att uppgiften kan lämnas ut utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men.

²³ Senaste lydelse 2000:373.

Sekretess gäller hos myndighet som prövar ansökningar om visering och uppehållstillstånd för uppgift om enskilda personliga förhållanden i en angelägenhet som avser en sådan framställning som avses i första stycket 2 under samma förutsättningar som anges i första stycket.

Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas ut enligt vad som föreskrivs i polisdatalagen (1998:622) och lagen (2000:344) om Schengens informationssystem.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.18 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen

Härigenom föreskrivs att 21 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I fråga om utlämning eller rättslig hjälp till Internationella brottmålsdomstolen med anledning av utredning om eller lagföring för brott som riktats mot domstolens rättskipning, tillämpas de bestämmelser om utlämning i lagen (1957:668) om utlämning för brott och om rättslig hjälp i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål och i annan lag eller författning, som gäller för en motsvarande begäran från en annan stat. Särskilda bestämmelser som gäller *utlämning eller* rättslig hjälp till en stat som är medlem i Europeiska unionen eller till Norge eller Island skall dock inte tillämpas.

Föreslagen lydelse

21 §

I fråga om utlämning eller rättslig hjälp till Internationella brottmålsdomstolen med anledning av utredning om eller lagföring för brott som riktats mot domstolens rättskipning, tillämpas de bestämmelser om utlämning i lagen (1957:668) om utlämning för brott och om rättslig hjälp i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål och i annan lag eller författning, som gäller för en motsvarande begäran från en annan stat. Särskilda bestämmelser som gäller rättslig hjälp till en stat som är medlem i Europeiska unionen eller till Norge eller Island skall dock inte tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

3 Internationellt utlämnings- samarbete och svensk lagstiftning om utlämning

3.1 Utlämningsarbetet inom EU

Samarbetet inom utlämningsområdet har det senaste halvsekle bedrivits främst inom Europarådet. År 1957 antogs den grundläggande konventionen på utlämningsområdet, den europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957 (1957 års utlämningskonvention), SÖ 1959:65. De nordiska staterna har sedan 1950-talet ett utlämningsarbete som grundar sig på harmoniserad lagstiftning.

Sedan mitten av 1990-talet har utvecklingen beträffande utlämning inom Europa huvudsakligen skett inom ramen för Europeiska unionens straffrättsliga samarbete. Inom Europeiska unionen har utarbetats konventionen om ett förenklat förfarande för utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater (1995 års utlämningskonvention), SÖ 1998:43, och konventionen om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater (1996 års utlämningskonvention), SÖ 2001:49. EU-konventionerna, som flertalet medlemsstater inklusive Sverige redan tillämpar, innebär i förhållande till 1957 års utlämningskonvention att utlämningsarbetet inom EU förenklas och förbättras. Schengenkonventionen innehåller bestämmelser om utlämning (artikel 59–66) som i huvudsak motsvaras av bestämmelser i 1995 och 1996 års utlämningskonventioner.

3.2 Svensk lagstiftning om utlämning

Bestämmelser om utlämning för brott från Sverige finns i lagen (1957:668) om utlämning för brott (utlämningslagen) och lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge (nordiska utlämningslagen). Förordningen (1982:306) med vissa bestämmelser om utlämning för brott innehåller bestämmelser om utlämning för brott till Sverige.

Utlämningslagen innehåller bestämmelser om utlämning till utomnordiska stater. I lagen finns särskilda bestämmelser om utlämning till en annan EU-stat. Dessa bestämmelser har tillkommit som en följd av Sveriges tillträde till 1995 och 1996 års utlämningskonventioner. De särskilda EU-bestämmelserna innehåller färre vägransgrunder än vad som gäller vid utlämning till en stat utanför EU och i en särskild avdelning regleras möjligheten att tillämpa ett förenklat förfaranden för utlämning till en annan EU-stat. Genom Sveriges tillträde till 1996 års utlämningskonvention öppnades möjligheten att utlämna svenska medborgare till en annan EU-stat samtidigt som möjligheten att vägra utlämning på grund av preskription och politiska brott slopades.

4 Rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna

4.1 Bakgrund och ärendets beredning

I slutsatserna från Europeiska rådets toppmöte i Tammerfors år 1999 angavs (nr 35) att det formella utlämningsförfarandet borde avskaffas mellan medlemsstaterna när det gäller personer som är på flykt undan rättvisan efter att ha fått sin slutgiltiga dom och att ett enkelt förfarande för överförande av dessa personer borde ersätta utlämning. Förfaranden för brådskande utlämningsärenden borde övervägas. Kommissionen uppmanades att lägga fram förslag i frågan. Vidare föreslogs ett ökat ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden och domar samt en nödvändig tillnärmning av lagstiftningen för att underlätta samarbetet mellan myndigheter och det rättsliga skyddet av enskildas rättigheter (nr 33). Principen om ömsesidigt erkännande borde, enligt Europeiska rådet, vara en hörnsten i det rättsliga samarbetet på både det civilrättsliga och straffrättsliga områdena.

Målsättningen från Tammerfors upprepades i dels EU:s strategi inför det nya årtusendet om förebyggande och bekämpning av organiserad brottslighet (EGT C 124, 3.5.2000, s. 1), dels i åtgärdsprogrammet för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål (EGT C 12, 15.1.2001, s. 10). Europeiska kommissionen presenterade den 19 september 2001 ett förslag till rambeslut om en europeisk arresteringsorder och om överlämnande mellan medlemsstaterna

(EGT C 332 E, 27.11.2001, s. 305). Förslaget hade föregåtts av omfattande kontakter mellan kommissionens tjänstemän och nationella experter samt med medlemsstaternas justitiedepartement, däribland det svenska. Innebörden av förslaget var att i princip all utlämning inom EU ersätts med ett förenklat och snabbare förfarande, där rättsliga myndigheter i en medlemsstat efter en begränsad prövning skall överlämna en efterlyst person till en annan medlemsstat för lagföring eller verkställighet av ett redan utdömt straff.

Under hösten 2001 bedrevs ett omfattande förhandlingsarbete inom EU med anledning av kommissionens förslag. Terroristattentaten i USA den 11 september 2001 bidrog till att frågan fick särskild prioritet. Europeiska rådet kunde vid toppmötet i Laeken den 14–15 december 2001 konstatera att det fanns en politisk överenskommelse om en europeisk arresteringsorder. Överenskommelsen avsåg ett utkast till rambeslut som väsentligt skiljer sig från kommissionens ursprungliga förslag. Europaparlamentet yttrade sig den 14 november 2001 enligt artikel 39.1 i Fördraget om Europeiska unionen över kommissionens förslag (A5-0397/2001 slutlig). Den 12 december 2001 uppmanade rådet på nytt parlamentet att yttra sig; nu över det reviderade förslag till rambeslut som framförhandlats inom rådet. I sitt yttrande den 6 februari 2002 godkände parlamentet rådets förslag till rambeslut utan förslag till ändringar.

Riksdagen godkände den 29 maj 2002 det inom EU upprättade utkastet till rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (prop. 2001/01:118, 2001/01:JuU29, rskr 2001/02:256). Rambeslutet antogs vid EU:s ministerråd för rättsliga och inrikes frågor den 13 juni 2002.

Eftersom riksdagens godkännande krävdes för att Sverige skulle kunna rösta för ett antagande av rambeslutet och då medlemsstaterna enligt artikel 34.1 i rambeslutet senast den 31 december 2003 skall ha vidtagit nödvändiga åtgärder för att följa bestämmelserna i rambeslutet, lade regeringen inte i det sammanhanget fram något förslag till lagstiftning för

genomförande av åtagandena. Däremot lämnades i propositionen en utförlig redogörelse av på vilket sätt rambeslutet kan anses ställa krav på lagändringar.

4.2 Rambeslutets innehåll

Rambeslutet innebär att all utlämning inom EU i princip skall ske med tillämpning av den europeiska arresteringsordern. Utlämningskonventionerna från 1957, 1995 och 1996 samt andra bestämmelser om utlämning som idag gäller inom EU skall således inte längre tillämpas mellan medlemsstaterna (artikel 31.1). Rambeslutet innehåller många av de bestämmelser om förfaranden och om under vilka förutsättningar utlämning kan ske som finns i dessa konventioner. Rambeslutet medger fortsatt tillämpning av särskilda avtal eller överenskommelser om utlämning som kan finnas mellan vissa av medlemsstaterna och som ytterligare förenklar och underlättar utlämningsförfarandet (artikel 31.2). Bestämmelsen gör det möjligt att undanta t.ex. det nordiska utlämningsarbetet från rambeslutets tillämpningsområde.

Rambeslutet förskriver (artikel 1) att en medlemsstat (den verkställande staten) i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande och bestämmelserna i rambeslutet skall godta och verkställa en begäran om gripande och överlämnande (europeisk arresteringsorder) från en annan medlemsstat (den utfärdande staten). Den europeiska arresteringsordern innebär inte bara att den verkställande staten skall gripa den eftersökte, utan är även en begäran om att personen skall överlämnas till den utfärdande staten. Den verkställande statens ”godtagande” av den utfärdande statens beslut är ett uttryck för principen om ömsesidigt erkännande av rättsliga beslut. För att betona denna princip används begreppet ”överlämnande” istället för ”utlämning”.

Tillämpningsområdet och krav på dubbel straffbarhet

I artikel 2 anges tillämpningsområdet för en europeisk arresteringsorder. En europeisk arresteringsorder får utfärdas för brott som enligt den utfärdande statens lagstiftning kan medföra fängelse i åtminstone ett år. När överlämnande begärs för verkställighet av ett redan utdömt straff krävs att det utdömda straffets längd uppgår till minst fyra månaders fängelse eller annat frihetsberövande (artikel 2.1). Denna avgränsning av tillämpningsområdet motsvaras i huvudsak av vad som följer av 1957 och 1996 års utlämningskonventioner, men skiljer sig från dessa genom att det enligt rambeslutet saknar betydelse hur strängt straff som kan följa i den verkställande staten.

Huvudregeln enligt rambeslutet är att en verkställande rättslig myndighet kan kräva att de gärningar för vilka en europeisk arresteringsorder har utfärdats utgör ett brott inte bara i den utfärdande staten men också i den verkställande staten. Det kan alltså i dessa fall uppställas krav på s.k. dubbel straffbarhet (artikel 2.4). För vissa brottstyper kan detta krav inte ställas. Det innebär att de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten inte kan kräva att det föreligger dubbel straffbarhet om den utfärdande statens rättsliga myndigheter anser att brottet motsvarar något av de 32 brott eller brottstyper som räknas upp i artikel 2.2 ("listan") och brottet i den utfärdande staten dessutom kan medföra fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i åtminstone tre år. Tanken är att medlemsstaternas definitioner av brotten i "listan" inte skall ha någon betydelse för frågan om överlämnande kan ske. "Listan" innefattar flera av de vanligaste brottsbalksbrotten (t.ex. mord, grov misshandel, våldtäkt, rån och bedrägeri) liksom brott och brottstyper i specialstraffrätten (t.ex. narkotikabrott, miljöbrott och vissa brott enligt vapenlagen och utlänningslagen). "Listan", som i stora delar motsvarar de brott som omfattas av Europols behörighet (se prop. 1996/97:164), skall kunna utökas eller modifieras efter beslut av rådet (artikel 2.3). De brott som anges

i "listan" motsvarar inte nödvändigtvis brott som i den svenska lagen har samma beteckning. Beteckningen "deltagande i en kriminell organisation" motsvaras inte av någon brottsbeteckning i svensk lag, men kan innefatta t.ex. vålds- eller hotbrott. Om således en svensk åklagare begär överlämnande för ett vålds- eller hotbrott som har skett inom ramen för vad som kan betecknas som en kriminell organisation, kan åklagaren, om brottet har minst tre års fängelse i straffskalan, ange i den europeiska arresteringsordern att brottet omfattas av "listan" ("deltagande i en kriminell organisation"). Den verkställande rättsliga myndigheten kommer i sådant fall inte att göra en prövning av om det föreligger dubbel straffbarhet. Brotten i "listan" är till viss del harmoniserade inom EU. Tanken med urvalet av brotten i "listan" torde vara att den skall omfatta typiskt sett grov, gränsöverskridande brottslighet som kan förekomma mellan medlemsstaterna.

Vägransgrunder

Artikel 3 anger i vilka fall den verkställande statens rättsliga myndigheter skall vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder (obligatoriska vägransgrunder). Enligt punkt 1, som motsvarar artikel 9 i 1996 års utlämningskonvention, skall verkställighet vägras om det brott som ligger till grund för en europeisk arresteringsorder omfattas av amnesti i den verkställande staten, under förutsättning att denna stat var behörig att lagföra brottet enligt sin egen strafflag. Punkt 2 uttrycker principen om *ne bis in idem* – dvs. att ingen skall dömas två gånger för samma sak. Har den eftersöktes ansvar för samma gärning redan prövats i en medlemsstat utgör det i princip hinder mot verkställighet. En delvis motsvarande bestämmelse finns i artikel 2 i tilläggsprotokollet till 1957 års utlämningskonvention. Om den eftersökte inte är straffmyndig enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning skall verkställighet vägras enligt punkt 3. I 10 § utlämningslagen finns bestämmelser som i allt väsentligt motsvarar de situationer som

avses i punkterna 1 och 2. Vägransgrunden i punkten 3 saknar uttrycklig motsvarighet i utlämningslagarna, men torde ändå få anses gälla.

Artikel 4 innehåller bestämmelser om när verkställighet får vägras (fakultativa vägransgrunder). Enligt punkt 1 får verkställighet av en europeisk arresteringsorder vägras om gärningen inte motsvaras av ett brott i den verkställande staten (dvs. det finns inte dubbel straffbarhet) och dessutom inte är sådan som anges i artikel 2.2. När det gäller s.k. fiskaliska brott får verkställighet inte vägras med hänvisning till att den verkställande statens lagstiftning inte innehåller samma slags bestämmelser som den utfärdande statens lagstiftning om skatter, avgifter, tullar eller valuta. En motsvarande bestämmelse om hur kravet på dubbel straffbarhet skall tolkas angående fiskaliska brott finns i artikel 6.2 i 1996 års utlämningskonvention. Punkt 2 uttrycker principen om *lis pendens*, dvs. att pågående lagföring för samma gärning av den eftersökte utgör ett hinder mot verkställighet. Artikel 8 i 1957 års utlämningskonvention innehåller en motsvarande bestämmelse. Enligt punkt 3 får verkställighet vägras om det i den verkställande staten beslutats att inte väcka åtal beträffande det aktuella brottet. En liknande bestämmelse finns i artikel 9 i 1957 års utlämningskonvention. Åtals- eller verkställighetspreskription i den verkställande staten får enligt punkt 4 åberopas som hinder mot att verkställa en europeisk arresteringsorder. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak artikel 8.2 i 1996 års utlämningskonvention. Punkt 5 motsvarar *ne bis in idem*-bestämmelsen i artikel 3.2, men omfattar till skillnad från den bestämmelsen domar från tredje land. Punkterna 3–5 motsvaras i allt väsentligt av vägransgrunderna i 10 § utlämningslagen. Om den europeiska arresteringsordern har utfärdats för verkställighet av ett ådömt frihetsstraff får den verkställande staten enligt punkt 6 vägra verkställighet om personen är medborgare, bosatt i eller uppehåller sig i den verkställande staten under förutsättning att den staten övertar verkställigheten av straffet. Verkställighet får vidare vägras enligt

punkt 7 om gärningen helt eller delvis ägt rum på den verkställande statens territorium eller om gärningen ägt rum i tredje land och den verkställande staten hade saknat jurisdiktion över ett sådant brott om det begicks utanför dess territorium. Bestämmelsen motsvarar artikel 7.2 i 1957 års utlämningskonvention. Utlämningslagstiftningen innehåller inte någon direkt motsvarighet till vägransgrunderna i punkterna 6 och 7.

Artiklarna 3 och 4 innehåller inte en uttömmande reglering i fråga om vilka möjligheter en verkställande stat har att avstå från att verkställa en europeisk arresteringsorder. Det framgår redan av beaktandesatserna (punkt 12) att verkställighet av en europeisk arresteringsorder inte hindrar medlemsstaterna från att tillämpa sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet. Rambeslutet ger också rätt att vägra överlämnande om det finns skäl att tro att en europeisk arresteringsorder utfärdats i syfte att lagföra eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning, eller att personens ställning vid ett överlämnande kan skadas av något av dessa skäl. Enligt artikel 1.3 skall rambeslutet inte påverka skyldigheten att i det enskilda fallet respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna i artikel 6 i Fördraget om Europeiska unionen. Rambeslutet inverkar inte heller på internationella åtaganden som kan åligga en verkställande medlemsstat som en följd av en föregående utlämning till den staten (artikel 21) eller immunitetsbestämmelser – nationella såväl som folkrättsliga – som följer av lagstiftningen i medlemsstaterna (artikel 20). Det ankommer emellertid på den verkställande statens rättsliga myndigheter att, där det i det enskilda fallet är möjligt, verka för att immuniteten hävs, i syfte att få till stånd verkställighet av den europeiska arresteringsordern. Situationer där immuniteten inte kan hävas är dock tänkbara, t.ex. om det inte föreligger tillräcklig majoritet i riksdagen för att häva en ledamots immunitet (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en yttersta åtgärd anges i beaktande-

satserna (punkt 10) att tillämpningen av rambeslutet under vissa förutsättningar får avbrytas i förhållande till en medlemsstat som allvarligt åsidosätter de principer som fastställs i artikel 6.1 i Fördraget om Europeiska unionen. dvs. principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna, de grundläggande friheterna och rättsstatsprincipen.

Villkor som kan uppställas för att verkställa en europeisk arresteringsorder

Den verkställande rättsliga myndigheten kan enligt artikel 5 ställa upp vissa, där angivna, villkor för att verkställa en europeisk arresteringsorder. Om den eftersökte dömts i sin utevaro utan att ha varit kallad till rättegången kan enligt punkt 1 den verkställande rättsliga myndigheten kräva att den dömde erbjuds möjlighet att få en förnyad prövning i den utfärdande staten. En liknande bestämmelse om att den verkställande staten kan ställa villkor för att utlämning skall ske när den eftersökte har dömts i sin utevaro finns i artikel 3 i det andra tilläggsprotokollet till 1957 års utlämningskonvention. Enligt 9 § tredje stycket utlämningslagen kan Sverige utlämna en person som i en annan stat dömts i sin utevaro, under villkor att den dömde har möjlighet att i den andra staten påkalla en ny domstolsprövning som tillgodoser hans rättigheter. Om den eftersökte har dömts till eller löper risk att dömas till livstids fängelse kan enligt punkt 2 i rambeslutet den verkställande rättsliga myndigheten kräva att den utfärdande staten garanterar att livstidsstraffet omprövas kontinuerligt – administrativt eller genom benådning – och i vart fall efter 20 år. Slutligen kan, enligt punkt 3, den verkställande rättsliga myndigheten kräva att en person som är medborgare eller bosatt i den staten återförs dit efter rättegången för verkställighet av det straff som ådömts honom i den andra staten. Enligt artikel 7.2 i 1996 års utlämningskonvention är det redan idag möjligt för en anmodad stat att för utlämning av egna medborgare uppställa ett sådant krav. I 3 a § utlämningslagen finns bestämmelser som möjliggör utlämning av svenska

medborgare för lagföring under villkor om att den som utlämnas återförs till Sverige för verkställighet av ett ådömt frihetsstraff eller annat frihetsberövande i anledning av brottet.

Specialitetsprincipen och skydd mot vidareutlämning

Inom utlämningsrätten skyddar den s.k. specialitetsprincipen den som har utlämnats från åtal eller straff för andra brott än de som omfattades av utlämningsbeslutet. För att den som har utlämnats skall kunna åtalas eller straffas för sådana brott – som har begåtts före utlämningsbeslutet – krävs som regel medgivande från den utlämnande staten. Specialitetsprincipen och skydd mot vidareutlämning samt undantag från dessa principer regleras i 12 och 12 a §§ utlämningslagen. Ett krav på samtycke återfinns också i rambeslutet, men enligt artikel 27 kan varje medlemsstat förklara att sådant medgivande inte krävs om den utfärdande staten har lämnat motsvarande förklaring. I artikeln anges dessutom ett antal situationer, i huvudsak hämtade från 1957 och 1996 års utlämningskonventioner, där den verkställande statens medgivande inte krävs för ytterligare åtal eller straff. På motsvarande sätt kan medlemsstaterna förklara att vidareutlämning till en annan medlemsstat får ske utan medgivande från den verkställande staten (artikel 28). Vidareutlämning till en stat utanför EU förutsätter dock alltid medgivande från behörig myndighet i den stat från vilken personen har överlämnats.

Förfarandet

Beslut om utlämning för brott har traditionellt fattas på regerings- eller ministernivå. Genom 1995 års utlämningskonvention infördes ett förenklat utlämningsförfarande för de fall där den som begärs utlämnad samtycker till utlämning. Bestämmelser om det förenklade utlämningsförfarandet finns i 28–39 §§ utlämningslagen. Det förenklade förfarandet utgår från

att beslut om utlämning i sådana fall skall fattas på myndighetsnivå. Även rambeslutet utgår från att beslut om utfärdande och verkställighet av europeisk arresteringsorder fattas på myndighetsnivå. Det är upp till varje medlemsstat att bestämma vilken eller vilka rättsliga myndigheter som skall ha hand om dessa frågor (artikel 6).

Medlemsstaternas rättsliga myndigheter får, genom att utfärda europeiska arresteringsorder, efterlysa personer som är misstänkta för brott och därför skall lagföras, eller som redan har dömts, men ännu inte avtjänat det ådömda straffet (artiklarna 1.1 och 9). En europeisk arresteringsorder skall upprättas i enlighet med ett särskilt formulär (se bilaga 2) och innehålla de uppgifter som anges i artikel 8.1. Ansökan skall vara översatt till den verkställande statens officiella språk eller till ett språk som den staten har förklarat sig godta (artikel 8.2). Arresteringsordern kan skickas direkt till den verkställande rättsliga myndigheten eller, om det är lämpligare, genom Schengens informations-system (SIS). Även andra kommunikationsvägar är möjliga.

Utgångspunkten är att utfärdande och verkställighet av en europeisk arresteringsorder skall följa nationella straff-processuella bestämmelser. I rambeslutet uppställs vissa minimiregler för de nationella rättsliga myndigheternas hantering av sådana ärenden. När en eftersökt person grips skall den verkställande statens rättsliga myndigheter pröva om personen skall häktas eller underkastas något annat tvångsmedel (artikel 12). Om den eftersökte samtycker till överlämnande skall samtycket – i likhet med vad som gäller enligt det förenklade utlämningsförfarandet – lämnas under sådana former att det framgår att personen har förstått innebörden och konsekvenserna av samtycket (artikel 13). Samtycket skall i princip vara oåterkalleligt, men medlemsstaterna kan i särskild ordning förklara att ett samtycke under vissa förhållanden kan återkallas. En person som inte samtycker skall ha rätt att höras av den utfärdande rättsliga myndigheten, i enlighet med den utfärdande statens lagstiftning (artikel 14). Den eftersökte skall

ha rätt till rättsligt biträde och tolk i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verkställande staten (artikel 11.2).

Vid utlämning som inte sker enligt det förenklade förfarandet saknas bestämmelser om när beslut i utlämningsfrågan skall fattas. Ett sådant utlämningsbeslut skall normalt verkställas inom en månad från beslutet (20 §). Vid utlämning enligt det förenklade förfarandet skall beslut i utlämningsfrågan fattas inom 20 dagar från det att samtycke har lämnats (33 §). Beslutet skall därefter verkställas inom ytterligare 20 dagar (34 §).

Beslut om överlämnande skall fattas inom tio dagar från det att personen lämnat sitt samtycke (artikel 17.2) och i övriga fall inom 60 dagar från gripandet (artikel 17.3). I särskilda fall kan dessa tidsfrister utsträckas med 30 dagar (artikel 17.4). När beslutet är fattat skall det verkställas genom att personen, som huvudregel, skall överlämnas inom tio dagar från beslutet (artikel 23). Om det finns starka humanitära skäl, t.ex. att verkställigheten skulle äventyra den eftersöktes liv och hälsa, är det enligt artikel 23.4 möjligt att tillfälligt skjuta upp överlämnandet.

Om den eftersöktes närvaro i den utfärdande staten är nödvändig även innan ett beslut i överlämnandefrågan har meddelats, kan personen tillfälligt överföras till den utfärdande staten (artikel 18) eller höras på begäran av den utfärdande statens rättsliga myndighet medan han fortfarande befinner sig i den verkställande staten (artikel 19).

Ikraftträdande m.m.

Enligt artikel 34 skall medlemsstaterna före utgången av år 2003 vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra rambeslutet. Den 1 januari 2004 ersätter rambeslutet utlämningskonventionerna från 1957, 1995 och 1996 samt andra bestämmelser om utlämning som idag gäller inom EU (artikel 31.1). Huvudregeln enligt övergångsbestämmelsen är att de nuvarande utlämningskonventionerna skall tillämpas på framställningar som inkommer före detta datum (artikel 32). Medlemsstaterna kan

dock i en särskild förklaring till rådet ange att de som verkställande stat kommer att fortsätta att behandla framställningar i enlighet med utlämningskonventionerna när det är fråga om gärningar som har ägt rum före en viss, av den staten angiven, tidpunkt. Denna tidpunkt får inte infalla senare än rambeslutets ikraftträdande, vilket enligt artikel 35 sker 20 dagar efter dess offentliggörande i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

5 En ny lag

Förslag: En ny lag om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU införs. Lagen, som innehåller bestämmelser om överlämnande från Sverige till en annan medlemsstat i EU, skall tillämpas när en person som eftersöks av myndigheterna i en annan EU-stat för lagföring eller verkställighet av straff påträffas här.

Lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge skall även fortsättningsvis kunna tillämpas i förhållande till Danmark och Finland, men det skall också vara möjligt att tillämpa den nya lagen i vissa fall.

Regeringen får besluta att lagen under viss tid inte skall tillämpas i förhållande till en viss medlemsstat i EU.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Enligt artikel 31.1 i rambeslutet skall detta från och med den 1 januari 2004 ersätta bestämmelser om utlämning i de konventioner som tillämpas mellan medlemsstaterna. De konventioner som därmed inte längre blir tillämpliga mellan medlemsstaterna är 1957 års utlämningskonvention och dess två protokoll, avtalet om förenkling och modernisering av förfarandena för översändande av utlämningsframställningar (det s.k. San Sebastian-avtalet), 1995 och 1996 års utlämningskonventioner och bestämmelser i Schengenkonventionens avdelning III, kapitel 4, om utlämning. Rambeslutet påverkar

inte dessa avtal och konventioner i den mån de är tillämpliga i förhållandet mellan medlemsstaterna och stater utanför EU.

Enligt artikel 31.2 får medlemsstaterna tillämpa befintliga utlämningsavtal eller ingå nya sådana avtal mellan sig i den mån dessa gör det möjligt att fördjupa eller utvidga rambeslutets målsättningar och bidrar till att ytterligare förenkla och underlätta förfarandena för överlämnande av personer som är föremål för en arresteringsorder. Om medlemsstaterna ingår nya utlämningsavtal skall dessa innebära att förfarandena förenklas eller underlättas genom att strafftrösklar sänks, krav på dubbel straffbarhet avskaffas i större utsträckning, tidsfrister förkortas ytterligare och antalet vägransgrunder begränsas.

Sverige har den 7 november 2002 lämnat en underrättelse att den nordiska utlämningslagen kommer att tillämpas i förhållande till Danmark och Finland, i den utsträckning den nordiska utlämningslagen fördjupar eller utvidgar rambeslutets målsättningar och bidrar till att ytterligare förenkla och underlätta förfarandena för överlämnande av personer som är föremål för en arresteringsorder. Motsvarande underrättelser har avgetts av Danmark och Finland.

Skälen för förslagen:

Även om det nya förfarandet för överlämnande till stora delar motsvarar utlämningsförfarandet, innebär överflyttandet av det övergripande handläggnings- och beslutsansvaret från regeringen till åklagare och domstolar att en ny reglering krävs. Denna bedömning gjordes också inför antagandet av rambeslutet (prop. 2001/02:118 s. 22) En ny lag bör därför införas med bestämmelser om förutsättningar och förfarandet vid överlämnande från Sverige. Lagen bör även innehålla bestämmelser om överförande av verkställighet av straff till och från Sverige, när detta sker i anslutning till eller som en följd av att överlämnande sker enligt rambeslutet samt, i den utsträckning saken inte bör regleras i andra författningar, andra bestämmelser som krävs för

att införliva rambeslutet i svensk lagstiftning. Bestämmelser om överlämnande till Sverige bör regleras i förordning (se avsnitt 8).

Det nordiska utlämnings-samarbetet, som grundar sig på lagstiftningssamarbete mellan de nordiska staterna, bör bestå och utvecklas. Enligt en överenskommelse mellan de nordiska justitieministrarna den 13 juni 2002 skall en översyn göras av de nordiska utlämningsreglerna i syfte att dessa skall utvecklas och gå än längre än rambeslutets bestämmelser. De nordiska staterna har gjort bedömningen att en sådan översyn inte kan göras i sådan tid att ett nytt system kan träda i kraft till den 1 januari 2004.

Intill dess att de nordiska bestämmelserna till alla delar kan tillämpas istället för rambeslutets bestämmelser, bör rambeslutet tillämpas i de fall detta är mer långtgående än den nordiska regleringen. Huvudregeln bör vara att utlämning mellan Sverige, Danmark och Finland sker enligt de nordiska utlämningsbestämmelserna eftersom dessa i sin helhet måste anses mer fördelaktiga än arresteringsorden. Den nordiska lagen innehåller t.ex. inget generellt krav på dubbel straffbarhet, vägransgrunderna är färre och besluten fattas i stor utsträckning på lokal nivå. Om emellertid en rättslig myndighet i Danmark eller Finland har utfärdat en arresteringsorder får den nya lagen tillämpas om den utfärdande myndigheten begär det. Detta torde i praktiken endast komma att ske i de delar där det är tydligt att rambeslutet går längre än den nordiska regleringen, framför allt i frågan om utlämning av egna medborgare. Någon särskild reglering av denna fråga krävs inte i den nya lagen. Det är istället naturligt att de berörda myndigheterna, om det i ett enskilt fall råder tveksamhet om vilket förfarande som skall tillämpas, samråder i den frågan.

Enligt punkten 10 i rambeslutets beaktandesatser får tillämpningen av rambeslutet avbrytas i förhållande till en medlemsstat om medlemsstaten allvarligt och ihållande åsidosätter de principer som fastställs i artikel 6.1 i Fördraget om Europeiska unionen. Proceduren för fastställande av om en stat på sådant sätt bryter mot fördraget regleras i artikel 7.1 i

fördraget. Konsekvensen för medlemsstaten är att vissa av de rättigheter som enligt fördraget tillkommer medlemsstaten upphävs. I förevarande fall innebär det således att tillämpningen av rambeslutet avbryts i förhållande till den aktuella medlemsstaten.

Under förhandlingarna med de tio stater som har ansökt om medlemskap i EU har frågan uppkommit om införande av en s.k. skyddsklausul i dessa staters anslutningsfördrag. Enligt en sådan skyddsklausul – vars närmare innebörd och utformning för närvarande inte är fastställd – skall tillämpningen av t.ex. rambeslutet om en europeisk arresteringsorder under en övergångsperiod tillfälligt kunna upphävas i förhållande till en sådan medlemsstat, om medlemsstaten allvarligt åsidosätter de principer som fastställs i artikel 6.1 i Fördraget om Europeiska unionen.

Beslut om avbrott i tillämpningen av rambeslutet i förhållande till en viss medlemsstat fattas av rådet. Ett sådant beslut rör en fråga som enligt 10 kap. 2 § regeringsformen kräver riksdagens godkännande. I en situation där frågan om avbrott i tillämpningen av rambeslutet aktualiseras torde det krävas sådan skyndsamhet att lagstiftningsåtgärder skulle försvåra processen både i Sverige och i EU-arbetet. Det bör därför i den nya lagen införas en möjlighet för regeringen att besluta att lagen under viss tid inte skall tillämpas i förhållande till en viss medlemsstat i EU.

6 Förutsättningar för överlämnande

6.1 Skyldighet att överlämna

Förslag: Den som eftersöks enligt en arresteringsorder och som påträffas i Sverige skall, om inte annat sägs i denna lag eller annars följer av föreskrift i någon annan lag, överlämnas till den utfärdande medlemsstaten.

Rambeslutet och nuvarande reglering

Enligt artikel 1.2 i rambeslutet skall medlemsstaterna verkställa varje arresteringsorder i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande samt bestämmelserna i rambeslutet. I artikel 1.3 anges att rambeslutet inte påverkar skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna i artikel 6 i Fördraget om Europeiska unionen. Artikel 6 i Fördraget om Europeiska unionen anger i sin tur att unionen bygger på principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt på rättsstatsprincipen, vilka principer är gemensamma för medlemsstaterna (artikel 6.1). Vidare skall unionen, som allmänna principer för gemenskapsrätten, respektera de grundläggande rättigheterna, såsom de garanteras i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna

och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950 (Europakonventionen), såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner (artikel 6.2). Slutligen skall unionen respektera den nationella identiteten hos sina medlemsstater (artikel 6.3).

I redogörelsen för rambeslutet i avsnitt 4.2 beskrivs bestämmelser i rambeslutet som i olika fall innebär att överlämnande inte får ske eller som får åberopas för att vägra överlämnande. Sådana bestämmelser finns både i rambeslutets beaktandesatser och i de enskilda artiklarna.

Skälen för förslaget:

Överlämnande får inte vägras i annat fall än där det följer av rambeslutet. I den nya lagen bör det därför uttryckligen anges under vilka förutsättningar överlämnande får ske samt när överlämnande skall eller får vägras. Genom en hänvisning i lagen bör det också framgå att överlämnande inte får ske om det skulle strida mot någon annan lag.

Grundlagarna innehåller bestämmelser som kan utgöra hinder mot överlämnande. Enligt rambeslutets beaktandesatser (punkten 12) hindrar rambeslutet inte att en medlemsstat tillämpar sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier.

Bestämmelser om skydd för föreningsfriheten finns i 2 kap. regeringsformen. Föreningsfriheten får enligt dessa bestämmelser begränsas endast i den utsträckning och enligt det förfarande som föreskrivs i regeringsformen. Överlämnande torde enligt vad som föreslås i avsnitt 6.3.3 aldrig kunna komma ifråga för en gärning som i denna mening skyddas av regeringsformen. Det bör dock inte krävas någon särskild reglering i denna del, eftersom en sådan gärning alltid skall avslås på den grunden att den, helt eller delvis, har begåtts i Sverige, utan att motsvara brott enligt svensk lag.

Tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier

Bestämmelser om tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier än tryckta skrifter finns i tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). Dessa grundlagar är exklusiva i den meningen att det allmänna inte får ingripa mot innehållet i de skyddade medierna i annat fall och i annan ordning än som föreskrivs i de båda grundlagarna. Bl.a. anges där uttömmande vilka yttranden i de grundlagsskyddade medierna som är otillåtna och vem som vid en överträdelse bär det straffrättsliga ansvaret. Vidare föreskrivs att endast Justitiekanslern får inleda förundersökning mot brott som avses i TF och YGL och att endast Justitiekanslern får besluta om tvångsmedel med anledning om misstanke om sådant brott (9 kap. 1 § TF och 7 kap. 1 § YGL). Om rättegången i mål som rör brott som avses i TF och YGL finns dessutom särskilda bestämmelser (12 kap. TF och 9 kap. YGL).

Gärningar som omfattas och skyddas av TF och YGL kan alltså lagföras och bestraffas endast i den ordning och omfattning som föreskrivs i dessa lagar. Om en myndighet i en annan stat trots detta har påbörjat lagföring eller meddelat dom rörande en sådan gärning får TF och YGL anses hindra överlämnande som syftar till att sådan lagföring skall kunna genomföras eller att en sådan dom verkställs. En motsatt ordning skulle innebära en urholkning av det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga skyddet som inte varit åsyftad.

I förarbetena till lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål redogörs för frågan om den lagen är tillämplig i ärenden som gäller tryck- och yttranderättsliga frågor. I propositionen (prop. 1999/2000:61 s. 73) sägs bl.a. "Ett annat område som inte bör omfattas av lagen är, såsom Justitiekanslern påpekat i sitt remissyttrande, rättslig hjälp på yttrandefrihetsgrundlagens och tryckfrihetsförordningens områden. Ingripanden mot grundlagsskyddade medier kan endast ske i de fall och den ordning som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen respektive yttrandefrihetsgrundlagen. Förekommer i ett ärende om rättslig hjälp misstanke om tryckfrihetsbrott eller

yttrandefrihetsbrott i Sverige skall ärendet handläggas av Justitiekanslern som kan besluta att inleda en svensk förundersökning enligt den ordning som föreskrivs i dess grundlagar. Den nya lagen kan självfallet inte ändra på denna ordning. En ny lag på området kan, som Justitiekanslern framhåller, inte sätta grundlagarna ur spel och det bör därför inte tas in någon särskild erinran om detta i den nya lagen”.

I likhet med vad som anfördes i förarbetena till lagen om internationell rättslig hjälp är det klart att den nya lagen inte sätter grundlagarna eller Justitiekanslern exklusiva behörighet i ärendena som gäller tryck- och yttrandefrihetsfrågor ur spel. Det bör av samma skäl inte krävas någon särskild erinran om detta i den nya lagen.

Immunitet och privilegier

Enligt artikel 20.1 i rambeslutet får överlämnande vägras om den eftersökte har rätt till privilegier eller immunitet avseende rättsliga förfaranden eller verkställighet. Om det ankommer på en myndighet i den verkställande staten att upphäva immuniteten eller privilegiet åligger den verkställande rättsliga myndigheten att söka utverka ett sådant upphävande. Om upphävandet däremot ankommer på en myndighet i en annan stat eller internationell organisation åligger det den utfärdande rättsliga myndigheten att utverka upphävandet (artikel 20.2). De tidsfrister som gäller för verkställighet av en arresteringsorder börjar inte att löpa förrän en fråga om upphävande av immunitet eller privilegier är avgjord.

Föreskrifter om immunitet i den mening som avses i rambeslutet finns i regeringsformen (RF) och i riksdagsordningen (RO).

Enligt 4 kap. 8 § RF får ingen väcka talan mot den som utövar eller har utövat uppdrag som riksdagsledamot eller beröva honom friheten eller hindra honom att resa inom riket på grund av hans yttranden eller gärningar under utövandet av uppdraget, utan att riksdagen har medgivit det genom beslut om vilket

minst fem sjättedelar av de röstande har förenat sig. Misstänks en riksdagsledamot för brott i annat fall, skall bestämmelser i lag om gripande, anhållande eller häktning tillämpas endast om han erkänner brottet eller har tagits på bar gärning eller om det är fråga om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Enligt 3 kap. 18 § RO skall åklagare som vill påkalla att riksdagen medger att talan väcks mot en riksdagsledamot eller att ingripande görs i dennes personliga frihet, skriftligen ansöka om det hos riksdagens talman. Detsamma gäller även annan som vill begära riksdagens medgivande att få föra talan vid domstol med anledning av en riksdagsledamots handlande.

Enligt 5 kap. 7 § RF kan konungen inte åtalas för sina gärningar. Riksföreståndare kan inte åtalas för sina gärningar som statschef.

Enligt 12 kap. 8 § RF väcks åtal för brott i utövningen av tjänst som ledamot av Högsta domstolen eller Regeringsrätten i Högsta domstolen av riksdagens ombudsman eller Justitiekanslern.

Enligt 9 kap. 8 § RO får åtal för brott begånget i utövningen av uppdraget eller tjänsten mot fullmäktig i Riksbanken, ledamot av Riksbankens direktion eller mot någon av Riksdagens revisorer endast ske efter beslut av finansutskottet. För brott begånget i utövningen av Riksbankens beslutanderätt enligt lagen (1992:1602) om valuta- och kreditreglering gäller dock särskilda bestämmelser.

Åtal för brott begånget i utövningen av uppdraget eller tjänsten mot ledamot av riksdagsstyrelsen, av riksdagens valprövningsnämnd eller av riksdagens besvärnämnd eller mot riksdagens ombudsman eller kammarsekreteraren får ske endast efter beslut av konstitutionsutskottet.

De nu nämnda föreskrifterna innebär att lagföring i dessa fall inte kan ske i någon annan ordning, t.ex. av utländsk myndighet. Föreskrifterna hindrar således överlämnande till en annan stat i dessa situationer. Eftersom föreskrifterna i RF och RO är av högre konstitutionell valör än den nu föreslagna lagen, behöver

det inte göras något förbehåll om detta i lagen. Ett sådant förbehåll är dock påkallat med hänsyn till föreskrifter om immunitet eller liknande rättsverkan som regleras i vanlig lag. En sådan bestämmelse innebär då även en erinran om vad som stadgas i RF och RO.

Upphävande av folkrättslig immunitet eller privilegier ankommer regelmässigt på den stat eller organisation som en eftersökt person företräder. Enligt rambeslutet är det i dessa fall den utfärdande rättsliga myndigheten som har att utverka upphävande av immuniteten eller privilegiet.

Andra lagar

Europakonventionen har sedan den 1 januari 1995 ställning som lag i Sverige (SFS 1994:1219). Om en annan lag strider mot Europakonventionen skall konventionens bestämmelser ha företräde. Skulle således överlämnande i ett enskilt fall strida mot Europakonventionen får överlämnande därför inte ske.

Hinder mot överlämnande kan föreligga även i andra fall än de som redovisas i detta avsnitt. Ett exempel är 2 kap. 8 § brottsbalken, av vilken följer att ett villkor som har uppställts vid utlämning skall respekteras. Detta gäller således även i ett ärende om överlämnande om den misstänkte tidigare har utlämnats till Sverige och särskilda villkor har ställts upp för utlämningen. Frågan om vilken verkan ett villkor som har uppställts vid utlämning har i ett ärende om överlämnande behandlas i avsnitt 10.1.

Sammanfattningsvis kan konstateras att grundlagarna, liksom Europakonventionen och andra lagar, i ett enskilt fall kan leda till att ett överlämnande inte kan ske. Detta bör framgå av en särskild bestämmelse i den nya lagen (se författningsskomentaren till 2 kap. 1 §).

6.2 Strafftrösklar och krav på dubbel straffbarhet

Förslag: Överlämnande får beviljas endast för en gärning som motsvarar brott enligt svensk lag och som i den utfärdande medlemsstaten kan medföra fängelse eller en annan frihetsberövande påföljd i ett år eller mer. Har den eftersökte dömts för gärningen, krävs att ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd i minst fyra månader har dömts ut.

Överlämnande får beviljas även för en gärning som inte motsvarar brott enligt svensk lag om gärningen omfattas av "listan" i artikel 2.2 i rambeslutet och om den enligt lagen i den utfärdande medlemsstaten kan medföra fängelse eller en annan frihetsberövande påföljd i tre år eller mer.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Enligt artikel 2.1 i rambeslutet får en arresteringsorder utfärdas för gärningar som enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan medföra fängelse eller en annan frihetsberövande påföljd i ett år eller mer. Det skall alltså enligt den för gärningen – i den utfärdande medlemsstaten – tillämpliga straffskalan kunna följa fängelse eller en frihetsberövande påföljd i ett år eller mer. Det saknar vid denna bedömning betydelse vilket straff eller vilken påföljd som kan påräknas i det enskilda fallet. Det saknar också betydelse vad som är det lägsta möjliga straffet enligt straffskalan. Har den eftersökte redan dömts för gärningen krävs att ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd i åtminstone fyra månader har dömts ut.

Den verkställande medlemsstaten kan uppställa krav på att de gärningar som ligger till grund för en europeiska arresteringsorder utgör brott inte bara i den utfärdande medlemsstaten men även enligt det egna landets lagstiftning, s.k. dubbel straffbarhet (artiklarna 2.4 och 4.1). För brotten i den s.k. listan (artikel 2.2) får krav på dubbel straffbarhet inte ställas

om det för gärningen kan följa fängelse eller en annan frihetsberövande påföljd i tre år eller mer i den utfärdande medlemsstaten. I de fall den utfärdande rättsliga myndigheten har angett att en gärning omfattas av "listan" skall någon prövning alltså inte ske av om dubbel straffbarhet föreligger. "Listan" och frågan om krav på dubbel straffbarhet har behandlats närmare i prop. 2001/02:118 s. 7 f. och 17 f.

Vid utlämning inom Norden finns inte något generellt krav på dubbel straffbarhet. Utlämning av en svensk medborgare förutsätter dock i vissa fall dubbel straffbarhet och att brottet är av ett visst allvarligt slag. Vid utlämning till utomnordiska stater krävs alltid att det föreligger dubbel straffbarhet (4 § utlämningslagen). Dessutom krävs det vid sådan utlämning att brottet enligt svensk lag kan medföra fängelse i ett år eller mer eller, om det gäller utlämning till en annan EU-stat, i sex månader. Om utlämning begärs för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd krävs dessutom att minst fyra månader återstår att verkställa av straffet eller påföljden.

Skälen för förslagen:

Enligt rambeslutet får medlemsstaterna inte uppställa krav på dubbel straffbarhet för brotten i "listan". För övriga brott står det medlemsstaterna fritt att bestämma om och i vilken utsträckning krav på dubbel straffbarhet skall uppställas (artiklarna 2.4 och 4.1). Regeringen har i prop. 2001/02:118 ingående redogjort för de skäl som talar för att krav på dubbel straffbarhet inte skall uppställas (s. 17 f.). En naturlig konsekvens av detta resonemangen vore att, i likhet med vad som gäller inom Norden, inte uppställa något krav på dubbel straffbarhet för överlämnande. Något principiellt hinder mot detta finns inte. Samtidigt innebär rambeslutet ett förhållandevis stort steg i frågan om avskaffande av krav på dubbel straffbarhet. Krav på dubbel straffbarhet har sedan länge varit en grundläggande förutsättning vid utlämning. Det framstår mot

den bakgrunden som lämpligt att – åtminstone inledningsvis – begränsa det område inom vilket något sådant krav inte uppställs. Av samma skäl framstår brotten i ”listan” som en lämplig avgränsning i detta avseende.

Det bör framgå av lagen att en uppgift från den utfärdande rättsliga myndigheten, om att en gärning omfattas av ”listan”, skall medföra att någon prövning inte skall ske av om det föreligger dubbel straffbarhet. Detta förutsätter dock att det står klart att gärningen i den utfärdande medlemsstaten kan medföra fängelse eller en annan frihetsberövande påföljd i tre år eller mer. Eftersom det inte skall ske någon kontroll av om en gärning i ett enskilt fall omfattas av ”listan”, är innehållet i denna inte av någon omedelbar betydelse för den verkställande rättsliga myndighetens prövning. Om den utfärdande rättsliga myndigheten gör gällande att en gärning motsvarar ett visst brott i ”listan” skall prövningen således endast gå ut på att kontrollera att gärningen enligt lagen i den utfärdande medlemsstaten kan medföra fängelse eller en annan frihetsberövande påföljd i tre år eller mer.

För de fall där det inte görs gällande att en gärning motsvarar ett brott i ”listan”, bör det av lagen framgå att överlämnande får ske endast om gärningen motsvarar brott enligt svensk lag och dessutom att gärningen enligt lagen i den utfärdande medlemsstaten kan medföra fängelse eller en annan frihetsberövande påföljd i ett år eller mer. Till skillnad från vad som gäller vid utlämning till utomnordiska stater saknar det alltså helt betydelse vilken straffskala som gäller för brott som enligt svensk lag motsvarar den aktuella gärningen.

Det bör av lagen också framgå att överlämnande för verkställighet av straff – oavsett om gärningen är ett ”list”-brott eller inte – förutsätter att den eftersökte har dömts till fängelse eller en frihetsberövande påföljd i minst fyra månader.

6.3 Hinder mot överlämnande

6.3.1 Den som begärs överlämnad är inte straffmyndig

Förslag: Överlämnande får inte beviljas för en gärning som någon har begått innan han eller hon har fyllt 15 år.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Enligt artikel 3.3 får överlämnande inte ske om den eftersökte på grund av sin ålder, enligt den verkställande medlemsstatens lag, inte kan ställas till straffrättsligt ansvar för de gärningar som ligger till grund för en arresteringsorder. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i utlämningskonventionerna. Enligt 8 § utlämningslagen skall utlämning inte beviljas om detta med hänsyn till personens ungdom skulle vara uppenbart oförenligt med humanitetens krav. Det råder dock ingen tvekan om att bestämmelsen innebär att en person som inte är straffmyndig enligt svensk lag inte skulle utlämnas.

Skälen för förslaget:

Enligt rambeslutet får överlämnande inte ske av den som inte är straffmyndig. Detta motsvarar också vad som idag gäller vid utlämning från Sverige. En bestämmelse om att överlämnande inte får ske för en gärning som någon begått innan han eller hon har fyllt 15 år skall därför tas in i den nya lagen.

Rambeslutet innehåller inte någon särskild reglering som tar sikte på unga personer. Däremot är det klart att medlemsstaterna i ärenden om överlämnande kan tillämpa de rättsliga förfaranden och särskilda regler som de nationella rättssystemen föreskriver för unga lagöverträdare. I avsnitt 7 redogörs för förslag till

förfarandebestämmelser som särskilt gäller personer i åldersgruppen 15–17 år. De särskilda bestämmelserna gäller anhållande och häktning (7.4.2), rätt till offentlig försvarare (7.4.1) och särskild skyldighet för åklagaren att under utredningen klargöra om lagföring kan ske i Sverige (7.4.1). Vidare föreslås bl.a. att lagen om unga lagöverträdare skall tillämpas (7.4.1) och att verkställigheten av ett beslut om överlämnande skall kunna skjutas upp (7.5.3) för den som inte har fyllt 18 år.

Det är i praktiken ytterst ovanligt att någon som inte har fyllt 18 år begärs utlämnad. Det kan inte antas att rambeslutet kommer att innebära att överlämnande av så unga personer begärs i någon större utsträckning än vad som idag sker vid utlämning. Rambeslutet ger inte utrymme för att vägra överlämnande enbart av den anledningen att den som eftersöks inte har fyllt 18 år. Någon sådan avslagsgrund kan därför inte tas in i den nya lagen. Om frågan om överlämnande av en ung person trots allt skulle aktualiseras, torde det i flertalet fall vara möjligt att med tillämpning av de föreslagna bestämmelserna i den nya lagen samt genom kontakter med myndigheterna i den andra staten överflytta lagföringen till Sverige.

6.3.2 Risk för förföljelse

Förslag: Överlämnande får inte beviljas om det kan antas att överlämnande begärs i syfte att lagföra eller bestraffa någon på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Enligt punkten 12 i rambeslutets beaktandesatser hindrar rambeslutet inte att överlämnande vägras om det finns objektiva skäl att tro att en arresteringsorder har utfärdats för att lagföra eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller

sexuella läggning. En liknande bestämmelse finns i artikel 3.2 i 1957 års utlämningskonvention.

Skälen för förslaget:

Punkten 12 i beaktandesatserna avser det fallet att överlämnande begärs i syfte att lagföra eller straffa en person och att det på goda grunder kan antas att lagföringen eller bestraffningen sker på grund av den eftersöktes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning. Lagföring eller bestraffning i sådant syfte torde i flertalet fall vara ett brott mot Europakonventionen, som har tillträtts av medlemsstaterna i EU. Konventionen har sedan den 1 januari 1995 ställning som lag i Sverige (prop. 1993/94:117, bet. 1993/94:KU24, rskr.1993/94:246). Konventionen, som bl.a. föreskriver rätt till privat- och familjeliv (artikel 8), tankefrihet, samvets- och religionsfrihet (artikel 9) och yttrandefrihet (artikel 10), förbjuder diskriminering vid tillämpning av konventionens fri- och rättigheter. Åtnjutande av de fri- och rättigheter som anges i konventionen skall enligt artikel 14 säkerställas utan någon åtskillnad såsom på kön, ras, hudfärg, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationell eller socialt ursprung, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd eller ställning i övrigt.

Det kan därför ifrågasättas om det i den nya lagen verkligen krävs en särskild bestämmelse med förbud mot överlämnande i de nu angivna fallen. Rambeslutet innehåller dessutom en mekanism (punkten 10 i beaktandesatserna) genom vilken dess tillämpning kan avbrytas om en medlemsstat allvarligt och ihållande åsidosätter de principer som fastställs i artikel 6.1 i Fördraget om Europeiska unionen. dvs. principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna, de grundläggande friheterna och rättsstatsprincipen. Det kan emellertid inte uteslutas att, i ett enskilt fall, denna mekanism inte tillräckligt skyddar den som begärs överlämnad mot att överlämnas i något av de syften som anges under punkten 12 i

beaktandesatserna. För att det skall vara tydligt för de rättsliga myndigheterna att överlämnande inte får ske i dessa fall, bör det i en särskild bestämmelse anges att överlämnande inte får ske om det kan antas att detta begärs i syfte att lagföra eller bestraffa någon på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning.

6.3.3 Platsen för brottet och pågående lagföring i Sverige

Förslag: Överlämnande får inte beviljas för en gärning som helt eller delvis har begåtts i Sverige, om gärningen inte motsvarar brott enligt svensk lag eller om påföljd inte kan ådömas i Sverige på grund av preskription.

Överlämnande får inte heller beviljas om lagföring för gärningen skall ske i Sverige.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Artikel 4.7 i rambeslutet beskriver den s.k. territorialitetsprincipen. Enligt bestämmelsen får överlämnande vägras om brottet enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning har begåtts helt eller delvis på dess territorium eller på en plats som är likställd med den statens territorium. Vidare får överlämnande vägras om brottet har begåtts utanför den utfärdande medlemsstatens territorium och åtal enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning inte är tillåtet för sådana brott, när de har begåtts utanför dess territorium. Bestämmelsen motsvarar artikel 7 i 1957 års utlämningskonvention.

Enligt artikel 4.2 i rambeslutet får överlämnande vägras om den eftersökte är föremål för lagföring i den verkställande medlemsstaten för samma gärning som den för vilken överlämnande begärs. Bestämmelsen är ett uttryck för principen om *lis pendens*, dvs. att pågående lagföring för samma gärning utgör hinder för överlämnande. En motsvarande bestämmelse finns i artikel 8 i 1957 års utlämningskonvention.

Utlänningslagen innehåller numera inte något generellt hinder mot utlämning för brott som begåtts i Sverige (se dock 3 § andra stycket utlänningslagen). Det är inte heller något hinder att den som begärs utlämnad står under åtal i Sverige för samma gärning som avses med framställningen. Genom en lagändring år 1975 avskaffades det tidigare kravet på att gärningen helt eller delvis skulle ha förövats utom riket. Samtidigt avskaffades möjligheten att vägra utlämning med hänvisning till att den eftersökte står under åtal i Sverige (prop. 1975:35 s. 50f.). Ändringarna motiverades med att det – mot bakgrund av den internationella brottslighetens utbredning – i större utsträckning kunde framstå som ändamålsenligt att ett brott lagfördes i en annan stat än där det förövats. Det kunde alltså finnas fall där en gärning begåtts i Sverige, men där det var lämpligast att lagföringen skedde i en annan stat. Departementschefen påpekade att det dock kunde finnas situationer där utlämning inte borde ske för gärningar som begåtts i Sverige, t.ex. om utlämning skulle försvåra en målsägandes möjligheter att föra skadeståndstalan mot den som begärs utlämnad. Det kunde också vara olämpligt, t.ex. av kostnadsskäl, att överföra lagföringen till en annan stat om huvudförhandling redan hade påbörjats i Sverige (a prop. s. 51).

Skälen för förslagen:

Sveriges deltagande i det internationella straffrättsliga samarbetet har ökat betydligt sedan 1975 års lagändring. Genom nya åtaganden krävs att Sverige kan bistå andra staters rättsliga myndigheter med rättslig hjälp och utlämning i ärenden som rör flera stater. Ett exempel är det europeiska åklagarsamarbetet som sker genom Eurojust, vars främsta syfte är att samordna utredningar som rör grov organiserad brottslighet med förgreningar i flera EU-medlemsstater. Eurojust kan bl.a. uppmana de rättsliga myndigheterna i medlemsstaterna att inleda lagföring eller att avstå från att lagföra, om det är lämpligare att de rättsliga myndigheterna i en annan medlemsstat lagför för ett

visst brott (prop. 2001/02:86, bet. 2001/02:JuU19, rskr. 2001/02:159). En förutsättning för att en medlemsstat skall kunna åta sig att lagföra brottslighet som berör flera stater är många gånger att andra stater som berörs av brottsligheten bistår den lagförande staten med rättslig hjälp och utlämning.

En utgångspunkt i den nya lagen bör var att överlämnande inte får ske för gärningar som har begåtts i Sverige om de inte är straffbara enligt svensk lag och heller inte skulle kunna leda till åtal i Sverige. Det är naturligt att överlämnande för en gärning som har begåtts i Sverige inte bör kunna ske i större utsträckning än vad som enligt svensk lag hade varit möjligt att lagföra för här i landet. Är således brottet preskriberat enligt svensk lag eller föreligger inte dubbel straffbarhet, bör överlämnande inte kunna ske för gärningen om den helt eller delvis har begåtts i Sverige. Genom en sådan regel undviks även eventuella negativa konsekvenser av att den andra medlemsstaten har använt sig av den s.k. listan, där krav på dubbel straffbarhet inte kan ställas upp.

Finns det inte något sådant hinder bör överlämnande kunna ske även för brott som helt eller delvis har begåtts i Sverige. Om ett brott har begåtts i Sverige skall i allmänhet lagföringen för brottet ske här. Har brott som har begåtts i Sverige anknytning till brottslighet i andra medlemsstater, bör det dock i de allra flesta fall finnas förutsättningar att överföra lagföringen dit. Det är då rimligt att det finns förutsättningar att även bistå med överlämnande utan hinder av att brottet har begåtts i Sverige. Det gäller även i fall där det redan när överlämnande begärs har påbörjats lagföring i Sverige. Vid bedömning av om lagföring skall ske i Sverige eller i den andra staten bör utgångspunkten givetvis vara att lagföringen sker där förutsättningarna för en materiellt riktig dom är bäst, vilken i sin tur bl.a. är beroende av vad den bästa bevisningen för brottet kan företas. Överlämnande bör dock normalt inte ske om det skulle äventyra eller försämra en målsägandes möjligheter att söka utverka skadestånd från den som begärs överlämnad. Andra skäl som kan tala emot ett överlämnande är att huvudförhandling i ett mål som gäller

samma gärning har påbörjats i Sverige och det med hänsyn till kostnader eller nedlagt arbete är olämpligt att överlämnande för lagföring beviljas. Har den som begärs överlämnad inte fyllt 18 år bör lagföringen som regel ske i Sverige.

6.3.4 Hinder på grund av tidigare dom eller beslut

Förslag: Överlämnande får inte beviljas

- om regeringen har meddelat nåd eller ett annat beslut enligt 11 kap. 13 § regeringsformen,
- om den som begärs överlämnad redan är dömd för gärningen i en medlemsstat i EU,
- om det för samma gärning finns en dom från en stat utanför EU och den domen hade varit ett hinder mot utlämning från Sverige,
- om det har meddelats åtalsunderlåtelse eller ett motsvarande beslut i Sverige, eller
- om påföljd för gärningen inte kan ådömas i Sverige på grund av preskription och den som begärs överlämnad är svensk medborgare.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Nåd och andra beslut enligt 11 kap. 13 § regeringsformen

Enligt artikel 3.1 i rambeslutet skall överlämnande inte ske om ett brott som ligger till grund för en arresteringsorder omfattas av amnesti i den verkställande medlemsstaten, under förutsättning att denna stat enligt sin egen strafflag var behörig att lagföra brottet. Bestämmelsen motsvarar artikel 9 i 1996 års utlämningskonvention och artikel 4 i det andra tilläggsprotokollet till 1957 års utlämningskonvention. I samband med Sveriges tillträde till tilläggsprotokollet anförde departementschefen att "med "amnesty" förstås enligt vad som framgår av förarbetena inte bara beslut om kollektiv benådning utan också

individuellt nådebeslut samt beslut om s.k. abolition.” (prop. 1978/79:80 s. 14). Bestämmelsen motsvaras av 10 § 1 st. utlämningslagen.

Enligt 11 kap. 13 § regeringsformen får regeringen genom nåd efterge eller mildra en brottspåföljd eller annan sådan rättsverkan av brott samt efterge eller mildra annat liknanden av myndighet beslutat ingrepp avseende enskilds person eller egendom. Om det finns synnerliga skäl får regeringen förordna att vidare åtgärd för att utreda eller lagföra brottslig gärning inte skall ske (abolition). Regeringens nåderätt omfattar såväl individuell nåd som kollektiv nåd (amnesti) och abolition. Regeringen beviljar nåd i några tiotal fall varje år. Ärenden om abolition är ytterst ovanligt. Amnesti har inte förekommit under modern tid.

Ne bis in idem

Enligt artikel 3.2 i rambeslutet skall överlämnande inte ske om det av de uppgifter som står till den verkställande rättsliga myndighetens förfogande framgår att den eftersöktes ansvar för samma gärning har prövats genom lagakraftvunnen dom i en medlemsstat, under förutsättning att straffet, vid fällande dom, har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet. Enligt artikel 4.5 får överlämnande även vägras om det framgår att den eftersöktes ansvar för samma gärningar har prövats genom lagakraftvunnen dom i en stat utanför EU, under förutsättning att straffet, vid fällande dom, avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet. Skillnaden mellan bestämmelserna är att den senare är fakultativ och reglerar domar från stater utanför EU, medan den förra bestämmelsen är tvingande och avser domar som har meddelats i medlemsstaterna.

Bestämmelser om ne bis in idem (förbud mot åtal eller straff för samma gärning som en person redan tidigare är dömd för) vid utlämning finns i 10 § fjärde och femte styckena utlämningslagen. Bestämmelsen vilar på principen att

möjligheten att utlämna till en annan stat än den där domen har meddelats skall korrespondera med möjligheten att i motsvarande fall, och med stöd av bestämmelserna i 2 kap. brottsbalken, lagföra för brottet i Sverige, utan hinder av att det redan finns en utländsk dom (se prop. 1975:35 s. 62).

Åtalsunderlåtelse m.m.

Enligt artikel 4.3 i rambeslutet får överlämnande vägras om de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten har beslutat att inte väcka åtal för ett brott som ligger till grund för en arresteringsorder eller om beslut har meddelats att underlåta åtal eller om det i den verkställande staten har meddelats något annat slutligt avgörande som hindrar senare lagföring för samma gärningar. En liknande bestämmelse finns i 10 § första stycket utlämningslagen.

Artikel 4.3 omfattar i första hand åklagares möjlighet att enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken besluta om åtalsunderlåtelse. Bestämmelser om åtalsunderlåtelse finns även i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.

Preskription

Överlämnande får enligt artikel 4.4 vägras om åtal för brottet eller verkställighet av straffet preskriberats enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning, förutsatt att brottet omfattas av den statens strafflagstiftning. En motsvarande bestämmelse finns i artikel 8.2 i 1996 års utlämningskonvention. Preskriptionsbestämmelser finns även i artikel 10 i 1957 års utlämningskonvention och i artikel 62.1 i Schengenkonventionen.

Genom en lagändring år 2001 i samband med Sveriges tillträde till 1996 års utlämningskonvention ändrades 10 § utlämningslagen så att preskription inte längre utgör ett hinder mot utlämning till andra medlemsstater i EU (prop. 2000/01:83). Ett

undantag görs för svenska medborgare, som inte får utlämnas om åtal eller straff för brottet är preskriberat. Regeringen anförde i den allmänna motiveringen att det från allmän utgångspunkt är rimligt att det är preskriptionstiden i den stat där brottet är förövat som skall vara avgörande för möjligheten att bevilja utlämning. Vad den anmodade statens lagstiftning innebär i detta avseende ansågs ha mindre betydelse (a. prop. s. 39f.). Eftersom utlämning av egna medborgare utanför Norden var en principiell nyhet, vars omfattning och konsekvenser bedömdes vara svåra att överblicka, fann regeringen det vara motiverat att tills vidare alltjämt betrakta preskription som ett utlämningshinder för svenska medborgare (a. prop. s. 34).

Skälen för förslagen:

Det framstår som naturligt att överlämnande inte bör ske för en gärning som omfattas av nåd eller något annat beslut som har meddelats enligt 11 kap. 13 § regeringsformen. En motsatt ordning skulle innebära ett åsidosättande av regeringens grundlagsfästa benådningsrätt. Rambeslutet kräver därtill att en ansökan avslås i sådant fall. En bestämmelse skall därför tas in i lagen som anger att överlämnande inte får ske om regeringen har meddelat nåd eller ett annat beslut enligt 11 kap. 13 § regeringsformen. I flertalet fall torde redan bestämmelserna i artiklarna 3.2 och 4.5 om *ne bis in idem* utgöra hinder mot att en person som blivit benådad från sitt straff överlämnas för samma gärning som omfattas av nådebeslutet.

Enligt rambeslutet får överlämnande inte ske för en gärning för vilken den eftersöktes ansvar redan har prövats genom lagakraftvunnen dom i en medlemsstat, om straffet – vid fällande dom – har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet. En bestämmelse som förbjuder överlämnande i sådana fall skall därför tas in i lagen. Det bör även tas in en bestämmelse i lagen som hindrar överlämnande till stater utanför EU i de fall som

utlämning inte hade varit möjligt under motsvarande förhållanden.

Enligt nuvarande bestämmelser utgör åtalsunderlåtelse hinder mot utlämning (10 § utlämningslagen). Med hänsyn till att ett beslut om åtalsunderlåtelse är ett för den enskilde gynnande beslut, som kan ändras endast under de begränsade förutsättningar som anges i lag, skulle det framstå som rättsosäkert om den som i Sverige har fått ett sådant beslut överlämnades för lagföring i en annan stat för samma gärning. Åtalsunderlåtelse som har meddelats i Sverige bör därför utgöra hinder mot överlämnande. I likhet med vad som gäller vid utlämning bör även andra – motsvarande – beslut, som innebär att åtal inte skall ske för brottet, anses utgöra hinder mot överlämnande.

Erkännande av andra medlemsstaters domar och beslut är en central utgångspunkt i rambeslutet. Det framstår med den utgångspunkten, och i likhet med vad regeringen anförde i det refererade lagstiftningsärendet ovan (prop. 2000/01:83), som naturligt att det är preskriptionsbestämmelserna i den utfärdande medlemsstaten som skall tillmätas betydelse vid prövning av frågan om överlämnande bör beviljas. Rambeslutet gör i princip inte någon skillnad på egna och andra staters medborgare (jfr dock art. 4.6 och 5.3). Att behålla undantaget för svenska medborgare och därmed särbehandla dem kan med detta synsätt framstå som inkonsekvent. Det kan samtidigt konstateras att Sverige, i likhet med övriga EU-medlemsstater, tar ett principiellt mycket stort steg genom att delvis avskaffa kravet på dubbel straffbarhet. Avskaffande av krav på dubbel straffbarhet är i likhet med möjligheten att överlämna någon utan hinder av preskription uttryck för principen om ömsesidigt erkännande. Som har redovisats under avsnitt 6.2 bör Sverige inte helt släppa kravet på dubbel straffbarhet. De skäl som anfördes i samband med tillträdet till 1996 års utlämningskonvention för att bibehålla preskription som ett hinder av utlämning av svenska medborgare talar därför även i detta sammanhang för att överlämnande av en svensk medborgare tills vidare inte bör ske

om åtal för brottet eller verkställighet av straff eller annan påföljd för brottet hade varit preskriberat enligt svensk lag. I övriga fall bör däremot preskription inte utgöra något hinder mot överlämnande.

6.4 Den eftersökte vill verkställa straffet i Sverige

Förslag: När en svensk medborgare begärs överlämnad för verkställighet av ett frihetsberövande straff eller annan sådan påföljd skall överlämnande vägras om den eftersökte begär att straffet eller påföljden skall verkställas i Sverige och beslut har meddelats att verkställighet skall ske här.

Överlämnande skall inte vägras på denna grund om den eftersökte vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande vistats i den utfärdande medlemsstaten, om det inte med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller annars finns särskilda skäl till att verkställighet sker i Sverige.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Enligt artikel 4.6 i rambeslutet får den verkställande rättsliga myndigheten vägra överlämnande för verkställighet av ett straff eller en annan frihetsberövande påföljd om den eftersökte uppehåller sig i, är medborgare i eller bosatt i den verkställande staten och denna medlemsstat åtar sig att i enlighet med sin egen lagstiftning verkställa straffet eller påföljden.

Någon motsvarande bestämmelse finns inte i utlämningskonventionerna eller i utlämningslagen. Däremot innehåller både Schengenkonventionen (artikel 69) och artikel 2 i tilläggsprotokollet till 1983 års konvention om överförande av dömda personer (överförandekonventionen) bestämmelser som innebär att en frihetsberövande påföljd som är utdömd i en stat kan verkställas i en annan stat – även utan den dömdes samtycke – om personen genom att fly till sitt hemland försöker att undandra sig verkställighet av påföljden. Övertagande av

straffverkställighet i dessa fall regleras i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (IVL).

Skälen för förslaget:

Det främsta syftet med att överföra verkställighet av straff är att den dömda skall ges möjlighet att verkställa straffet där han kommer att friges. Det får antas att den dömdes möjlighet till återanpassning är bättre om verkställigheten sker där han efter avtjänat straff skall leva och bo. Det säger sig självt att permissionsgång och utslussningsåtgärder blir mindre meningsfulla om de äger rum i ett land som personen skall lämna efter avtjänat straff. Dessutom finns det ett humanitärt skäl till att överföra straffverkställighet till den dömdes hemland, eftersom den dömda då kommer att vistas på anstalter där hans eget språk talas och där han kan ha regelbunden kontakt med sina anhöriga.

Den som begärs överlämnad från Sverige för verkställighet av straff kommer troligen i flertalet fall att ha avvikit från ett straff eller försöker på något sätt att undandra sig verkställigheten av ett straff som har utdömts i den andra staten. I allmänhet finns då en möjlighet – men ingen skyldighet – att enligt IVL överföra verkställigheten av straffet till Sverige. IVL, som i denna del bygger på bestämmelserna i överförandekonventionens tilläggsprotokoll, förutsätter att det när ansökan om överförande kommer in återstår minst sex månaders straff att verkställa och att den gärning som påföljden avser motsvarar brott enligt svensk lag (25 a §). Rambeslutet uppställer inte några sådana krav. Dessutom innebär överförande enligt överförandekonventionen i allmänhet ett relativt långt och omständligt förfarande, där utgången inte alltid kan förutses från början.

Rambeslutet medger i denna del att överförande av straffverkställighet sker snabbt och relativt enkelt. Syftet med övertagande av straffverkställighet skiljer sig inte vid överlämnande från vad som gäller vid överförande till Sverige av

verkställighet av straff enligt IVL. Överlämnande bör därför under vissa förhållanden kunna vägras när det begärs för verkställighet av ett frihetsberövande straff eller påföljd. Frågan är då vilka förhållanden som bör tillmätas betydelse för om överförande skall ske för verkställigheten av straffet.

En grundläggande förutsättning för att vägra överlämnande på denna grund bör vara att den eftersökte begär att få verkställa straffet i Sverige. Det kan visserligen antas att det många gånger rör sig om personer som enligt överförandekonventionens tilläggsprotokoll hade kunna överföras till Sverige mot sin vilja. Det skulle emellertid i detta sammanhang framstå som märkligt om Sverige vägrade att överlämna en person som föredrar att avtjäna sitt straff i den utfärdande medlemsstaten. Det bör därför krävas att den eftersökte begär att få verkställa straffet i Sverige. Det bör ankomma på den åklagare som utreder frågan om överlämnande att klarlägga om den eftersökte begär att få avtjäna straffet i Sverige. Formerna för upptagande av en sådan begäran bör anges i förordning.

Enligt rambeslutet kan överlämnande vägras om den eftersökte är medborgare eller bosatt i den verkställande staten eller om han eller hon uppehåller sig där. Att vägra överlämnande av en person som inte har anknytning till Sverige genom medborgarskap eller stark anknytning hit framstår inte som angeläget utifrån det syfte med överförande som har beskrivits i det föregående. Utlämningslagens särbehandling av svenska medborgare kan till viss del förklaras av förbudet mot landsförvisning. Förbudet i 2 kap. 7 § regeringsformen mot landsförvisning innebär att utlämning av en svensk medborgare, som innebär en mycket långvarig fängelsevistelse för den som utlämnas, torde vara att jämställa med landsförvisning (prop. 1975/76:209 s. 121, bet. 1975/76:KU56 s. 32).

Motsvarande hinder finns inte vid utlämning av utländska medborgare. En ordning med möjlighet att vägra överlämnande även av utländska medborgare som har anknytning till Sverige är dock förenad med våra överväganden som inte låter sig bedömas i ett förfarande för överlämnande av det slag som nu

föreslås. Om en utländsk medborgare som begärs överlämnad från Sverige vill verkställa straffet eller påföljden i Sverige är det därför lämpligast att frågan om anknytning hit prövas i den ordning som föreskrivs i IVL, dvs. som en fråga om att överföra straffverkställigheten till Sverige. Är den som begärs överlämnad svensk medborgare bör överlämnande alltid vägras om den eftersökte begär att straffet eller påföljden skall verkställas här. Ett ytterligare skäl till att endast svenska medborgare skall omfattas av den föreslagna regeln är att en regel som omfattar även andra än svenska medborgare skulle innebära att det i vissa fall blev svårare att överlämna än att utlämna en person. Detta skulle strida mot avsikten med rambeslutet.

Överlämnande bör dock inte vägras på denna grund om den eftersöktes anknytning till Sverige är svag, även om att denne är svensk medborgare. Enligt 3 a § utlämningslagen skall som huvudregel villkor uppställas om återförande av en svensk medborgare för straffverkställighet i Sverige. Ett sådant krav behöver inte uppställas om bl.a. den som begärs utlämnad vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den stat till vilken utlämning begärs. I likhet med vad som gäller i det fallet, framstår det som rimligt att den som har valt att med viss varaktighet bosätta sig i en annan EU-medlemsstat, i den staten även verkställer straff som där har ådömts honom. Den i utlämningslagen angivna tvåårsregeln är i detta sammanhang ett lämpligt riktmärke. Det torde emellertid i något fall kunna finnas skäl att även en person som när brottet begicks hade vistats i den andra staten i två år får verkställa straffet i Sverige med tillämpning av vägransgrunden. Ett sådant fall kan vara att någon begärs överlämnad för verkställighet av ett frihetsberövande straff, där ett överlämnande skulle innebära att den som överlämnas praktiskt taget aldrig kommer tillbaka till Sverige (se ovan om förbudet mot landsförvisning).

Till skillnad från vad som gäller vid överförande enligt överförandekonventionen (se 25 a § IVL) bör det inte uppställas något krav på dubbel straffbarhet när ett utländskt straff eller påföljd överförs till Sverige. I det fåtal fall där en person kan

komma att eftersökas för verkställighet av straff avseende en gärning som inte är straffbar i Sverige är det sannolikt lika angeläget att överta straffverkställigheten som om dubbel straffbarhet hade förelegat. Vid överförande av straffverkställighet enligt överförandekonventionen krävs dessutom, som huvudregel, att det när framställningen om överförande kom in återstod sex månaders fängelse att verkställa. Rambeslutet utgår från det ådömda straffet, som inte får understiga fyra månader. Det saknar däremot betydelse hur stor del av straffet som återstår att verkställa. Det finns inga skäl att sätta upp några regler om hur lång tid som skall återstå att verkställa i fall som nu avses.

I avsnitt 9.1 redogörs för förfarandet när verkställigheten av utländska straff och påföljder överförs till Sverige. En ytterligare förutsättning för att överlämnande skall vägras är att den myndighet som har ansvar för verkställigheten av straffet eller påföljden meddelar ett beslut om att verkställigheten överflyttas till Sverige.

6.5 Särskilda garantier för överlämnande

6.5.1 Utevarodom

Förslag: När överlämnande begärs för verkställighet av straff eller annan frihetsberövande påföljd avseende någon som inte var kallad till eller närvarande vid rättegången, skall som villkor för överlämnande ställas krav på att garantier lämnas för att personen ges möjlighet till en förnyad prövning i sin närvaro.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Artikel 5.1 i rambeslutet ger den verkställande rättsliga myndigheten möjlighet att uppställa villkor för att överlämna en person för verkställighet av straff, om personen i den utfärdande staten har dömts utan att ha varit närvarande och inte heller personligen varit kallad till rättegången. Den verkställande rättsliga myndigheten kan kräva garantier för att personen ges möjlighet till en förnyad prövning i den utfärdande staten och att personen då har rätt att bli dömd i sin närvaro. I den svenska översättningen av rambeslutet benämns detta ”utevarodom” (eng. ”a decision rendered in absentia”). Det är emellertid klart att vad som avses inte är utevarodom enligt 46 kap. 15 a § rättegångsbalken. Enligt rättsordningen i vissa medlemsstater kan en person dömas i sin utevaro utan hinder av att han eller hon inte personligen delgetts kallelse till förhandlingen. För att överlämna en person som i denna mening har dömts i sin utevaro, kan den verkställande myndigheten som villkor för att överlämna kräva garantier att den som begärs överlämnad tillförsäkras en ny rättegång och blir dömd i sin närvaro.

Vad som åsyftas är samma typ av garantier som avses i artikel 3 i det andra tilläggsprotokollet till 1957 års utlämningskonvention. Enligt den bestämmelsen kan krav uppställas på garantier om att den som dömts i sin utevaro skall ha rätt att föra särskild talan (opposition) mot utevarodomen, varefter en ny rättegång skall äga rum. Bestämmelser om garantier att få en ny rättegång vid utevarodom efter utlämning från Sverige finns i 9 § tredje stycket utlämningslagen.

Skälen för förslaget:

Rätten till en rättvis rättegång följer av artikel 6 i Europakonventionen, som har tillträtts av EU:s medlemsstater. Utevarodom i den mening som avses i rambeslutet, där den

dömde inte varit kallad till och inte heller närvarat vid rättegången, står uppenbart i strid med Europakonventionen. Om emellertid garantier lämnas om att den dömde får möjlighet till en ny prövning bör något hinder mot överlämnande inte föreligga i detta avseende. Överlämnande i ett sådant fall skiljer sig då inte nämnvärt från överlämnande för lagföring.

Det bör i lagen införas en bestämmelse som anger att domstolen, som villkor för överlämnande av den som har dömts utan att ha varit närvarande vid rättegången, skall kräva garantier att personen ges möjlighet till en ny rättegång. Den närmare utformningen av villkoren kan vara beroende av förhållanden i det enskilda fallet. Det bör därför ankomma på de rättsliga myndigheterna att utforma de villkor som uppställs. I likhet med vad som gäller vid utlämning innebär artikel 5 att frånvaro av garantier normalt också kommer att leda till att en begäran om överlämnande avslås. Också detta bör framgå av lagen.

6.5.2 Återförande av dömda personer

Förslag: När överlämnande begärs för lagföring av den som är svensk medborgare skall, om han eller hon begär det, som villkor för överlämnandet ställas att personen återförs till Sverige för verkställighet här av ett straff eller en annan frihetsberövande påföljd som kan komma att ådömas personen i den utfärdande medlemsstaten.

Villkor om återförande skall inte ställas om den eftersökte vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande vistats i den utfärdande medlemsstaten, om det inte med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller annars finns särskilda skäl till att verkställighet sker i Sverige.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

När den som begärs överlämnad är medborgare eller bosatt i den verkställande staten kan överlämnandet enligt artikel 5.3 i

rambeslutet underkastas villkoret att den som överlämnas efter avslutad rättegång återsänds till den verkställande staten för att där avtjäna det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som har ådömts. Utlämningskonventionerna innehåller inte någon motsvarande bestämmelse, men artikel 7.2 i 1996 års utlämningskonvention tillämpas av Sverige, i likhet med flera andra stater, så att svenska medborgare som regel utlämnas under villkoret att de efter rättegången kan återföras till Sverige för att här avtjäna det straff som kan ha ådömts. Bestämmelser om uppställande av sådana villkor finns i 3 a § utlämningslagen.

Skälen för förslaget:

Av motsvarande skäl som motiverar ett kvarhållande av en svensk medborgare som begärs överlämnad för verkställighet av straff (se avsnitt 6.4), bör en svensk medborgare som begärs överlämnad för lagföring ha möjlighet att här avtjäna ett straff eller en annan frihetsberövande påföljd som har ådömts i den utfärdande medlemsstaten. I likhet med vad som gäller vid kvarhållande för straffverkställighet bör möjligheten att uppställa villkor begränsas till svenska medborgare som begär att få verkställa straffet i Sverige. Något villkor bör dock inte uppställas om den eftersökte vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande vistats i den utfärdande medlemsstaten, om det inte med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller annars finns särskilda skäl till att verkställighet sker i Sverige. Motsvarande överväganden gör sig gällande här som vid vägran att överlämna en svensk medborgare för straffverkställighet.

Den närmare utformningen av villkoren kan vara beroende av förhållanden i det enskilda fallet. Det bör därför ankomma på de rättsliga myndigheterna att utforma de villkor som uppställs. I likhet med vad som gäller vid utlämning, innebär artikel 5 att frånvaro av garantier normalt också kommer att leda till att en begäran om överlämnande avslås. Också detta bör framgå av den nya lagen.

7 Förfarandet vid överlämnande från Sverige

7.1 Verkställande rättsliga myndigheter

7.1.1 Beslutande myndighet

Förslag: En begäran om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder och därmed sammanhängande frågor prövas av tingsrätt. Tingsrättens beslut överklagas till hovrätt. Den som har samtyckt till överlämnande får dock inte överklaga beslutet om överlämnande. Hovrättens beslut får inte överklagas.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Av artikel 15.1 i rambeslutet framgår att det är den verkställande rättsliga myndigheten som prövar frågan om överlämnande skall beviljas. Prövningen innefattar bl.a. att beakta eventuella hinder mot överlämnande (artikel 3) och att uppställa villkor som bedöms vara nödvändiga för ett överlämnande (artikel 5). Den som inte samtycker till överlämnande skall ha rätt att höras av den verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med den verkställande statens lagstiftning (artikel 14). Medlemsstaterna skall enligt artikel 6.3 uppge vilka myndigheter som är behöriga att verkställa en arresteringsorder.

Beslut om utlämning från Sverige till en annan nordisk stat av den som samtycker till utlämning prövas i flertalet fall av lokal åklagare. I vissa samtyckesfall samt i fall där den som begärs utlämnad motsätter sig utlämning prövas utlämningsfrågan av Riksåklagaren eller – undantagsvis – av regeringen (15 § nordiska utlämningslagen).

Vid utlämning av den som samtycker till utlämning till en annan medlemsstat i EU beslutar Riksåklagaren i flertalet fall om utlämning (33 § utlämningslagen). I vissa samtyckesfall samt vid utlämning till stater utanför unionen och Norden beslutar regeringen om utlämning (20 § utlämningslagen).

Skälen för förslagen:

Utlämning från Sverige är i många fall en mycket ingripande åtgärd för den enskilde. Beslut om utlämning har – bl.a. mot bakgrund av beslutens emellanåt utrikespolitiska betydelse – traditionellt fattats på regeringsnivå. I syfte att hålla en hög rättssäkerhetsnivå för den som begärs utlämnad prövar, om han eller hon inte samtycker till att utlämnas, Högsta domstolen om det finns några lagliga hinder mot utlämningen. Regeringen får bevilja utlämning endast om Högsta domstolen inte funnit att det finns några sådana hinder. Om emellertid den som begärs utlämnad samtycker till utlämning, kan utlämningsbeslutet, såväl inom Norden som i vissa fall inom EU, fattas av åklagare eller av Riksåklagaren. Någon domstolsprövning sker inte i dessa fall.

Rambeslutet ställer inte något krav på vilken myndighet i Sverige som prövar frågan om överlämnande. Den som begärs överlämnad skall som regel frihetsberövas (artikel 12) och, om han eller hon inte samtycker till att överlämnas, ha rätt att höras inför den verkställande rättsliga myndigheten (artikel 14). Inget hindrar emellertid att de uppgifter som enligt rambeslutet tillkommer den verkställande rättsliga myndigheten, i Sverige fullgörs av flera olika myndigheter.

Vid utlämning inom Norden – och vid samtycke till utlämning även inom EU – fattar åklagare beslut om utlämning. Det finns

många praktiska fördelar med denna ordning. I de fall där den som utlämnas samtycker till åtgärden är åklagarens prövning i allmänhet tillräcklig för att tillgodose den eftersöktes krav på en rättssäker prövning. Vid utlämning till en annan nordisk stat, där åklagare i flertalet fall kan besluta även utan samtycke, finns en stor rättslikhet mellan staterna. Erfarenheten av och förtroendet för de nordiska staternas rättsliga myndigheter är gott. Därtill är det nordiska utlämningssamarbetet i grunden fakultativt.

Vid överlämnande enligt en arresteringsorder förhåller det sig delvis annorlunda. Överlämnande *skall* ske, om inte annat följer av rambeslutet. Rambeslutet lämnar inte utrymme för en diskretionär prövning av om överlämnande i ett enskilt fall skall beviljas eller inte. Därtill kommer överlämnande att begäras av myndigheter i stater vilkas rättsliga system inte är så lika vårt som vad är fallet inom Norden.

Beslut om överlämnande är – i likhet med utlämningsbeslut – ingripande och förutsätter högt ställda krav på en rättssäker prövning. Ett tvåpartsförfarande med domstolsprövning uppfyller det kravet. Att domstol bör pröva om överlämnande skall ske förutsattes redan i samband med antagandet av rambeslutet (se prop. 2001/02:118 s. 21). Det innebär att åklagaren utreder förutsättningarna för överlämnande och den som begärs överlämnad företräds i förfarandet av en offentlig försvarare. I rättegången tillvaratar åklagaren den utfärdande statens intressen i den utsträckning dessa är lagligen grundande. Tingsrätt prövar med åklagarens utredning som underlag om det finns förutsättningar att bevilja överlämnande. Förfarandet inför tingsrätten bör som regel vara muntligt. Tingsrättens beslut bör kunna överklagas till hovrätt, om inte beslutet innebär att den eftersökta skall överlämnas i enlighet med sitt samtycke.. Tidsfristerna i rambeslutet innebär att en prövning i mer än två instanser inte ryms inom ramen för det allmänna processuella systemet. Hovrättens beslut bör därför inte kunna överklagas.

Rambeslutet utgör inte något hinder mot en ordning där åklagare beslutar om överlämnande i fall där den eftersökta samtycker till åtgärden. Det kan emellertid ifrågasättas om en

sådan möjlighet har samma fördelar vid överlämnande som vid utlämning. De redan korta tidsfristerna vid överlämnande i förening med att beslut om tvångsmedel i ett ärende om överlämnande under alla förhållanden måste prövas av domstol talar mot att det skapas en särskild ordning för samtyckesfallen. Det har vidare stundtals visat sig vara opraktiskt att vid utlämning växla mellan det ”vanliga” och det ”förenklade” förfarandet i de fall där den som begärs utlämnad under utredningen byter inställning i samtyckesfrågan. Det bör därför inte införas något särskilt förfarande där åklagare beslutar om överlämnande när den eftersökte samtycker till åtgärden.

7.1.2 Utredande myndighet

Förslag: Åklagare tar emot en europeisk arresteringsorder och utreder om det finns förutsättningar att överlämna den som eftersöks enligt en sådan.

Riksåklagaren bestämmer vilka åklagare som är behöriga att handlägga ärenden enligt den nya lagen.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Enligt artiklarna 9 och 10 i rambeslutet mottar den verkställande rättsliga myndigheten en arresteringsorder. Enligt rambeslutets bestämmelser om förfarandet sedan den eftersökte har gripits faller en rad olika uppgifter på den verkställande rättsliga myndigheten. Rambeslutet innehåller dock inte någon uttömmande reglering av dessa uppgifter. Utöver att besluta om överlämnande (se föregående avsnitt) finns bestämmelser om bl.a. inhämtande av samtycke till överlämnande (artikel 13), inhämtande av kompletterande uppgifter (artikel 15.2), biträde åt den utfärdande rättsliga myndigheten med tillfälligt överförande och hörande av den som begärs överlämnad (artiklarna 18 och 19) och hävande av immunitet, privilegier och villkor som har uppställts vid utlämning (artiklarna 20 och 21). Enligt

rambeslutet beslutar den verkställande rättsliga myndigheten också i frågor om verkställighet av ett beslut om överlämnande (artikel 23).

En framställan om utlämning ges in till Justitiedepartementet (14 § utlämningslagen). Innan regeringen fattar sitt beslut skall Riksåklagaren verkställa utredning i frågan om utlämning kan ske (15 §). Utredningen skall bedrivas enligt vad som gäller vid förundersökning i brottmål (16 §). Under utredningen får utredande åklagaren begära kompletterande information av den begärande statens myndigheter (17 §). Detsamma gäller i princip enligt det s.k. förenklade utlämningsförfarandet – även om det där är Riksåklagaren som beslutar om utlämning och att förfarandet skall ske inom vissa frister som anges i lagen (29-39 §§) – och vid utlämning inom Norden, där det som regel är åklagare eller Riksåklagaren som beslutar i utlämningsfrågan.

Skälen för förslagen:

Med det tvåpartsförfarande som föreslås i föregående avsnitt är det naturligt att domstolens roll i ärenden om överlämnande begränsas till beslutsfattande. Övriga åtgärder, dvs. i huvudsak utredningsåtgärder och kontakter med myndigheter i den utfärdande staten, ankommer enligt rambeslutet på den verkställande rättsliga myndigheten. Åtgärderna motsvarar i stort sett de åtgärder som vid utlämning fullgörs av åklagare. Det finns inga skäl att i ärenden om överlämnande tillämpa en annan ordning.

Rambeslutet förutsätter i princip att en arresteringsorder skickas direkt mellan de rättsliga myndigheterna i medlemsstaterna. Endast undantagsvis skall en arresteringsorder skickas genom centralmyndigheterna. Det bör därför inte – så som är fallet vid utlämning – vara Centralmyndigheten vid Justitiedepartementet som tar emot en arresteringsorder. Mottagare bör istället vara åklagare. Det bör ankomma på Riksåklagaren att bestämma vilka åklagare som är behöriga att ta

emot och handlägga ärenden om överlämnande enligt en arresteringsorder.

7.2 Översändande av en europeisk arresteringsorder

Förslag: En europeisk arresteringsorder får skickas direkt till behörig åklagare, om det är känt var den som eftersöks befinner sig. En arresteringsorder får även skickas genom Schengens informationssystem (SIS) eller något annat system för eftersökning av brottsmisstänkta personer.

Under en övergångstid skall en registrering i SIS godtas som grund för inledande av ett ärende om överlämnande.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Enligt artikel 9.1 i rambeslutet får en arresteringsorder översändas direkt till den verkställande rättsliga myndigheten, om det är känt var den eftersökte befinner sig. Medlemsstaterna skall enligt artikel 6.3 tillkännage vilka rättsliga myndigheter som är behöriga att utfärda respektive verkställa en arresteringsorder. Om den utfärdande rättsliga myndigheten inte känner till vilken verkställande rättslig myndighet som är behörig skall den göra de efterforskningar som krävs, t.ex. genom den information som kan inhämtas genom de nationella kontaktpunkterna i det europeiska rättsliga nätverket. Den utfärdande rättsliga myndigheten kan också rådgöra med centralmyndigheten i den verkställande staten (artikel 10.5). Om den myndighet som tar emot en arresteringsorder inte är behörig, skall den översända arresteringsordern till den behöriga myndigheten och underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta (artikel 10.7).

Om den utfärdande rättsliga myndigheten inte känner till var den eftersökte befinner sig, får den låta registrera en efterlysning i Schengens informationssystem, SIS (artikel 9.2). SIS får även användas för översändande av en arresteringsorder om det är

känt var den eftersökte befinner sig. Enligt nuvarande ordning kan en efterlysning av den som eftersöks för utlämning registreras enligt artikel 95 i Schengenkonventionen. Registreringen innehåller bl.a. uppgifter om den eftersökte, om den myndighet som begär utlämning, om förekomsten av häktningsbeslut eller dom samt om de gärningar som ligger till grund för utlämningsframställningen.

Enligt artikel 9.3 i rambeslutet skall en registrering i SIS anses vara likvärdig med en arresteringsorder, åtföljd av den information som en sådan enligt artikel 8.1 skall innehålla. Avsikten är att registreringen skall innehålla all den information som en arresteringsorder skall innehålla. Detta kräver dock en teknisk anpassning av SIS. Under en övergångstid skall därför, enligt artikel 9.3 andra stycket, en registrering i SIS anses vara likvärdig med en arresteringsorder, i avvaktan på att originalet i vederbörlig ordning mottas av den verkställande rättsliga myndigheten. Innebörden av övergångsregeln är att en registrering i SIS skall godtas som en arresteringsorder även om den inte innehåller all den information som en arresteringsorder enligt artikel 8.1 skall innehålla. När den eftersökte har gripits skall den utfärdande rättsliga myndigheten översända en fullständig europeisk arresteringsorder.

Rambeslutet öppnar även en möjlighet att översända en arresteringsorder genom det europeiska rättsliga nätverkets säkrade telekommunikationssystem (artikel 10.2) eller – om SIS inte går att använda – via Interpol (artikel 10.3). Oavsett genom vilken kanal en arresteringsorder skickas, krävs att det skall gå att göra en skriftlig uppteckning, så att den verkställande medlemsstaten kan fastställa att den översända handlingen är äkta (artikel 10.4). Om det uppkommer problem vid översändande av en arresteringsorder eller om fråga uppkommer om äktheten hos en europeisk arresteringsorder kan, om frågan inte kan lösas genom direkta kontakter mellan myndigheterna, de inblandade medlemsstaternas centralmyndigheter bistå med detta (artikel 10.6).

En begäran om utlämning skall enligt 14 § utlämningslagen göras skriftligen till Justitiedepartementet. En begäran om utlämning till en annan nordisk stat görs direkt hos lokal åklagare eller hos Riksåklagaren (9 § nordiska utlämningslagen). Förutsättningen är i flertalet fall att den som begärs utlämnad dessförinnan har påträffats och med anledning av en internationell efterlysning, t.ex. Schengens informationssystem (SIS). En registrering i SIS skall bl.a. innehålla framställningar om utlämning (3 § punkten 1 lagen (2000:344) om Schengens informationssystem). Vid utlämning enligt det s.k. förenklade utlämningsförfarandet krävs inte någon formell framställan. Det kan där vara tillräckligt att information om bl.a. den eftersökte och om den påstådda brottsligheten har registrerats i SIS (29 § utlämningslagen).

Skälen för förslagen:

I föregående avsnitt föreslås att åklagare tar emot och handlägger framställningar om överlämnande. Av rambeslutet framgår när en arresteringsorder får skickas direkt till den verkställande rättsliga myndigheten (artikel 9.1). I lagen bör det därför införas en bestämmelse om att en arresteringsorder får skickas direkt till behörig åklagare, om det är känt att den eftersökte befinner sig på en viss plats i Sverige. I övriga fall får en arresteringsorder skickas genom SIS, eller genom något annat system för eftersökning av brottsmisstänkta personer. Även detta följer av rambeslutet (artikel 9.2-3) och bör framgå av den nya lagen.

I övergångsbestämmelserna till den nya lagen bör anges att en registrering av den eftersökte i SIS under en övergångstid är likvärdig med en arresteringsorder, i avvaktan på att en fullständig framställan översänds.

7.3 Innehållet i en europeisk arresteringsorder

Förslag: En europeisk arresteringsorder skall vara upprättad i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet och innehålla uppgifter om bl.a. den eftersökte, den rättsliga myndighet som begär överlämnande, förekomsten av häktningsbeslut eller dom samt de gärningar som ligger till grund för begäran om överlämnande.

En arresteringsorder skall vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

Om en arresteringsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande skall beviljas, skall åklagaren ge den utfärdande rättsliga myndigheten möjlighet att inom en viss tid inkomma med komplettering. Kvarstår sådana brister trots att komplettering har begärts skall begäran om överlämnande avslås.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Enligt artikel 8.1 i rambeslutet skall en arresteringsorder innehålla uppgifter som gör det möjligt för den verkställande rättsliga myndigheten att pröva begäran om överlämnande. Uppgifterna skall presenteras i viss form och på ett språk som mottagaren har förklarat sig godta (artikel 8.2). I anslutning till rambeslutet har det utarbetats ett formulär i vilket förtryckta fält anger var en viss uppgift skall lämnas, se *bilaga 2*. På så sätt underlättas kommunikationen mellan de rättsliga myndigheterna och den verkställande rättsliga myndigheten kan lättare hitta och kontrollera de uppgifter som en arresteringsorder skall innehålla.

Formkravet för en arresteringsorder är delvis annorlunda än det som gäller vid utlämning. En begäran om utlämning skall innehålla en kopia av den dom eller det beslut som ligger till

grund för framställningen (14 § utlämningslagen). Vid utlämning enligt det s.k. förenklade utlämningsförfarandet inom EU och i vissa fall vid utlämning till ett annat nordiskt land krävs inte någon sådan utredning (29 § utlämningslagen och 9 § nordiska utlämningslagen). Det är i dessa fall tillräckligt att brottets beskaffenhet och omständigheterna kring brottet anges och att det av ansökan framgår vilket rättsligt avgörande som ligger till grund för framställningen.

En arresteringsorder skall enligt artikel 8.1 innehålla uppgifter om den eftersöktes identitet och nationalitet (a) samt uppgifter om den utfärdande rättsliga myndigheten och hur man kommer i kontakt med den (b). Vidare skall lämnas uppgifter om förekomst av en verkställbar dom eller ett (motsvarande) anhållnings- eller häktningsbeslut (c). Brottets beskaffenhet och brottsrubricering skall anges (d) och omständigheterna kring brottet skall beskrivas, t.ex. tidpunkt, plats och den eftersöktes delaktighet (e). Om det har meddelats en slutlig dom skall det ådömda straffet anges och i annat fall skall tillämpliga straffskalor redovisas (f). Konsekvenser av brottet får anges (g).

Rambeslutet förutsätter inte att den dom eller det beslut som ligger till grund för begäran om överlämnande bifogas ansökan. Detta är en konsekvens av principen om ömsesidigt erkännande. Den verkställande rättsliga myndigheten skall inte pröva om domen eller beslutet som har meddelats i den utfärdande staten är korrekt eller om det har funnits skäl för misstanke om brott, utan skall godta uppgifterna i arresteringsordern.

En annan skillnad mellan arresteringsordern och utlämningsförfarandet är att en begäran om utlämning som regel föregås av en efterlysning med begäran om att den som eftersöks skall gripas. Först när den eftersökte har påträffats och gripits uppmanas den begärande staten att inkomma med en fullständig utlämningsbegäran. Det innebär i praktiken att gripande och frihetsberövande av den som eftersöks för utlämning sker på grundval av en begränsad utredning (23 § utlämningslagen). En fullständig utredning, som möjliggör en bedömning av om det finns förutsättningar för utlämning, finns som regel tillgänglig

först när en begäran om utlämning har inkommit. En arresteringsorder skall däremot i princip redan från början innehålla alla de uppgifter som är nödvändiga för att den verkställande rättsliga myndigheten skall kunna bedöma om det finns förutsättningar för överlämnande.

Om den verkställande rättsliga myndigheten anser att uppgifterna i arresteringsordern inte är tillräckliga för att kunna bedöma om det finns förutsättningar att överlämna, får den begära att den utfärdande rättsliga myndigheten utan dröjsmål och inom viss tid kompletterar uppgifterna (artikel 15.2). Detta motsvarar vad som gäller vid utlämning inom EU, där åklagare enligt 16 § utlämningslagen får vända sig direkt till en behörig rättslig myndighet i en annan EU-medlemsstat och begära komplettering.

En arresteringsorder skall vara översatt till ett språk som är officiellt i den verkställande staten (artikel 8.2). Medlemsstaterna får emellertid förklara att de kommer att godta en översättning till ett annat officiellt EU-språk. Enligt nuvarande ordning saknas bestämmelser om på vilket språk en begäran om utlämning skall vara avfattad. I artikel 23 i 1957 års utlämningskonvention anges dock att de handlingar som utlämningsframställningen grundar sig på skall vara avfattade på den begärande eller på den anmodade statens språk. Den anmodade staten har dock rätt att kräva översättning till ett av Europarådets officiella språk, d.v.s. engelska eller franska. I praktiken inges utlämningsframställningar och åtföljande handlingar till Sverige på svenska eller engelska. En erfarenhet är att översättningar till svenska i många fall håller en låg kvalitet och att detta kan förorsaka problem vid handläggningen av ärenden om utlämning. Däremot vidarebefordras som regel framställningarna från Justitiedepartementet till ansvariga åklagare på svenska och endast i undantagsvis på engelska.

Skälen för förslagen:

Innehållet i en arresteringsorder är grunden för prövningen av om det finns förutsättningar för överlämnande. Det bör därför i lagen anges vilka uppgifter en arresteringsorder skall innehålla. Det går emellertid inte att förutse och i lagen exakt ange vilken utredning som i varje enskilt fall kan behövas för att det skall vara möjligt att bedöma om det finns förutsättningar för överlämnande. Vad som kan komma ifråga är företrädesvis omständigheter som har betydelse för prövning enligt artiklarna 3-5. Det kan också vara så att en arresteringsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande skall beviljas. Det bör i lagen införas en bestämmelse om att åklagaren i dessa fall skall förelägga den utfärdande rättsliga myndigheten att inkomma med kompletterande uppgifter. Den åklagare som begär kompletteringen skall ange en tid inom vilken den kompletterande utredningen skall inges. Om det trots ett sådant föreläggande kvarstår sådana brister och oklarheter att frågan om överlämnande inte kan bedömas på ett fullgott sätt skall framställningen avslås. En bestämmelse om detta tas in i lagen.

Ärenden om överlämnande skall enligt rambeslutet handläggas inom en begränsad tid (artikel 17). Det är således viktigt att arresteringsordern så tidigt som möjligt kan bedömas och att översättningsfrågan inte blir ett hinder i handläggningen. I ärenden om rättslig hjälp skall en ansökan och bifogade handlingar vara skrivna på svenska, danska eller norska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk (2 kap. 5 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp). Vid utlämning inom Norden inkommer framställningar i allmänhet på den begärande statens språk. Utlämningsframställningar från Finland ges som regel in på svenska. Det finns inte skäl att tillämpa en annan ordning i ärenden om överlämnande. En arresteringsorder

bör därför kunna ges in på, förutom svenska, även danska eller norska.

Det kan dock antas att flera av de nuvarande och även blivande EU-medlemsstaterna har begränsade möjligheter och resurser att få fram en acceptabel översättning till något av dessa språk. Kunskapen i engelska och tillgången på översättare till engelska bör emellertid kunna antas vara god i hela Europa. Med den ökade internationalisering som under senare år skett på lagstiftningsområdet, bl.a. genom tillnärmning till EU-lagstiftningen, bör svenska åklagare och domstolar vara väl skickade att hantera information som ges in på engelska. Dessutom är efterlysningar för begäran om utlämning enligt artikel 95 i Schengenkonventionen i allmänhet översatta till engelska. Det kan antas att även efterlysningar enligt en europeisk arresteringsorder i praktiken kommer att vara översatta till engelska, i vart fall när det inte är känt i vilket land den eftersökte befinner sig.

Det bör av dessa skäl i den nya lagen anges att en arresteringsorder skall vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

I fråga om vilket språk som skall användas vid handläggningen av ett ärende om överlämnande och behovet av att i vissa fall översätta handlingar, är avsikten inte att dessa ärenden skall behandlas annorlunda än andra mål och ärenden där det idag förekommer handlingar på främmande språk.

7.4 Det inledande förfarandet

7.4.1 Utredningen

Förslag: Vid utredningen av om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål. När den som begärs överlämnad för lagföring är under 18 år skall dessutom alltid utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Om den eftersökte begär det, eller är under 18 år, skall offentlig försvarare förordnas för honom eller henne.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Rambeslutet utgår från att medlemsstaterna så långt det är möjligt tillämpar sina nationella processuella bestämmelser i fråga om utredning, tvångsmedel och utredningsförfarandet. Vissa frågor med avseende främst på förfarandet regleras dock i rambeslutet. Flera av bestämmelserna redovisas i andra avsnitt i detta kapitel. Därutöver anges bl.a. i artikel 11.1 att den eftersökte, när han eller hon påträffas, skall upplysas om innehållet i arresteringsordern samt om möjligheten att samtycka till överlämnande. Den eftersökte skall enligt artikel 11.2 ha rätt till juridiskt biträde och tolk i enlighet med den verkställande medlemsstatens nationella lagstiftning. I artikel 13 finns bestämmelser om förutsättningarna för och formerna för upptagande av samtycke till överlämnande och avstående från specialitetsprincipens skydd. Samtycket skall i princip vara oåterkalleligt, men medlemsstaterna får förklara att ett samtycke under vissa förutsättningar kan återtas (artikel 13.4). Den verkställande rättliga myndigheten skall enligt artikel 22 omedelbart under-

rätta den utfärdande rättsliga myndigheten om sitt beslut med anledning av en arresteringsorder.

Utredningen i ett ärende om utlämning för brott skall genomföras enligt vad som gäller för förundersökning i brottmål. Det innebär bl.a. att rättegångsbalkens bestämmelser om förordnande av offentlig försvarare blir tillämpliga. I fråga om tvångsmedel gäller vid vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål (16 § utlämningslagen).

Skälen för förslagen:

I ett ärende om överlämnande bör åklagaren företa den utredning som är nödvändig för att rätten skall kunna pröva om det finns förutsättningar för överlämnande. Den uppgiften motsvarar i huvudsak vad som gäller vid utlämning. Under utredningen tar åklagaren nödvändiga kontakter med myndigheter i Sverige (se bl.a. avsnitt 9) och i utlandet. Under utredningen bör också klargöras om det finns skäl och förutsättningar att uppställa villkor för överlämnande (artikel 5) eller att vägra överlämnande för straffverkställighet av den som begär att straffet skall verkställas i Sverige (artikel 4.6). Vidare bör klargöras om den som begärs överlämnad samtycker till överlämnande och avstår från specialitetsprincipens skydd (artikel 13). Bestämmelser om det närmare förfarandet vid utredningen bör meddelas i förordning.

När den som inte har fyllt 18 år begärs överlämnad bör åklagaren alltid utreda om lagföringen kan ske i Sverige. Det bör i ett sådant fall vara en målsättning att lagföringen sker i Sverige. I avsnitt 6.3.3 föreslås att pågående lagföring i Sverige skall innebära att överlämnande inte får beviljas. Om åklagaren finner att lagföringen bör ske här kommer därmed begäran om överlämnande att avslås. Det bör i den nya lagen tas in en särskild erinran om åklagarens skyldighet att i dessa fall utreda förutsättningarna för lagföring i Sverige..

Under utredningen bör bestämmelserna om förundersökning i brottmål kunna tillämpas. Av särskild betydelse är 23 kap. RB

samt bestämmelser i förundersökningskungörelsen (1947:948). I ett ärende om överlämnande sker emellertid inte någon utredning av om brott har begåtts. Det krävs därför en särskild bestämmelse som anger att bestämmelserna om förundersökning i brottmål skall tillämpas i ett ärende om överlämnande. Även vissa regler i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare kan behöva tillämpas, t.ex. bestämmelserna i 5 § om kallelse av vårdnadshavare och 11 § om inhämtande av yttrande från socialnämnd.

Utredningen skall bedrivas skyndsamt med iakttagande av de tidsfrister som råder vid överlämnande (artikel 17). En offentlig försvarare skall förordnas för den som begärs överlämnad, om han eller hon begär det. Dessutom bör en offentlig försvarare alltid förordnas för den som inte har fyllt 18 år.

7.4.2 Anhållande, häktning och andra tvångsmedel mot den eftersökte

Förslag: Tvångsmedel får användas mot den som eftersöks enligt en europeisk arresteringsorder utan annan utredning om den eftersöktes skuld eller den uppgivna gärningen än den som framgår av arresteringsordern.

Den som eftersöks skall anhållas av åklagaren och häktas av rätten. Anhållande eller häktning skall dock inte ske om det kan antas att förutsättningar saknas för överlämnande. Om det inte finns någon beaktansvärd risk att han eller hon avviker eller undandrar sig överlämnande förutsätter anhållande och häktning att det finns en påtaglig risk för att den eftersökte på fri fot försvårar sakens utredning. Om det bedöms vara tillräckligt får andra, mindre ingripande, tvångsmedel användas mot den eftersökte.

Den som inte har fyllt arton år får inte anhållas eller häktas utan att det finns en påtaglig risk för att han eller hon annars avviker eller på annat sätt undandrar sig överlämnande eller försvårar sakens utredning.

Rättens beslut i fråga om tvångsmedel gäller till dess att ärendet har avgjorts eller, om överlämnande beviljas, tills överlämnandet skall ha verkställts. Ett beslut om anhållande eller häktning skall upphävas, om frihetsberövandet skulle bli oproportionerligt långt.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Enligt artikel 12 i rambeslutet får den verkställande rättsliga myndigheten besluta att den som har gripits på grund av en arresteringsorder skall vara fortsatt frihetsberövad.

Beslut om tvångsmedel skall fattas i enlighet med lagstiftningen i den verkställande staten. Det är dock enligt bestämmelsen alltid möjligt att tillfälligt försätta den som gripits på fri fot, med förbehåll för att den rättsliga myndigheten vidtar alla åtgärder som den bedömer nödvändiga för att undvika att den eftersökte avviker.

Den som eftersöks för utlämning får enligt 23 § utlämningslagen anhållas av åklagaren på begäran av behörig myndighet i en annan stat. Anhållningsbeslutet skall underställas tingsrätten, som efter att ha fastställt anhållningsbeslutet skall överlämna ärendet till chefen för Justitiedepartementet. Denne skall sätta ut en tid inom vilken en framställan om utlämning skall ges in. Om det emellertid på detta stadium framkommer att det finns hinder mot utlämning eller att utlämning inte bör ske skall chefen för Justitiedepartementet utverka regeringens beslut om upphävande av anhållningsbeslutet. Om beslutet om anhållande inte upphävs skall det bestå fram till dess att det kommer in en begäran om utlämning. Därefter skall åklagaren inom viss tid begära att den som begärs utlämnad skall häktas.

I 16 § utlämningslagen regleras förfarandet när en utlämningsframställan har getts in. Den eftersökte är då i flertalet fall redan anhållen med stöd av 23 §. I fråga om tvångsmedel gäller vad som i allmänhet är föreskrivet för brottmål. Det innebär att förutsättningarna för att tvångsmedel skall kunna användas är samma som de som gäller vid motsvarande åtgärd under en

förundersökning. För att t.ex. häktning skall kunna ske krävs att den aktuella gärningen motsvarar brott enligt svensk rätt som är av viss svårhet. Vidare krävs att det finns sannolika skäl för brottsmisstanke (24 kap. 1 § rättegångsbalken; se prop. 1957:156 s. 83).

Även enligt den nordiska utlämningslagen gäller på motsvarande sätt rättegångsbalkens regler. Till skillnad från utlämningslagen krävs emellertid här inte någon särskild utredning till stöd för att den som avses med ansökan har begått det uppgivna brottet än vad som angetts i samband med ansökan om utlämning (12 § nordiska utlämningslagen).

Skälen för förslagen:

För att anhållande och häktning skall få ske i ett svenskt brottmål krävs att någon är på sannolika skäl misstänkt eller åtminstone kan skäligen misstänkas för ett brott, för vilket är föreskrivet fängelse i ett år eller mer (24 kap. 1, 3 och 6 §§ rättegångsbalken).

Rambeslutet bygger på principen om ömsesidigt erkännande av rättsliga beslut i andra medlemsstater. En begäran om att en person skall gripas och överlämnas till en annan rättslig myndighet för lagföring eller verkställighet av straff skall därför som regel godtas. Någon prövning av den eftersöktes skuld skall inte ske. Det saknar också betydelse för anhållande- och häktningsfrågan vilket straff som kan följa för brottet enligt svensk lag. I vissa fall kommer därför anhållande och häktning att behöva ske för gärningar som inte är straffbara enligt svensk lag.

Rambeslutet innebär ett åtagande att, bortsett från i vissa särskilt angivna fall, inom viss tid överlämna den som eftersöks enligt en arresteringsorder och som påträffas i Sverige. För att det över huvud taget skall vara möjligt att inom de relativt snäva tidsfrister som anges i rambeslutet kunna genomföra en rättslig prövning av frågan om överlämnande och för att i händelse av bifall kunna verkställa beslutet inom de föreskrivna fristerna,

krävs att den som begärs överlämnad inte avviker från prövningen eller från verkställigheten av beslutet. Det bör därför finnas en presumtion för anhållande och häktning i ärenden om överlämnande. Frihetsberövande bör dock inte ske om det på goda grunder kan antas att förutsättningar saknas för ett överlämnande eller om det inte finns någon beaktansvärd risk för att den eftersökta personen avviker. I det senare fallet får frihetsberövande dock ske om det finns en påtaglig risk för att den eftersökte på fri fot försvårar sakens utredning.

För att ett frihetsberövande tvångsmedel skall kunna underlåtas enligt huvudregeln krävs alltså – om man bortser från de fall där det kan antas att något överlämnande inte kommer att ske – att det finns särskilda omständigheter som talar emot en flyktrisk. Sådana omständigheter kan vara den eftersöktes ålder eller andra personliga omständigheter som gör att det inte framstår som troligt att den eftersökte avviker eller håller sig undan. För personer som inte fyllt arton år bör dock presumtionen vara den omvända. För att häktning skall kunna ske i dessa fall bör krävas att det finns en påtaglig risk för att den eftersökte avviker, håller sig undan eller att han eller hon på fri fot försvårar sakens utredning.

Rättens beslut i fråga om tvångsmedel bör gälla till dess att ärendet har avgjorts eller, om överlämnande beviljas, tills överlämnandet skall ha verkställts. Tvångsmedelsfrågan skall dock omprövas enligt rättegångsbalkens bestämmelser. Rätten bör också ompröva tvångsmedelsfrågan när den prövar frågan om överlämnade (jfr 24 kap. 21 § RB). Ett beslut om anhållande eller häktning skall upphävas, om frihetsberövandet annars skulle bli oproportionerligt långt. Ett sådant fall kan inträffa t.ex. om den som begärs överlämnad för verkställighet av straff under ärendets handläggning hinner "avtjäna" straffet.

Tingsrättens beslut om häktning bör kunna överklagas till hovrätt enligt allmänna regler. Hovrättens beslut bör däremot inte kunna överklagas.

7.4.3 Beslag

Förslag: Om det i en europeisk arresteringsorder ingår en begäran om beslag skall i den delen tillämpas lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Om det annars under utredningen av frågan om överlämnande påträffas föremål som skulle kunna tas i beslag och överlämnas enligt lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål, får de tas i beslag även utan en särskild ansökan. Beslag skall även i det fallet anmälas till rätten för prövning.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Enligt artikel 29 i rambeslutet skall den verkställande rättsliga myndigheten, i enlighet med sin nationella lagstiftning, på begäran av den utfärdande rättsliga myndigheten eller på eget initiativ beslagta och överlämna egendom som kan behöva företes som bevis eller som har förvärvats av den eftersökte till följd av brottet (artikel 29.1). Egendomen skall överlämnas även om arresteringsordern inte kan verkställas på grund av att den eftersökte avlidit eller avvikit (artikel 29.2). Om egendomen behövs i samband med ett straffrättsligt förfarande i den verkställande staten får den verkställande rättsliga myndigheten skjuta upp överlämnande av egendomen eller överlämna egendomen med villkor om att den skall återlämnas (artikel 29.3). Ett överlämnande skall inte påverka rättigheter som kan tillkomma den verkställande medlemsstaten eller en tredje person och sker ett överlämnande skall egendomen snarast möjligt återlämnas (artikel 29.4).

I ett ärende om utlämning får beslag ske redan i samband med att den som är efterlyst för utlämning grips och anhålls (23 § utlämningslagen). Någon särskild begäran från den andra staten om beslag krävs inte. Framställs en begäran om beslag i samband med en utlämningsframställning gäller enligt 16 § att bestämmelserna i 27 kap. rättegångsbalken om beslag skall tillämpas. Enligt 21 § utlämningslagen får regeringen i samband

med ett utlämningsärende förordna att beslagtagna egendom skall överlämnas till den begärande staten. Överlämnandet kan förenas med villkor om det är nödvändigt med hänsyn till enskilds rätt eller ur allmän synpunkt påkallat. Vid utlämning enligt det förenklade förfarandet får chefen för Justitiedepartementet eller Riksåklagaren fatta motsvarande beslut (39 §). I praktiken tillämpas dessa bestämmelser när egendom påträffas och beslag således sker på den utredande åklagarens initiativ. Ansökningar om beslag som görs i samband med utlämning handläggs enligt lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

I 4 kap. 19–22 §§ lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål finns bestämmelser om beslag och överlämnande av egendom till en annan stat. Egendom får tas i beslag och överlämnas till den ansökande staten om egendomen skäligen kan antas ha betydelse för utredning om gärningen, vara frånhänd någon genom brott eller vara förverkad på grund av brott, om egendomen hade kunnat förverkas enligt svensk lag i en rättegång i Sverige och det finns särskilda skäl att överlämna egendomen till den ansökande staten (19 §). Beslag och överlämnande får på ansökan av en medlemsstat i EU eller av Norge eller Island ske även utan att det föreligger dubbel straffbarhet (20 §). Frågor om beslag och överlämnande prövas av domstol (21 §) och verkställs av åklagaren (22 §). Ett överlämnande av beslagtagna egendom får enligt 5 kap. 2 § förenas med villkor som är påkallat av hänsyn till enskilds rätt eller som är nödvändigt från allmän synpunkt, om villkoret inte strider mot en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Skälen för förslaget:

Rambeslutet ålägger inte medlemsstaterna någon skyldighet att införa beslagsbestämmelser i större utsträckning än vad som redan finns i de nationella rättssystemen. Enligt bestämmelserna om beslag på begäran av en annan stat i lagen om internationell

rättslig hjälp i brottmål krävs att det finns en uttrycklig ansökan om att viss egendom skall beslagtas och överlämnas. Om en arresteringsorder innehåller även en begäran om beslag bör beslagsfrågan handläggas enligt lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål. Om det under ett ärende om överlämnande hos den eftersökte påträffas föremål som inte har begärts beslagtagna, men som med motsvarande tillämpning av 4 kap. 19 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål skulle kunna bli föremål för beslag och överlämnande, bör beslag kunna ske utan hinder av att det inte finns en begäran om det. När beslag har skett skall frågan prövas av rätten i enlighet med bestämmelserna i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål. Skulle frågan om beslag som grundas på en ansökan handläggas vid en annan tingsrätt än den som prövar frågan om överlämnande, kan det ärendet överlämnas, så att handläggningen sker vid samma domstol (2 kap. 7 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål).

7.4.4 Förhör i avvaktan på beslut om överlämnande

Bedömning: I ett ärende om överlämnande för lagföring kan den eftersökte med tillämpning av bestämmelserna i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål höras inför svensk domstol eller av svensk åklagare i avvaktan på att frågan om överlämnande får ske är avgjord.

Några särskilda regler om tillfälligt överförande till den utfärdade staten föreslås inte.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Enligt artikel 18 och 19 i rambeslutet skall en utfärdande rättslig myndighet som begär överlämnande för lagföring godta antingen att den eftersökte – i avvaktan på att det beslutas om överlämnande kan ske – hörs inför en rättslig myndighet i den verkställande medlemsstaten eller att ett tillfälligt överförande

sker till den utfärdande medlemsstaten av den som eftersöks. I det förra fallet skall en rättslig myndighet i den verkställande medlemsstaten genomföra förhör med den eftersökte. Av bestämmelserna framgår bl.a. att förhöret skall genomföras i enlighet med den verkställande medlemsstatens lagstiftning, med beaktande av villkor som har fastställts i samförstånd mellan de berörda rättsliga myndigheterna. Tillfälligt överförande för förhör i den utfärdande medlemsstaten skall genomföras så att den eftersökte har möjlighet att återvända till den verkställande medlemsstaten för att närvara vid den prövning som pågår där av begäran om överlämnande. Villkoren för tillfälligt överförande och dess varaktighet skall fastställas i samförstånd mellan de berörda rättsliga myndigheterna.

Utlämningslagstiftningen saknar bestämmelser som motsvarar artiklarna 18 och 19 i rambeslutet. Bestämmelser om förhör och bevisupptagning i brottmål samt om överförande av frihetsberövade för förhör på begäran av en myndighet i en annan stat finns dock i 4 kap. lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål. Enligt den lagen handläggs ärenden om förhör i samband med förundersökning i brottmål av åklagare, med tillämpning av svenska förundersökningsbestämmelser. Företrädare för den ansökande myndigheten får delta vid förhöret och får med åklagarens samtycke ställa frågor direkt till den som hörs (1 §). En ansökan om bevisupptagning vid svensk domstol handläggs av tingsrätt som ett ärende om bevisupptagning utom huvudförhandling (2 §). Domare vid den utländska domstolen eller företrädare för den myndighet som har begärt bevisupptagningen får delta vid denna och får med rättens samtycke ställa frågor direkt till den som görs (3 §). Om den ansökande staten har framställt önskemål om det får en svensk åklagare delta vid bevisupptagningen för att bevaka den ansökande statens intressen (4 §). Bestämmelser om överförande av frihetsberövade för förhör finns i 29-34 §§. Överförande från Sverige kan enligt dessa bestämmelser ske på begäran av en myndighet i den andra staten i syfte att den som överförs skall närvara vid förhör eller konfrontation i samband med

förundersökning eller rättegång där. Överförande på begäran av en annan stat får emellertid inte ske om förhöret avser personens egen brottslighet (29 §).

Skälen för bedömningen:

Enligt rambeslutet skall ärenden om överlämnande behandlas och verkställas skyndsamt. Beslut i frågan om överlämnande kan ske skall normalt fattas inom 60 dagar från det att den eftersökte har gripits. Detta är avsevärt kortare tid än handläggningstiden idag för ett utomnordiskt utlämningsärende. Det är ovanligt att åklagare eller domstol begär förhör eller bevisupptagning under ett pågående utlämningsärende. Det gäller både vid utlämning till och från Sverige. Det är svårt att bedöma om rambeslutet kommer att medföra att efterfrågan på sådana åtgärder ökar. Vad gäller tillfälligt överförande är det idag inte möjligt i ärenden om utlämning. Det kan inte heller förutses i vilken utsträckning medlemsstaternas åklagare och domstolar kommer att utnyttja möjligheten att begära en sådan åtgärd.

Enligt rambeslutet får en verkställande rättslig myndighet välja antingen att tillfälligt överföra en eftersökt person eller att personen skall höras i den verkställande medlemsstaten. Bestämmelserna i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål möjliggör förhör och bevisupptagning i Sverige i den situation som nu avses. Det kan därför ifrågasättas om särskilda bestämmelser om tillfälligt överförande bör införas. Det kan visserligen antas att förutsättningarna för att genomföra ett förhör typiskt sett är bättre i den stat där lagföringen pågår och där den övriga utredningen också finns. Mot detta skall ställas det ingrepp i den eftersöktes personliga frihet som ett tillfälligt överförande innebär, där den eftersökte utan någon särskild prövning överförs till den utfärdande medlemsstaten innan frågan om överlämnade har prövats. Med hänsyn till detta och till att antalet fall där tillfälligt överförande kan tänkas bli aktuellt sannolikt är begränsat, bör någon sådan möjlighet inte finnas enligt den nya lagen.

7.5 Beslutsförfarandet

7.5.1 Rättens prövning

Förslag: Beslut i frågan om överlämnande meddelas av tingsrätten på begäran av åklagaren. Vid handläggningen tillämpas i huvudsak reglerna om brottmål.

Tingsrätten skall för prövningen av frågan om överlämnande hålla en förhandling. En sådan förhandling behöver inte hållas om den eftersökte har samtyckt till överlämnandet eller av annat skäl begärt att ärendet avgörs på handlingarna

Tingsrättens beslut skall om möjligt meddelas inom 30 dagar från det att den eftersökte påträffades. Samtycker den eftersökte till överlämnande, skall beslutet som regel meddelas inom 10 dagar från samtycket.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Den verkställande rättsliga myndigheten skall enligt artikel 15.1, inom de tidsfrister och enligt de villkor som anges i rambeslutet, besluta om en eftersökt person skall överlämnas. Slutgiltigt beslut om överlämnande skall fattas inom tio dagar från det att den eftersökte har lämnat sitt samtycke (artikel 17.2) och i övriga fall inom 60 dagar från gripandet (artikel 17.3). I särskilda fall kan dessa tidsfrister utsträckas med 30 dagar (artikel 17.4). Om den som begärs överlämnad inte samtycker till överlämnandet skall han eller hon enligt artikel 14 höras av den verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med den verkställande statens lagstiftning.

I ärenden om utlämning förekommer domstolsprövning av utlämningsfrågan endast i de fall där den som begärs utlämnad

motsätter sig utlämning. Prövningen sker då i Högsta domstolen (18 § utlämningslagen). Om det bedöms vara nödvändigt eller om den som begärs utlämnad begär det skall som regel en förhandling hållas i Högsta domstolen.

Det allmänna utlämningsförfarandet innehåller inte några frister för utlämningsfrågans prövning. Enligt det s.k. förenklade förfarandet skall dock beslut i utlämningsfrågan meddelas inom 20 dagar från det att samtycke lämnats (33 § utlämningslagen).

Skälen för förslagen:

Så snart åklagaren har slutfört sin utredning skall frågan om överlämnande underställas tingsrättens prövning. Prövningen avser i första hand frågan om det förekommer något hinder mot överlämnande. För rättens prövning bör gälla bestämmelserna om brottmål, dvs. i första hand de bestämmelser som finns i rättegångsbalken, men också vissa bestämmelser som finns i t.ex. lagen om unga lagöverträdare.

Enligt rambeslutet skall en arresteringsorder redan från början innehålla alla de uppgifter som krävs för frågan om överlämnande skall kunna prövas. Utrymmet för bedömningar som kräver muntlig handläggning är relativt begränsat. Sakligt sett torde det därför endast undantagsvis krävas en muntlig förhandling i ärendet utöver vad som förekommer vid häktningsförhandlingen. Av rättssäkerhetsskäl bör dock tingsrätten för ärendets prövning alltid hålla en förhandling. Om den eftersökte har samtyckt till överlämnande eller om han eller hon har förklarat sig nöja sig utan muntlig handläggning, bör rätten om det är lämpligt kunna avgöra ärendet på handlingarna.

Rättegångsbalkens regler innebär att tingsrätten vid en muntlig förhandling i ett ärende om överlämnande består av en lagfaren domare.

7.5.2 Beslut om överlämnande

Förslag: Om garantier från en utländsk myndighet är ett villkor för att överlämnande skall beviljas, skall rätten ange detta i beslutet. I beslutet skall även anges om den som överlämnas har medgett att han eller hon får lagföras eller straffas i den utfärdande medlemsstaten även för gärning som har begåtts före överlämnandet, men som inte omfattas av arresteringsordern.

Beslut om överlämnande av beslagtagna föremål meddelas av rätten i samband med beslutet om överlämnande av den eftersökte. Beslagtagna föremål får överlämnas även om den eftersökte har avvikit eller avlidit.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Rambeslutet innehåller få bestämmelser om formen för och innehållet i ett beslut med anledning av en begäran om överlämnande. Enligt artikel 17.6 skall en vägran att verkställa en arresteringsorder motiveras. I ett beslut om överlämnande skall anges de villkor som enligt artikel 5 är en förutsättning för överlämnandet, t.ex. rätten för den som överlämnas att i den utfärdande medlemsstaten få en förnyad prövning av en utevarodom.

Även utlämningslagen innehåller få bestämmelser om formerna för och innehållet i ett beslut om utlämning. Enligt 3 a § skall regeringen, när en svensk medborgare utlämnas för lagföring till en medlemsstat i EU, som huvudregel uppställa som villkor för utlämningen, att den som begärs utlämnad skall återföras till Sverige för verkställighet här av ett eventuellt frihetsberövande straff som kan komma att ådömas personen. Enligt 21 § i samma lag får regeringen i samband med att utlämning beviljas förordna att föremål som tagits i beslag skall överlämnas till den främmande staten. Vid utlämning enligt det

s.k. förenklade utlämningsförfarandet skall den begärande staten underrättas om den som begärs utlämnad har samtyckt till utlämningen eller om han eller hon har förklarat sig avstå från specialitetsprincipens skydd (32 §).

Skälen för förslagen:

Ett beslut om att avslå en begäran om överlämnande skall enligt rambeslutet vara motiverat. För svensk del kan detta anses följa av 30 kap. 10 § RB. Även ett beslut om överlämnande behöver givetvis motiveras, särskilt i fall där den eftersökte har motsatt sig ett överlämnande (30 kap. 11 § RB).

Det är självfallet av stor vikt att den utfärdande rättsliga myndigheten uppmärksammas på vilka förutsättningar som gäller för överlämnandet. I ett beslut om överlämnande bör därför anges sådana villkor som enligt 3 kap. gäller för att överlämnande skall beviljas. En bestämmelse om detta bör tas in i lagen. I lagen bör också anges att den som överlämnas har förklarat sig avstå från specialitetsprincipen. Även en sådan uppgift kan ha stor praktisk betydelse för de rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten.

Beslut om överlämnande av föremål som har tagits i beslag med stöd av den särskilda bestämmelsen i lagen (4 kap. 6 § i förslaget till ny lag) bör, om det är möjligt, meddelas av rätten i samband med beslutet om överlämnande.

7.5.3 Beslut om verkställighet av överlämnande

Förslag: Om överlämnande beviljas skall rätten bestämma den tid inom vilken beslutet om överlämnande skall verkställas. Tiden får bestämmas till högst tio dagar från den dag då beslutet vunnit laga kraft eller, om det finns särskilda skäl, från en senare tidpunkt. Efter anmälan från åklagaren får rätten i enlighet med en överenskommelse som träffats med den utfärdande rättsliga myndigheten bestämma en ny tidpunkt för verkställighet av överlämnandet.

Är den som skall överlämnas frihetsberövad och sker inte verkställigheten inom den bestämda tiden, skall han eller hon försättas på fri fot.

Verkställigheten får skjutas upp så att den som skall överlämnas kan lagföras i Sverige eller, om dom redan fallit, här avtjäna ett straff eller påföljd som bestämts för en annan gärning än den som framställningen från den utfärdande rättsliga myndigheten avser. I stället för att skjuta upp verkställigheten får rätten besluta att den som skall överlämnas tillfälligt överlämnas till den utfärdande medlemsstaten på villkor som fastställts i samförstånd med den utfärdande rättsliga myndigheten.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Enligt artikel 23.1 skall den eftersökte överlämnas så snart som möjligt, vid en tidpunkt som de berörda myndigheterna kommer överens om. Denna tidpunkt skall normalt infalla högst tio dagar efter det slutgiltiga beslutet om att verkställa en arresteringsorder (artikel 23.2). Om det tillstöter omständigheter som ligger utanför såväl den utfärdande som den verkställande rättsliga myndighetens kontroll, skall dessa myndigheter komma överens om en ny tidpunkt för överlämnande. Överlämnande skall i så fall ske inom tio dagar

från den nya tidpunkten. Om det föreligger allvarliga humanitära skäl, till exempel om det finns anledning att anta att verkställigheten skulle innebära en fara för den eftersöktes liv eller hälsa, får verkställigheten tillfälligt skjutas upp. I sådant fall skall den verkställande rättsliga myndigheten upplysa den utfärdande rättsliga myndigheten om detta och myndigheterna skall komma överens om en ny tidpunkt. Överlämnande skall ske inom tio dagar från den nya tidpunkten (artikel 23.4). Om den eftersökte inte har avhämtats inom de tidsfrister som anges i artikeln, skall han eller hon försättas på fri fot (artikel 23.5).

Den verkställande rättsliga myndigheten får också skjuta upp överlämnandet om den som skall överlämnas skall åtalas i den verkställande medlemsstaten eller om han eller hon i den staten skall avtjäna ett straff som har dömts ut för en annan gärning än den för vilken en arresteringsorder har dömts ut (artikel 24.1). Istället för att skjuta upp överlämnandet får den verkställande rättsliga myndigheten besluta att tillfälligt överlämna den eftersökte (artikel 24.2).

Vid utlämning skall enligt 20 § utlämningslagen utsättas en tid, inte överstigande en månad, inom vilken den begärande staten skall avhämta den som skall utlämnas. Om det finns synnerliga skäl får tidsfristen dock överskridas. Vid utlämning enligt det s.k. förenklade utlämningsförfarandet skall ett beslut normalt verkställas inom 20 dagar. Om det på grund av oförutsedda omständigheter inte kan verkställas inom 20 dagar, skall den ansökande staten underrättas om detta och ny dag för verkställighet bestämmas. Om inte beslutet har verkställts inom 20 dagar från den nya tidpunkten skall den som skall utlämnas försättas på fri fot (34 §).

Skälen för förslagen:

Rätten bör i sitt beslut ange verkställighetsföreskrifter för överlämnandet. Inför rättens beslut är det lämpligt att åklagaren kontaktar den utfärdande rättsliga myndigheten för att försäkra

sig om att verkställighet, om framställningen bifalls, kan ske inom de tidsfrister som anges i rambeslutet.

Om det finns särskilda skäl för det bör verkställigheten kunna skjutas upp. Exempel på vad som kan vara särskilda skäl torde huvudsakligen vara omständigheter med avseende på den som skall överlämnas. Förutom att den som skall överlämnas lider av svår sjukdom eller av liknande skäl inte kan verkställas utan risk för personens liv eller hälsa, kan det antas att sådan risk många gånger finns för den som inte har fyllt 18 år, om han eller hon på grund av ett beslut om överlämnande tvingas bryta upp från föräldrar, skola och sin invanda hemmiljö. Det torde i allmänhet finnas skäl för åklagaren att i dessa fall inhämta utredning om den unges personliga förhållanden (se t.ex. 11 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare).

Verkställigheten bör även kunna skjutas upp så att den som skall överlämnas kan lagföras i Sverige eller, om dom redan fallit, här avtjäna ett straff eller en påföljd som bestämts för en annan gärning än den som framställningen från den utfärdande rättsliga myndigheten avser. Möjligheten att kunna skjuta upp verkställigheten för den som skall lagföras här är en förutsättning för att avslagsgrunden att lagföring bör ske i Sverige skall kunna få avsedd verkan (se avsnitt 6.3.3).

I stället för att skjuta upp verkställigheten bör rätten kunna besluta att den som skall överlämnas tillfälligt får överlämnas till den utfärdande medlemsstaten på villkor som har gjorts upp mellan åklagaren och den utfärdande rättsliga myndigheten. Ett beslut om tillfälligt överlämnande bör om möjligt ange en tidsrymd inom vilken den som överlämnas skall återföras till Sverige.

7.5.4 Konkurrerade framställningar

Förslag: Om två eller flera utfärdande rättslig myndigheter har utfärdat arresteringsorder beträffande samma person, skall ärendena prövas i ett sammanhang vid den tingsrätt som handlägger det först inkomna ärendet.

Om det pågår ett ärende om utlämning eller överlämnande till Internationella brottmålsdomstolen skall prövningen av frågan om överlämnande anstå till dess att beslut har meddelats i det ärendet.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Artikel 16 i rambeslutet innehåller bestämmelser för det fall att det finns flera arresteringsorder avseende en och samma person eller om den som begärs överlämnad även eftersöks för utlämning eller överlämnande till Internationella brottmålsdomstolen. Om rättsliga myndigheter i flera medlemsstater har utfärdat arresteringsorder beträffande samma person, skall beslutet om vilken av framställningarna som skall bifallas fattas med hänsyn särskilt till brottens relativa svårhetsgrad, platsen för deras förövande, datum för framställningarna samt till om överlämnande begärs för lagföring eller för verkställighet av straff (artikel 16.1). Den verkställande rättsliga myndigheten får rådgöra med Eurojust inför ett sådant beslut (artikel 16.2). Finns det en konflikt mellan en arresteringsorder och en begäran om utlämning som givits in av ett tredje land, skall beslut om vilken av framställningarna som skall bifallas fattas med hänsyn de omständigheter som anges under artikel 16.1 samt till de hänsyn som skall beaktas enligt den tillämpliga konventionen (artikel 16.3). Slutligen sägs i artikel 16.4 att artikeln inte påverkar medlemsstaternas skyldigheter enligt Internationella brottmålsdomstolens stadga.

Bestämmelser om konkurrens finns i artikel 17 i 1957 års utlämningskonvention. Även Internationella brottmålsdomstolens stadga (artikel 90) innehåller konkurrensregler. Såväl utlämningslagen (13 §) som lagen (2002:329) om samarbete med Internationella krigsförbrytardomstolen (12 §) innehåller konkurrensbestämmelser.

Skälen för förslagen:

I utlämnings-sammanhang är konkurrerande framställningar ytterst ovanliga. Det kan inte förutses att situationen kommer att bli så mycket mer frekvent under det nya systemet. I avsaknad av den diskretionära prövning som i ett utlämnings-ärende ytterst alltid tillkommer regeringen, fordras emellertid att den nya lagen innehåller konkurrensbestämmelser.

Skulle den som eftersöks för överlämnande på grund av en arresteringsorder även vara begärd utlämnad eller överlämnad till Internationella brottmålsdomstolen bör frågan om överlämnande på grund av en arresteringsorder förklaras vilande till dess att det andra ärendet är avslutat. Görs det i det andra ärendet bedömningen att arresteringsordern bör ha företräde, medger utlämningslagarna och lagen om samarbete med Internationella krigsförbrytardomstolen att dessa förfaranden utan omfattande formaliteter kan avslutas till förmån för ett överlämnande på grund av en arresteringsorder. Det torde även vara möjligt för regeringen att meddela ett beslut om utlämning som skall gälla endast om den som begärs överlämnad inte överlämnas.

Vid konkurrerande arresteringsorder bör det ankomma på den tingsrätt som prövar den först inkomna arresteringsordern att avgöra om en tillkommande arresteringsorder skall ha företräde framför den förra. Pågår prövningen i tingsrätten av den först inkomna arresteringsordern när en ytterligare arresteringsorder inkommer skall ärendena prövas i ett sammanhang. Har tingsrätten redan prövat den första arresteringsordern och beslutat att överlämnande skall ske får hovrätten, på yrkande av

åklagaren, förordna att tingsrätten skall pröva ärendena i ett sammanhang. Ett sådant förordnande får ske även efter det att hovrätten har prövat ett överklagande. Följden av att ett av ärendena bifalls är att övriga arresteringsorder avslås.

7.6 Verkställighet av rättens beslut

Förslag: Ett beslut om överlämnande som har vunnit laga kraft skall verkställas. Verkställighet skall även ske, om den som skall överlämnas har avgett en nöjdförklaring.

Om den som skall överlämnas är på fri fot, får han eller hon tas i förvar av polismyndigheten under högst fyrtioåtta timmar.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Rambeslutet reglerar beslutsförfarandet vid verkställighet av ett överlämnande (artikel 23 och 24), se avsnitt 7.5.3. Verkställighet skall ske när det finns ett slutgiltigt beslut om överlämnande (artikel 23.2). Rambeslutet överlåter åt medlemsstaterna att reglera det närmare förfarandet i samband med överlämnande. Enligt artikel 30 skall den verkställande medlemsstaten stå för alla kostnader som uppkommer på den statens territorium för att verkställa en arresteringsorder – vilket med rambeslutets terminologi innebär alla kostnader som uppkommer i ett ärende om överlämnande – och den utfärdande medlemsstaten skall stå för övriga kostnader.

Bestämmelser om nöjdförklaring finns i 3-8 §§ lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. Nöjdförklaring får lämnas först den andra dagen efter domens avkunnande och med det förfarande och enligt de förutsättningar som anges i 4 och 7 §§. En förutsättning är att den dömda har fått tillgång till domen eller ett bevis om målets utgång. En nöjdförklaring får enligt 8 § inte återtas. Har den dömda överklagat domen skall överklagandet anses vara förfallet genom nöjdförklaringen.

Skälen för förslagen:

Rätten bör enligt vad som föreslås i avsnitt 7.5.3 besluta om verkställighet av ett beslut om överlämnande. Ett beslut om överlämnande som har vunnit laga kraft bör verkställas i enlighet med vad rätten har förordnat. Detsamma bör gälla om den som skall överlämnas, med motsvarande tillämpning av bestämmelserna om nöjdförklaring, har förklarat sig avstå från att överklaga domen. Eftersom hovrättens beslut inte kommer att kunna överklagas (se avsnitt 7.1.1) kommer ett beslut av hovrätt att vinna laga kraft omedelbart.

Det praktiska genomförandet av verkställigheten bör, i likhet med vad som gäller vid utlämning, handhas av polismyndigheten. Det bör emellertid ankomma på åklagaren att hålla polismyndigheten underrättad om när beslutet får verkställas. Någon bestämmelse om det behövs dock inte i lagen. Däremot krävs, i likhet med vad som gäller vid utlämning, en bestämmelse som gör det möjligt för polismyndigheten att ta den som skall överlämnas i förvar. Det har dock i praktiken ibland visat sig vara svårt att verkställa ett utlämningsbeslut inom 24 timmar, vilket enligt 20 § utlämningslagen är den nu gällande fristen för förvar av en person som skall utlämnas och som är på fri fot. Genom en utökning av tiden till 48 timmar torde verkställighet i flertalet fall kunna genomföras inom fristen. Personen måste inom fristen gripas, vilket av naturliga skäl är svårt att förutse när det kan ske. Dessutom måste den begärande statens myndigheter underrättas om att gripande har skett. Slutligen skall, inom samma tidsfrist, personen hämtas av den begärande statens myndigheter. Det bör därför i den nya lagen införas en möjlighet att hålla den som skall överlämnas i förvar i upp till 48 timmar. Det bör dock betonas att 48 timmar är en maximigräns och att det i normalfallet torde räcka med betydligt kortare förvarstider.

8 Förfarandet vid överlämnande till Sverige

Bedömning: Bestämmelser om utfärdande av en europeisk arresteringsorder samt om överlämnande till Sverige av den som eftersöks för lagföring eller för verkställighet av fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd kräver inte lagändring eller reglering i den nya lagen.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Rambeslutet innehåller såväl bestämmelser som skall tillämpas av utfärdande rättsliga myndigheter som bestämmelser för de verkställande rättsliga myndigheterna. I detta avseende skiljer sig inte rambeslutet från utlämningskonventionerna. Utlämningslagen innehåller däremot endast bestämmelser om utlämning för brott *från* Sverige. Bestämmelser om utlämning *till* Sverige finns i förordningen (1982:306) med vissa bestämmelser om utlämning för brott (utlämningsförordningen).

En framställning om utlämning till Sverige från en utomnordisk stat för lagföring görs av åklagare. Framställningen skall skickas till Riksåklagaren, som avgör om den skall vidarebefordras till Justitiedepartementet för vidarebefordran till den andra staten (1 §). Framställningen skall innehålla uppgifter om den som begärs utlämnad, om den brottslighet som han eller hon är misstänkt för och om tillämpliga lagrum i svensk lag. Ett häktningsbeslut skall bifogas framställningen (2 §).

Även den som är eftersökt för verkställighet av ett fängelsestraff eller av sluten ungdomsvård kan begäras utlämnad. En begäran om utlämning för verkställighet av fängelsestraff görs av Kriminalvårdsstyrelsen. En begäran om utlämning för verkställighet av sluten ungdomsvård görs av Statens institutionsstyrelse. Framställningar om utlämning till Sverige från en utomnordisk stat för verkställighet av fängelsestraff eller sluten ungdomsvård vidarebefordras av Justitiedepartementet till den andra staten (3 §). Framställningen skall innehålla en kopia av domen samt uppgifter om hur lång strafftid som återstår att avtjäna. Tillämpliga lagrum skall också redovisas (4 §).

I utlämningsförordningen finns särskilda bestämmelser om utlämning till Sverige från de nordiska staterna. Bestämmelserna skiljer sig delvis från vad som gäller i utomnordiska förhållanden, bl.a. genom att framställningar som regel görs direkt mellan ländernas polis- och åklagarmyndigheter (6–8 §§).

I 9 § anges att utlämning bör begäras endast när det i beaktande av det men för den enskilde samt den tidsutdräkt och de kostnader som kan antas uppkomma i ärendet framstår som motiverat med hänsyn till brottets art och svårhetsgrad samt övriga omständigheter. Omständigheter som skall beaktas vid denna prövning är bland annat längden av det fängelsestraff som kan antas dömas ut för brottet eller som har dömts ut och återstår att avtjäna. Om det kan antas att den eftersökte kan komma att utvisas ur landet efter domen eller om beslut om utvisning på grund av brott har meddelats, skall även den omständigheten beaktas.

Skälen för bedömningen:

I prop. 2001/02:118 (s. 20f) har lämnats en beskrivning av hur utfärdande i Sverige av en europeisk arresteringsorder bör kunna gå till. Det bör under det fortsatta arbetet övervägas om åklagare skall utfärda en europeisk arresteringsorder såväl för lagföring som för verkställighet av straff eller om den senare uppgiften skall anförtros annan myndighet eller domstol.

Utlämning för straffverkställighet begärs av den myndighet som har ansvar för verkställigheten av straffet eller påföljden i det enskilda fallet, dvs. Kriminalvårdsstyrelsen eller Statens institutionsstyrelse. En motsvarande ordning vid överlämnande för straffverkställighet har flera fördelar. Det är de ansvariga myndigheterna som har bäst kännedom om de enskilda ärendena och som bäst kan besvara frågor från myndigheterna i den verkställande staten. Det är också de ansvariga myndigheterna som i vissa fall beslutar om överförande av straffverkställighet från Sverige (se avsnitt 9.2). Det kan dock ifrågasättas om dessa myndigheter är ”rättsliga myndigheter” i rambeslutets mening (jfr artikel 6.1 i rambeslutet).

Enligt vad som föreslås i avsnitt 7.1.2 skall åklagare ta emot och utreda om det finns förutsättningar att överlämna den som eftersöks enligt en europeisk arresteringsorder. I den uppgiften ligger även kontakter med myndigheter i övriga medlemsstater. Det kan förutses att en stor del av de arresteringsorder som utfärdas i Sverige rör överlämnande för lagföring. Således kommer åklagare att få stor erfarenhet av rambeslutets bestämmelser och därtill omfattande kontakter i övriga medlemsstater. Det kan mot den bakgrunden övervägas om det finns fördelar med att åklagare även utfärdar arresteringsorder – på begäran av ansvarig myndighet – för överlämnande till Sverige för straffverkställighet.

Oavsett vilken myndighet som utses att utfärda arresteringsorder, så är den reglering som krävs för överlämnande *från* Sverige till stor del sådan att den enligt 8 kap. 3 § regeringsformen skall meddelas genom lag. Det gäller exempelvis bestämmelser om förutsättningar för överlämnande från Sverige, processuella bestämmelser och bestämmelser om tvångsmedel.

Bestämmelser om utfärdande av en europeisk arresteringsorder och om överlämnande *till* Sverige rör till övervägande del förutsättningarna för och förfarandet vid utfärdandet (se dock avsnitt 9.2). Sådana av bestämmelser kräver inte reglering i lag. Bestämmelser om utfärdande av en europeisk

Ds 2002:

arresteringsorder och om överlämnande till Sverige bör därför meddelas i förordning.

9 Överförande av verkställighet av straff

9.1 Överförande av verkställighet av straff till Sverige

Förslag: När ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd som dömts ut i en annan medlemsstat skall verkställas i Sverige skall den myndighet som har ansvar för verkställigheten av straffet eller påföljden besluta om överförande hit av verkställigheten.

Om det krävs för att verkställigheten av straffet eller påföljden skall kunna ske i Sverige, får den ansvariga myndigheten antingen själv meddela föreskrifter för verkställigheten eller utverka en påföljdsomvandling vid domstol.

Den som har återförts till Sverige skall, på begäran av den ansvariga myndigheten, tas i förvar av polismyndigheten i avvaktan på ett beslut om överförande hit av verkställigheten.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Enligt artikel 4.6 i rambeslutet får den verkställande rättsliga myndigheten vägra överlämnande för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd om den eftersökte uppehåller sig i, är medborgare i eller bosatt i den verkställande staten och denna medlemsstat åtar sig att i enlighet med sin egen lagstiftning verkställa straffet eller påföljden. I

avsnitt 6.4 redogörs närmare för denna bestämmelse samt föreslås att överlämnande för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd skall vägras om den som är svensk medborgare begär att straffet eller påföljden skall verkställas i Sverige.

I avsnitt 6.5.2 redogörs närmare för artikel 5.3 i rambeslutet. Enligt den bestämmelsen kan den verkställande rättsliga myndigheten, som villkor för att bevilja överlämnande, kräva garantier om att den som överlämnas efter avslutad lagföring återförs till den verkställande staten för att där avtjäna ett ådömt ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd. Enligt vad som föreslås i avsnitt 6.5.2 skall sådana garantier för återförande krävas om den som är svensk medborgare begär att straffet eller påföljden skall verkställas i Sverige.

Bestämmelser om överförande av verkställighet av straff till Sverige finns huvudsakligen i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (internationella verkställighetslagen) och i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge ang. verkställighet av straff m.m. (nordiska verkställighetslagen). Bestämmelser om överförande av verkställighet av straff finns även i utlämningslagen och i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen.

Enligt internationella verkställighetslagen beslutar regeringen om verkställighet i Sverige av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd. Regeringens prövning skiljer sig något åt beroende på vilken internationell överenskommelse som ligger till grund för begäran om överförandet. Överförande till Sverige sker i flertalet fall med stöd av 1983 års konvention om överförande av dömda personer (överförandekonventionen) eller enligt tilläggsprotokollet till den konventionen. Vid verkställigheten i Sverige gäller, om inte annat följer av internationella verkställighetslagen, att verkställigheten skall ske enligt vad som är föreskrivet om verkställighet av påföljd som ådömts genom svensk domstols lagakraftägande dom (25 § första stycket). Vidare gäller för sådant verkställighet bl.a. att

den inte får ske så att påföljden blir att anse som strängare än den påföljd som har ådömts i domlandet och att den dömde skall räknas tillgodo vad han kan ha utstått av påföljden i den andra staten och tid som han med anledning av det brott som avses med straffet eller påföljden varit anhållen eller häktad i domlandet eller i Sverige (25 § andra stycket). Om det i domlandet har meddelats ett beslut om nåd eller annat beslut som medför att straffet eller påföljden inte längre får verkställas så gäller det beslutet även i Sverige (24 § andra stycket). Verkställighet i Sverige av ett i utlandet ådömt fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd förhindrar åtal i Sverige för de gärningar som straffet eller påföljden avser (38 §).

Av intresse i detta sammanhang är också utlämningslagens bestämmelser om återförande av den som utlämnas. Enligt 3 a § skall som villkor för utlämning av en svensk medborgare ställas att den som begärs utlämnad skall återföras till Sverige för verkställighet av ett ådömt frihetsstraff eller annat frihetsberövande i anledning av brottet. Ett sådant villkor behöver dock inte ställas om den som begärs utlämnad vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den ansökande staten eller om den som begärs utlämnad samtycker till att verkställigheten sker i den ansökande staten. När ett ådömt frihetsstraff eller annat frihetsberövande i anledning av brottet skall verkställas i Sverige efter ett återförande tillämpas 25 g § internationella verkställighetslagen. Den dömde skall räknas tillgodo vad han kan ha utstått av påföljden i den andra staten och tid som han med anledning av det brott som avses med straffet eller påföljden varit anhållen eller häktad i domlandet eller i Sverige.

Skälen för förslagen:

Ett nytt beslutsförfarande

Rambeslutet medger inte att svenska medborgare undantas från skyldigheten att överlämna den som eftersöks enligt en

arresteringsorder. Det enda egentliga undantaget från den regeln är artikel 4.6, som ger en verkställande rättslig myndighet i Sverige möjligheten att istället för att överlämna någon som eftersöks för verkställighet av fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd, låta den eftersökte avtjäna straffet eller påföljden i Sverige. Enligt artikel 5.3 kan en verkställande rättslig myndighet i Sverige, som villkor för att överlämna, kräva garantier att den som överlämnas återsänds till Sverige efter avslutad lagföring, för att här avtjäna ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd som kan ha ådömts. Det kan således komma att bli vanligare att svenska medborgare verkställer fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd i Sverige som har dömts ut i andra EU-medlemsstater.

Ett system för överförande av verkställighet av fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd i samband med – eller istället för – överlämnande bör vara anpassat till de krav som överlämnandeförfarandet ställer på skyndsamhet samt de vägransgrunder och garantier som uppställs i Sverige och i andra medlemsstater i ärenden om överlämnande. Systemet bör dessutom vara överskådligt och enhetligt, så att det i varje situation står klart vem som gör vad.

Beslut om överlämnande meddelas av domstol (avsnitt 7.1.1). Den modell för återförande som gäller enligt utlämningslagen låter sig inte utan vidare överföras till det nya systemet. Vid utlämning av svenska medborgare enligt 3 a § utlämningslagen förfogar regeringen såväl över utlämningsbeslutet som över beslutet att överföra straffverkställigheten till Sverige. En motsvarande ordning för domstolarna framstår som mindre lämplig. Vad gäller överförande som en följd av att överlämnande vägras (artikel 4.6) saknar detta helt motsvarighet i nuvarande lagstiftning (jfr dock 25 a § andra stycket internationella verkställighetslagen). Frågor om verkställighet i Sverige av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd som har ådömts utomlands prövas idag av regeringen. När straffverkställighet överförs från Sverige prövas sådana frågor i första hand av Kriminalvårdsstyrelsen eller av Socialstyrelsen. Det finns

inte något principiellt hinder mot att i de situationer som nu avses låta dessa myndigheter fatta beslut även om verkställighet i Sverige av fängelsestraff eller andra frihetsberövande påföljder som har ådömts svenska medborgare i andra medlemsstater. Med en sådan beslutsrätt blir det nya systemet enhetligt och flexibelt, både vid överförande av straffverkställighet till och från Sverige. Den myndighet som fattar beslutet om överförande är också den som har bäst förutsättningar att vid behov meddela sådana föreskrifter som krävs för att verkställighet skall kunna ske i Sverige.

Beslut om överförande till Sverige av verkställighet ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd er som utomlands har ådömts svenska medborgare bör således fattas av den myndighet som i ett visst fall har ansvar för verkställigheten av straffet eller påföljden. Regeringen bör bemyndigas att meddela föreskrifter om vilken myndighet som är ansvarig myndighet.

Beslutsförfarandet när den som begärs överlämnad från Sverige för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd begär att få verkställa straffet eller påföljden i Sverige

När en svensk medborgare som eftersökts för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd, begär att straffet eller påföljden skall verkställas i Sverige, skall den åklagare som utreder frågan om överlämnande anmäla detta till ansvarig myndighet. Den ansvariga myndigheten prövar om straffet eller påföljden skall verkställas i Sverige. Vid behov kan den ansvariga myndigheten själv meddela de närmare föreskrifter som behövs för att verkställighet skall kunna ske i Sverige eller, om det i undantagsfall är nödvändigt, överlämna till åklagaren att göra framställan hos rätten om att ny påföljd skall bestämmas (*påföljdsomvandling*). Så snart det föreligger ett beslut om att det utländska straffet eller påföljden skall verkställas i Sverige, skall den domstol som prövar frågan om överlämnande fatta sitt

beslut, dvs. avslå framställningen med hänvisning till att straffet eller påföljden skall verkställas i Sverige.

Beslutsförfarandet när den som begärs överlämnad från Sverige för lagföring begär att få verkställa ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd i Sverige

När en svensk medborgare som eftersökts för lagföring begär att ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd som kan komma att ådömas honom i den utfärdande staten skall verkställas i Sverige, skall den åklagare som utreder frågan om överlämnande inhämta garantier från den utfärdande rättsliga myndigheten att den som överlämnas, om ett sådant straff eller påföljd ådöms, efter avslutad lagföring återförs till Sverige för verkställighet av straffet eller påföljden. Om sådana garantier lämnas skall domstolen, om överlämnande beviljas, ange detta i sitt beslut (se avsnitt 7.5.2). Har en svensk medborgare överlämnats med garanti om återförande skall, så snart återförandet har skett, den ansvariga myndigheten besluta att straffet eller påföljden skall verkställas i Sverige. Vid behov kan den ansvariga myndigheten själv meddela de närmare föreskrifter som behövs för att verkställighet skall kunna ske i Sverige eller, om det är nödvändigt, utverka en påföljdsomvandling.

När de ansvariga myndigheterna i de nu beskrivna fallen åtar sig att verkställa frihetsberövande straff och påföljder som har ådömts svenska medborgare i andra medlemsstater är det angeläget att sådana åtaganden fullföljs på ett sätt som skapar förtroende inför framtida samarbete mellan svenska och utländska myndigheter. Den som återförs till Sverige för att verkställa ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd bör därför, på begäran av den ansvariga myndigheten, kunna tas i förvar av polismyndigheten i avvaktan på att den myndighet som har ansvar för verkställigheten av straffet eller påföljden fattar sitt beslut.

9.2 Överförande av verkställighet av straff från Sverige

Förslag: När ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd som dömts ut i Sverige skall verkställas i en annan stat, skall den myndighet som har ansvar för verkställigheten av straffet eller påföljden i Sverige besluta om överförande av verkställigheten till den andra staten.

Den som återförs till en annan medlemsstat får tas i förvar i den utsträckning det krävs för att återförandet skall kunna genomföras.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Frågan om överförande av verkställighet av straff från Sverige aktualiseras när Sverige som utfärdande stat begär någon överlämnad för verkställighet av fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd och överlämnande vägras med hänvisning till att den eftersökte enligt artikel 4.6 istället skall avtjäna straffet eller påföljden i den verkställande staten. En annan situation där frågan om överförande av verkställighet av straff från Sverige aktualiseras är om den verkställande staten, som villkor för att överlämna, enligt artikel 5.3 begär garantier för att den eftersökte efter avslutad lagföring i Sverige skall återföras till den verkställande staten för att där avtjäna fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd som har dömts ut i Sverige.

Bestämmelser om överförande av verkställighet av straff från Sverige finns i internationella verkställighetslagen och i den nordiska verkställighetslagen. Enligt internationella verkställighetslagen tas frågan om verkställighet i en annan stat av ett i Sverige ådömt straff upp av Kriminalvårdsstyrelsen, om överförandet avser ett fängelsestraff, och av Socialstyrelsen om påföljden som skall överföras är överlämnande till rättspsykiatrisk vård. Kriminalvårdsstyrelsens beslut kan överklagas till regeringen. I likhet med vad som gäller vid överförande av

straff och påföljder till Sverige, skiljer sig prövningen något åt beroende på vilken internationell överenskommelse som ligger till grund för begäran om överförandet. Flertalet fall av överförande av verkställighet av straff från Sverige sker med stöd av överförandekonventionen och dess tilläggsprotokoll.

Skälen för förslagen:

Ett nytt beslutsförfarande

Under föregående avsnitt redogörs för behovet av ett flexibelt, enhetligt och överskådligt system för överförande av verkställighet av straff till Sverige. Vad som där sägs gäller i lika hög grad vid överförande av verkställighet av straff från Sverige. Ett ytterligare skäl som kan anföras för en tydlig reglering i det fallet är att det alltid måste vara klart om ett i Sverige ådömt fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd skall verkställas här eller i en annan stat. Beslutet att överflytta verkställigheten till en annan stat innebär att svenska myndigheter inte längre har ansvar för verkställigheten av straffet eller påföljden; ansvaret övergår helt på den andra staten.

Liksom vid överförande av verkställighet av frihetsberövande straff och påföljder till Sverige bör beslut om överförande till andra medlemsstater av verkställighet av sådana straff och påföljder som har ådömts i Sverige fattas av den myndighet som har ansvar för verkställigheten av straffet eller påföljden. Regeringen bör bemyndigas att meddela föreskrifter om vilken myndighet som är ansvarig myndighet.

Beslutsförfarandet när överlämnande till Sverige för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd vägras och verkställigheten istället skall överföras till en annan medlemsstat

Om en verkställande rättslig myndighet i en medlemsstat vägrar överlämnande till Sverige för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd och istället åtar sig att verkställa straffet eller påföljden skall den myndighet som har ansvar för verkställigheten av straffet eller påföljden fatta beslut att verkställigheten överförs till den andra staten.

Beslutsförfarandet vid överförande av verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd som har ådömts den som har överlämnats till Sverige för lagföring med garanti om återförande

Har en svensk åklagare i samband med att överlämnande begärs till Sverige för lagföring lämnat garantier att ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd som i Sverige kan komma att ådömas den som överlämnas skall verkställas i den verkställande staten, skall den som har överlämnats återföras till den andra staten. Innan det sker skall den myndighet som har ansvar för verkställigheten av straffet eller påföljden fatta beslut om att verkställigheten överförs till den andra staten.

Många gånger torde den som har dömts – efter att ha överlämnats hit – vara frihetsberövad i avvaktan på att domen vinner laga kraft. Därefter skall, så snart det finns ett beslut om överförande av verkställigheten av straffet eller påföljden, den dömda återföras till den andra staten. Den som skall återföras bör inte tas in i svensk anstalt. Den som skall återföras bör kunna tas i förvar av polismyndigheten i den utsträckning det krävs för att återförandet skall kunna genomföras.

9.3 Reglering av frågor om överförande av verkställighet av straff

Förslag: Bestämmelser om överförande av straff till och från Sverige tas in i den nya lagen. I det fortsatta arbetet övervägs om bestämmelserna istället skall utgöra en egen särskild lag eller om de skall tas in i någon annan lag.

Skälen för förslaget:

I förslaget till ny lag om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU finns bestämmelser om förutsättningar för och förfarandet vid överlämnande från Sverige. Även om rambeslutet endast innehåller ett fåtal bestämmelser om övertagande av verkställighet av straff (artiklarna 4.6 och 5.3) kräver implementeringen av dessa att det införs särskilda bestämmelser om överförande av verkställighet av straff till och från Sverige. Omfattningen av den nödvändiga regleringen har redovisats i de två föregående avsnitten. Genom att ta in bestämmelserna om överförande av straffverkställighet i den nya lagen skapas en överskådlig och heltäckande reglering av överlämnande för brott från Sverige och därmed sammanhängande frågor.

Det finns dock andra skäl som talar för att dessa bestämmelser inte bör tas in i den nya lagen. Prövning av överförande av straffverkställighet är ett i huvudsak administrativt förfarande, som prövas av andra myndigheter och i annan ordning än frågor om överlämnande för brott. Regleringen av dessa frågor skiljer sig också från den som gäller i frågor om överlämnande. Frågan är då var dessa bestämmelser bör placeras.

Det framstår som mindre lämpligt att utöka den redan idag svåröverskådliga internationella verkställighetslagen med de bestämmelser om överförande av verkställighet av straff som krävs. Förutsättningarna för överförande enligt den lagen är

uppbyggda kring olika konventioner, vars förutsättningar och rekvisit inte motsvarar de som följer av rambeslutet. Det finns inte i den svenska lagstiftningen i övrigt någon annan lag där dessa bestämmelser på ett naturligt och ändamålsenligt sätt kan ingå. Ett alternativ skulle då vara att bestämmelserna får ingå i en egen lag.

Under det fortsatta arbetet bör övervägas om bestämmelserna istället skall utgöra en egen särskild lag eller om de skall tas in i någon annan lag.

10 Övriga frågor

10.1 Tidigare villkor som hindrar överlämnande

Förslag: Överlämnande får inte beviljas om den eftersökte har utlämnats eller överlämnats till Sverige och om det finns ett villkor som gäller till följd av utlämningen eller överlämnandet hindrar att personen utlämnas eller överlämnas till en annan stat.

Även andra villkor som har uppställts vid överlämnande till Sverige skall gälla här.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Enligt artikel 21 i rambeslutet påverkar detta inte den verkställande medlemsstatens åtaganden, om den eftersökte dessförinnan har utlämnats till denna stat från en stat utanför den Europeiska unionen. Vad som avses är villkor i utlämningsavtal eller som annars har ställts upp i ett utlämningsärende om skydd mot vidareutlämning eller lagföring och straff för andra gärningar än de som omfattades av utlämningsframställningen och som begicks före utlämningen (specialitetsprincipen). Bestämmelser om specialitetsprincipen och vidareutlämning finns bl.a. i artiklarna 14 och 15 i 1957 års utlämningskonvention.

Har utlämning skett till Sverige gäller enligt 2 kap. 8 § brottsbalken att villkor som uppställts vid utlämning skall

respekteras. Av bestämmelsen följer att åtal för en gärning som skyddas av specialitetsprincipen får ske för en sådan gärning endast om den utlämnande staten lämnar tillstånd till det eller om det på annat sätt följer av utlämningsavtalet att åtal får ske. På motsvarande sätt innebär bestämmelsen att t.ex. vidareutlämning inte får ske om det skulle stå i strid med ett uppställt villkor.

Artikel 27 i rambeslutet innehåller en bestämmelse om specialitetsprincipen som begränsar den utfärdande medlemsstatens möjligheter att lagföra eller straffa den som tidigare har överlämnats dit från en annan medlemsstat. I artikel 28 finns en bestämmelse som på motsvarande sätt begränsar rätten att vidareöverlämna eller vidareutlämna den som tidigare har överlämnats till en medlemsstat.

Skälen för förslagen:

Bestämmelsen i 2 kap. 8 § brottsbalken omfattar såväl specialitetsprincipen som villkor som begränsar möjligheten till vidareutlämning. Enligt rambeslutet begränsas i vissa fall en utfärdande stats möjligheter att lagföra, straffa, vidareöverlämna eller vidareutlämna någon som tidigare har överlämnats till den staten. Bestämmelsen i 2 kap. 8 § brottsbalken bör därför ändras så att den även omfattar begränsningar och villkor som gäller när någon har överlämnats till Sverige. Har någon utlämnats till Sverige med en begränsning i rätten till vidareutlämning bör vid tillämpning av 2 kap. 8 § brottsbalken ett sådant villkor även anses begränsa rätten till vidareöverlämnande.

10.2 Tillstånd till utvidgat överlämnande och vidare överlämnande m.m.

Förslag: Har överlämnande från Sverige tidigare beviljats och begärs därefter

- tillstånd att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som inte omfattades av den tidigare framställningen, eller

- tillstånd att till en annan medlemsstat i Europeiska unionen vidare överlämna den som har överlämnats från Sverige, skall en sådan framställan prövas i huvudsak på samma sätt som en begäran om överlämnande. Beslut skall fattas inom 30 dagar. Offentlig försvarare skall förordnas för den som tidigare har överlämnats från Sverige.

En begäran om tillstånd att vidareutlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige prövas enligt bestämmelserna i lagen (1957:668) om utlämning för brott.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Artikel 27 i rambeslutet innehåller bestämmelser om i vilken utsträckning en person som tidigare har överlämnats får lagföras eller straffas för gärningar som inte omfattades av den framställan som föregick överlämnandet (specialitetsprincipen). I vissa fall får sådan lagföring ske utan tillstånd från den verkställande myndighet som tidigare har överlämnat personen. I andra fall krävs det dock ett sådant tillstånd eller ett samtycke från den som har överlämnats.

Artikel 28 innehåller på motsvarande sätt bestämmelser om i vilken utsträckning en person som tidigare har överlämnats får vidareöverlämnas till en annan medlemsstat i Europeiska unionen. I vissa fall får vidareöverlämnande ske utan tillstånd från den verkställande myndighet som tidigare har överlämnat

personen. I andra fall krävs det dock ett sådant tillstånd eller ett samtycke från den som har överlämnats.

Den som utlämnas får enligt 12 § första stycket 1 utlämningslagen inte utan medgivande enligt 24 § i samma lag i den främmande staten åtalas eller straffas för annat brott som begåtts före utlämningen. Den som utlämnas får inte heller utan sådant tillstånd vidareutlämnas till en annan stat. Enligt 12 a § får den som har utlämnats till en medlemsstat i Europeiska unionen, om han eller hon samtycker till det eller i vissa andra fall som anges i paragrafen, åtalas eller straffas för annat brott som han eller hon har begått före utlämningen eller vidareutlämnas till en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

Skälen för förslagen:

Även i ett system som bygger på ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna och en långtgående förenkling av förfarandena för överlämnande av eftersökta personer finns det behov av det skydd som specialitetsprincipen och förbudet mot vidare överlämnande ger den som har överlämnats. Det skulle i annat fall stå den utfärdande myndigheter fritt att lagföra för alla gärningar som inte tagits upp i en europeisk arresteringsorder. En sådan ordning kan riskera att med tiden minska betydelsen av den rättsliga prövningen av en europeisk arresteringsorder och därmed också rättssäkerheten för eftersökta personer. Motsvarande farhågor gör sig till viss del gällande även beträffande skyddet mot att vidareöverlämnas.

När en person överlämnas från Sverige sker en prövning om det är förenligt med rambeslutet att överlämnande sker. Den kontroll i samband med prövningen som åklagare och domstolar gör av överlämnandets laglighet och överensstämmande med de grundläggande rättigheterna och friheterna innebär ett skydd för den som begärs överlämnad. Den som tidigare har överlämnats enligt en europeisk arresteringsorder bör ges ett motsvarande skydd mot lagföring eller bestraffning i den mån dessa åtgärder

inte omfattades av den tidigare prövningen. Vad nu sagts gäller även behovet av skydd mot att vidareöverlämnas.

Har således överlämnande från Sverige tidigare beviljats och begärs tillstånd att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som inte omfattades av den tidigare framställningen eller begärs tillstånd att till en annan medlemsstat i Europeiska unionen vidareöverlämna den som har överlämnats, bör en sådan framställan prövas i huvudsak på samma sätt som en begäran om överlämnande, dvs. med tillämpning av 2-6 kap. i den nya lagen. Bestämmelserna om tvångsmedel och frister i den nya lagen bör dock inte tillämpas. Beslut bör fattas senast 30 dagar efter det att framställningen har mottagits. Offentlig försvarare skall alltid förordnas för den som tidigare har överlämnats.

En begäran om tillstånd att till en stat utanför Europeiska unionen vidareutlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige har mer samband med utlämning och bör av detta skäl prövas av regeringen enligt 24 § utlämningslagen.

10.3 Transitering

Förslag: Begärs tillstånd till transport genom Sverige av någon som överlämnas på grund av en europeisk arresteringsorder eller som utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen från en stat utanför unionen skall Rikspolisstyrelsen besluta om sådant tillstånd.

Har tillstånd lämnats till transport genom Sverige får polismyndigheten ta den som överlämnas eller utlämnas i förvar. En motsvarande möjlighet föreslås om sådant tillstånd har lämnats enligt utlämningslagen eller om transport sker genom Sverige enligt den nordiska utlämningslagen.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Artikel 25 i rambeslutet innehåller bestämmelser om transitering, dvs. transport genom en stat av en person som utlämnas eller överlämnas mellan andra stater. Enligt artikel 25.4 gäller artikeln inte transiteringar som sker utan planerad mellanlandning. Sker emellertid en mellanlandning oplanerat skall artikelns bestämmelser tillämpas. Enligt artikel 25.1 skall medlemsstaterna tillåta transitering genom sitt territorium, utom i vissa fall där den som transiteras är transitstatens medborgare eller varaktigt bosatt i den staten. En begäran om transitering skall innehålla uppgifter om bl.a. den som skall transiteras och om brottet. Enligt artikel 25.2 skall medlemsstaterna utse en myndighet som är ansvarig för att motta framställningar om transitering. När en person utlämnas från en stat utanför Europeiska unionen till en medlemsstat i unionen skall enligt artikel 25.5 bestämmelserna i artikeln tillämpas.

Enligt 26 § utlämningslagen beslutar chefen för Justitiedepartementet om tillstånd till transitering genom Sverige av den som utlämnas från en stat till en annan. Tillstånd får meddelas om det inte finns synnerliga skäl mot det eller, i vissa fall, om den som utlämnas är svensk medborgare. Framställningar om tillstånd till transitering ges in till Justitiedepartementet. Enligt 19 § den nordiska utlämningslagen får den som utlämnas från en nordisk stat till en annan sådan stat utan tillstånd föras genom Sverige.

Skälen för förslagen:

Utrymmet för att enligt rambeslutet pröva om en begäran om transitering skall bifallas är mycket begränsat. Utöver formkravet i artikel 25.1 kan transitstaten, som villkor för att tillåta transitering, kräva att en person som är medborgare eller varaktigt bosatt i transitstaten, efter avslutad lagföring återsänds

till transitstaten för att där avtjäna ett fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd som har dömts ut i den utfärdande staten.

Transitering genom Sverige av personer som utlämnas mellan medlemsstater i Europeiska unionen är redan i sig en ytterst ovanlig företeelse. Även för de sällsynta fall som skulle kunna bli aktuella med svenska medborgare som transiteras genom Sverige förefaller det som mindre angeläget att tillskapa särskilda regler om återförande för straffverkställighet. Skulle en sådan situation trots allt uppkomma bör allmänna bestämmelser om överförande av straffverkställighet kunna tillämpas. Således bör det i lagen inte finnas någon sådan särskilt angiven avslagsgrund eller begränsning i möjligheten att bevilja transitering.

Utgångspunkten i rambeslutet är att myndigheter beslutar om överlämnande och därmed sammanhängande frågor. Med denna målsättning framstår det som mest praktiskt att beslut om transitering fattas av den myndighet som har bäst förutsättningar att snabbt och formlöst lämna tillstånd och anvisningar samt ge det biträde som en transitering kan kräva. Den myndighet som bäst motsvarar dessa krav är Rikspolisstyrelsen. Rikspolisstyrelsen har ansvar för och överblick över de gränskontroller där frågan om transitering kan bli aktuell. När en begäran om transitering har inkommit till Rikspolisstyrelsen skall styrelsen fatta beslut om när, var och under vilka förhållanden i övrigt transitering medges.

Den som transiteras bör kunna tas i förvar av polismyndigheten på den ort där transiteringen äger rum för att säkerställa att personen skall kunna transporteras genom Sverige. En särskild bestämmelse om detta bör tas därför in i lagen. Motsvarande bestämmelser bör också tas in i utlämningslagen och i den nordiska utlämningslagen.

11 Ändringar i vissa andra lagar

11.1 Ändringar i utlämningslagen

Förslag: De särskilda bestämmelserna om utlämning till medlemsstater i Europeiska unionen utmönstras ur utlämningslagen.

Genom en ändring av bestämmelserna om utlämning av svenska medborgare skapas en möjlighet att utlämna svenska medborgare för lagföring och straffverkställighet även till stater utanför Europeiska unionen. En förutsättning för utlämning av svenska medborgare till stater utanför Europeiska unionen är att det följer av en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den andra staten och att en sådan överenskommelsen har godkänts av riksdagen.

Vidare behålls i huvudsak bestämmelserna om ett förenklat utlämningsförfarande för att de skall kunna sättas i kraft i förhållande till stater med vilka Sverige ingår avtal om sådant samarbete.

Rambeslut och nuvarande reglering:

Som en anpassning till 1995 och 1996 års utlämningskonventioner har det i utlämningslagen införts en mängd bestämmelser som rör utlämning till andra EU-medlemsstater.

Genom en lagändring år 1997 infördes bestämmelserna i 28-39 §§ om ett förenklat utlämningsförfarande (prop. 1996/97:88, bet. 1996/97:JuU15, rskr. 1996/97:198). I samband med Sveriges tillträde till 1996 års utlämningskonvention infördes år 2001 (prop. 2000/01:83, bet.2000/01:JuU26, rskr. 2000/01:281) bestämmelser om bl.a. utlämning av svenska medborgare (3-3 c §§), sänkta strafftrösklar för utlämning (4 §), avskaffande av vägransgrunden politiska brott i vissa fall (6 §), avskaffande av vägransgrunden preskription i vissa fall (10 §) och möjlighet för den som har utlämnats att samtycka till utvidgad lagföring och vidareutlämning (12 a §).

Enligt artikel 31.1 i rambeslutet skall rambeslutet från och med den 1 januari 2004 ersätta bl.a. 1995 och 1996 års utlämningskonventioner.

Skälen för förslagen:

Utlämning inom EU ersätts av överlämnande enligt den europeiska arresteringsordern. Utlämningslagen skall hädanefter inte tillämpas vid utlämning till EU-medlemsstater. Det finns därmed inget behov av särskilda bestämmelser i den lagen om utlämning till EU-medlemsstater. De bestämmelser som infördes i samband med anpassningen till 1995 och 1996 års utlämningskonventioner bör därför utmönstras ur lagen. Det bör emellertid övervägas om bestämmelserna till någon del bör kunna tillämpas vid utlämning till stater utanför EU.

Bland de särskilda nyheter som tillkom genom 1997 och 2001 års lagstiftningsärenden märks det förenklade utlämningsförfarandet och möjligheten att under vissa förutsättningar utlämna svenska medborgare. Mot bakgrund av den snabba utveckling som under senare år har kännetecknat det internationella straffrättsliga samarbetet, kan det finnas anledning att utveckla möjligheten att använda sig av förenklade utlämningsförfaranden och att utlämna egna medborgare till att omfatta även stater utanför EU.

Utlämning av svenska medborgare

Svenska medborgare har i snart ett halvsekel kunnat utlämnas till andra nordiska länder. År 2001 infördes möjligheten att utlämna svenska medborgare till andra EU-medlemsstater. Hittills har frågan om utlämning av svenska medborgare till andra EU-medlemsstater endast aktualiserats i några få fall. Vid utlämning av en svensk medborgare skall det enligt huvudregeln i utlämningslagen uppställas villkor om att den som utlämnas återsänds till Sverige efter avslutad rättegång för att här avtjäna ett frihetsberövande straff eller en sådan påföljd som kan ha utdömts i den andra staten. Skälen för att tillåta utlämning av svenska medborgare till stater utanför EU är i mångt och mycket samma som vid utlämning eller överlämnande av svenskar till nordiska länder eller inom EU. Det är nödvändigt att brottsbekämpningen anpassas till den alltmer internationiserade brottsligheten. Även om svensk domstol har vidsträckt jurisdiktion också för brott som begås utom riket, kan det tänkas förekomma situationer där det är angeläget att en svensk medborgare lagförs i en stat utanför EU och där det också framstår som rimligt att Sverige bistår med utlämning. På motsvarande sätt är det i praktiken inte ovanligt att svensk åklagare behöver få en medborgare i en stat utanför EU utlämnad från sitt hemland. Idag är möjligheterna att utlämning beviljas i ett sådant fall små. Det kan emellertid antas att det finns ett intresse hos andra stater att sluta avtal med Sverige om utlämning som innefattar en möjlighet för parterna att utlämna sina egna medborgare.

Det kan dock finnas fördelar med att behålla möjligheten enligt utlämningslagen att utlämna svenska medborgare, men att utöka den till stater utanför Europeiska unionen. En förutsättning för ett sådant avtal är dock att det godkänns av riksdagen. Sverige kan då ingå utlämningsavtal med andra stater utan att det krävs en långdragen och arbetskrävande lagstiftningsprocess; låt vara att det kan komma att krävas smärre ändringar av eller tillägg till befintliga lagbestämmelser. Det är emellertid klart att utlämning av svenska medborgare till

stater utanför Europeiska unionen förutsätter stor restriktivitet. Det bör förutsättas att endast stater med rättssystem som uppfyller en ur svensk synvinkel godtagbar standard kan komma ifråga för sådana avtal. Det är vidare klart att utlämning av en svensk medborgare till en stat utanför Europeiska unionen förutsätter möjlighet till en diskretionär prövning av om utlämning skall beviljas och att den som utlämnas som regel skall ha rätt att bli återförd till Sverige för att här verkställa ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd som kan ha utdömts i den andra staten.

Det förenklade utlämningsförfarandet

Det förenklade utlämningsförfarandet inom EU har under de senaste åren tillämpats av svenska åklagare med gott resultat. Förfarandet innebär i korthet att den som samtycker till utlämning kan utlämnas på grundval av en begränsad utredning och i normalfallet överlämnas till den begärande staten inom litet drygt en månad. Vid utlämning enligt det förenklade förfarandet fattas beslut om utlämning av Riksåklagaren. Enligt artikel 11 i avtalet den 15 februari 2000 om utlämning mellan Sveriges regering och Kanadas regering är det möjligt att tillämpa ett förenklat utlämningsförfarande om den som begärs utlämnad samtycker till det. Det "förenklade" momentet vid sådan utlämning är främst att det inte krävs att domar eller häktningsbeslut bifogas en sådan framställning. Någon särskild bestämmelse om förenklad utlämning i förhållande till Kanada föreslogs dock inte vid antagandet av avtalet (prop. 2000/01:83 s. 23). Enligt 8 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen finns det en möjlighet att med tillämpning av utlämningslagens bestämmelser om förenklad utlämning överlämna den som samtycker till överlämnande. Mot denna bakgrund, och i ljuset av att det inom Europarådet har inletts diskussioner om utarbetande av ett nytt tilläggsprotokoll till 1957 års utlämningskonvention med särskilda bestämmelser om ett förenklat utlämningsförfarande,

framstår det som lämpligt att tills vidare behålla möjligheten att tillämpa ett förenklat utlämningsförfarande.

11.2 Ändringar i sekretesslagen

Förslag: Bestämmelser om sekretess som gäller för ärenden om rättslig hjälp till en annan stat eller mellanfolklig domstol skall gälla också i ärenden om överlämnande med anledning av en europeisk arresteringsorder.

Rambeslutet och nuvarande reglering

Rambeslutet saknar bestämmelser om sekretess vid överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. Det har emellertid i det internationella straffrättsliga samarbetet varit en självklar utgångspunkt att uppgifter i brottsutredningar skyddas av sekretess, både i de ansökande och i den anmodade staten. Vid all brottsutredande verksamhet är det av största vikt att det finns möjligheter att hålla utredningsåtgärder m.m. hemliga under så lång tid att utredningen inte äventyras. Detta torde också i hög grad gälla för utredningar som sker i samband med en begäran om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder.

Samtidigt med lagen (2000:576) om internationell rättslig hjälp i brottmål infördes en ny bestämmelse i 5 kap. 7 § sekretesslagen (1980:100). Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess för uppgifter vid myndighets verksamhet som sker efter en begäran från en annan stat eller mellanfolkliga domstol för sådana utredningar som görs enligt reglerna om förundersökning i brottmål, användning av tvångsmedel och för uppgift i angelägenhet som avser vissa framställningar enligt lagen (2000:344) om Schengens informationssystem. Bestämmelsen gäller alla myndigheter som hanterar ärendet och omfattar utredningar som görs enligt bestämmelserna om förundersökning i samband med utlämning till annan stat eller överlämnande till en mellanfolklig domstol. Syftet med

bestämmelsen är främst att ge svenska myndigheter möjlighet att tillämpa bestämmelser, främst om tvångsmedel, som reglerar förfarandet under förundersökning, trots att utredningen inte äger rum inom ramen för en sådan (prop. 1999/2000:61 s. 166). Sekretessen gäller om det kan antas att åtgärden begärts under förutsättning att uppgiften inte röjs.

Skälen för förslaget:

I praktiken har bestämmelse i 5 kap. 7 § sekretesslagen tillämpats vid utredningar som görs enligt bestämmelserna om förundersökning i ärenden om utlämning enligt utlämningslagen och nordiska utlämningslagen. Bestämmelsen torde därför även kunna anses täcka utredningar som görs i samband med överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. Bestämmelsen är emellertid avfattad så att den enligt sin ordalydelse endast avser rättslig hjälp på begäran av annan stat eller mellanfolklig domstol. För att undanröja oklarheter i fråga om bestämmelsens räckvidd bör det av lagen uttryckligen framgå att bestämmelsen avser utredningar som sker enligt lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål samt dessutom utredningar i ärenden om utlämning och om överlämnande för brott.

11.3 Ändringar i registerlagarna

Förslag: Lagen (2000:344) om Schengens informationssystem ändras så att framställningar om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder registreras i den svenska nationella enheten i Schengens informationssystem. När åklagare har inlett en utredning enligt den nya lagen om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU skall detta antecknas i misstankeregistret, varför lagen (1998:621) om misstankeregister ändras.

Lagen (1998:620) om belastningsregister ändras så att registret inte längre skall innehålla uppgifter om att någon utlämnas enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott eller enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Rambeslutet och nuvarande reglering

Enligt artikel 9.2 får en europeisk arresteringsorder översändas genom att den utfärdande myndigheten beslutar om en registrering i Schengens informationssystem, SIS. I avsnitt 7.2 redogörs för kommunikationsvägar vid översändande av en europeisk arresteringsorder.

I 3 § 1 lagen (2000:344) om Schengens informationssystem anges att den svenska nationella enheten av systemet, som är anslutet till den centrala enheten i SIS (1 §), skall innehålla framställningar om omhändertagande av en person som har efterlysts för utlämning. När en åklagare har inlett en utredning med anledning av en utlämningsframställan skall detta enligt 3 § andra stycket lagen (1998:621) om misstankeregister antecknas i det registret. En sådan anteckning skall enligt 13 § första stycket 4 gallras när begäran om utlämning har avgjorts. Enligt 3 § 5 i lagen (1998:620) om belastningsregister skall registret innehålla uppgifter om den som skall utlämnas enligt lagen (1957:668) om

utlämning för brott eller enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge. En sådan anteckning skall enligt 17 § 12 gallras efter tio år.

Skälen för förslagen:

För att en europeisk arresteringsorder skall kunna verkställas i Sverige krävs att efterlysningar som har lagts in i SIS också förs in i den svenska nationella enheten av systemet. Lagen om Schengens informationssystem bör därför ändras så att det framgår att registret skall innehålla uppgifter om framställningar om gripande och överlämnande av den som eftersöks för överlämnande för brott.

Så snart en utredning har inletts med anledning av en framställan om överlämnande bör det antecknas i misstankeregistret att en sådan utredning pågår. En sådan registrering har betydelse t.ex. i händelse av konkurrerande framställningar (se avsnitt 7.5.4) eller om det i Sverige skall inledas eller har inletts en förundersökning mot den som eftersöks. Lagen om misstankeregister bör därför ändras så att även utredningar i ett ärende om överlämnande för brott antecknas i registret.

Enligt nuvarande lydelse av 3 § 5 lagen om belastningsregister skall det i registret antecknas att någon skall utlämnas enligt utlämningslagen eller enligt den nordiska utlämningslagen. En sådan registrering skall enligt 17 § 12 gallras efter tio år. I förarbetena till 3 § 5 anges att uppgifter ur registret behövs hos regeringen i utlämningsärenden (prop. 1997/98:97 s. 73ff.). Något annat ändamål med registreringen anges inte. Det är emellertid klart att det i vissa situationer kan vara av intresse för de brottsbekämpande myndigheterna att ha tillgång till en uppgift om att någon har utlämnats. Detta kan tillgodoses genom ett förtydligande om att en uppgift i misstankeregister inte skall gallras förrän beslutet om utlämning eller överlämnande har verkställts.

Det kan dock ifrågasättas om detta behov motiverar en registrering i belastningsregistret. En begäran om utlämning för lagföring grundar sig i allmänhet på vad som motsvarar ett svenskt häktningsbeslut. Den skall alltså finnas sannolika skäl för att den som utlämnas har begått gärningen (9 § andra stycket utlämningslagen). Genom överenskommelse med en annan stat kan det emellertid träffas en överenskommelse om att en dom eller ett häktningsbeslut skall godtas om det inte framstår som att domen eller beslutet är uppenbart oriktigt (9 § tredje stycket). En registrering om att utlämning har skett för lagföring kan mot denna bakgrund inte anses visa annat än att myndigheter i en annan stat har ansett det finnas skäl att häkta och begära utlämnad någon såsom misstänkt för brott.

Vid utlämning för verkställighet av straff förhåller det sig något annorlunda. I det fallet finns det redan en fällande dom i den andra staten. Enligt 4 § lagen om belastningsregister skall domar och beslut som har meddelats i utlandet i vissa fall registreras i belastningsregistret. Det behov som kan finnas av att få kännedom om utländska domar torde därför kunna tillgodoses genom den bestämmelsen.

Mot denna bakgrund och med beaktande av det men som en registrering innebär för den som har registrerats – i synnerhet om han eller hon efter utlämning från Sverige frikänns i det utländska brottmålet – framstår det som lämpligt att uppgifter om att någon har utlämnats inte skall antecknas i belastningsregistret. Av de skäl som nu har anförts bör någon bestämmelse inte införas om att beslut om överlämnande skall antecknas i belastningsregistret.

11.4 Ändring i lagen om beräkning av strafftid

Förslag: Har någon överlämnats till Sverige för lagföring och döms han eller hon här till fängelse eller en annan frihetsberövande påföljd, skall frihetsberövanden som har ägt rum utom riket med anledning av begäran om överlämnande räknas den dömde tillgodo vid beräkning av strafftid i Sverige.

Rambeslutet och nuvarande reglering:

Enligt artikel 26.1 i rambeslutet skall den utfärdande medlemsstaten, om den som har överlämnats döms till ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd, avräkna tid för frihetsberövanden som har ägt rum i den anmodade staten med anledning av framställan om överlämnande. I detta syfte skall myndigheterna i den anmodade staten enligt artikel 26.2 tillhandahålla den utfärdande statens myndigheter uppgifter om frihetsberövanden som har föregått överlämnandet.

Enligt nuvarande ordning finns inte någon rättighet för den som har utlämnats till Sverige för lagföring att i domen tillgodoräknas frihetsberövanden som har ägt rum i utlandet med anledning av en begäran om utlämning. Enligt 33 kap. 7 § brottsbalken får rätten tillgodoräkna sådana frihetsberövanden om det med hänsyn till omständigheterna är skäligt.

Skälen för förslaget:

Enligt rambeslutet skall den som har överlämnats för lagföring, i brottmålet tillgodoräknas frihetsberövanden som skett i den anmodade staten med anledning av framställningen. En bestämmelse om sådant tillgodoräknande bör därför införas. Bestämmelsen, som är obligatorisk, bör tas in i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid.

12 Underrättelser och förklaringar enligt rambeslutet

Förslag: Sverige skall avge underrättelser enligt artikel 6.3 om de behöriga rättsliga myndigheterna och enligt artikel 25.2 om behörig myndighet vid transitering. Sverige skall avge en förklaringar enligt artikel 8.2 om de språk som en europeisk arresteringsorder skall vara skriven på eller översatt till.

Rambeslutet

Vid flera av rambeslutets bestämmelser skall medlemsstaterna avge underrättelser och förklaringar till rådets generalsekretariat om hur de i ett visst avseende avser att implementera dessa. I flertalet fall anges inte när en viss underrättelse eller förklaring skall lämnas. Det torde i dessa fall förutsättas att dessa lämnas senast i samband med att rambeslutet träder i kraft den 1 januari 2004. Vissa förklaringar skall lämnas dessförinnan: förklaringen till artikel 13.4 om verkan av att ett samtycke till överlämnande återkallas lämnades i samband med att rambeslutet antogs och förklaringen till artikel 31.2, om fortsatt tillämpning av det nordiska utlämningsarbetet, lämnades den 7 november 2002. De överväganden som föregick dessa förklaringar har redovisats i prop. 2002/02:118 s. 24f.

Underrättelser

Vid artikel 6.3 skall medlemsstaterna lämna en underrättelse om vilka myndigheter som enligt artikel 6.1 är utfärdande rättsliga myndigheter och vilka myndigheter som enligt artikel 6.2 är verkställande rättsliga myndigheter. Enligt artikel 7.1 får medlemsstaterna utse en centralmyndighet för att biträda de rättsliga myndigheterna. Enligt artikel 7.2 får en medlemsstat som vill använda sig av möjligheten att låta sin centralmyndighet ansvara för det administrativa översändandet och mottagandet av en europeisk arresteringsorder samt all annan officiell korrespondens i anslutning till dessa lämna en förklaring om detta. En medlemsstat som i något av dessa avseenden vill använda sig av centralmyndighet skall underrätta rådets generalsekretariat om detta. Varje medlemsstat skall enligt artikel 25.2 utse en myndighet som är ansvarig för att ta emot framställningar om transitering och de dokument som krävs, liksom eventuell övrig officiell skriftväxling avseende framställningar om transitering.

Förklaringar

Enligt artikel 8.2 får medlemsstaterna i samband med att rambeslutet antas eller vid en senare tidpunkt förklara att den kommer att godta en översättning av en europeisk arresteringsorder till ett eller flera av Europeiska unionens medlemsspråk. En medlemsstat kan enligt artikel 27.1 lämna en förklaring att den, i förhållande till medlemsstater som har lämnat samma förklaring, skall anses ha givit samtycke till att den som har överlämnats får åtalas, dömas eller frihetsberövas för att verkställa ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd för annat brott än det för vilket överlämnande har beviljats, såvida inte den verkställande rättsliga myndigheten i ett enskilt fall uppger något annat i sitt beslut om överlämnande. På motsvarande sätt kan en medlemsstat enligt

artikel 28.1 förklara att den lämnar samtycke till att den som har överlämnats överlämnas vidare till en annan medlemsstat för brott som har begåtts före överlämnandet, såvida inte den verkställande rättsliga myndigheten i ett enskilt fall uppger något annat i sitt beslut om överlämnande. Slutligen kan en medlemsstat lämna förklaring enligt artikel 34.2 om att den omedelbart kommer att tillämpa rambeslutet i förhållande till medlemsstater som har lämnat samma underrättelse.

Skälen för förslagen:

Artikel 6.3 – Underrättelse om de behöriga rättsliga myndigheterna

I avsnitt 7 redogörs för förfarandet vid överlämnande från Sverige. Enligt det föreslagna förfarandet utreder åklagare om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige och beslutar om tvångsmedel. Åklagaren inhämtar den utredning och tar de kontakter, t.ex. med den utfärdande rättsliga myndigheten, som är nödvändiga för att frågan om överlämnande skall kunna prövas. Åklagaren har även en viss roll vid verkställighet av ett beslut om överlämnande. Domstolens roll i förfarandet består huvudsakligen i att genom beslut pröva frågan om överlämnande. Domstolen prövar dessutom tvångsmedelsfrågan och beslutar om offentlig försvarare. Enligt den föreslagna ordningen bör det inte ankomma på domstolen att inhämta eller lämna uppgifter till den utfärdande rättsliga myndigheten.

I underrättelsen till rådets generalsekretariat enligt artikel 6.3 bör därför anges att svensk åklagare är verkställande rättslig myndighet enligt artikel 6.2 utom i frågor om beslut om överlämnande, tillstånd till utvidgat överlämnande och vidare överlämnande (avsnitt 10.2) och därmed sammanhängande processuella frågor, där det istället är tingsrätt och hovrätt som är verkställande rättslig myndighet. Den närmare avfattningen av

underrättelsen är bl.a. beroende av vilka åklagare som Riksåklagaren utser att handlägga denna typ av ärenden. Det bör under alla förhållanden framgå klart av underrättelsen att all korrespondens och alla kontakter i ärenden om överlämnande samt i ärenden om tillstånd till utvidgat överlämnande och vidareöverlämnande handhas av svensk åklagare.

Enligt vad som föreslås i avsnitt 8 kommer förfarandet vid överlämnande till Sverige att regleras i förordning. I samband därmed, när frågan om vilken myndighet som skall vara utfärdande myndighet slutligt har övervägts, kommer regeringen att lämna erforderliga underrättelser.

Artikel 7.2 – Underrättelse om centralmyndighet

I det föreslagna förfarandet för överlämnande har centralmyndigheten vid Justitiedepartementet inte någon naturlig roll. Framställningar till och från Sverige i ärenden om överlämnande skall t.ex. inte som idag vid utlämning skickas via centralmyndigheten. I enskilda ärenden bör alla kontakter som regel ske på myndighetsnivå.

Det kan dock inte uteslutas att det under det fortsatta arbetet framkommer att det finns behov av att i något fall använda centralmyndigheten som samordnande eller förmedlande organ. Det bör därför tills vidare lämnas öppet om en underrättelse skall lämnas enligt artikel 7.2, med ett bemyndigande för regeringen att vid behov lämna en sådan underrättelse.

Artikel 8.2 – Förklaring om de språk som en europeisk arresteringsorder skall vara skriven på

I avsnitt 7.3 redogörs för innehållet i en europeisk arresteringsorder och på vilket språk en sådan skall vara avfattad för att godtas av Sverige. En förklaring bör således lämnas om att en europeisk arresteringsorder kommer att godtas endast om den är

skriven på eller översatt till svenska, danska, norska eller engelska.

Artikel 25.2 – Underrättelse om behörig myndighet vid transitering

I avsnitt 10.3 redogörs för förfarandet vid transitering genom Sverige av den som överlämnas mellan två medlemsstater eller som utlämnas till en medlemsstat. Rikspolisstyrelsen är den myndighet i Sverige som tar emot framställningar om och som fattar beslut om transitering. En underrättelse bör lämnas enligt artikel 25.2 att Rikspolisstyrelsen är behörig myndighet vid transitering.

Artikel 27.1 – Förklaring om samtycke till utvidgat överlämnande

I enlighet med de överväganden som redovisas i avsnitt 10.2 bör utvidgat överlämnande inte få ske i annat fall än där det enligt rambeslutet är tillåtet utan att den verkställande rättsliga myndigheten lämnar sitt samtycke (se artikel 27.3 (a) – (f)). Någon förklaring enligt förevarande artikel bör därför inte lämnas.

Artikel 28.1 – Förklaring om samtycke till vidareöverlämnande

I enlighet med de överväganden som redovisas i avsnitt 10.2 bör vidareöverlämnande inte få ske i annat fall än där det enligt rambeslutet är tillåtet utan att den verkställande rättsliga myndigheten lämnar sitt samtycke (se artikel 28.2). Någon förklaring enligt förevarande artikel bör därför inte lämnas.

Artikel 34.1 – Förklaring om förtida ömsesidig tillämpning av rambeslutet

Rambeslutets bestämmelser skall tillämpas mellan medlemsstaterna från och med den 1 januari 2004. Det bedöms inte vara möjligt att före detta datum kunna tillämpa rambeslutet i Sverige. Någon förklaring om förtida tillämpning av rambeslutet bör således inte avges.

13 Ekonomiska konsekvenser

Antalet utlämningsärenden till och från Sverige har under senare år rört sig om något tjugotal i varje riktning, nordiska utlämningsärenden oräknade. Det kan dock antas att den nya ordningen gör att antalet ärenden ökar något.

Den nya lagen innebär snabbare och effektivare förfaranden än vad som idag gäller vid utlämning. Detta ger en kostnadsbesparing, bl.a. genom att kostnader för översättning, som idag är betungande, kommer att minska, häktningstider blir avsevärt kortare och antalet inblandade – handläggande och beslutande – instanser färre.

Samtidigt bör antalet ärenden öka något, vilket för med sig en viss kostnadsökning. Domstolsväsendet tillförs en ny målgrupp som kräver förhandlingar för prövning av tvångsmedelsfrågor och i själva saken. Dessutom kan behovet av tolk antas öka något.

Den beskrivna kostnadsökning kan inte förväntas vara större än att den kan finansieras inom ramen för den kostnadsbesparing som förslagen innebär och rättsväsendets nuvarande anslag.

14 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Förslag: Den nya lagen skall träda i kraft den 1 januari 2004.

Lagen skall inte tillämpas om det vid ikraftträdandet pågår ett ärende enligt utlämningslagen om utlämning av den eftersökte till en medlemsstat i EU. Har någon utlämnats till en medlemsstat i EU och begärs därefter tillstånd till utvidgat överlämnande eller vidareöverlämnande skall den bestämmelsen tillämpas.

Under tiden fram till dess att Schengens informations-system (SIS) kan överföra all den information som en europeisk arresteringsorder skall innehålla, skall en registrering av den eftersökte i SIS anses vara likvärdig med en arresteringsorder, i avvaktan på att en fullständig arresteringsorder översänds.

Rambeslutet:

Rambeslutet ersätter från och med den 1 januari 2004 de avtal och konventioner om utlämning som tillämpas mellan EU:s medlemsstater (artikel 31.1). Samtidigt åtar sig medlemsstaterna att senast den 31 december 2003 vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i rambeslutet (artikel 34.1).

Enligt artikel 32 i rambeslutet skall utlämningsframställningar som tas emot före den 1 januari 2004 behandlas enligt de avtal och konventioner som då är ikraft. Framställningar som inkommer från och med den 1 januari 2004 skall behandlas enligt

rambeslutets bestämmelser, om inte medlemsstaterna i ett särskilt uttalande i samband med att rambeslutet antas förklarar att äldre bestämmelser skall tillämpas på gärningar som har begåtts före ikraftträdandet. I enlighet med vad som anfördes i prop. 2001/02:118 (s. 26) har Sverige inte lämnat någon sådan förklaring.

En arresteringsorder skall enligt artikel 9.1–2 som regel skickas direkt mellan de rättsliga myndigheterna i medlemsstaterna eller befordras genom Schengens informationssystem (SIS). I artikel 9.3 anges att en registrering enligt artikel 95 i Schengenkonventionen under en övergångsperiod skall jämföras med en arresteringsorder, även om den inte innehåller all den information som föreskrivs i artikel 8.1.

Skälen för förslagen:

Den nya lagen bör i enlighet med Sveriges åtagande enligt rambeslutet träda i kraft den 1 januari 2004. Enligt vad som föreskrivs i artikel 32 bör framställningar om utlämning som kommer in före det datumet behandlas i enlighet med äldre bestämmelser.

Har utlämning till en medlemsstat ägt rum med tillämpning av äldre bestämmelser och begärs tillstånd till utvidgat överlämnande eller vidareöverlämnande till en annan medlemsstat i EU, bör bestämmelser i den nya lagen om tillstånd till sådana åtgärder tillämpas.

Under tiden fram till dess att SIS kan överföra all den information som anges i 1 kap. 3 §, skall en registrering av den eftersökte i SIS anses vara likvärdig med en arresteringsorder i avvaktan på att en fullständig sådan översänds.

15 Författningskommentar

15.1 Förslaget till lag om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §

I paragrafens *första stycke* anges att lagen innehåller bestämmelser för genomförande av EU:s rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna. Härigenom tydliggörs att lagens bestämmelser skall tolkas mot bakgrund av rambeslutets beaktandesatser och artiklar.

I *andra – femte styckena* redogörs för lagens indelning och innehåll. I syfte att göra lagen överskådlig är den indelad i kapitel. Lagen reglerar inte förutsättningar och förfarande vid överlämnande *till* Sverige. Det skall emellertid noteras att 8 kap. reglerar överförande av verkställighet av straff i samband med överlämnande till Sverige.

I *sjätte stycket* anges att det finns särskilda bestämmelser om utfärdande av en arresteringsorder och överlämnande till Sverige. Dessa bestämmelser kommer att meddelas i förordning.

2 §

Paragrafen innehåller definitionen av en europeisk arresteringsorder. Definitionen motsvarar i sak artikel 1.1. i rambeslutet.

Begreppet ”rättsligt avgörande” definieras inte i rambeslutet. I den nya lagen och enligt rambeslutet är det avgörande, för frågan om rätt myndighet har utfärdat arresteringsorden, att den utfärdande staten enligt artikel 6.1 har angett den myndigheten det gäller som utfärdande myndighet. I det internationella straffrättsliga samarbetet avses normalt med ”rättslig myndighet” åklagare eller domstol. Så kommer även i flertalet fall att vara fallet vid tillämpningen av rambeslutet. Det kan emellertid inte uteslutas att en medlemsstat väljer att utse en annan myndighet än åklagare och domstol att utfärda arresteringsorder. ett beslut av en sådan myndighet skall då gälla som ett ”rättsligt avgörande” i rambeslutets och i den nya lagens mening.

Rambeslutet använder begreppen ”utfärdande rättslig myndighet” och ”verkställande rättslig myndighet”. I lagen motsvaras det förra begreppet av ”utfärdande myndighet”. Det senare begreppet har ingen motsvarighet i lagen. Den utfärdande staten är den stat i vilken den utfärdande myndigheten är verksam. Överlämnande sker till den utfärdande medlemsstaten på begäran av en utfärdande myndighet i den staten. Uppgifter om vilka myndigheter i medlemsstaterna som är utfärdande – och verkställande – rättsliga myndigheter kommer att tillkännages på lämpligt sätt.

3 §

Paragrafen anger vilket innehåll en arresteringsorder skall ha och att en arresteringsorder skall vara upprättad i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet. Bestämmelsen motsvarar artikel 8.1 i rambeslutet. Frågan om vilket innehåll en arresteringsorder skall ha behandlas i avsnitt 7.3.

De uppgifter som en arresteringsorder enligt punkterna 1-7 i paragrafen skall innehålla motsvarar i huvudsak de uppgifter som enligt artikel 95 i Schengenkonventionen skall finnas i en

begäran om utlämning som registreras i Schengens informationssystem (SIS). Av övergångsbestämmelsen till den nya lagen, som motsvarar artikel 9.3 andra stycket i rambeslutet, framgår att en registrering i SIS, skall anses vara likvärdig med en arresteringsorder i avvaktan på att en fullständig arresteringsorder översänds. Övergångsbestämmelsen gäller till dess att SIS tekniskt har anpassats så att det kan överföra all den information som en arresteringsorder skall innehålla enligt artikel 8.1. Avsikten är alltså att en registrering enligt artikel 95 i SIS, med de uppgifter en sådan registrering innehåller, initialt skall godtas som en arresteringsorder. Så snart en eftersökt person påträffas och grips skall den utfärdande myndigheten uppmanas att komplettera arresteringsordern (se 4 kap. 2 §). När en fullständig arresteringsorder föreligger skall den, såsom anges i paragrafens inledande mening, vara upprättad i enlighet med bilagan till rambeslutet.

I punkterna 1-7 anges de grundläggande krav som skall ställas på en arresteringsorder. Därutöver kan det i vissa fall krävas t.ex. att den utfärdande myndigheten lämnar uppgifter om garantier (3 kap.). De uppgifter som kan lämnas i formuläret är betydligt fler och delvis andra än de som enligt artikel 8.1 i rambeslutet skall lämnas i en arresteringsorder.

Enligt 2 kap. 3 § 1 skall överlämnande inte beviljas om en arresteringsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om överlämnande skall beviljas. Vid bedömningen av vilken information en arresteringsorder skall innehålla i ett enskilt fall är således det avgörande att lagens krav och förutsättningar kan bedömas utifrån arresteringsordern.

2 kap. Förutsättningar för överlämnande från Sverige

I kapitlet finns bestämmelser om förutsättningarna för överlämnande från Sverige. Omfattningen av skyldigheten att överlämna den som eftersöks enligt en arresteringsorder anges i 1 §. I 2 § finns bestämmelser om strafftrösklar och dubbel

straffbarhet. Av systematiska skäl är lagens avslagsgrunder uppdelade på sådana som huvudsakligen rör den eftersöktes person (4 och 6 §§) och på avslagsgrunder som främst har avseende på gärningen (5 §). Därutöver finns i 3 § avslagsgrunder av huvudsakligen formellt slag. Det görs dock inte i rambeslutet – och inte heller i den nya lagen – någon skillnad på formella och materiella avslagsgrunder. En arresteringsorder skall avslås i den utsträckning ett överlämnande strider mot förutsättningarna i lagen.

1 §

Paragrafen återspeglar skyldigheten (artikel 1.2 i rambeslutet) att, utom i de fall som särskilt anges i rambeslutet, överlämna den som eftersöks enligt en arresteringsorder. Enligt paragrafen får överlämnande vägras endast om det följer av lagen eller av någon annan författning. Frågan om omfattningen av skyldigheten att överlämna behandlas i avsnitt 6.1.

En förutsättning för att frågan om överlämnande skall aktualiseras är att någon som eftersöks enligt en arresteringsorder påträffas sig i Sverige. I avsnitt 7.2 behandlas frågan om hur och vart en arresteringsorder skall skickas. Av artikel 9.1 i rambeslutet följer att en arresteringsorder får skickas direkt till en svensk åklagare endast om det är känt var den eftersökte befinner sig.

Frågan om överlämnande kan även aktualiseras genom att en eftersökt person påträffas i t.ex. en trafik- eller gränskontroll och att det då uppdragas att en arresteringsorder har utfärdats (artikel 9.2). I andra fall finns det enligt rambeslutet inte någon skyldighet att inleda en utredning för att gripa och överlämna en eftersökt person. Enligt den föreslagna bestämmelsen i 4 kap. 3 § får en utredning om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige inledas endast efter en riktad framställan – dvs. när det är känt var en eftersökt person befinner sig – eller när en eftersökt person påträffas i Sverige. I praktiken bör en allmänt hållen uppgift om att en eftersökt person befinner sig i t.ex.

Skåne eller i Stockholm inte kräva någon mer omfattande utredningsåtgärd, om inte den utfärdande myndigheten förmår precisera arresteringsordern och närmare ange var den eftersökte kan antas befinna sig.

Det är självklart att överlämnande får ske endast om det står klart att den person som anges som eftersökt i en arresteringsorder är identisk med den överlämnas. Om det råder tveksamhet i denna fråga får överlämnande inte beviljas.

Flera av rambeslutets avslagsgrunder finns uttryckligen angivna i den nya lagen. Därutöver följer det i vissa fall av andra författningar att överlämnande inte får ske. I den allmänna motiveringen redogörs för grundlagarnas bestämmelser om immunitet och tryck- och yttrandefrihet. Överlämnande av den som enligt dessa bestämmelser inte kan åtalas eller straffas eller för vilket åtal eller ingripande endast får ske i viss ordning får således inte beviljas. Så snart det kan antas att det finns ett sådant hinder får inte heller tvångsmedel användas. Det har ansetts överflödigt att i lagen särskilt hänvisa till grundlagarna eftersom dessa inte påverkas av rambeslutet eller av den nya lagen. Detsamma gäller Europakonventionen (jfr dock 2 kap. 4 § 2), vars bestämmelser sedan år 1995 har ställning av lag i Sverige.

2 §

I paragrafen finns bestämmelser om strafftrösklar för överlämnande och om kravet på dubbel straffbarhet. Dessa frågor behandlas i avsnitt 6.2. Bestämmelser om strafftrösklar och krav på dubbel straffbarhet finns i artiklarna 2 och 4.1 i rambeslutet.

Enligt *första styckets* första led får överlämnande beviljas endast för en gärning som motsvarar brott enligt svensk lag. Kravet på s.k. dubbel straffbarhet innebär att det är gärningen – dvs. det påstådda beteendet – som skall jämföras med bestämmelser i svensk lag. I detta avseende skiljer sig inte kravet från vad som gäller för utlämning enligt utlämningslagen. Enligt 4 § första stycket i den lagen gäller som huvudregel att den gärning för

vilken utlämning begärs skall motsvara brott för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i ett år eller mer. I förarbetena till bestämmelsen sägs att det inte krävs att gärningen direkt faller under någon brottsbeskrivning i svensk lag, utan att det är tillräckligt att själva gärningstypen är kriminaliserad i Sverige (prop. 1957:156 s. 44).

Enligt artikel 4.1 får överlämnande inte vägras med hänvisning till att det inte föreligger dubbel straffbarhet i den meningen att den verkställande medlemsstatens lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller avgifter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner (s.k. fiskaliska brott) som den utfärdande medlemsstatens lagstiftning. Bestämmelsen motsvarar i allt väsentligt artikel 2 i det andra tilläggsprotokollet till 1957 års utlämningskonvention (SÖ 1979:13). I samband med Sveriges tillträde till det andra tilläggsprotokollet ansågs utlämningslagens krav på dubbel straffbarhet var förenligt med protokollets bestämmelse om fiskaliska brott (prop. 1978/79:80 s. 10ff). Även den nya lagens bestämmelse om krav på dubbel straffbarhet medger överlämnande utan hinder av att svensk lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller avgifter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner som lagstiftningen i den utfärdande medlemsstaten.

När överlämnande begärs för lagföring krävs enligt *punkten 1* att gärningen enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till fängelse eller en annan frihetsberövande påföljd i ett år eller mer. Det skall alltså i den tillämpliga straffskalan för gärningen i den andra statens lagstiftning ingå fängelse eller en annan frihetsberövande påföljd i ett år eller mer. Vad straffet kan tänkas bli i ett enskilt fall, med hänsyn till t.ex. rättspraxis, förmildrande omständigheter eller bristande tillräknelighet, saknar helt betydelse vid bedömningen. Det saknar också betydelse vilken straffskala gärningen har enligt svensk lag. Uppgift om den tillämpliga straffskalan i den utfärdande staten

skall enligt artikel 8.1.(f) – och 1 kap. 3 § 6 den nya lagen – framgå av arresteringsordern.

Överlämnande för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd får enligt *punkten 2* ske endast om ett minst fyra månader långt straff eller påföljd har dömts ut. Till skillnad från vad som gäller vid överlämnande för lagföring krävs inte att de gärningar som ligger till grund för domen är av viss svårhet. Det saknar också betydelse hur stor del av straffet eller påföljden som återstår att verkställa. Uppgift om längden på det straff som har dömts ut i den utfärdande staten skall enligt artikel 8.1.(f) – och 1 kap. 3 § 6 den nya lagen – framgå av arresteringsordern.

I *andra stycket* finns undantaget till huvudregeln i första stycket. Om den utfärdande myndigheten i arresteringsordern anger att en gärning är sådan som avses i den s.k. listan (artikel 2.2 i rambeslutet) får den verkställande myndigheten inte uppställa något krav på dubbel straffbarhet. Enligt artikel 8 (d) i rambeslutet skall det framgå av en arresteringsorder om den avser gärningar i "listan". I det formulär som skall användas vid framställningar (se *bilaga 2*) skall den utfärdande myndigheten uppge vilken eller vilka gärningar i "listan" som avses. Gärningarna skall dock alltjämt beskrivas så att arresteringsordern kan prövas med avseende på andra förutsättningar och avslagsgrunder än kravet på dubbel straffbarhet. En ytterligare förutsättning är att gärningen, enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning, kan leda till fängelse eller en annan frihetsberövande påföljd i tre år eller mer. När överlämnande begärs för verkställighet av fängelsestraff eller andra frihetsberövande påföljder på grund av gärningar enligt "listan" krävs alltså, i motsats till vad som gäller enligt första stycket, att dessa gärningar enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till fängelse eller en annan frihetsberövande påföljd i tre år eller mer. Denna begränsning gäller inte om gärningen motsvarar brott enligt svensk lag. Har således överlämnande begärts för en gärning i "listan" och

motsvarar den gärningen brott enligt svensk lag gäller istället förutsättningarna i första stycket.

Det skall noteras att rambeslutet inte innehåller bestämmelser om s.k. accessoriskt överlämnande, dvs. en möjlighet att i samband med överlämnande för en gärning som uppfyller rambeslutets krav på viss svårhet även överlämna för gärningar som inte når upp till detta krav (jfr 4 § andra stycket utlämningslagen).

3 §

Enligt *punkten 1* får överlämnande inte beviljas om en arresteringsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande. Bestämmelsen korresponderar med 4 kap. 2 §, där det med hänvisning till 1 kap. 3 § anges vilka uppgifter en arresteringsorder skall innehålla (artikel 8.1 i rambeslutet). Vidare anges det att en arresteringsorder skall vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska (artikel 8.2). Om en arresteringsorder inte innehåller tillräckliga uppgifter för att överlämnandefrågan skall kunna bedömas, får den verkställande myndigheten begära kompletterande uppgifter inom viss tid (artikel 15.2).

I kommentaren till 4 kap. 2 § redogörs närmare för de krav som skall ställas på en arresteringsorder. Avslag enligt denna punkt utesluter inte att överlämnande beviljas, om en ny arresteringsorder utfärdas och denna innehåller nödvändiga uppgifter. En arresteringsorder kan avslås till viss del med stöd av bestämmelsen, t.ex. om det inte lämnas klara besked i fråga om en viss gärning som omfattas av arresteringsordern. I sådant fall har den utfärdande myndigheten möjlighet att återkomma med kompletterande uppgifter efter att den eftersökte har överlämnats, och kan då med stöd av bestämmelsen i 6 kap. 3 § få prövat på nytt om överlämnande kan ske i återstående delar. Frågan om innehållet i en arresteringsorder och om åtgärder som

skall vidtas om en arresteringsorder är ofullständig behandlas i avsnitt 7.3.

Avsaknad av garantier enligt 3 kap. skall enligt *punkten 2* leda till avslag. I likhet med vad som gäller enligt föregående punkt hindrar ett avslag på denna grund inte att en ny arresteringsorder bifalls, om den innehåller de nödvändiga garantierna. I avsnitt 6.5 redogörs för särskilda garantier för överlämnande från Sverige.

Punkten 3 avser det fallet att den eftersökte, istället för att överlämnas, skall utlämnas enligt utlämningslagen, den nordiska utlämningslagen eller enligt tribunallagen eller att han eller hon skall överlämnas enligt lagen om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen. Bestämmelsen motsvarar artikel 16 i rambeslutet. Frågan om konkurrerande framställningar behandlas i avsnitt 7.5.4.

Om den eftersökte enligt 5 kap. 3 § skall överlämnas till en annan utfärdande myndighet än den som har utfärdat arresteringsordern, skall denna enligt *punkten 4* avslås. Även denna bestämmelse motsvarar artikel 16 i rambeslutet och behandlas i avsnitt 7.5.4.

4 §

Paragrafen innehåller avslagsgrunder med avseende på den eftersöktes person.

Om den eftersökte vid tiden för gärningen inte hade fyllt 15 år får enligt *punkten 1* överlämnande inte beviljas. Avsikten med bestämmelsen är att överlämnande av en underårig person inte skall kunna ske i större utsträckning än om det under motsvarande förhållanden, enligt svensk lag, hade varit möjligt att döma den underårige till påföljd. Således skall de principer tillämpas som enligt 1 kap. 6 § brottsbalken avgör om en underårig person kan straffas. Bestämmelsen motsvarar artikel 3.3 i rambeslutet. Frågan om avslag på grund av att den eftersökte är underårig behandlas i avsnitt 6.3.1.

Om det kan antas att överlämnande begärs i syfte att lagföra eller bestraffa den eftersökte på grund av hans eller hennes kön,

ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning skall arresteringsordern avslås enligt *punkten 2*. För att denna avslagsgrund skall bli tillämplig måste det finnas påtagliga omständigheter som gör det sannolikt att överlämnande begärs i det syfte som anges i bestämmelsen. Det är naturligt att innehållet i arresteringsordern är utgångspunkt för denna bedömning. I den mån det inte framgår av arresteringsordern, torde det i allmänhet vara den eftersökte som har bäst förutsättningar att påvisa att sådana omständigheter föreligger. Med den begränsade prövning som sker i ett ärende om överlämnande kan det dock inte bli fråga om någon omfattande utredning eller bevisföring. I tveksamma fall bör åklagaren kunna kontakta Migrationsverket eller Utrikesdepartementet för upplysningar. Om det i ett enskilt fall kan antas finnas grund för misstanke om att arresteringsordern har utfärdats i det syfte som anges i bestämmelsen skall utrikesministern underrättas (10 kap. 8 § RF).

Bestämmelsen har likheter med 7 § utlämningslagen men är inte helt överensstämmande med den bestämmelsen. Förevarande bestämmelse omfattar endast sådana fall när själva lagföringen och bestraffningen görs i syfte att förfölja en person. Utlämningslagens bestämmelse är mer omfattande, vilket är naturligt med tanke på att utlämning kan ske till stater utanför EU. Å andra sidan innehåller förevarande bestämmelse förföljelse av fler grunder än de som anges i 7 § utlämningslagen, t ex. förföljelse p g a sexuell läggning.

5 §

I paragrafen anges olika fall när överlämnande för en viss gärning inte får beviljas. Ett avslag på någon av de grunder som anges i paragrafen hindrar således inte att överlämnande sker för andra gärningar, om det inte finns något hinder i den delen. Paragrafen motsvarar bestämmelser i artiklarna 3 och 4 i rambeslutet. Frågan om avslag på dessa grunder behandlas i avsnitten 6.3.3 och 6.3.4.

*Punkten 1 – Nåd och andra beslut enligt 11 kap. 13 §
regeringsformen*

Beslut om nåd och andra beslut enligt 11 kap. 13 §
regeringsformen meddelas av regeringen. Har regeringen genom abolition (se avsnitt 6.3.4) bestämt att åtal inte skall inledas för en viss gärning utgör ett sådant beslut hinder enligt denna punkt. Detsamma gäller beslut om nåd – kollektivt (amnesti, se avsnitt 6.3.4) – eller individuellt.

Punkten 2 – Åtalsunderlåtelse m.m.

Beslut som avses under denna punkt är främst åtalsunderlåtelse enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken. Åtalsunderlåtelse kan även beslutas enligt 16 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Någon saklig förändring i förhållande till bestämmelsen i 10 § utlämningslagen är inte åsyftad.

Punkten 3 – Ne bis in idem – dom meddelad i medlemsstat i EU

Bestämmelsen innebär att överlämnande inte får beviljas om det har meddelats en dom i en medlemsstat i EU och att straffet – vid fällande dom som har vunnit laga kraft – antingen avtjänats, är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet. Det har inte någon betydelse vilket straff som vid fällande dom har dömts ut. Även villkorliga straff, t.ex. villkorlig dom, hindrar överlämnande. Bestämmelsen omfattar såväl domar som har meddelats i Sverige som domar i andra medlemsstater.

I detta sammanhang bör en svensk fällande dom anses vara under verkställighet så snart den är verkställbar. Ett fängelsestraff bör i lagens mening anses avtjänat när den dömde blir villkorligt frigiven, utan hinder av om det finns en villkorligt medgiven frihet som kan förverkas vid misskötsamhet.

Vid prövningen enligt denna punkt skall åklagaren utreda om det finns någon svensk dom som utgör hinder mot överlämnande (jfr 30 kap. 9 § RB). Om den som eftersöks uppger att han eller hon redan är dömd för samma gärning i en annan medlemsstat, skall åklagaren kontakta myndigheterna i den medlemsstaten och undersöka om detta är riktigt.

Punkten 4 – Ne bis in idem – dom meddelad i en stat utanför EU

Enligt bestämmelsen utgör i vissa fall domar från stater utanför EU hinder mot överlämnande. Domar som avses är sådana som, i andra fall än de som omfattas av föregående punkt, hade utgjort hinder mot utlämning enligt 10 § fjärde eller femte styckena utlämningslagen, om denna bestämmelse hade varit tillämplig mellan medlemsstaterna. Så som anges i den allmänna motiveringen korresponderar bestämmelserna i 10 § fjärde och femte styckena utlämningslagen med möjligheten att med stöd av 2 kap. 5 a § brottsbalken åtala någon för en gärning, utan hinder av att det i en annan stat mot samma person redan har meddelats en dom för samma gärning.

Punkten 5 –Lagföring skall ske i Sverige

Enligt bestämmelsen får en begäran om överlämnande avslås om lagföring för gärningen bör ske i Sverige. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.3.4. Avslag enligt denna punkt förutsätter att det när rätten meddelar sitt beslut har inletts en förundersökning enligt 23 kap. RB. Om lagföring inte redan pågår när en ett ärende om överlämnande inleds i Sverige, utesluter inte bestämmelsen att åklagaren under utredningen av överlämnandefrågan finner det vara lämpligast att lagföringen sker i Sverige och därför inleder en förundersökning.

Om den som begärs överlämnad är under 18 år torde det i allmänhet finnas starka skäl för att lagföringen sker i Sverige. Enligt den föreslagna bestämmelsen i 4 kap. 3 § första stycket

skall åklagaren, när någon som är under 18 år begärs överlämna för lagföring, utreda om lagföringen istället kan ske här.

Avslagsgrunden under denna punkt bör tillämpas med försiktighet och respekt för den utfärdande statens anspråk på lagföring. Om överlämnande vägras bör det krävas att det i Sverige finns de bästa möjligheterna att uppnå ett riktigt avgörande som tillgodoser såväl krav på rättssäkerhet som eventuella målsägandes möjligheter att få frågor om skadestånd prövade. Åklagarens bedömning bör särskilt beaktas. Den bästa lösningen uppnås troligen i samförstånd mellan medlemsstaternas myndigheter.

Om en arresteringsorder avslås på denna grund för en viss gärning, samtidigt som överlämnande beviljas för andra gärningar, får rätten enligt 5 kap. 7 § skjuta upp verkställigheten av överlämnandet så att den som skall överlämnas kan åtalas för gärningen i Sverige.

Punkten 6 – Preskription

Enligt bestämmelsen får en svensk medborgare inte överlämnas om fåföljd för gärningen inte kan ådömas i Sverige på grund av preskription. Här avses både åtals- och påföljdspreskription enligt vad som är föreskrivet om detta i brottsbalken och andra författningar. Bestämmelsen är således tillämplig endast i fall då det föreligger dubbel straffbarhet.

Punkt 7 – Gärningar som har ägt rum i Sverige

Syftet med bestämmelsen är att överlämnande för gärningar som helt eller delvis har ägt rum i Sverige endast får ske om de enligt svensk lag var straffbara när de begicks. Överlämnande skall också vägras om gärningen var straffbar i Sverige när den begicks, men inte när frågan om överlämnande prövas.

Har en gärning helt eller delvis ägt rum i Sverige får överlämnande inte heller ske om det med tillämpning av svenska

preskriptionsregler inte hade varit möjligt att i Sverige åtala för gärningen eller verkställa ett straff som ådömts i anledning av gärningen.

6 §

Enligt artikel 4.6 i rambeslutet får överlämnande vägras av den som begärs överlämnad för verkställighet av ett fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd om den verkställande staten åtar sig att verkställa straffet eller påföljden enligt den statens lagstiftning. I avsnitt 8.1 redogörs för förfarandet när sådan verkställighet överförs till Sverige. Avslagsgrunden behandlas i avsnitt 6.4.

Enligt *första stycket* skall överlämnande av en svensk medborgare vägras om den eftersökte begär att straffet eller påföljden skall verkställas i Sverige och om sådan verkställighet kan ske. Åklagaren skall under sin utredning klargöra om den eftersökte vill verkställa straffet eller påföljden i Sverige. Den eftersökte skall informeras om innebörden av att verkställigheten sker i Sverige och att detta t.ex. kan innebära att han eller hon på grund av de svenska verkställighetsreglerna blir villkorligt frigiven vid en senare tidpunkt än vad som hade blivit fallet om straffet verkställdes i domlandet. Bestämmelser om information till den eftersökte och formerna för upptagande av en begäran om verkställighet i Sverige meddelas i förordning och i myndighetsföreskrifter.

Enligt *andra stycket* skall överlämnande för verkställighet av straff som huvudregel inte vägras om den eftersökte – trots att han eller hon är svenska medborgare och begär att få verkställa straffet i Sverige – vid tidpunkten för gärningen, sedan minst två år, stadigvarande vistats i den utfärdande staten. Här avses samma undantag som enligt 3 a § utlämningslagen normalt skall medföra att utlämning av en svensk medborgare inte skall förenas med villkor om återförande till Sverige efter avslutad lagföring i den andra staten. Från huvudregeln görs emellertid ett

undantag för de fall där det finns särskilda fall för att verkställighet sker i Sverige.

Undantaget torde främst bli tillämpligt när någon eftersöks för verkställighet av ett mycket långt straff och där ett överlämnande skulle innebära att den som överlämnas blev frihetsberövad under så lång tid att han eller hon knappast någonsin skulle komma att kunna återvända till Sverige (jfr 2 kap. 7 § regeringsformen). Även det fallet att den eftersökte inte längre har kvar någon anknytning till den utfärdande staten, t.ex. på grund av att hans eller hennes närmaste familj har återvänt till Sverige, torde i vissa fall kunna innebära att överlämnande vägras på denna grund. Frågan om anknytning får normalt avgöras på grundval av uppgifter ur folkbokföringen och, om de finns tillgängliga, motsvarande uppgifter i den utfärdande staten.

När den myndighet som har ansvar för verkställigheten av straffet eller påföljden har beslutat om överförande av verkställigheten till Sverige får domstolen meddela sitt avslagsbeslut.

3 kap. – Särskilda garantier för överlämnande från Sverige

1 §

Enligt paragrafen får överlämnande inte beviljas av den som har dömts utan att ha kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för rättegången eller som inte personligen varit närvarande vid rättegången, utan att den utfärdande myndigheten lämnar garantier att den eftersökte kommer att ges möjlighet till en förnyad prövning i den utfärdande medlemsstaten och att då bli dömd i sin närvaro. Frågan om garantier vid utevarodom behandlas i avsnitt 6.5.1. Paragrafen motsvarar artikel 5.1 i rambeslutet.

Den utfärdande myndigheten skall i framställan ange om den som begärs överlämnad har dömts i sin utevaro och om den eftersökte varit kallad till rättegången (se ruta (d) i *bilaga 2*). Om den eftersökte inte har kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för rättegången kan den

utfärdande myndigheten redan i arresteringsordern lämna garantier. Om sådana garantier uppfyller lagens krav på förnyad prövning och därmed rätt för den eftersökte att närvara vid prövningen, krävs i allmänhet inte att den utfärdande myndigheten bekräftar garantin. Om däremot garantier saknas, eller om den garanti som lämnas är oklar eller otillräcklig, skall åklagaren uppmana den utfärdande myndigheten att lämna garantier (jfr 4 kap. 2 §). Det kan i vissa fall vara lämpligt att åklagaren underrättar den utfärdande myndigheten om vilken garanti som krävs för att överlämnande skall beviljas.

När rätten beslutar om överlämnande skall det av beslutet framgå att garantier för möjlighet till omprövning är en förutsättning för att överlämnande beviljas (5 kap. 5 §). Det skall framgå av rättens beslut vilka garantier som har lämnats.

Om en svensk medborgare begärs överlämnad för verkställighet av en utevarodom, som har dömts ut utan att den eftersökte har kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för rättegången eller där den eftersökte inte personligen varit närvarande vid rättegången, får överlämnande vägras enligt 2 kap. 6 §, om den eftersökte begär att straffet eller påföljden verkställs i Sverige och sådan verkställighet kan ske. I sådant fall sker inte någon omprövning av utevarodomen. Om däremot överlämnande sker mot garantier om en förnyad prövning, medger inte rambeslutet att villkor uppställs enligt 3 kap. 2 § om återförande efter avslutad lagföring. I ett sådant fall får överförande till Sverige av straffverkställigheten ske med tillämpning av den internationella verkställighetslagen.

2 §

Enligt *första stycket* får överlämnande för lagföring av en svensk medborgare, som begär att efter avslutad lagföring få återföras till Sverige för att här verkställa ett fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd, endast ske om den utfärdande myndigheten företer garantier om att sådant återförande

kommer att ske. Frågan om garantier om återförande av dömda personer behandlas i avsnitt 6.5.2. Paragrafen motsvarar artikel 5.3 i rambeslutet.

I *andra stycket* finns undantag till huvudregeln i första stycket. Undantaget motsvarar i huvudsak undantaget i 2 kap. 6 § andra stycket, se kommentaren till den bestämmelsen.

När en svensk medborgare begärs överlämnad för lagföring skall åklagaren, i likhet med vad som gäller när en svensk medborgare begärs överlämnad för straffverkställighet, klargöra om den eftersökte vill verkställa ett eventuellt frihetsberövandestraff eller påföljd i Sverige. I motsats till verkställighetsfallet är det vid denna tidpunkt inte känt vilket – om något – straff eller påföljd som kommer att dömas ut. Även i detta fall skall den eftersökte informeras om konsekvenserna av att återförande sker. Bestämmelser om information till den eftersökte och om formerna för upptagande av en begäran om verkställighet i Sverige meddelas i förordning och i föreskrifter.

Om den utfärdande myndigheten inte har företett garantier eller om det har lämnats garantier som bedöms inte vara tillräckliga, skall åklagaren uppmana myndigheten att förete garantier om att den som överlämnas, efter avslutad lagföring, återförs till Sverige för att här avtjäna det frihetsberövande straff eller den frihetsberövande påföljd som kan komma att dömas ut. Det kan i vissa fall vara lämpligt att åklagaren underrättar den utfärdande myndigheten om vilken garanti som krävs för att överlämnande skall beviljas.

När rätten beslutar om överlämnande skall det av beslutet framgå att garantier för återförande är en förutsättning för att överlämnande beviljas (5 kap. 5 §).

4 kap. Det inledande förfarandet vid överlämnande till Sverige

Hur ärendet inleds

1 §

Paragrafen, som behandlas i avsnitt 7.2, anger hur en arresteringsorder får översändas till en åklagare i Sverige. Paragrafen motsvarar artikel 9 och 10.2-3 i rambeslutet.

En arresteringsorder får enligt paragrafens *första stycke* skickas direkt till behörig åklagare om det är känt var den eftersökte befinner sig. I kommentaren till 2 kap. 1 § redogörs för med vilken konkretion en arresteringsorder skall ange var en eftersökt person befinner sig. I annat fall får den eftersökta personen registreras i Schengens informationssystem (SIS) som efterlyst för överlämnande enligt en arresteringsorder. Även Interpols och Europeiska rättsliga nätverkets tjänster kan i vissa fall användas för att sända över en arresteringsorder.

Enligt paragrafens *andra stycke* skall Riksåklagaren bestämma vilka åklagare som skall vara behörig att handlägga ärenden enligt den nya lagen. Vilka åklagarmyndigheter som Riksåklagaren utser skall framgå av Sveriges underrättelse enligt artikel 6.2 i rambeslutet.

2 §

Paragrafen anger vilka krav som skall ställas på en arresteringsorder samt de åtgärder som skall vidtas för att den utfärdande myndigheten skall ges möjlighet att komplettera en sådan. Paragrafen motsvarar artiklarna 8 och 15.2 i rambeslutet.

I *första stycket* sägs att en arresteringsorder skall vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska eller översatt till något av dessa språk samt att den till form eller innehåll skall vara sådan som anges i 1 kap. 3 §. Språkkravet hänför sig till de

uppgifter som i enlighet med artikel 8 i rambeslutet skall vara intagna i formuläret (se *bilaga 2*).

Enligt *andra stycket* skall åklagaren begära komplettering om en arresteringsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande skall beviljas. Med de relativt korta tidsfrister som uppställs i rambeslutet är det avgörande att en arresteringsorder låter sig bedömas utan omfattande utredning och efterforskning från åklagaren. Det följer också av rambeslutet att en arresteringsorder skall vara avfattad på visst sätt och på det eller de språk som den verkställande staten har förklarat sig godta. Brister i sådana hänseenden skall därför åtgärdas av den utfärdande myndigheten.

Innebörden av vad som är en väsentlig olägenhet får bedömas från fall till fall. Det ligger i allmänhet i den utfärdanden myndighetens intresse att snarast möjligt tillhandahålla de uppgifter som den verkställande myndigheten anser sig behöva. Om en arresteringsorder inte är översatt till svenska eller engelska skall en översättning alltid infordras, även om den enskilda åklagaren anser sig förstå och behärska det språk en arresteringsorder är skriven på. Vidare bör en bristfällig översättning inte accepteras om det därigenom uppstår osäkerhet i något avgörande hänseende med avseende på en arresteringsorder. Det bör då klargöras och i vart fall antecknas i ärendet vad som gäller. Om den information som lämnas i en arresteringsorder är ofullständig bör kompletterande uppgifter begäras in. I artikel 15.2 anges att komplettering främst får begäras i frågor som rör artiklarna 3-5 och 8. Detta hindrar givetvis inte att annan information som har betydelse för prövningen infordras.

Komplettering bör begäras så snart en oklarhet uppkommer. Som regel bör kompletteringen ges in skriftligen. Om den uppgift som saknas kan inhämtas genom ett telefonsamtal eller genom e-post bör det dock inte finnas något hinder mot att kompletteringen görs den vägen, förutsatt att den antecknas i

ärendet. Det bör framgå av en begäran om komplettering när kompletteringen skall vara inkommen och att en arresteringsorder kan komma att prövas i befintligt skick om komplettering inte sker. Tiden för komplettering bör bestämmas med beaktande av bl.a. om den eftersökte är frihetsberövad och hur lång tid som återstår innan en arresteringsorder skall vara prövad. Normalt torde begäras svar inom någon eller några dagar.

Utredningen

3 §

I paragrafen anges när svensk åklagare är skyldig att inleda en utredning med anledning av en arresteringsorder. Frågan behandlas i avsnitt 7.4.1.

En arresteringsorder kan skickas på de sätt som anges i 1 §, dvs. direkt eller genom Schengens informationssystem (SIS). Enligt första stycket i förevarande paragraf får och skall åklagare inleda utredning så snart en arresteringsorder har inkommit direkt eller om den som eftersöks genom en arresteringsorder som har antecknats i SIS – utan att det specifikt har angetts att personen befinner sig i Sverige – påträffas här. Syftet med utredningen är främst att undersöka om det enligt 2 eller 3 kap. finns hinder mot ett överlämnande. Vidare skall utredas bl.a. om den eftersökte samtycker till överlämnande, avstår från specialitetsprincipen, eller medger att vidareutlämnande sker till en annan stat.

Vid utredningen skall också enligt *andra meningen*, om det gäller överlämnande för lagföring och den eftersökte är under 18 år, utredas om gärningen kan lagföras i Sverige. Enligt avslagsgrunden i 2 kap. 5 § 5 skall överlämnande inte beviljas om lagföring pågår i Sverige (se avsnitt 6.3.3). Åklagaren skall i utredningen inhämta underlag till rättens prövning samt, om det finns skäl till det, inleda en förundersökning.

Enligt *andra stycket* skall vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål. I flertalet fall torde endast några få av dessa bestämmelser komma att tillämpas, t.ex. reglerna i 23 kap. 4 § RB om objektivitet, 23 kap. 5 § RB om att undersökningsledaren till rätten skall anmäla försvararbehov (jfr 4 kap. 9 § i den nya lagen), 23 kap. 6 - 13 §§ RB om förhör och 23 kap. 21 § om protokoll. Dessutom kan en del bestämmelser i förundersökningskungörelsen behöva tillämpas. I undantagsfall kan dock även andra bestämmelser behöva tillämpas, t.ex. vissa regler i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Det gäller framför allt bestämmelser om vilken åklagare som skall leda förundersökningen och om under rättelser och kallelser till nära anhöriga och socialnämnden. Dessa bestämmelser, som är avsedda att ge garantier för att all hänsyn tas till den misstänktes ungdom, förutsätter i en del fall att den unge är misstänkt eller skäligen misstänkt för brott av viss svårhetsgrad. Med hänsyn till ärendets natur bör de tillämpas även om lagföringen utomlands faktiskt skulle vara avslutad och ärendet alltså gälla överlämnande för straffverkställighet. Om arresteringsordern om överlämnande avser någon som inte fyllt 18 år, bör 11 § lagen om unga lagöverträdare normalt föranleda åklagaren att begära ett yttrande från socialnämnden.

Enligt *tredje stycket* skall utredningen bedrivas med skyndsamt. I detta sammanhang bör uppmärksammas att, i händelse av att den eftersökte samtycker till överlämnande, tingsrättens tidsfrist för prövning av ärendet endast är tio dagar från det att samtycket lämnades. Åklagaren måste alltså vid ett sådant samtycke handla med mycket stor skyndsamt. Frågan om åklagarens utredning behandlas i avsnitt 7.4.1.

Tvångsmedel

4 §

I paragrafen regleras åklagarens rätt att använda tvångsmedel mot den som eftersöks. För att tvångsmedel skall få användas

krävs att det enligt 3 § har inletts eller – i fall av gripande – omedelbart skall inledas en utredning. Frågan om tvångsmedel mot den som eftersöks behandlas i avsnitt 7.4.2.

Av paragrafens *första stycke* framgår att den eftersökte som regel skall anhållas; antingen efter det att han eller hon påträffats och gripits eller i sin frånvaro. Emellertid görs i paragrafen flera undantag. Sålunda skall något anhållningsbeslut inte meddelas om det kan antas att förutsättningar saknas för ett överlämnande. Åklagaren måste alltså göra en förhandsbedömning av hur frågan om överlämnande kan komma att slutligen bedömas. Åklagaren skall inte anhålla den eftersökte om det vid en sådan bedömning framstår som antagligt att arresteringsordern kommer att avslås. Ett sådant fall kan vara att den eftersökte är under 15 år eller att han eller hon åtnjuter immunitet. Om den som eftersöks för verkställighet av straff är svensk medborgare och om han eller hon begär att få verkställa straffet i Sverige torde i allmänhet inte enbart en sådan begäran innebära att det kan antas att förutsättningar för överlämnande saknas. Anhållande skall enligt första styckets andra punkt inte heller ske om det inte finns någon beaktansvärd risk att den eftersökta personen avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande. Åklagaren måste alltså göra en bedömning av risken för att den eftersökte avviker. I motsats till vad som gäller vid bedömning av flyktfara vid häktning enligt rättegångsbalken krävs det i dessa fall särskilda omständigheter som talar för att det inte finns någon flyktfara. Skyldigheten att enligt rambeslutet, på viss begränsad tid, pröva frågan om den som eftersöks enligt en arresteringsorder kan överlämnas, bör innebära att möjligheten att avstå från tvångsmedel på denna grund skall tillämpas restriktivt.

Av *andra stycket* framgår att anhållande får ske även vid kollusionsrisk. Kollusionsrisken skall hänföra sig till brottsutredningen i den andra staten, men själva kollusionen kan givetvis tänkas ske i Sverige. Att det finns en risk av nu angivet slag är en förutsättning för att restriktioner skall kunna beslutas enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken. Åklagaren kan ha anledning

att ta kontakt med den utfärdande rättsliga myndigheten för att informera denna om det svenska regelsystemet och skaffa sig tillräckligt underlag för restriktionsfrågans bedömning.

Enligt *tredje stycket* är presumptionen den omvända när den som eftersöks inte har fyllt arton år. I dessa fall gäller för anhållande att det skall finnas en påtaglig flyktfara eller kollusionsfara.

Åklagaren kan enligt *fjärde stycket* besluta om reseförbud eller anmälningsskyldighet, om en sådan åtgärd är tillräcklig för att undanröja grunden för ett anhållande. I fall som avses i 24 kap. 4 § RB gäller dessutom att övervakning kan ersätta ett anhållande. Den angivna bestämmelsen, som är tillkommen av humanitära skäl, avser sådana situationer där det på grund av vederbörandes ålder, hälsotillstånd eller någon annan liknande omständighet kan befaras att häktning skulle komma att medföra allvarligt men för hans eller hennes hälsotillstånd. Ett frihetsberövande får i angivna fall ske endast om det är uppenbart att en betryggande övervakning inte kan anordnas.

Av *femte stycket* framgår att i brådsökande fall en polisman även utan att det ännu finns något anhållningsbeslut kan gripa den som eftersöks. I sådant fall skall åklagaren genast inleda en utredning enligt 3 §. Bestämmelser som kan bli aktuella om identitetskontroll finns i polislagen (1984:387). Polis mannen kan inte utan ett anhållningsbeslut företa en husrannsakan enligt 28 kap. 2 § RB i syfte att söka efter personer som eftersöks för överlämnande.

5 §

Paragrafen reglerar förfarandet sedan åklagaren, med stöd av bestämmelserna i 4 §, har beslutat om anhållande eller något annat tvångsmedel mot den som eftersöks. Frågor om tvångsmedel har behandlats i avsnitt 7.4.2.

Grundregeln är att det efter ett beslut enligt 4 § i fortsättningen skall tillämpas samma regler som när motsvarande åtgärd företas vid en svensk förundersökning. Det innebär att ett

gripande skall föranleda en tillämpning av 24 kap. 8 och 22 §§ RB. Gripandet kan alltså komma att leda över till ett anhållande. Bestämmelser om behandlingen av en frihetsberövad person finns i lagen (1976:371) om behandlingen av häktade och anhållna m.fl.. När någon grips eller anhålls skall också underrättelser ske enligt 24 kap. 9 § RB. I allmänhet kommer ett anhållande som inte upphävs enligt 24 kap. 10 § RB att efterföljas av en begäran enligt 24 kap. 11 och 12 §§ RB om häktning. För rättens prövning av häktningsfrågan kommer främst 24 kap. 5, 5 a, 13 – 16 samt 20 – 24 §§ RB att behöva tillämpas. Vidare kommer enligt 24 kap. 18 § RB omhäktningförhandlingar att behöva hållas var fjortonde dag, om utredningen i ärendet av en eller annan orsak skulle dra ut på tiden och en sådan förhandling inte uppenbart skulle vara utan betydelse. För det fallet att den eftersökta är underårig skall uppmärksammas bestämmelser i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, t.ex. i fråga om ledningen av utredningen och i fråga underrättelser och kallelser till nära anhöriga och socialnämnden.

Förutsättningarna för att anhålla den som har gripits och att häkta den som har anhållits skiljer sig från de som anges i rättegångsbalken. Förutsättningarna är nämligen desamma som de vilka enligt 4 § gäller för anhållande. Även förutsättningarna för rättens beslut om reseförbud eller anmälningsskyldighet är de som sägs i 4 §. När det gäller frågor om vilken tingsrätt som är behörig att pröva frågorna om tvångsmedel kan med stöd av 19 kap. 12 § RB t.ex. 19 kap. 1 § tredje stycket eller 2 § RB komma att tillämpas. Hänvisningen till det allmänna förfarandet vid en svensk undersökning bör för tydlighets skull föras med det undantaget att det som sägs om tid för väckande av åtal inte skall tillämpas. Ett åtal kommer ju inte att väckas i Sverige.

6 §

Bestämmelsen reglerar frågan om beslag. Möjligheten att ta egendom i beslag i ett ärende om överlämnande behandlas i artikel 29 i rambeslutet. Frågan har behandlats i avsnitt 7.4.3.

Om den utfärdande rättsliga myndigheten i arresteringsordern begär att föremål skall tas i beslag, behandlas denna begäran som om den utgjorde en ansökan enligt lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål. Enligt den lagen kan tas i beslag föremål som skäligen kan antas ha betydelse för utredningen om gärningen, som kan antas vara frånhända någon genom brott eller som kan antas vara förverkade på grund av brott, om föremålen hade kunnat förverkas enligt svensk lag i en rättegång i Sverige och om det finns särskilda skäl att överlämna egendomen till den andra staten.

Om det i annat fall under behandlingen av ett ärende om överlämnande påträffas föremål av det angivna slaget som skulle kunna tas i beslag på grund av det uppgivna brottet, kan de tas i beslag även utan att den utfärdande rättsliga myndigheten framställt någon sådan begäran. En skillnad ligger i att föremålen i detta fall skall ha påträffats. Har den utfärdande rättsliga myndigheten framställt en begäran om beslag i samband med en arresteringsorder kan andra tvångsmedel, t.ex. husrannsakan, användas enligt lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål.

När beslag sker utan någon föregående begäran tillämpas 4 kap. 16 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål. Det innebär att verkställda beslag skall anmälas hos tingsrätten för prövning och att rätten skall hålla förhandling i frågan. Beslagsfrågan torde i allmänhet kunna prövas vid en häktningförhandling eller vid den förhandling där rätten prövar frågan om överlämnande. En bestämmelse om överlämnande av beslagtagna föremål finns i 5 kap. 5 §.

7 §

I paragrafen finns bestämmelser om hur länge ett beslut om tvångsmedel gäller. I normalfallet kommer tvångsmedlen att bestå till dess att verkställighet sker enligt 6 kap. I och med att

verkställighet sker förfaller också beslut om tvångsmedel. Om den eftersökte är frihetsberövad och verkställighet inte sker inom föreskriven tid – dvs. den utfärdande staten hämtar inte den som skall överlämnas – skall han eller hon försättas på fri fot enligt 6 kap. 2 §. Vidare gäller att ett beslut om anhållande eller häktning skall upphävas, om frihetsberövandet annars skulle bli oproportionerligt långt. Bestämmelsen kan bli tillämplig då en begäran om överlämnande för verkställighet av straff avser endast en så kort strafftid att det kan sägas vara ”avtjänat” under ärendets behandling i Sverige. Uppkommer en sådan situation bör den utfärdande myndigheten kontaktas av åklagaren innan beslutet upphävs.

8 §

En tingsrätts beslut om tvångsmedel som meddelas med stöd av bestämmelser i den nya lagen får överklagas till hovrätten enligt reglerna i 49 kap. rättegångsbalken. Hovrättens beslut får emellertid inte överklagas.

Offentlig försvarare

9 §

Den eftersökte har en ovillkorlig rätt till offentlig försvarare om han eller hon begär det eller är under 18 år. Den eftersökte skall naturligtvis underrättas om detta så snart som möjligt efter det att han eller hon påträffas. Om en offentlig försvarare skall förordnas, skall åklagaren med tillämpning av 23 kap. 5 § RB anmäla detta till tingsrätten. I fråga om offentlig försvarare tillämpas 21 kap. RB. Kostnader för en offentlig försvarare skall stanna på staten (5 kap. 8 §).

5 kap. Beslutsförfarandet vid överlämnande från Sverige

Rättens prövning

1 §

Paragrafen anger att tingsrättens prövning av fråga om överlämnande initieras av en anmälan från åklagaren. Frågan behandlas i avsnitt 7.5.1.

Grundprincipen är att frågor om överlämnande skall prövas av tingsrätten i de fall där en utredning har inletts mot en viss påträffad person. Om åklagaren inte påträffar någon som motsvarar den som eftersöks enligt en arresteringsorder eller om den som har påträffats under utredningen visar sig vara fel person krävs det dock inte att domstolen prövar frågan om överlämnande. I dessa fall skall åklagaren skriva av ärendet och meddela den utfärdande myndigheten att den som eftersöks inte har kunnat påträffas. Åklagaren kan även avskryva ett ärende om en arresteringsordern återtas innan frågan har väckts vid tingsrätten enligt förevarande paragraf.

I övriga fall, dvs. där det blir fråga om att besluta om överlämnande eller att avslå en arresteringsorder om överlämnande t.ex. därför att den är alltför ofullständig, är det enligt *första stycket* i första hand tingsrättens som beslutar. I samband med att åklagaren begär att tingsrätten skall pröva arresteringsordern skall den utredning som åklagaren har genomfört redovisas för tingsrätten. Vid handläggningen i domstolen tillämpas reglerna om brottmål, om inte annat sägs i lagen. Detta syftar givetvis i första hand på de för brottmål gällande bestämmelserna i rättegångsbalken.

För det fall att den eftersökte är under 18 år finns det flera bestämmelser om handläggningen i lagen om unga lagöverträdare, t.ex. om att den unges vårdnadshavare och annan som svarar för den unges vård och fostran skall höras i målet. Den omständigheten att det enligt en sådan bestämmelse kan krävas

att det har väckts ett åtal mot den unge för ett brott på vilket det kan följa fängelse bör med hänsyn till ärendets natur inte hindra att bestämmelsen tillämpas. Balkens forumbestämmelser bör tolkas så att samma tingsrätt som varit behörig att pröva en fråga om tvångsmedel också är behörig att pröva frågan om överlämnande.

Tingsrätten skall enligt *andra stycket* för ärendets prövning hålla en förhandling. Förhandling behöver dock inte hållas om den eftersökte har samtyckt till ett överlämnande eller av annat skäl begär att ärendet avgörs på handlingarna. Även i ett sådant fall kan det dock finnas skäl att hålla en förhandling.

Det finns inget som hindrar att häktningsfrågan och frågan om överlämnande prövas vid samma förhandling. Det är dock viktigt att den eftersökte och hans ombud i förväg har informerats om vad förhandlingen skall avse. Det bör alltså inte kunna gå till så att tingsrätten, med hänvisning till en tidigare häktningsförhandling, nekar den eftersökte förhandling, om det inte stod klart för den eftersökte att den tidigare förhandlingen även avsåg frågan om överlämnande.

Till en förhandling skall åklagaren och den eftersökte kallas. Finns offentlig försvarare förordnad skall denne kallas till förhandlingen. Den som är anhållen eller häktad skall inställas. Om den eftersökte befinner sig på fri fot och underlåter att iaktta sin inställeskyldighet, kan hämtning dock inte ske. I stället blir det fråga om anhållande och häktning. Vid en förhandling kan det tänkas förekomma bevisupptagning enligt 35 kap. 8 § RB.

Tingsrätten skall avgöra frågan om överlämnande genom beslut. Enligt 30 kap. 10 § RB skall ett beslut att vägra överlämnande motiveras.

2 §

I paragrafen anges tidsfrister för överlämnande. I rambeslutet finns bestämmelser om tidsfrister i artikel 17. Frågan om tidsfrister behandlas i avsnitt 7.5.1.

Tingsrätten skall om möjligt senast 30 dagar efter det att den eftersökte har påträffats fatta beslut i frågan om överlämnande. Skäl till att frånga denna frist kan vara t.ex. att den eftersökte åtnjuter immunitet (artikel 20) eller att det finns ett villkor i samband med en föregående utlämning av den som begärs överlämnad som innebär att tillstånd krävs för vidare överlämnande eller utvidgat överlämnande (artikel 21). Ett annat skäl som innebär att tidsfristen inte kan följas kan vara att den eftersökte har avvikit.

Har den eftersökte samtyckt till överlämnande är tidsfristen endast tio dagar från det att samtycket gavs, om det inte föreligger synnerliga skäl mot att meddela beslut inom denna tid. Synnerliga skäl att frånga tidsfristen kan vara de ovan angivna hindren enligt artiklarna 20 och 21. Enligt artikel 17.4 skall den utfärdande myndigheten kontaktas om det finns anledning att frånga en tidsfrist som anges i rambeslutet. Om en medlemsstat inte kan följa tidsfristerna skall den vidare i vissa fall enligt artikel 17.7 kontakta Eurojust och ange skälen till förseningen. Närmare bestämmelser i fråga om tidsfrister och åtgärder när en tidsfrist inte kan följas kommer att meddelas i förordning.

Konkurrerande framställningar

3 §

Paragrafen behandlar den situationen att det två eller flera utfärdande rättsliga myndigheter begär överlämnande av en och samma person. Frågan om konkurrens mellan olika arresteringsorder har behandlats i avsnitt 7.5.4. I artikel 16 i rambeslutet finns bestämmelser om konkurrerande arresteringsorder.

Bestämmelsen i *första styckets* första meningen anger att det, om flera arresteringsorder har utfärdats beträffande en och samma person, dessa skall handläggas i ett sammanhang vid den tingsrätt som först fick in ett sådant ärende. Har tingsrätten redan hunnit avgöra ett ärende och inkommer ytterligare ett

sådant ärende beträffande samma person, får hovrätten på yrkande av åklagaren besluta att ärendena skall prövas i ett sammanhang vid tingsrätten. Frågan torde endast komma att aktualiseras vid bifall till den först inkomna arresteringsordern. Har den först inkomna arresteringsordern vunnit laga kraft bör någon ny prövning inte ske.

I det *andra stycket* anges vilka omständigheter domstolen skall beakta när den avgör vilken av flera arresteringsorder som skall bifallas. Bestämmelserna är utformade i nära anslutning till artikel 16.1 i rambeslutet. Såvitt gäller konkurrens mellan ett överlämnande för lagföring och ett överlämnande för straffverkställighet torde i allmänhet överlämnandet för lagföring ha företräde, eftersom ett uppskov med en lagföring kan innebära svårigheter att genomföra en rättegång om det har förflutit lång tid sedan brotten.

4 §

Paragrafen behandlar den situationen att en och samma person begärs dels överlämnad enligt en arresteringsorder, dels utlämnad eller överlämnad till Internationella brottmålsdomstolen. Frågan om konkurrens mellan olika framställningar har behandlats i avsnitt 7.5.4. I artikel 16 i rambeslutet finns bestämmelser om konkurrerande framställningar.

Prövningen av en fråga om överlämnande skall anstå om det framkommer att den eftersökte är föremål för en begäran om utlämning eller överlämnande till Internationella brottmålsdomstolen. Om det beslutas att den eftersökte skall utlämnas eller överlämnas till Internationella brottmålsdomstolen skall framställan avslås (se 2 kap. 3 § 3).

5 §

I paragrafen och de närmast följande anges vad som skall ingå i rättens beslut. Frågan behandlas i avsnitt 7.5.2.

Utöver beslutet i frågan om överlämnande, skall enligt *första stycket* i beslutet fastställas de särskilda villkor som enligt 3 kap. 1 eller 2 §§ kan ha uppställts för överlämnandet. Det bör alltså i själva ”slutet” anges att ett visst villkor gäller för överlämnande.

Av *andra stycket* framgår att beslut om överlämnande av beslagtagna egendom skall fattas av rätten i samband med beslutet om överlämnande. Beslagtagna egendom kan överlämnas utan hinder att den eftersökte har avvikit eller avlidit.

6 §

Enligt paragrafen skall det framgå av beslutet om den som skall överlämnas har avstått från specialitetsprincipen. Frågan behandlas i avsnitt 7.4.1. Frågan om avstående från specialitetsprincipen regleras i artikel 13 i rambeslutet.

Åklagaren skall under utredningen utreda om den eftersökte samtycker till överlämnande och avstår från specialitetsprincipen. Om det vid tidpunkten för domstolens beslut finns ett avstående från specialitetsprincipen, skall domstolen i beslutet om överlämnande förklara att ett avstående har gjorts.

7 §

Paragrafen reglerar beslutsförfarandet inför verkställighet av ett överlämnandebeslut. Frågan behandlas i avsnitt 7.5.3. Tidsfrister och förfaranden vid verkställighet av beslut om överlämnande regleras i artikel 23. Frågan om uppskjutet överlämnande m.m. regleras i artikel 24.

Rätten skall i ett beslut om överlämnande normalt fastställa att överlämnande skall äga rum inom tio dagar från det att beslutet fått laga kraft. Enligt *första stycket* får fristen utsträckas om åklagaren har träffat en särskild överenskommelse om detta med myndigheterna i den utfärdande staten. Skäl som kan medföra att fristen sätts längre än tio dagar kan vara svårigheter att skaffa lämplig transport (artikel 23.3) eller att den som skall överlämnas på grund av t.ex. sjukdom eller sinnestillstånd inte är

transportabel (artikel 23.4). Ett annat skäl kan vara att den som skall överlämnas är under 18 år och att det framgår av den utredning som finns i ärendet att överlämnande för tillfället skulle vara skadligt för den unge.

I paragrafens *andra stycke* finns bestämmelser om uppskjutet eller villkorat överlämnande (artikel 24). Rätten skall besluta och, om personen tillfälligt skall överlämnas till den utfärdande staten, uppställa villkor för överlämnande och återförande. Kontakter med myndigheterna i den utfärdande staten sköts – i likhet med övriga sådana kontakter – av åklagare och polismyndighet.

Om polis eller åklagare som får hand om frågan om verkställigheten finner att det föreligger ett skäl mot uppskjuten verkställighet av t.ex. det slag som anges i anslutning till första stycket kan rätten enligt *tredje stycket* efter en åklagaranmälan meddela ett nytt beslut om den tid inom vilken beslutet om överlämnande skall verkställas. Ett sådant beslut förutsätter att det har ingåtts en överenskommelse om tiden med den utfärdande myndigheten. I de allra flesta fall torde det vara lämpligast att åklagaren ansvarar för de kontakter som behövs med den myndigheten.

Kostnader

8 §

Kostnader för en offentlig försvarare skall betalas av allmänna medel och stanna på staten. Beslut om ersättning till offentlig försvarare meddelas alltid av rätten, dvs. även om ärendet avskrivits av åklagaren.

Överklagande

9 §

Enligt paragrafen får tingsrättens beslut överklagas. Vid överklagande gäller reglerna i 52 kap. rättegångsbalken. Den som har samtyckt till överlämnande får inte överklaga beslutet om överlämnande, men har rätt att i förekommande fall överklaga andra beslut som rätten kan ha meddelat i ärendet.

Prövningen i hovrätten måste ske med skyndsamhet. I fråga om de omständigheter och överväganden som kan medföra att rambeslutets frister överskrids gäller vad som har sagts i kommentaren till 2 §.

6 kap. Verkställighet av beslut om överlämnande från Sverige och vissa efterföljande beslut

1 §

Ett beslut om överlämnande får verkställas så snart det har vunnit laga kraft. Verkställigheten skall ske inom den av rätten enligt 5 kap. 7 § bestämda fristen. Ett beslut av tingsrätten vinner laga kraft efter utgången av den frist som anges i i 52 kap. 1 § rättegångsbalken om det inte överklagas. Dessförinnan kan beslutet vinna laga kraft genom att den som skall överlämnas avger en nöjdförklaring enligt reglerna i 3 - 7 §§ lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. Av 8 § samma lag följer att en nöjdförklaring inte kan återtogs och att ett överklagande från den som skall överlämnas förfaller genom nöjdförklaringen.

Det praktiska genomförandet av verkställigheten sker genom polismyndigheten. Om den som skall överlämnas är på fri fot, kan han eller hon tas i förvar under högst 48 timmar efter beslut av polismyndigheten. Möjligheten att ta någon i förvar bör dock tillämpas med återhållsamhet och så att kravet på proportionalitet iakttas.

2 §:

Paragrafen anger att den som skall överlämnas, men som trots överenskommelse med myndigheter i den utfärdande staten inte avhämtas inom den utsatta tiden, skall försättas på fri fot. Bestämmelsen motsvarar artikel 23.5 i rambeslutet.

3 §:

I paragrafen regleras förfarandet vid tillstånd till utvidgat överlämnande och vidareöverlämnande. Frågan behandlas i avsnitt 10.2. Frågor om utvidgat överlämnande och vidareöverlämnande regleras i artiklarna 27 och 28 i rambeslutet.

Enligt *första stycket* prövas frågor om tillstånd till utvidgat överlämnande och vidareöverlämnande av rätten. Prövningen skall ske med tillämpning av de bestämmelser som gäller vid prövningen av en begäran av överlämnande. En offentlig försvarare skall alltid förordnas. Vissa bestämmelser, t.ex. om tvångsmedel och frister, är inte tillämpliga vid prövningen. Rätten behöver inte hålla någon förhandling, men om en sådan äger rum skall den som har överlämnats företrädas av den offentlige försvararen. I den mån det är möjligt bör den eftersökte vid en förhandling även kunna närvara per telefon eller genom videolänk.

Enligt *andra stycket* skall beslut meddelas inom 30 dagar från det att begäran inkom till åklagaren. I frågan om de omständigheter och överväganden som kan medföra att rambeslutets frister överskrids gäller vad som har sagts under kommentaren till 5 kap. 2 §.

4 §

Paragrafen behandlar den situationen att någon tidigare har överlämnats från Sverige och att den utfärdande staten ansöker enligt artikel 28.4 i rambeslutet om att få utlämna personen till en stat utanför EU. Frågan behandlas i avsnitt 10.2.

Kapitel 7 – Överförande av verkställighet av straff till Sverige

Bestämmelserna i kapitlet reglerar förfarandet när ett fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd som har ådömts någon som begärs överlämnad (1 §) eller som har överlämnats (2 §) skall överföras till Sverige för att straffet eller påföljden skall verkställas här. Rambeslutet innehåller inte några uttryckliga bestämmelser om hur detta förfarande skall gå till. Frågan om överförande av verkställighet av straff till Sverige behandlas i avsnitt 9.1.

1 §

Paragrafen är tillämplig när en svensk medborgare, som begärs överlämnad för verkställighet av ett fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd som har dömts ut i en annan medlemsstat, begär att straffet eller påföljden skall verkställas i Sverige. Den utredande åklagaren skall då kontakta den myndighet som har ansvaret för verkställigheten av straffet eller påföljden (se kommentaren till 5 §) och begära att myndigheten fattar beslut om att straffet eller påföljden skall verkställas i Sverige. Om den ansvariga myndigheten för att kunna verkställa straffet eller påföljden behöver ytterligare information kan myndigheten direkt kontakta behöriga myndigheter i domslandet eller via åklagaren begära den kompletterande informationen. Beslutet om överförande av straffverkställigheten bör fattas skyndsamt med särskilt beaktande av om den eftersökta är frihetsberövad i ärendet om överlämnande.

2 §

Om rätten i samband med överlämnandet beslutar att den som överlämnas skall återföras till Sverige för verkställighet här av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd som i den utfärdande medlemsstaten kan komma att ådömas den som

överlämnas bör det i beslutet anges att myndigheterna i den utfärdande staten skall kontakta centralmyndigheten vid Justitiedepartementet om den som har överlämnats döms till ett sådant straff eller påföljd och frågan om återförande aktualiseras. Centralmyndigheten skall vidarebefordra uppgiften till den myndighet i Sverige som har ansvaret för verkställigheten av straffet eller påföljden. Den ansvariga myndigheten skall kontakta myndigheterna i domslandet för att få uppgifter om det straff eller den påföljd som har ådömts den som har överlämnats och som är nödvändiga för att straffet eller påföljden skall kunna verkställas i Sverige. Den ansvariga myndigheten skall i samråd med myndigheterna i domslandet komma överens om hur och när den dömda skall återföras till Sverige.

Så snart återförandet har skett skall enligt *första stycket* den myndighet som har ansvaret för verkställigheten av straffet eller påföljden fatta beslut om att straffet eller påföljden skall verkställas i Sverige. Beslut skall fattas utan dröjsmål.

I avvaktan på att beslut fattas skall enligt *andra stycket* den som återförs tas i förvar av polismyndigheten, om detta begärs av den ansvariga myndigheten i Sverige. Av 3 § framgår att förvar enligt denna bestämmelse skall anses som tid under vilken den som återförs varit häktad. Möjligheten att ta någon i förvar bör dock alltid tillämpas med återhållsamhet och så att kravet på proportionalitet iaktas.

3 §

Paragrafen hänvisar till de bestämmelser i den internationella verkställighetslagen som skall tillämpas när den som har återförts verkställer ett fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd i Sverige.

4 §

Enligt paragrafen får den myndighet som har ansvaret för verkställigheten i Sverige, om det krävs för att verkställigheten

skall kunna ske, antingen själv meddela de närmare föreskrifter som behövs eller överlämna åt åklagaren att göra framställning hos rätten om att ny påföljd skall bestämmas enligt vad som i svensk lag är föreskrivet om påföljd för motsvarande gärning (s.k. *påföljdsomvandling*). Bestämmelsen har sin förebild i 25 g § i den internationella verkställighetslagen.

I flertalet fall torde verkställighet kunna överföras till Sverige utan att det meddelas närmare föreskrifter eller att det sker påföljdsomvandling. Närmare föreskrifter, som åsyftas i den *första punkten*, torde behöva meddelas om det till det utländska straffet eller påföljden finns en motsvarighet i svensk lag, som inte direkt låter sig verkställas i någon av de verkställighetsformer som förekommer enligt svensk lag. Det kan t.ex. krävas föreskrifter om att ett straff på ungdomsfängelse som har meddelats i en annan medlemsstat skall verkställas som slutna ungdomsvård i Sverige.

Om det utländska straffet eller påföljden saknar motsvarighet i svensk lag kan enligt *andra punkten* påföljdsomvandling bli nödvändig. Det torde t.ex. i andra medlemsstater kunna förekomma påföljdsformer för psykiskt störda lagöverträdare som inte utan omvandling kan verkställas i Sverige. Om påföljdsomvandling skall ske och den utländska domen avser en gärning som inte motsvarar brott enligt svensk lag skall ny påföljd bestämmas med beaktande av det straff eller den påföljd som har dömts ut i den andra staten. Det saknar vid bedömningen betydelse att gärningen inte är straffbar i Sverige eller att gärningen inte framstår som straffvärd eller särskilt allvarlig.

5 §

I paragrafen bemyndigas regeringen att i förordning ange vilka myndigheter som är ansvariga för verkställigheten i Sverige av de straff och påföljder som överförs med stöd av bestämmelserna i kapitlet. Det är naturligt att Kriminalvårdsstyrelsen i detta sammanhang har ansvaret för verkställighet i Sverige av

fängelsestraff, att Socialstyrelsen har motsvarande ansvar för rättspsykiatrisk vård och att Statens institutionsstyrelse ansvarar för påföljden slutna ungdomsvård.

6 §

Enligt paragrafen får beslut som de ansvariga myndigheterna fattar enligt detta kapitel överklagas. Ett sådant beslut och beslut av en förvaltningsdomstol, gäller omedelbart om inte annat förordnas.

8 kap. – Överförande av verkställighet av straff från Sverige

Bestämmelserna i kapitlet reglerar förfarandet när en begäran om överlämnande till Sverige för verkställighet av ett här ådömt fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd avslås på grund av att den eftersökte har begärt att straffet eller påföljden skall verkställas i den verkställande medlemsstaten (1 §) och när någon som har överlämnats till Sverige med villkor om återförande, efter avslutad lagföring skall återföras till den andra staten för verkställighet där av ett fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd som har dömts ut i Sverige (2 §). Rambeslutet innehåller inte några uttryckliga bestämmelser om hur detta förfarande skall gå till (artiklarna 4.6 och 5.3). Frågan om överförande av verkställighet av straff från Sverige behandlas i avsnitt 9.2.

1 §

Paragrafen reglerar den situationen att någon som begärs överlämnad till Sverige för verkställighet av ett fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd begär att få verkställa straffet eller påföljden i den verkställande staten. Den andra statens myndigheter kan då med stöd av artikel 4.6 vägra överlämnande om straffet eller påföljden verkställs där. Om överlämnande har vägrats på denna grund skall den myndighet

som har ansvaret för verkställigheten av straffet eller påföljden besluta att verkställigheten överförs till den andra staten.

2 §

Om en svensk åklagare i samband med överlämnande till Sverige för lagföring har garanterat att den som överlämnas skall återföras till den andra staten, om han eller hon döms till ett fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd, för att där avtjäna straffet eller påföljden, skall enligt *första stycket* den myndighet som har ansvaret för verkställigheten av straffet eller påföljden besluta att verkställigheten skall ske i den andra staten. Ett sådant beslut får fattas när den svenska domen har vunnit laga kraft. För att ett beslut skall kunna fattas så snart detta inträffar bör den åklagare som handlägger brottmålet underrätta den ansvariga myndigheten när dom har meddelats så att myndigheten kan förbereda beslutet om överförande. När domen vinner laga kraft skall åklagaren omgående kontakta den ansvariga myndigheten, som skyndsamt skall besluta om överförande av verkställigheten till den andra staten. Den ansvariga myndigheten skall översända beslutet till åklagaren för vidare befordran till den andra staten.

Enligt 9 § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. skall en lagakraftvunnen fängelsestraff befordras till verkställighet bl.a. om den dömden är häktad (se även t.ex. 7 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård). Bestämmelsen i *andra stycket* innebär att en frihetsberövande påföljd inte skall befordras till verkställighet om den dömden skall återföras på sätt som beskrivs i första stycket. Bestämmelsen gäller såväl före som efter den ansvariga myndighetens beslut.

3 §

Om någon i ett fall som avses i 2 § andra stycket skall återföras, efter att i Sverige ha ådömts ett fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd, ombesörjer polismyndigheten att

återförande sker. Polismyndigheten får ta den som skall återföras i förvar i den utsträckning det behövs för att återförandet skall kunna genomföras. Den som skall återföras får inte tas i förvar innan domen har vunnit laga kraft. Det får emellertid förutsättas att den som skall återföras i flertalet fall är frihetsberövad på grund av flyktfara i avvaktan på domens lagkraftvinnande. Möjligheten att ta någon i förvar bör alltid tillämpas med återhållsamhet och så att kravet på proportionalitet iakttas.

4 §

Paragrafen motsvarar 7 kap. 5 §. Se kommentaren till den bestämmelsen.

5 §

Paragrafen motsvarar 7 kap. 6 §. Se kommentaren till den bestämmelsen.

9 kap. Övriga bestämmelser

1 §

Paragrafen, som motsvarar 25 § andra stycket utlämningslagen, saknar motsvarighet i rambeslutet. Ett beslut om att den eftersökte skall överlämnas bör innebära att vidare lagföring i Sverige inte sker för de gärningar som överlämnandet avser. Har åtal väckts skall ett beslut om överlämnande anses utgöra rättegångshinder i brottmålet såvitt avser de gärningar som överlämnandet avser. Bestämmelsen kompletterar 2 kap. 5 a § första stycket brottsbalken, enligt vilken lagföring för en gärning i Sverige i vissa fall inte får ske när ansvar för samma gärning redan har prövats genom en lagkraftätagande dom i en annan stat. Har någon överlämnats för lagföring torde i flertalet fall avgörandet i den utfärdande medlemsstaten komma att hindra lagföring i Sverige.

2 §

Paragrafen behandlar frågan om transitering av den som överlämnas mellan två medlemsstater eller som utlämnas till en medlemsstat från en stat utanför EU. Transitering regleras i artikel 25 i rambeslutet. Frågan behandlas i avsnitt 10.3.

Enligt *första stycket* lämnar Rikspolisstyrelsen tillstånd till transitering. Transitering får inte vägras, men Rikspolisstyrelsen får i beslutet ange de förutsättningar som skall gälla för transiteringen, t.ex. tid och plats.

Enligt *andra stycket* får den polismyndighet som ombesörjer transiteringen ta den som transiteras i förvar. Möjligheten att ta någon i förvar bör tillämpas med återhållsamhet och så att kravet på proportionalitet iakttas.

3 §

Enligt bestämmelsen kan regeringen bestämma att lagen under viss tid inte skall tillämpas i förhållande till en viss stat i EU. Frågan behandlas i avsnitt 5.

Övergångsbestämmelser

Enligt artikel 32 skall äldre bestämmelser, dvs. för svenskt vidkommande utlämningslagen, tillämpas på utlämningsframställningar som inkommer före den 1 januari 2004. Övergångsfrågor behandlas i avsnitt 14.

Om det efter den nya lagens ikraftträdande inkommer en begäran om utvidgat överlämnande eller vidareöverlämnande till en medlemsstat i EU, kan bestämmelserna i 24 § utlämningslagen inte längre tillämpas. Inte heller bestämmelsen i 6 kap. 3 § är till sin ordalydelse tillämplig. Genom en övergångsbestämmelse tar dessa, sannolikt sällsynta, fall omhand genom att 6 kap. 3 § görs tillämplig även i dessa fall.

Som har angetts under kommentaren till 1 kap. 3 §, skall en registrering i Schengens informationssystem, SIS, under en övergångsperiod anses vara likvärdig med en arresteringsorder.

Det finns anledning att på lämpligt sätt tillkännage när övergångslösningen inte längre skall tillämpas. Bestämmelsen motsvarar artikel 9.3 i rambeslutet.

15.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott

1 §

Paragrafens *andra stycke* ändras så att det framgår att lagen inte skall tillämpas i förhållande till medlemsstater i EU, se avsnitt 11.1. Samtidigt tas bestämmelsen i 27 § in i det nya stycket, varför denna paragraf utgår.

Tredje stycket ändras med anledning av att bestämmelserna i 28-39 §§ inte skall omfatta utlämning enligt det förenklade förfarandet till medlemsstater i EU. I avsnitt 11.1 redogörs för det förenklade utlämningsförfarandet och de ändringar som föreslås.

3 §

Enligt den nya lydelsen av paragrafens *första stycke* får en svensk medborgare utlämnas för lagföring om det följer av en internationell överenskommelse som gäller mellan Sverige och den andra staten och om de övriga förutsättningar som anges i paragrafen är uppfyllda. I avsnitt 11.1 redogörs för utlämning av svenska medborgare. Genom ändringen kommer utlämning av egna medborgare att vara möjligt om det mellan Sverige och den andra staten finns ett avtal enligt vilket Sverige förklarar sig kunna utlämna egna medborgare. Avtal som medger utlämning av svenska medborgare kommer att tillkännages av regeringen (se 27a §). För närvarande finns dock inte något sådant avtal.

3 b §

Ändringen i paragrafen, som avser utlämning för verkställighet av straff, motsvarar i sak ändringen i 3 §.

4 §

I paragrafens *första stycke* utmönstras den särskilda strafftröskeln för utlämning till medlemsstater i EU. Efter ändringen blir strafftröskeln vid utlämning enligt utlämningslagen fängelse i ett år eller mer.

6, 10, 12 a och 16 § §

Hänvisningar i dessa paragrafer till medlemsstater i EU utmönstras som en följd av att lagen inte skall tillämpas i förhållande till sådana stater.

20 §

Ändringen innebär att förvar i samband med utlämning får ske under högst 48 timmar. Möjligheten att ta någon i förvar bör tillämpas med återhållsamhet och så att kravet på proportionalitet iakttas.

26 §

Frågan om transitering behandlas i avsnitt 10.3. I det nya *tredje stycket* införs en möjlighet för polismyndigheten att ta den som transiteras i förvar.

Av *fjärde stycket* framgår att lagen inte är tillämplig vid transitering genom Sverige av någon som på grund av en arresteringsorder överlämnas mellan två medlemsstater eller som utlämnas från en stat utanför unionen till en medlemsstat. Tillstånd till transitering i sådant fall meddelas av Rikspolisstyrelsen (se 9 kap. 2 § i förslaget till lag om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU).

28 och 32 §§

Hänvisningar i dessa paragrafer till medlemsstater i EU utmönstras som en följd av att lagen inte skall tillämpas i förhållande till sådana stater. Även rubriken till avsnittet ändras av samma anledning. I avsnitt 11.1 redogörs för det förenklade utlämningsförfarandet. Genom ändringen kommer det, om det mellan Sverige och den andra staten finns ett sådant avtal, att vara möjligt att tillämpa ett förenklat utlämningsförfarande. Avtal som medger utlämning enligt förenklade förfaranden kommer att tillkännages av regeringen (se 27 a §). För närvarande finns dock inte något sådant avtal.

Övergångsbestämmelser

I avsnitt 14 redogörs för övergångsfrågor. Innebörden av övergångsbestämmelsen är att framställningar som har kommit i före den 1 januari 2004 skall handläggas enligt utlämningslagens nuvarande bestämmelser.

15.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge

19 §

Ett nytt *andra stycke* införs med möjlighet att ta den som transiteras mellan två nordiska stater i förvar, se avsnitt XXX.

15.4 Förslaget till lag om ändring i brottsbalken

2 kap. 5 a §

Paragrafen anger i vilka fall en utländsk brottmålsdom hindrar lagföring i Sverige för samma gärningar som har prövats i den utländska domen. I *andra stycket* finns vissa undantag från detta hinder, bl.a. om en gärning har begåtts i Sverige (1 §). Enligt det

senare ledet av stycket gäller undantaget inte om lagföringen i den andra staten har skett på begäran av en svensk myndighet eller efter att den dömda har utlämnats från Sverige. Den föreslagna ändringen innebär att undantaget inte heller skall gälla den som har överlämnats från Sverige till den andra staten för lagföring.

2 kap. 8 §

I paragrafen första och andra stycken införs hänvisningar med anledning av de nya bestämmelserna om överlämnande för brott. Frågan behandlas i avsnitt 10.1.

Innebörden av ändringen i *andra stycket* är att ett villkor som har uppställts vid överlämnande för brott till Sverige skall respekteras t.ex. i fråga om möjligheten att lagföra den som har överlämnats för andra gärningar än de som omfattades av beslutet om överlämnande (specialitetsprincipen) eller att vidareöverlämna en person som tidigare har överlämnats till Sverige. Omfattningen av dessa begränsningar framgår av artiklarna 27 respektive 28 i rambeslutet.

Bestämmelsen innebär att villkor som har uppställts i samband med utlämning skall respekteras. Även i dessa fall torde det i allmänhet vara fråga om begränsningar med avseende på specialitetsprincipen eller möjligheten att vidareutlämna någon som tidigare har utlämnats till Sverige. Av artikel 21 i rambeslutet följer dock en skyldighet att i möjligaste mån utverka att det uppställda villkoret upphävs. Begärs således överlämnande från Sverige av någon som tidigare har utlämnats till Sverige och begränsas enligt andra stycket möjligheten att vidareutlämna eller vidareöverlämna personen till en annan stat, skall den ansvarige åklagaren kontakta den stat som har utlämnat den eftersökte och där begära tillstånd till överlämnandet.

Det bör vid tillämpningen av bestämmelsen anmärkas att det förhållandet att tillstånd inte lämnas inom viss utsatt tid inte innebär en rätt att i strid med villkoret utlämna eller överlämna den eftersökte.

33 kap. 6§

Enligt *första stycket* i paragrafen kan frihetsberövanden som skall tillgodoräknas enligt lagen om beräkning av strafftid i vissa fall tillgodoräknas av rätten, när denna förordnar att en påföljd skall anses vara helt verkställd genom frihetsberövanden. Genom ändringen, som föranleds av att frihetsberövanden som har ägt rum utomlands i ett ärende om överlämnande till Sverige obligatoriskt skall tillgodoräknas den som döms till fängelse (se förslaget till 19 a § i lagen om beräkning av strafftid), kan även sådana – utomlands förekommande – frihetsberövanden tillgodoräknas vid ett sådant förordnande.

33 kap. 7 §

Ändringen är redaktionell och föranleds av att frihetsberövanden som har ägt rum utomlands i ett ärende om överlämnande till Sverige obligatoriskt skall tillgodoräknas den som döms till fängelse eller sluten ungdomsvård (se föregående paragraf). Någon fakultativ avräkning skall därför inte ske i sådana fall.

34 kap. 18 §

Den förlagna ändring i *första stycket* avser det fall där någon överlämnas till Sverige för verkställighet här av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande påföljd, men där beslutet om överlämnande inte omfattar samtliga brott som ligger till grund för straffet eller påföljden. Domstolens skall då, på anmälan från åklagaren, undanröja den gemensamt ådömda påföljden och döma till ny påföljd för de gärningar för vilka överlämnande har beviljats.

15.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom

34 §

Paragrafen innebär att den som har överförts från Sverige för verkställighet av ett fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd inte utan särskilt tillstånd från regeringen får åtalas, dömas, berövas friheten i den andra staten för verkställighet av påföljd eller tvångsåtgärd eller underkastas annan inskränkning i sin personliga frihet.

Enligt nuvarande lydelse av *första stycket* får regeringen lämna tillstånd till en sådan åtgärd endast om utlämning för brottet kunnat äga rum eller om utlämning skulle ha varit utesluten endast på grund av straffets längd. Den förslagna ändringen innebär att sådant tillstånd, när det begärs av en medlemsstat i EU, får lämnas endast om överlämnande för brottet kunnat äga rum eller om överlämnande skulle ha varit utesluten endast på grund av straffets längd.

15.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

21 a §

Ändringen, som är redaktionell, innebär att beslut om vård med stöd av lagen inte hindrar beslut om överlämnande för brott.

15.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

29 §

Ändringen, som är redaktionell, innebär att ett beslut om överlämnande för brott av någon som våras enligt lagen går i verkställighet utan hinder av tvångsvården om det begärs av

åklagaren och om chefsöverläkaren finner att patientens tillstånd tillåter att beslutet verkställs. Om det enligt paragrafen på grund av personens hälsotillstånd bedöms finnas hinder mot att verkställa ett beslut om överlämnande kan verkställigheten skjutas upp enligt 5 kap. 7 § i den föreslagna lagen om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU. Åklagaren bör underrättas så snart chefsöverläkaren bedömer att personen är verkställbar.

15.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård

17 §

Ändringen i paragrafens *första stycke* är redaktionell och innebär att bestämmelserna i 29 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård skall ha motsvarande tillämpning i fråga om upphörande av rättspsykiatrisk vård för den som skall överlämnas för brott. Se kommentaren till den bestämmelsen.

15.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

1 kap. 2 §

Ändringen i paragrafens *tredje stycke* innebär att lagens bestämmelser, om inte annat sägs, inte skall tillämpas i fråga om överlämnande för brott.

15.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informationssystem

3 §

Ändringen i punkten 1 anger att Schengens informationssystem (SIS) skall innehålla uppgifter om framställningar om gripande av den som är efterlyst för utlämning eller överlämnande för

brott. Frågan om kommunikationsvägar behandlas i avsnitt 7.2. I punkten görs ett språkligt förtydligande, genom att ordet "omhändertagande" byts ut mot "gripande". Den nya lydelsen, som bättre motsvarar terminologin i den föreslagna lagen om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU, innebär inte någon ändring i sak.

15.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister

3 §

I enlighet med vad som anförs i avsnitt 11.3 bör beslut om utlämning inte antecknas i belastningsregistret. Inte heller beslut om överlämnande för brott bör antecknas i registret.

17 §

I och med att utlämningsbeslut inte längre skall föras in i registret krävs inte heller en gallringsregel. Med sin nya lydelse skall belastningsregistret inte innehålla några uppgifter om den som har utlämnats.

15.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister

3 §

Ändringen i paragrafens andra stycke innebär att även uppgifter om att den som har begärts överlämnad för brott skall tas in i registret.

13 §

I första stycket punkten 4 införs en gallringsregel för uppgifter om den som har begärts överlämnad för brott. Ett ärende om överlämnande med villkor om återförande av den som utlämnas

eller överlämnas bör i detta avseende anses vara avslutat när den som har utlämnats eller överlämnats har återförts till Sverige enligt villkoret.

15.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder

2 §

Ändringen innebär att även frihetsberövanden i utlandet med anledning av att svensk åklagare har utfärdat en arresteringsorder omfattas av rätten till ersättning.

15.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:434) om internationellt polisiärt samarbete

4, 5 och 8 §§

Ändringarna är redaktionella och anger i vilka fall utländska tjänstemän får vidta vissa – i lagen angivna – åtgärder på svenskt territorium (4-5 §§) samt att en arresteringsorder under vissa förhållanden skall innebära att den som tagits i förvar enligt 6 § i lagen inte skall frigges (8 §).

15.15 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete

3 kap. 2 och 5 §§

Ändringarna är redaktionella och motsvarar ändringarna i 5 och 8 §§ lagen (2000:434) om internationellt polisiärt samarbete.

15.16 Förslaget till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

19 a §

Enligt ändringen i tredje stycket skall, i den utsträckning det följer av paragrafens första stycke, frihetsberövanden som har ägt rum utom riket i ett ärende om överlämnande räknas den som har överlämnats tillgodo när han eller hon därefter döms till fängelse i Sverige. Bestämmelsen skall även tillämpas när den som har överlämnats till Sverige överlämnas till sluten ungdomsvård, se 10a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård.

Enligt artikel 26.1 i rambeslutet skall den utfärdande medlemsstaten tillgodoräkna den som överlämnas tid för frihetsberövande som beror på verkställighet av en arresteringsorder. I syfte att tillgodoräknande skall kunna ske skall uppgifter om frihetsberövande i den verkställande staten översändas till den utfärdande staten. Det bör ankomma på åklagaren att underrätta domstolen om vilka frihetsberövanden som har ägt rum i den verkställande staten.

15.17 Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

5 kap. 7 §

Ändringen i paragrafens första stycke innebär att paragrafens sekretessbestämmelse blir tillämplig även i ärenden om överlämnande för brott. Liksom vid utlämning är bestämmelsen tillämplig även i ärenden om utvidgat överlämnande, tillstånd till vidareöverlämnande och vid transitering. Sekretessen kan omfatta såväl själva begäran om överlämnande – dvs. arresteringsordern och i förekommande fall därtill fogade handlingar – som uppgifter som hänför sig till utredningen och användande av tvångsmedel under utredningen. Den svenska

myndigheten skall pröva om det kan antas att uppgiften har lämnats under förutsättning att uppgiften inte röjs. Vid tveksamhet bör den utfärdande myndigheten kontaktas. Mot bakgrund av att det i det straffrättsliga samarbetet är en självklar utgångspunkt att känsliga uppgifter i en brottsutredning kan skyddas i andra berörda stater råder en stark presumtion för sekretess (jfr prop.1999/2000:61 s. 209).

Paragrafen gäller sedan tidigare även i ärenden om utlämning (se t.ex. a prop. s. 166). Detta framgår emellertid inte med önskvärd tydlighet av nuvarande lydelse. I syfte att klargöra detta bör det uttryckligen anges i paragrafen att den är tillämplig vid utlämning. Någon ändring i sak är emellertid inte avsedd.

7 kap. 41 §

Ändringen innebär att en arresteringsorder och därmed sammanhängande uppgifter som förmedlas genom Schengens informationssystem, SIS, omfattas av sekretess.

15.18 Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen

21 §

Ändringen är redaktionell och följer av att särskilda bestämmelser om utlämning inom EU avskaffas genom införandet av den nya lagen.

Bilaga 1 – Rådets rambeslut

(Rättsakter som antagits med tillämpning av avdelning VI i
Fördraget om Europeiska unionen)

RÅDETS RAMBESLUT

av den 13 juni 2002

**om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan
medlemsstaterna**

(2002/584/RIF)

**EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA
RAMBESLUT**

med beaktande av Fördraget om Europeiska unionen, särskilt
artikel 31 a och 31 b samt artikel 34.2 b i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽²⁴⁾,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽²⁵⁾, och

av följande skäl:

²⁴ EGT C 332 E, 27.11.2001, s. 305.

²⁵ Yttrandet avgett den 9 januari 2002 (ännu ej offentliggjort i EGT).

(1) Enligt slutsatserna från Europeiska rådet i Tammerfors en 15-16 oktober 1999, särskilt punkt 35, bör det formella utlämningsförfarandet avskaffas bland medlemsstaterna när det gäller personer som är på flykt undan rättvisan efter att ha fått sin slutgiltiga dom, och förfaranden för utlämningsärenden påskyndas vad gäller personer som är misstänkta för brott.

(2) I åtgärdsprogrammet för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål, vilket avses i punkt 37 i slutsatserna från Europeiska rådet i Tammerfors och antogs av rådet den 30 november 2000 ⁽²⁶⁾, behandlas frågan om ömsesidig verkställighet av arresteringsorder.

(3) Det finns ett antal konventioner på detta område till vilka alla eller en del medlemsstater har anslutit sig, däribland Europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957 och Europeiska konventionen om bekämpande av terrorism av den 27 januari 1977. Lagstiftningen om utlämning i de nordiska länderna har identiskt innehåll.

(4) Dessutom har medlemsstaterna godkänt följande tre konventioner, som helt eller delvis gäller utlämning och ingår i gemenskapens regelverk: konventionen av den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna ⁽²⁷⁾ (mellan de medlemsstater som är anslutna till konventionen), konventionen av den 10 mars 1995 om ett förenklat förfarande för utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater ⁽²⁸⁾ och konventionen av den 27 september 1996 om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater ⁽²⁹⁾.

(5) Målet för unionen att bli ett område med frihet, säkerhet och rättvisa har medfört att behovet av utlämning mellan

²⁶ EGT C 12 E, 15.1.2001, s. 10.

²⁷ EGT L 239, 22.9.2000, s. 19.

²⁸ EGT C 78, 30.3.1995, s. 2..

²⁹ EGT C 313, 13.10.1996, s. 12..

medlemsstaterna har försvunnit, och att det skall ersättas av ett system för överlämnande mellan rättsliga myndigheter. De nuvarande förfarandena för utlämning är komplicerade och riskerar att ge upphov till förseningar, vilket kan avhjälpas genom införande av ett nytt förenklat system för överlämnande av dömda eller misstänkta personer för verkställighet av domar eller lagföring. De traditionella samarbetsförbindelser mellan medlemsstaterna som hittills varit rådande bör ersättas av ett system med fri rörlighet för straffrättsliga avgöranden, såväl preliminära som slutliga, i ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.

(6) Den europeiska arresteringsorder som införs genom detta rambeslut utgör den första konkreta åtgärder på det straffrättsliga området rörande principen om ömsesidigt erkännande, vilken Europeiska rådet har kallat en lahornstenle i det rättsliga samarbetet.

(7) Eftersom målet att ersätta den multilaterala utlämningsordning som bygger på Europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957 inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför på grund av dess omfattning och verkningar bättre kan uppnås på unionsnivå, kan rådet vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 2 i Fördraget om Europeiska unionen och i artikel 5 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskaperna. I enlighet med proportionalitetsprincipen i den sistnämnda artikeln går detta rambeslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

(8) Beslut om verkställighet av en europeisk arresteringsorder måste kontrolleras i tillräcklig omfattning, vilket innebär att en rättslig myndighet i den medlemsstat där den eftersökta personen har gripits måste fatta beslutet om huruvida han eller hon skall överlämnas.

(9) Centralmyndigheternas roll i verkställandet av en europeisk arresteringsorder bör begränsas till praktiskt och administrativt bistånd.

(10) Systemet med en europeisk arresteringsorder vilar på en hög grad av förtroende mellan medlemsstaterna. Tillämpningen av systemet får avbrytas endast om en medlemsstat allvarligt och ihållande åsidosätter de principer som fastställs i artikel 6.1 Fördraget om Europeiska unionen, vilket fastslagits av rådet med tillämpning av artikel 7.1 i fördraget, och med de följder som avses i punkt 2 i samma artikel.

(11) Den europeiska arresteringsordern bör ersätta samtliga tidigare instrument för utlämning mellan medlemsstaterna, även bestämmelserna om utlämning i avdelning III i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet.

(12) Detta rambeslut respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns i artikel 6 i Fördraget om Europeiska unionen och återspeglas i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna⁽³⁰⁾, särskilt kapitel VI i denna. Inget i detta rambeslut får tolkas som ett förbud att vägra överlämna en person som är föremål för en europeisk arresteringsorder, om det finns objektiva skäl för att tro att den europeiska arresteringsordern har utfärdats för att lagföra eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning, eller att denna persons ställning kan skadas av något av dessa skäl. Detta rambeslut hindrar inte en medlemsstat från att tillämpa sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier.

³⁰ EGT C 364, 18.12.2000, s. 1.

(13) Ingen får avvisas, utvisas eller utlämnas till en stat där de löper allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

(14) Eftersom samtliga medlemsstater har ratificerat Europarådets konvention av den 28 januari 1981 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter, bör de personuppgifter som behandlas i samband med genomförandet av detta rambeslut skyddas i enlighet med principerna i denna konvention.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Skyldighet att verkställa en europeisk arresteringsorder

1. Den europeiska arresteringsordern är ett rättsligt avgörande, utfärdat av en medlemsstat med syftet att en annan medlemsstat skall gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.
2. Medlemsstaterna skall verkställa varje europeisk arresteringsorder i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande samt bestämmelserna i detta rambeslut.
3. Detta rambeslut påverkar inte skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande

rättsliga principerna i artikel 6 i Fördraget om Europeiska unionen.

Artikel 2

Tillämpningsområde för en europeisk arresteringsorder

1. En europeisk arresteringsorder får utfärdas för gärningar som enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i tolv månader eller mer. Detsamma gäller om ett straff eller en annan frihetsberövande åtgärd i minst fyra månader har dömts ut.

2. Följande brott skall medföra överlämnande på grundval av en europeisk arresteringsorder enligt villkoren i detta rambeslut och utan kontroll av om det föreligger dubbel straffbarhet för gärningen, förutsatt att brotten, som de definieras i den utfärdande medlemsstatens lagstiftning, kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år i den utfärdande medlemsstaten:

- Deltagande i en kriminell organisation.
- Terrorism.
- Människohandel.
- Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi.
- Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.
- Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.
- Korruption.

- Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.
- Penningtvätt.
- Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.
- IT-brottslighet.
- Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.
- Hjälptill olovlig inresa och olovlig vistelse.
- Mord, grov misshandel
- Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.
- Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- Rasism och främlingsfientlighet.
- Organiserad stöld och väpnat rån.
- Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.
- Svindleri.
- Beskyddarverksamhet och utpressning.
- Förfalskning och piratkopiering.

- Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.
- Förfalskning av betalningsmedel.
- Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser.
- Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.
- Handel med stulna fordon
- Våldtäkt.
- Mordbrand.
- Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet.
- Kapning av flygplan eller fartyg.
- Sabotage.

3. Rådet får, efter att ha hört Europaparlamentet i enlighet med artikel 39.1 i Fördraget om Europeiska unionen, när som helst enhälligt besluta att lägga till andra typer av brott i förteckningen i punkt 2 i den här artikeln. Mot bakgrund av kommissionens rapport enligt artikel 34.3 skall rådet bedöma om förteckningen bör utvidgas eller ändras.

4. När det gäller andra brott än de som omfattas av punkt 2 kan överlämnandet förenas med villkoret att de gärningar för vilka den europeiska arresteringsordern har utfärdats skall utgöra ett brott enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning, oberoende av brottsrequisit eller brottets rättsliga rubricering.

Artikel 3

Skäl till att verkställighet av den europeiska arresteringsordern skall vägras

Den rättsliga myndigheten i den verkställande medlemsstaten (nedan kallad den verkställande rättsliga myndigheten) skall vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder i följande fall:

1. Om det brott som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern omfattas av amnesti i den verkställande medlemsstaten då denna var behörig att lagföra brottet enligt sin egen strafflag.
2. Om det framgår av de uppgifter som står till den verkställande rättsliga myndighetens förfogande att den eftersöktes ansvar för samma gärning prövats genom lagkraftäggande dom i en medlemsstat, under förutsättning att straffet, vid fällande dom, avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i den medlemsstat i vilken avkunnandet ägt rum.
3. Om den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder på grund av sin ålder ännu inte kan ställas till straffrättsligt ansvar för de gärningar som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern enligt den verkställande medlemsstatens lag.

Artikel 4

Skäl till att verkställighet av den europeiska arresteringsordern får vägras

Den verkställande rättsliga myndigheten får vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder

1. om, i något fall som avses i artikel 2.4, den gärning som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern inte är ett brott enligt lagen i den verkställande medlemsstaten; när det gäller skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner får dock verkställandet av den europeiska arresteringsordern inte vägras av det skälet att den verkställande medlemsstatens lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller avgifter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner som den utfärdande medlemsstatens lagstiftning,
2. om den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern är föremål för lagföring i den verkställande medlemsstaten för samma gärning som den som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern,
3. om de rättsliga myndigheterna i den verkställande medlemsstaten har beslutat antingen att inte väcka åtal för det brott som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern eller att underlåta åtal, eller när den eftersökte i en medlemsstat omfattas av ett annat slutligt avgörande för samma gärningar som hindrar senare lagföring,
4. om åtal för brottet eller verkställigheten av straffet preskriberats enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning och gärningarna omfattas av denna medlemsstats behörighet enligt dess egen strafflagstiftning,
5. om det framgår av de uppgifter som står till den verkställande rättsliga myndighetens förfogande att den eftersöktes ansvar för samma gärningar prövats genom lagakraftäggande dom i tredje land, under förutsättning att straffet, vid fällande dom, avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i det land där domen har meddelats,

6. om den europeiska arresteringsordern har utfärdats för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd och den eftersökte uppehåller sig i, är medborgare eller bosatt i den verkställande medlemsstaten och denna stat åtar sig att själv verkställa detta straff eller denna åtgärd enligt denna medlemsstats lagstiftning.

7. om en europeisk arresteringsorder avser brott som

- a) enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning anses ha begåtts helt eller delvis på dess territorium eller en plats som är likställd med den medlemsstatens territorium, eller
- b) har begåtts utanför den utfärdande medlemsstatens territorium och åtal enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning inte är tillåtet för sådana brott, när de begåtts utanför den verkställande statens territorium.

Artikel 5

Garantier som skall lämnas av den utfärdande staten i särskilda fall

Den verkställande rättsliga myndigheten får, i enlighet med den verkställande medlemsstatens lagstiftning, föreskriva att verkställigheten av en europeisk arresteringsorder är beroende av något av följande villkor:

1. När en europeisk arresteringsorder har utfärdats för verkställighet av ett straff eller en annan åtgärd som har beslutats genom utevarodom och den berörda personen inte kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för den förhandling som ledde till att beslutet fattades genom utevarodom, får överlämnande ske på villkor att den utfärdande rättsliga myndigheten lämnar tillräckliga garantier om att den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern

kommer att ges möjlighet till en förnyad prövning av beslutet i den utfärdande medlemsstaten och att bli dömd i sin närvaro.

2. Om det brott på vars grundval en europeisk arresteringsorder har utfärdats är straffbart med fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd på livstid får verkställandet av den europeiska arresteringsordern förenas med villkoret att det i den utfärdande medlemsstatens rättssystem finns bestämmelser om att ompröva straffet - efter framställan eller senast efter 20 år - eller att tillämpa sådana åtgärder som kan ge benådning som personen är berättigad till enligt den utfärdande medlemsstatens nationella lagstiftning eller praxis i syfte att ett sådant straff eller en sådan åtgärd inte skall verkställas.

3. När den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder för lagföring är medborgare eller bosatt i den verkställande medlemsstaten får överlämnandet underkastas villkoret att personen efter att ha hörts återsänds till den verkställande medlemsstaten för att där avtjäna det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som dömts ut i den utfärdande medlemsstaten.

Artikel 6

Fastställande av de behöriga myndigheterna

1. Den utfärdande rättsliga myndigheten är den rättsliga myndighet i den utfärdande medlemsstaten som är behörig att utfärda en europeisk arresteringsorder enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning.

2. Den verkställande rättsliga myndigheten är den rättsliga myndighet i den verkställande medlemsstaten som är behörig att verkställa den europeiska arresteringsordern enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning.

3. Varje medlemsstat skall underrätta rådets generalsekretariat om den, enligt sin nationella lagstiftning, behöriga rättsliga myndigheten.

Artikel 7

Centralmyndighet

1. Varje medlemsstat får utse en centralmyndighet eller, om dess rättsordning så kräver, flera centralmyndigheter för att biträda de behöriga rättsliga myndigheterna.

2. En medlemsstat får, om organisationen av det nationella rättsväsendet så kräver, låta sin eller sina centralmyndighet(er) ansvara för det administrativa översändandet och mottagandet av europeiska arresteringsorder samt all annan officiell korrespondens i anslutning till dessa.

Den medlemsstat som önskar använda sig av de möjligheter som avses i denna artikel skall lämna uppgifter om sin eller sina centralmyndighet(er) till rådets generalsekretariat. Dessa anvisningar skall vara bindande för alla myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten.

Artikel 8

Den europeiska arresteringsorderns innehåll och form

1. En europeisk arresteringsorder skall innehålla följande uppgifter uppställda i enlighet med formuläret i bilagan:

a) Den eftersöktes identitet och nationalitet.

- b) Namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-post adress till den utfärdande rättsliga myndigheten.
- c) Uppgift om förekomsten av en verkställbar dom, en arresteringsorder eller något annat verkställbart rättsligt beslut med samma rättsverkan och som omfattas av artiklarna 1 och 2.
- d) Brottets beskaffenhet och brottsrubricering, särskilt med avseende på artikel 2.
- e) En beskrivning av de omständigheter under vilka brottet begåtts, inbegripet tidpunkt och plats samt den eftersöktes delaktighet i brottet.
- f) Det straff som dömts ut, om det rör sig om en slutlig dom, eller den straffskalan för brottet som föreskrivs i den utfärdande medlemsstatens lagstiftning.
- g) Eventuella andra konsekvenser av brottet.

2. Den europeiska arresteringsordern skall översättas till ett språk som är officiellt i den verkställande medlemsstaten. Varje medlemsstat får, när detta rambeslut antas eller vid en senare tidpunkt, i en förklaring som skall deponeras hos rådets generalsekretariat förklara att den kommer att godta en översättning till ett annat eller flera andra av Europeiska gemenskapernas officiella språk.

KAPITEL 2

ÖVERLÄMNANDEFÖRFARANDE

Artikel 9

Översändande av en europeisk arresteringsorder

1. Om det är känt var personen befinner sig får den utfärdande rättsliga myndigheten översända den europeiska arresteringsordern direkt till den verkställande rättsliga myndigheten.
2. Den utfärdande rättsliga myndigheten får under alla omständigheter besluta om en registrering av den eftersökta personen i Schengens informationssystem (SIS).
3. En sådan registrering skall utföras i enlighet med bestämmelserna i artikel 95 i konventionen av den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna. En registrering i SIS skall anses vara likvärdig med en europeisk arresteringsorder åtföljd av den information som beskrivs i artikel 8.1. Under en övergångsperiod, till dess att SIS kan överföra all den information som beskrivs i artikel 8, skall registreringen anses vara likvärdig med en europeisk arresteringsorder i avvaktan på att originalet i vederbörlig ordning mottas av den verkställande rättsliga myndigheten.

Artikel 10

Närmare bestämmelser om översändande av en europeisk arresteringsorder

1. Om den utfärdande rättsliga myndigheten inte känner till vilken verkställande rättslig myndighet som är behörig, skall

den göra de efterforskningar som krävs, särskilt via det europeiska rättsliga nätverkets kontaktpunkter ⁽³¹⁾, för att få denna information av den verkställande medlemsstaten.

2. Om den utfärdande rättsliga myndigheten så önskar kan arresteringsordern skickas genom det europeiska rättsliga nätverkets säkrade telekommunikationssystem.

3. Om det inte går att använda SIS får den utfärdande rättsliga myndigheten använda sig av Interpols tjänster för att översända den europeiska arresteringsordern.

4. Den utfärdande rättsliga myndigheten får översända den europeiska arresteringsordern på vilket säkert sätt som helst som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning, så att den verkställande medlemsstaten kan fastställa att den översända handlingen är äkta.

5. Alla svårigheter rörande översändandet av eller äktheten hos de handlingar som behövs för att verkställa den europeiska arresteringsordern skall behandlas genom direkta kontakter mellan de berörda rättsliga myndigheterna eller, i förekommande fall, med bistånd av medlemsstaternas centrala myndigheter.

6. Om den myndighet som tar emot en europeisk arresteringsorder saknar behörighet att verkställa denna, skall den självant översända den europeiska arresteringsordern till den behöriga myndigheten i sin medlemsstat och underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta.

³¹ Gemensam åtgärd av den 29 juni 1998 om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk (EGT L 191, 7.7.1998, s. 4).

Artikel 11

Den eftersöktes rättigheter

1. När den eftersökte grips skall den behöriga verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med den nationella lagstiftningen upplysa personen om den europeiska arresteringsordern och dess innehåll samt om dennes möjlighet att samtycka till överlämnande till den utfärdande rättsliga myndigheten.

2. En eftersökt person som har gripits för att en europeisk arresteringsorder skall kunna verkställas skall ha rätt till juridiskt biträde och tolk i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten.

Artikel 12

Artikel 12

Fortsatt frihetsberövande

Om en person grips på grundval av en europeisk arresteringsorder skall den verkställande rättsliga myndigheten fatta beslut i enlighet med den verkställande medlemsstatens lagstiftning om huruvida personen skall hållas kvar i häkte. Det är alltid möjligt att, i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten, tillfälligt försätta personen på fri fot, med förbehåll för att den behöriga myndigheten i denna medlemsstat vidtar alla åtgärder som den bedömer vara nödvändiga för att undvika att den eftersökte avviker.

Artikel 13

Samtycke till överlämnande

1. Om den gripne säger sig samtycka till att överlämnas skall dennes samtycke och, i förekommande fall, uttryckliga avstående från tillämpning av specialitetsbestämmelsen enligt artikel 27.2 avges inför den verkställande rättsliga myndigheten, i enlighet med den verkställande medlemsstatens nationella lagstiftning.
2. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att det samtycke och, i förekommande fall, det avstående som anges i punkt 1 inhämtas under sådana förhållanden att det framgår att personen har lämnat dem frivilligt och fullt medveten om följderna av detta. Den eftersökte skall i detta syfte ha rätt till juridiskt biträde.
3. Det samtycke och, i förekommande fall, det avstående som anges i punkt 1 skall protokollföras i enlighet med det förfarande som föreskrivs i den verkställande medlemsstatens nationella lagstiftning.
4. Samtycket skall i princip vara oåterkalleligt. Varje medlemsstat får föreskriva att samtycket och, i förekommande fall, avståendet kan vara återkalleligt i enlighet med deras nationella regler. I ett sådant fall skall den tid som förflyter mellan dagen för samtycke och dagen för återkallelse inte beaktas vid fastställande av de tidsfrister som anges i artikel 17. En medlemsstat som vill använda sig av denna möjlighet skall underrätta generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd om detta vid antagandet av detta rambeslut och ange på vilka villkor samtycket kan återkallas samt alla ändringar av dessa villkor.

Artikel 14

Hörande av den eftersökte

En person som gripits och som inte samtycker till överlämnande enligt artikel 14 skall ha rätt att höras av den verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten.

Artikel 15

Beslut om överlämnande

1. Den verkställande rättsliga myndigheten skall, inom de tidsfrister och enligt de villkor som anges i detta rambeslut, besluta om en person skall överlämnas.
2. Om den verkställande rättsliga myndigheten anser att de uppgifter som den utfärdande medlemsstaten har meddelat inte är tillräckliga för att myndigheten skall kunna besluta om överlämnandet, skall den begära att utan dröjsmål få nödvändiga kompletterande uppgifter, i synnerhet sådana som rör artiklarna 3CE5 och 8, och får dessutom fastställa en tidsfrist inom vilken de skall inkomma, med beaktande av nödvändigheten att iaktta den tidsfrist som anges i artikel 17.
3. Den utfärdande rättsliga myndigheten får när som helst överföra alla användbara kompletterande uppgifter till den verkställande rättsliga myndigheten.

Artikel 16

Beslut vid flera framställningar

1. Om flera medlemsstater har utfärdat en europeisk arresteringsorder för samma person, skall beslutet om vilken av framställningarna som skall verkställas fattas av den verkställande rättsliga myndigheten, som skall ta vederbörlig hänsyn till alla omständigheter, särskilt till brottens relativa svårhetsgrad och platsen för deras förövande, datumen för de respektive europeiska arresteringsorderna samt huruvida orden har utfärdats för lagföring eller för verkställande av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.
2. Den verkställande rättsliga myndigheten får fråga Eurojust⁽³²⁾ om råd inför ett sådant beslut som avses i punkt 1.
3. Vid en konflikt mellan en europeisk arresteringsorder och en framställning om utlämning som givits in av ett tredje land skall beslutet om huruvida den europeiska arresteringsordern eller framställningen om utlämning skall ges företräde fattas av den behöriga myndigheten i den verkställande medlemsstaten, som skall ta vederbörlig hänsyn till alla omständigheter, särskilt de som anges i punkt 1 och de som nämns i den tillämpliga konventionen.
4. Denna artikel skall inte påverka medlemsstaternas skyldigheter enligt den internationella brottmålsdomstolens stadga.

³² Rådets beslut 2002/187/RIF av den 28 februari 2002 om inrättande av Eurojust för att stärka kampen mot grov brottslighet (EGT L 63, 6.3.2002, s. 1).

Artikel 17

Tidsfrister och beslutsregler avseende verkställighet av den europeiska arresteringsordern

1. En europeisk arresteringsorder skall behandlas och verkställas med skyndsamhet.
2. I de fall då den eftersökte samtycker till överlämnandet skall det slutgiltiga beslutet om verkställandet av den europeiska arresteringsordern fattas inom tio dagar efter det att samtycket har givits.
3. I övriga fall skall det slutgiltiga beslutet om verkställandet av den europeiska arresteringsordern fattas inom 60 dagar efter det att den eftersökte har gripits.
4. Om den europeiska arresteringsordern i specifika fall inte kan verkställas inom de tidsfrister som anges i punkterna 2 eller 3 skall den verkställande rättsliga myndigheten omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten och ange skälen till detta. I ett sådant fall får tidsfristerna förlängas med ytterligare 30 dagar.
5. Så länge något slutgiltigt beslut om verkställande av den europeiska arresteringsordern inte har fattats av den verkställande rättsliga myndigheten skall denna säkerställa att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande av personen föreligger.
6. Varje vägran att verkställa en europeisk arresteringsorder skall motiveras.
7. Om en medlemsstat i undantagsfall inte kan iaktta de tidsfrister som föreskrivs i denna artikel skall den underrätta Eurojust och ange skälen till förseningen. Dessutom skall en medlemsstat som har drabbats av upprepade förseningar med att verkställa europeiska arresteringsorder från en annan

medlemsstats sida underrätta rådet så att det nationella genomförandet av detta rambeslut kan utvärderas på medlemsstatsnivå.

Artikel 18

Situation i avvaktan på beslut

1. Om den europeiska arresteringsordern har utfärdats för lagföring skall den utfärdande rättsliga myndigheten
 - a) antingen godta att den eftersökte hörs i enlighet med artikel 19, eller
 - b) godta tillfällig överföring av den eftersökte.
2. Villkoren för tillfällig överföring och dess varaktighet skall fastställas i samförstånd mellan den utfärdande och den verkställande rättsliga myndigheten.
3. Vid tillfällig överföring skall personen i fråga kunna återvända till den verkställande staten för att närvara vid den förhandling som rör honom eller henne inom ramen för förfarandet för överlämnande.

Artikel 19

Hörande av personen i avvaktan på beslut

1. Hörandet av den eftersökte skall genomföras av en rättslig myndighet, med bistånd av någon annan person som skall utses i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstat där den anmodande domstolen är belägen.

2. Hörandet av den eftersökte skall verkställas i enlighet med lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten och på de villkor som fastställs i samförstånd mellan den utfärdande och den verkställande rättsliga myndigheten.

3. Den behöriga verkställande rättsliga myndigheten får ge en annan rättslig myndighet i den egna medlemsstaten i uppdrag att delta vid hörandet av den eftersökte för att säkerställa att denna artikel och de villkor som har fastställts tillämpas på ett korrekt sätt.

Artikel 20

Privilegier och immunitet

1. Om den eftersökte har rätt till privilegier eller immunitet avseende rättsliga förfaranden eller verkställighet i den verkställande medlemsstaten skall tidsfristerna enligt artikel 17 inte börja löpa förrän om, och från och med den dag, den verkställande rättsliga myndigheten har informerats om att dessa privilegier eller denna immunitet har upphävts.

Den verkställande medlemsstaten skall se till att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande föreligger om den eftersökte inte längre har rätt till sådana privilegier eller sådan immunitet.

2. När upphävandet av privilegier eller immunitet åligger en myndighet i den verkställande medlemsstaten skall den verkställande rättsliga myndigheten utan dröjsmål begära detta hos den myndigheten. När upphävandet av privilegier eller immunitet åligger en myndighet i en annan stat eller en internationell organisation, skall den utfärdande rättsliga myndigheten begära detta hos den myndigheten eller organisationen.

*Artikel 21***Samverkande internationella åtaganden**

Detta rambeslut skall inte påverka den verkställande medlemsstatens åtaganden om den eftersökte har utlämnats till denna medlemsstat från ett tredje land och den eftersökte är skyddad genom specialitetsbestämmelserna i den ordning enligt vilken han eller hon utlämnades. Den verkställande medlemsstaten skall vidta alla åtgärder som krävs för att utan dröjsmål begära samtycke från den stat som den eftersökte utlämnades ifrån, så att han eller hon kan överlämnas till den utfärdande medlemsstaten. Tidsfristerna enligt artikel 17 börjar inte löpa förrän från och med den dag dessa specialitetsbestämmelser upphör att gälla. I avvaktan på beslutet i den stat varifrån den eftersökte har utlämnats skall den verkställande medlemsstaten se till att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande föreligger.

*Artikel 22***Underrättelse om beslutet**

Den verkställande rättsliga myndigheten skall omedelbart meddela den utfärdande rättsliga myndigheten om sitt beslut med anledning av en europeisk arresteringsorder.

*Artikel 23***Tidsfrist för överlämnande av personen**

1. Den eftersökte skall överlämnas så snart som möjligt vid en tidpunkt som de berörda myndigheterna skall komma överens om.

2. Den eftersökte personen skall överlämnas senast tio dagar efter det slutgiltiga beslutet om att verkställa den europeiska arresteringsordern.
3. Om omständigheter som ligger utanför någon av de berörda medlemsstaternas kontroll hindrar att den eftersökte överlämnas inom den tidsfrist som anges i punkt 2, skall den verkställande och den utfärdande rättsliga myndigheten omedelbart kontakta varandra och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet. I så fall skall överlämnandet äga rum inom tio dagar från den nya tidpunkt som bestämts.
4. Överlämnandet kan i undantagsfall skjutas upp tillfälligt, av allvarliga humanitära skäl, till exempel om det finns godtagbara skäl att anta att verkställigheten uppenbart skulle innebära en fara för den eftersöktes liv eller hälsa. Verkställandet av den europeiska arresteringsordern skall äga rum så snart dessa skäl inte längre föreligger. Den verkställande rättsliga myndigheten skall omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet. I så fall skall överlämnandet äga rum inom tio dagar från den nya tidpunkt som bestämts.
5. När de tidsfrister som anges i punkterna 2-4 har löpt ut skall personen, om han eller hon fortfarande kvarhålls i häkte, försättas på fri fot.

Artikel 24

Uppskjutet eller villkorligt överlämnande

1. Den verkställande rättsliga myndigheten får, efter att ha fattat beslut om verkställighet av en europeisk arresteringsorder, skjuta upp överlämnandet av den eftersökte så att personen kan åtalas i den verkställande medlemsstaten eller, om dom redan har fallit, i den staten kan avtjäna ett straff som har dömts ut för en

annan gärning än den som den europeiska arresteringsordern avser.

2. I stället för att uppskjuta överlämnandet får den verkställande rättsliga myndigheten tillfälligt överlämna den eftersökte till den utfärdande medlemsstaten på villkor som skall fastställas i samförstånd mellan den verkställande och den utfärdande rättsliga myndigheten. Överenskommelsen skall göras skriftligt och villkoren skall vara bindande för alla myndigheter i den utfärdande medlemsstaten.

Artikel 25

Transitering

1. Varje medlemsstat skall, utom när den utnyttjar möjligheten att vägra när transitering begärs för en medborgare eller varaktigt bosatt för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd, tillåta transitering genom sitt territorium av en eftersökt person som överlämnas, förutsatt att medlemsstaten har fått uppgifter om

- a) identitet och nationalitet på den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder,
 - b) att det finns en europeisk arresteringsorder,
 - c) brottets beskaffenhet och brottsrubricering,
 - d) brottets omständigheter, bland annat tidpunkt och plats.
- När den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder i lagföringssyfte är medborgare eller varaktigt bosatt i transiteringsmedlemsstaten, får transiteringen underkastas villkoret att personen, efter att ha hörts, återsänds till transiteringsmedlemsstaten för att där avtjäna det

fängelsestraff eller en frihetsberövande åtgärd som dömts ut i den utfärdande medlemsstaten.

2. Varje medlemsstat skall utse en myndighet som skall vara ansvarig för att ta emot framställningar om transitering och de dokument som krävs, liksom eventuell övrig officiell skriftväxling avseende framställningar om transitering. Medlemsstaterna skall meddela rådets generalsekretariat vilka myndigheter som utsetts.

3. Framställningen om transitering samt de uppgifter som avses i punkt 1 får sändas till den myndighet som utsetts enligt punkt 2 på varje sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning. Transiteringsmedlemsstaten skall meddela sitt beslut på samma sätt.

4. Detta rambeslut gäller inte om transporten sker med flyg utan planerad mellanlandning. Om en icke planerad landning görs skall emellertid den utfärdande medlemsstaten förse den myndighet som utsetts enligt punkt 2 med de uppgifter som avses i punkt 1.

5. När en transitering gäller en person som skall utlämnas från ett tredje land till en medlemsstat, skall denna artikel gälla i tillämpliga delar. I synnerhet uttrycket lteuropeisk arresteringsordern- skall ersättas med leframställning om utlämningla.

KAPITEL 3

FÖLJDER AV ÖVERLÄMNANDET

Artikel 26

Avräkning av tiden för frihetsberövande i den verkställande staten

1. Den utfärdande medlemsstaten skall avräkna tiden för frihetsberövande som beror på verkställighet av en europeisk arresteringsorder från det totala frihetsberövande som skall avtjänas i den utfärdande medlemsstaten som ett resultat av att ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd har dömts ut.
2. I detta syfte skall den verkställande rättsliga myndigheten, eller den centralmyndighet som utsetts enligt artikel 7, vid överlämnandet översända alla uppgifter om hur länge den eftersökte varit frihetsberövad på grundval av den europeiska arresteringsordern till den utfärdande rättsliga myndigheten.

Artikel 27

Möjligheter till åtal för andra brott

1. Varje medlemsstat får anmäla till generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd att, i medlemsstatens förbindelser med andra medlemsstater som har lämnat samma förklaring, samtycke skall anses ha givits till åtal, dom eller frihetsberövande för att verkställa ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd för ett annat brott, som begicks före överlämnandet, än det brott för vilket personen överlämnades,

såvida inte den verkställande rättsliga myndigheten i ett enskilt fall uppger något annat i sitt beslut om överlämnande.

2. Utom i de fall som avses i punkterna 1 och 3 får en överlämnad person inte åtalas, dömas eller på annat sätt berövas sin frihet för något annat brott, som begicks före överlämnandet, än det brott för vilket personen överlämnades.

3. Punkt 2 skall inte tillämpas i följande fall:

a) Om personen har haft möjlighet att lämna territoriet i den medlemsstat som han eller hon överlämnats till men inte har gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt till det territoriet efter att ha lämnat det.

b) Brottet kan inte leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd.

c) Det straffrättsliga förfarandet föranleder inte tillämpning av en åtgärd som innebär att den personliga friheten inskränks.

d) Om personen kommer att bli föremål för en icke frihetsberövande påföljd, inbegripet böter eller en åtgärd som träder istället för detta, även om påföljden inskränker den personliga friheten.

e) Om personen har samtyckt till att bli överlämnad och i förekommande fall avstått från tillämpning av specialitetsbestämmelsen i enlighet med artikel 13.

f) Om personen efter sitt överlämnande uttryckligen avstått från att utnyttja specialitetsbestämmelsen med avseende på specifika gärningar som begåtts före överlämnandet. Avståendet skall göras inför de behöriga rättsliga myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten och skall protokollföras i enlighet med denna stats nationella lagstiftning. Avståendet skall inhämtas så att det framgår att personen har gjort detta frivilligt

och fullt medveten om följderna av detta. Personen skall i detta syfte ha rätt till juridiskt biträde.

g) Om den verkställande rättsliga myndigheten som överlämnat den eftersökte ger sitt samtycke i enlighet med punkt 4.

4. En framställan om samtycke skall överlämnas till den verkställande rättsliga myndigheten, tillsammans med de uppgifter som anges i artikel 8.1, och åtföljas av en översättning enligt artikel 8.2. Samtycke skall ges om det brott för vilket det begärs i sig skall medföra överlämnande enligt bestämmelserna i detta rambeslut. Samtycke skall vägras av de skäl som anges i artikel 3 och får i övrigt vägras endast av de skäl som anges i artikel 4. Beslutet skall fattas senast 30 dagar efter det att framställningen har mottagits.

I de situationer som anges i artikel 5 måste de garantier som föreskrivs i den artikeln ges av den utfärdande staten.

Artikel 28

Överlämnande eller efter följande utlämning

1. Varje medlemsstat får anmäla till rådets generalsekretariat att, i medlemsstatens förbindelser med andra medlemsstater som har lämnat samma förklaring, samtycket till överlämnande av en person till en annan medlemsstat än den verkställande medlemsstaten enligt en europeisk arresteringsorder som har utfärdats för ett brott som har begåtts före överlämnandet skall anses ha avgivits, såvida inte den verkställande rättsliga myndigheten i ett enskilt fall uppger något annat i sitt beslut om överlämnande.

2. Under alla förhållanden får en person som har överlämnats till den utfärdande medlemsstaten enligt en europeisk arresteringsorder, utan samtycke av den verkställande medlemsstaten, överlämnas till en annan medlemsstat än den verkställande medlemsstaten enligt en europeisk arresteringsorder som utfärdats före överlämnandet i följande fall:

a) Om den eftersökte har haft möjlighet att lämna territoriet i den medlemsstat som han eller hon överlämnats till men inte har gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt till det territoriet efter att ha lämnat det.

b) Om den eftersökte samtycker till att överlämnas till en annan medlemsstat än den verkställande medlemsstaten enligt en europeisk arresteringsorder. Samtycke skall lämnas inför de behöriga rättsliga myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten och skall protokollföras i enlighet med denna stats nationella lagstiftning. Samtycket skall inhämtas så att det framgår att personen har gjort detta frivilligt och fullt medveten om följderna av detta. Den eftersökte skall i detta syfte ha rätt till juridiskt biträde.

c) Om den eftersökte inte utnyttjar specialitetsbestämmelsen enligt artikel 27.3 a, e, f och g.

3. Den verkställande rättsliga myndigheten skall ge sitt samtycke till överlämnande av den berörda personen till en annan medlemsstat enligt följande bestämmelser:

a) En framställan om samtycke skall överlämnas i enlighet med artikel 9 och åtföljas av de uppgifter som anges i artikel 8.1 och av en översättning enligt artikel 8.2.

b) Samtycke skall ges om det brott för vilket det begärs i sig skall medföra överlämnande enligt bestämmelserna i detta rambeslut.

c) Beslutet skall fattas senast 30 dagar efter det att framställningen har mottagits.

d) Samtycke skall vägras av de skäl som anges i artikel 3 och får i övrigt vägras endast av de skäl som anges i artikel 4. I de situationer som anges i artikel 5 måste de garantier som föreskrivs i den artikeln ges av den utfärdande medlemsstaten.

4. Trots vad som sägs i punkt 1 skall en person som har överlämnats enligt en europeisk arresteringsorder inte utlämnas till ett tredje land utan samtycke av den behöriga myndigheten i den medlemsstat som har överlämnat personen. Samtycket skall lämnas i enlighet med de konventioner enligt vilka den medlemsstaten är bunden samt enligt den statens nationella lagstiftning.

Artikel 29

Överlämnande av egendom

1. Den verkställande rättsliga myndigheten skall, i enlighet med dess nationella lagstiftning, på begäran av den utfärdande rättsliga myndigheten eller på eget initiativ beslagta och överlämna egendom som

a) kan behöva företas som bevis, eller

b) har förvärvats av den eftersökta till följd av brottet.

2. Sådan egendom som avses i punkt 1 skall överlämnas även om den europeiska arresteringsordern inte kan verkställas på grund av att den eftersökte avlidit eller avvikit.

3. Om den egendom som avses i punkt 1 är föremål för beslag eller förverkande på den verkställande medlemsstatens territorium, får den medlemsstaten, om egendomen behövs i samband med pågående straffrättsliga förfaranden, tillfälligt behålla eller överlämna den till den utfärdande medlemsstaten, på villkor att den återlämnas.

4. Rättigheter som den verkställande medlemsstaten eller tredje man kan ha förvärvat i den egendom som avses i punkt 1 skall bibehållas. Om sådana rättigheter finns, skall den utfärdande medlemsstaten återlämna egendomen utan kostnad till den verkställande medlemsstaten så snart som möjligt efter det straffrättsliga förfarandet.

Artikel 30

Kostnader

1. Utgifter på den verkställande medlemsstatens territorium för att verkställa den europeiska arresteringsordern skall betalas av denna medlemsstat.

2. Alla andra utgifter skall betalas av den utfärdande medlemsstaten.

KAPITEL 4

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 31

Förhållande till andra rättsliga instrument

1. Bestämmelserna i detta rambeslut skall, utan att detta påverkar deras tillämpning i förbindelserna mellan medlemsstater och tredje länder, den 1 januari 2004 ersätta motsvarande konventionsbestämmelser om utlämning i förbindelserna mellan medlemsstaterna:

a) Europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957, tilläggsprotokollet till denna av den 15 oktober 1975, det andra tilläggsprotokollet till denna av den 17 mars 1978 och Europeiska konventionen om bekämpande av terrorism av den 27 januari 1977, vad gäller utlämning,

b) avtalet av den 26 maj 1989 om förenkling och modernisering av förfarandena för översändande av utlämningsansökningar,

c) konventionen av den 10 mars 1995 om ett förenklat förfarande för utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater,

d) konventionen av den 27 september 1996 om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater, och

e) kapitel 4 i avdelning III i konventionen av den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna.

2. Medlemsstaterna får fortsätta att tillämpa de bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser som är i kraft när detta rambeslut antas, i den mån de gör det möjligt att fördjupa eller vidga rambeslutets målsättningar och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandena för överlämnande av personer som är föremål för en europeisk arresteringsorder.

Medlemsstaterna får sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser efter det att rambeslutet har trätt i kraft in den mån de gör det möjligt att fördjupa eller vidga innehållet i detta rambeslut och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandena för överlämnande av personer som är föremål för en europeisk arresteringsorder, särskilt genom att fastställa kortare tidsfrister än de som anges i artikel 17, genom att utöka förteckningen över brott i artikel 2.2, genom att ytterligare begränsa skälen till att vägra verkställighet enligt artiklarna 3 och 4, eller genom att sänka strafftröskeln i artikel 2.1 eller 2.2.

De avtal och överensstämmelser som avses i andra stycket skall inte i något fall kunna påverka förbindelserna med de medlemsstater som inte är parter i dessa.

Medlemsstaterna skall, inom tre månader efter detta rambesluts ikraftträdande, underrätta rådet och kommissionen om gällande avtal eller överenskommelser enligt punkt 1 som de önskar fortsätta tillämpa.

Medlemsstaterna skall även underrätta rådet och kommissionen om nya avtal eller överenskommelser av den typ som avses i andra stycket, senast tre månader efter att de har undertecknats.

3. I den mån som de konventioner eller avtal som avses i punkt 1 är tillämpliga på territorier i medlemsstaterna, eller territorier för vilka en medlemsstat ombesörjer de yttre förbindelserna, på vilka detta rambeslut inte är tillämpligt, skall

de nuvarande förbindelserna mellan dessa territorier och de övriga medlemsstaterna fortsätta att regleras genom dessa instrument.

Artikel 32

Övergångsbestämmelse

1. För framställningar om utlämning som tas emot före den 1 januari 2004 kommer även fortsättningsvis gällande utlämningsinstrument att vara i kraft. För framställningar som tas emot efter detta datum kommer de regler att gälla som antas av medlemsstaterna i enlighet med detta rambeslut. Medlemsstaterna får dock, när rådet antar detta rambeslut, göra ett uttalande, där de förklarar att de som verkställande medlemsstat kommer att fortsätta att behandla framställningar, som gäller gärningar som begåtts före en tidpunkt som de skall fastställa, i enlighet med det utlämningssystem som gällde före den 1 januari 2004. Ifrågavarande tidpunkt får inte vara senare än 7 augusti 2002. Detta uttalande skall offentliggöras i Officiella tidningen. Det kan återkallas när som helst.

Artikel 33

Bestämmelser avseende Österrike och Gibraltar

1. Så länge som Österrike inte har ändrat artikel 12.1 i l2Auslieferungs- und Rechtshilfegesetzl., och allra senast fram till den 31 december 2008, får landet tillåta sina verkställande rättsliga myndigheter att vägra verkställa en europeisk arresteringsorder, om den eftersökte är österrikisk medborgare och om den gärning för vilken den europeiska arresteringsordern har utfärdats inte är straffbar enligt österrikisk lag.

2. Detta rambeslut skall tillämpas på Gibraltar.

Artikel 34

Genomförande

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i detta rambeslut före den 31 december 2003.

2. Medlemsstaterna skall till rådets generalsekretariat och kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning. När de gör detta kan varje medlemsstat ange att den omedelbart kommer att tillämpa detta rambeslut i sina förbindelser med de medlemsstater som har lämnat samma underrättelse.

Rådets generalsekretariat skall underrätta medlemsstaterna och kommissionen om de uppgifter som tagits emot enligt artiklarna 7.2, 8.2, 13.4 och 25.2. Det skall även ombesörja offentliggörandet i Officiella tidningen.

3. På grundval av de uppgifter som rådets generalsekretariat lämnat skall kommissionen senast den 31 december 2004 överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta rambeslut, vid behov tillsammans med lagförslag.

4. Rådet skall under andra halvåret 2003 göra en utvärdering av bestämmelserna i detta rambeslut, särskilt när det gäller den praktiska tillämpningen i medlemsstaterna samt hur SIS fungerar.

Artikel 35

Ikraftträdande

Detta rambeslut träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i Officiella tidningen.

Utfärdat i Luxemburg den 13 juni 2002.

På rådets vägnar
M. RAJOY BREY
Ordförande

Bilaga 2 – Bilaga till rambeslutet

EUROPEISK ARRESTERINGSORDER ⁽³³⁾

Denna order har utfärdats av en behörig rättslig myndighet. Jag begär att nedan nämnda person skall gripas och överlämnas för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.

a) Information om den eftersöktes identitet
.....
Efternamn:
.....
Förnamn:
.....
Flicknamn, i förekommande fall:
.....
Alias, i förekommande fall:
.....
Kön:
.....

³³ Denna order måste skrivas på eller översättas till ett av den verkställande medlemsstatens språk, när denna stat är känd, eller på något annat språk som denna stat godtar.

Nationalitet:
.....
Födelsedatum:
.....
Födelseort:
.....
Bostadsort och/eller känd adress:
.....
Om uppgift finns, det eller de språk som den eftersökte förstår:
.....
.....
Utmärkande drag/beskrivning av den eftersökte:
.....
.....
.....
Foto och fingeravtryck av den eftersökte, om dessa finns tillgängliga och kan överlämnas, eller kontaktadress för den person som kan tillhandahålla information eller en DNA- profil (om denna information finns tillgänglig för överföring och inte har bifogats)

b) Beslut på vilket arresteringsordern grundas

1. Arresteringsorder eller verkställbart rättsligt beslut med samma verkan:.....

Typ:

.....

2. Verkställbar dom:

.....

.....

Beteckning:

.....

c) Uppgifter om straffets längd

1. Maximal längd för det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som kan dömas ut för brottet eller brotten:

.....

.....

.....

.....

2. Längd för det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som har dömts ut:

.....

.....

Straff som återstår att avtjäna:

.....

d) Beslut genom utevarodom, och

– den berörda personen har kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för den förhandling som ledde till att beslutet fattades genom utevarodom,

eller

– den berörda personen har inte kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för den förhandling som ledde till att beslutet fattades genom utevarodom men har följande rättsliga garantier efter överlämnande till de rättsliga myndigheterna (om sådana garantier kan lämnas i förväg):

Precisera de rättsliga garantierna:

.....

.....

.....

e) Brott:

Denna order berör totalt

.....brott.

Beskrivning av de omständigheter under vilka brottet eller brotten begicks, inklusive tidpunkt (datum och klockslag), plats och den eftersöktes grad av delaktighet i brottet eller brotten:

.....

.....

Brottets eller brottens beskaffenhet och brottsrubricering samt tillämplig lagbestämmelse:

.....

1. Markera i förekommande fall om det rör sig om ett eller flera av följande brott, som i den utfärdande medlemsstaten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning:

- Deltagande i en kriminell organisation.
- Terrorism.
- Människohandel.
- Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi.
- Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.
- Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.
- Korruption.
- Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.
- Penningtvätt.
- Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.
- IT-brottslighet.
- Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter
- Hjälpa till olaglig inresa och olaglig vistelse.
- Mord, grov misshandel.
- Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.
- Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- Rasism och främlingsfientlighet.

- Organiserad stöld och väpnat rån.
- Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.
- Svindleri.
- Beskyddarverksamhet och utpressning.
- Förfalskning och piratkopiering.
- Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.
- Förfalskning av betalningsmedel.
- Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser.
- Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.
- Handel med stulna fordon.
- Våldtäkt.
- Mordbrand.
- Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet.
- Kapning av flygplan eller fartyg.
- Sabotage.

II. Fullständig beskrivning av det eller de brott som inte omfattas av fallen i punkt I ovan:

.....

f) Andra omständigheter i fallet (frivillig information):

(Observera att detta kan omfatta kommentarer om extraterritorialitet, avbrytande av tidsbegränsningar och andra följder av brottet)

.....

g) Denna order rör också beslag och överlämnande av föremål som kan utgöra bevis:
Denna order rör också beslag och överlämnande av föremål som den eftersökte förvärvat genom brottet:
Om uppgift finns, beskrivning av och plats för dessa föremål:
.....
.....
.....
.....
.....
.....

h) Det eller de brott som har lett till att denna order utfärdas är straffbart/straffbara med/har medfört fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd på livstid

– rättssystemet i den utfärdande medlemsstaten medger omprövning av straffet CE på begäran eller åtminstone efter 20 år CE i syfte att ett sådant straff eller en sådan åtgärd inte skall verkställas,

och/eller

– rättssystemet i den utfärdande medlemsstaten medger tillämpning av sådana benådningsåtgärder som personen är berättigad till enligt den utfärdande medlemsstatens nationella lagstiftning eller praxis, i syfte att ett sådant straff eller en sådan åtgärd inte skall verkställas.

i) Den rättsliga myndighet som har utfärdat ordern:

Officiellt namn:

Företrädarens namn ():

.....

Befattning (titel/grad):
.....
Ärendebeteckning:
.....
Adress:
Tfn (landskod) (riktnummer) (-)
.....
Fax (landskod) (riktnummer) (-)
.....
E-post:
.....
Information för kontakt med den person som skall kontaktas för nödvändiga arrangemang för överlämnandet:
.....
Central myndighet för överföringen och det administrativa mottagandet av en europeisk arresteringsorder, i förekommande fall:
Namn på den centrala myndigheten:
.....
Kontaktperson, i förekommande fall (titel/grad och namn):
Adress:
Tfn (landskod) (riktnummer) (-)
.....
Fax (landskod) (riktnummer) (-)
.....
E-post:
.....

Underskrift av den utfärdande rättsliga myndigheten och/eller dess företrädare: Namn: Befattning (titel/grad): Datum: Officiell stämpel (i förekommande fall)

Bilaga 3 – Uttalanden till rambeslutet

Uttalanden från vissa medlemsstater vid antagandet av rambeslutet

Uttalanden enligt artikel 32

Uttalande från Frankrike:

Frankrike förklarar i enlighet med artikel 32 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna att landet som verkställande medlemsstat kommer att fortsätta att behandla framställningar rörande gärningar som begåtts före den 1 november 1993, datumet för ikraftträdandet av fördraget om Europeiska unionen, undertecknat i Maastricht den 7 februari 1992, i enlighet med det utlämningssystem som gällde före den 1 januari 2004.

Uttalande från Italien:

I enlighet med artikel 32 kommer Italien att fortsätta att behandla alla framställningar rörande gärningar som begåtts före tidpunkten för ikraftträdande av rambeslutet om en europeisk arresteringsorder i enlighet med gällande bestämmelser om utlämning.

Uttalande från Österrike:

Österrike förklarar enligt artikel 32 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna att man såsom verkställande stat också fortsättningsvis kommer att behandla de framställningar som gäller straffbara gärningar, som har begåtts före tidpunkten för rambeslutets ikraftträdande, i enlighet med det utlämningssystem som gällde före detta datum.

Uttalanden enligt artikel 13.4

Uttalande från Belgien:

Den berörda personens samtycke till överlämnande får återkallas ända fram till dess att överlämnandet sker.

Uttalande från Danmark:

Samtycke till överlämnande och uttryckligt avstående från tillämpning av specialitetsbestämmelsen får återkallas i enlighet med vid varje tidpunkt tillämpliga relevanta regler i dansk lagstiftning.

Uttalande från Irland:

I Irland kan samtycke till överlämnande och, i förekommande fall, uttryckligt avstående från tillämpning av specialitetsbestämmelsen enligt artikel 27.2 återkallas. Samtycket kan återkallas i enlighet med nationell lag fram till dess att överlämnandet har verkställts.

Uttalande från Finland:

I Finland får samtycke till överlämnande och, i förekommande

fall, uttryckligt avstående från tillämpning av specialitetsbestämmelsen enligt artikel 27.2 återkallas. Samtycket får återkallas i enlighet med nationell lagstiftning fram till dess att överlämnandet har verkställts.

Uttalande från Sverige:

Ett samtycke eller avstående enligt artikel 13.1 får återkallas av den som begärs överlämnad. Återkallelsen måste ske innan beslutet om överlämnande har verkställts.